

تجربه شهری

گزارش یافته‌های پیمایش

ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی فرهنگی شهروندان تهرانی

(نسخه مقدماتی)

محسن گودرزی

خردادماه ۱۳۹۰

سازمان اجرایی پیمایش

پژوهشگر

دکتر محسن گودرزی

مشاوران پرسشنامه

دکتر سوسن باستانی، مهندس سیدمحمد بهشتی، حجت الاسلام سیدمهدی خاموشی، دکتر سیدابوالحسن ریاضی، دکتر علی ساعی، دکتر سیدحسین سراج زاده، شادروان دکتر محمد عبداللہی، مهندس عباس عبدی، دکتر محمدجواد غلامرضا کاشی، دکتر علیرضا فروغی، دکتر عبدالمحمد کاظمی پور، دکتر علی نوذریپور، کامبیز نوروزی.

مشاور و ناظر تولید فیلم

محمد رسول اف

کارگردان فیلم آموزشی

امید عبداللہی – محمد رسول اف

مدیر اجرایی

ایرج فیضی

پرسشگران:

مهدیه ضابطی، عطیه صالحی، سارا افلاکی، سعیده اله دادی، احسانه روشن، سعیده ولی زاده، زینت طائف طاهر، محمد جواهری، علی عنایتی، حامد گرامی زاده، سپیده جمشیدی، سوران بهرام پور، متین رمضانخواه، المیرا حسینی، ثریا خان پور، آرش سلطانی، عقیل قاسمی، فائق محمدی، انسیه جعفری، سمانه افتخاری، زینب فروزنده، محمد صادق گلزار، سید محمد صادق مدرسی، سعید بیرانوند، مریم رزمجو، رویا زارعیان، سمیرا اکبر زاده، منصوره محمدی، سید ناصر جوکار هاشمی، هیرش قادری، یوسف طاهری کویچ، محمدحسن تسلیمی، داود جعفری، مجتبی دشتی، زینب شفیعی، محمد هدایتی پور، علی هدایتی پور، ریبوار محمد پور، هاشم حسینی

مدیریت استخراج، بازبینی و ورود اطلاعات:

سیده ندا فتیحی

استخراج و بازبینی:

فریبا قربان زاده، رقیه قربان زاده، معصومه قربان زاده

ورود اطلاعات:

مریم موذنی، راضیه موذنی، زهرا بحیرایی

سازمان اجرایی پیمایش

ناظران:

مریم پوراآذرننگ، رضا سیاح

تکثیر و آماده سازی پرسشنامه:

علیرضا فلاح

آماده سازی جداول، تایپ و صفحه آرایی

مهوش وحید دستجردی

فهرست

۱	تجربه شهری
۲	سازمان اجرایی پیمایش
۴	فهرست
۷	پیشگفتار
۱۱	چهار چوب مفهومی
۱۱	مدل بررسی
۱۱	نگرش‌های اجتماعی و تجربه شهری
۱۹	بازنمایی «تهران» و مقولات فهم
۲۶	تجربیات شهری
۲۶	مولفه‌های اصلی ارزش‌ها و نگرش‌ها
۲۶	نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی
۲۷	تجربه جهان اجتماعی
۲۷	اخلاق
۲۷	عدالت
۲۷	اعتماد اجتماعی
۲۸	تجربه شهری
۲۹	تجربه فضا
۲۹	فرصت‌های رشد اجتماعی
۳۰	تجربه فضای شهری. فرصت‌های رشد
۳۰	احساس تعلق
۳۱	تجربه روابط شهری
۳۱	نگرش نسبت به فضای اخلاقی و اجتماعی
۳۱	احساس عدالت
۳۲	تجربه روابط شهری
۳۷	احساس عدالت
۴۳	نمونه‌گیری
۴۳	حل مشکل اول
۴۵	حل مشکل دوم
۴۵	معیارهای خوشه‌بندی
۵۱	خصوصیات جمعیت نمونه

۵۶	ارزش‌ها و نگرش‌های نسبت به نظام اجتماعی
۵۷	نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی
۵۷	خانواده
۵۷	نگرش جنسیتی
۶۱	نظام تصمیم‌گیری
۶۴	سن ازدواج
۶۹	دین
۸۵	سیمای ادراکی جهان اجتماعی
۸۶	ارزیابی جهان اجتماعی
۸۶	سیمای اخلاقی جامعه
۱۰۶	اعتماد عمومی
۱۰۸	احساس عدالت
۱۱۸	بعد احساسی تجربه جهان اجتماعی
۱۱۸	رضایت از زندگی
۱۳۸	بخش دوم: تجربه فضای شهری
۱۳۹	ارزیابی دسترسی‌ها و کیفیت محیط
۱۳۹	ارزیابی دسترسی به خدمات
۱۴۴	ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود
۱۵۸	ارزیابی کیفیت محیط
۱۶۹	کیفیت اجتماعی محیط
۱۶۹	خصوصیات اجتماعی محله
۱۶۹	مقایسه کلی
۱۷۰	اعتیاد - محله
۱۷۷	فقر - محله
۱۸۰	ناامنی - محله
۱۸۳	ایجاد مزاحمت برای دختران و زنان - محله
۱۸۵	کودکان خیابانی - محله
۱۸۸	کودکان خیابانی - محله
۱۹۱	زنان خیابانی - محله
۱۹۳	دزدی
۱۹۹	کارتن خواب‌ها و ولگردها
۲۰۲	مهاجرین خارجی
۲۰۸	خصوصیات اجتماعی شهر
۲۱۳	ارزیابی کلی محله
۲۱۶	مسیر زندگی شهری
۲۳۵	احساس تعلق

فهرست

۲۳۵	رضایت از محله و شهر
۲۴۱	تمایل به مهاجرت
۲۵۶	نگرش نسبت به فضای اخلاقی اجتماعی شهر
۲۵۶	احساس عدالت
۲۶۴	اعتماد اجتماعی
۲۷۰	آینده اجتماعی و اخلاقی تهران
۲۷۷	ارزیابی وضعیت آینده جرم و جنایت
۲۸۰	ارزیابی وضعیت اخلاقی تهران
۲۸۲	ضمیمه: راهنمای پرسشگری
۲۸۵	مرحله گردآوری
۲۸۶	پرسشنامه را نخوانید، اجرا کنید.
۲۸۶	از جهت دادن به پاسخگو پرهیز کنید.
۲۸۶	فضای پرسشگری
۲۸۷	مرحله پایانی؛ خاتمه پرسشگری

پیشگفتار

پیمایش «ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی فرهنگی شهروندان تهرانی» از نوع پیمایش‌های عمومی است که هدف اصلی آن ارائه سیمای ادراکی شهروندان تهرانی در باره نظام اجتماعی و شهر است. این هدف دو مقصود جزئی‌تر را دنبال می‌کند: توصیف وضع موجود و شناخت روندهای تغییر و ارزیابی سیاست‌ها و اهداف. چنین هدفی تنها با تکرار منظم این مطالعات در مقاطع زمانی ثابت تحقق می‌یابد.

در این پیمایش، دو ملاحظه اصلی مورد توجه قرار گرفت. نخست آن که امکان مقایسه آن با نتایج پیمایش‌های قبلی فراهم شود. به همین دلیل، بخشی از سوالات پیمایش «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» در آن تکرار شد. با اتکاء به نتایج به دست آمده می‌توان تغییرات برخی نگرش‌ها را در فاصله سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۸ را با هم مقایسه کرد.

دوم آن که بخشی از نگرش‌های افراد در باره مسائل شهری مورد سنجش قرار گرفت. بر این اساس، می‌توان تصویری عمومی از نگرش‌ها افراد نسبت به شهر تهران را به دست آورد. چنانچه این پیمایش در سال‌های بعد تکرار شود، می‌توان به شناخت روندهای دگرگونی نگرش‌ها دست یافت.

بر این اساس، مدل مفهومی پیمایش بر پایه دو مفهوم شکل گرفت: «توزیع فضایی ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی» و «تجربه شهری».

در توزیع فضایی، هدف سنجش این نکته است که آیا نگرش‌ها افراد در شهر به نحوی خاص توزیع شده است به نحوی که بتوان از نقشه فضایی ادراکی شهر سخن گفت. در این بخش، نظرات افراد نسبت به دین،

پیشگفتار

خانواده، و احساس آنان نسبت به «جهان اجتماعی» سنجیده شد.

مفهوم «تجربه شهری» ناظر تصورات افراد نسبت به کالدها و فضاهای شهر تهران و نیز روابط اجتماعی و خصوصیات آن است.

نتایج پیمایش‌ها اغلب به دو صورت استفاده می‌شود. شکل رایج، گزارش یافته‌های تحقیق به صورت توصیفی است. شکل دوم که هنوز در ایران جای چندانی باز نکرده است، تحلیل‌های ثانویه است. تحلیل‌های ثانویه ابعاد عمیق‌تر یافته‌ها و روابط درونی آنها را بررسی می‌کند.

پیمایش کاری گروهی است و افراد بسیاری در فرایند آن مشارکت دارند. لازم می‌دانم از همکاری افرادی که در این تحقیق مرا یاری کردند، تشکر کنم. تعدادی از متخصصان و کارشناسان، پرسشنامه اولیه را مطالعه و ارزیابی کردند. نظرات آنان به دقت پرسشنامه افزود.

آقای ایرج فیضی، مدیریت اجرایی نظام پرسشگری و استخراج را با دقت و شکیبایی انجام داد. دقت این تحقیق مرهون زحمات ایشان است. سپاس از ایشان خود را فرض می‌دانم.

هنرمند گرامی محمد رسول‌اف، همدلانه کار ساخت فیلم آموزشی پرسشگران را به انجام رساند. این فیلم برای انتقال مفاهیم پرسشنامه و اصول پرسشگری بسیار موثر بود. جا دارد از ایشان به خاطر تمامی همراهی‌هایشان تشکر کنم.

باید از همکاران پرسشگر خود تشکر نمایم که با دقت، وجدان کاری و حوصله کار دشوار تکمیل پرسشنامه را به سرانجام رساندند.

پیشگفتار

گروه نظارت، دشواری‌های پرسشنامه و نمونه‌گیری را شناسایی و حل کردند. همین نکته موجب شد تا از خطاهای نظام‌مند و عمده به این تحقیق راه نیابند.

هم‌چنین از گروه کدگذاری و استخراج پرسشنامه‌ها تشکر می‌کنم که با سرعت و دقت، داده‌ها را آماده کردند.

از خانم وحید که در مرحله پایانی، کار تایپ و صفحه‌آرایی را انجام دادند، تشکر می‌کنم.

در پایان باید به نقش افرادی اشاره کنم که شکل‌گیری این تحقیق به ویژه مرهون توجهات آنان است. نخست از آقای احمد مسجدجامعی تشکر می‌کنم که با شناختی که از نقش پیمایش‌های عمومی و تکرار منظم این نوع مطالعات دارند، پیشنهاد آن را در شورای شهر دنبال کردند و آن را به سیاست مهم پژوهشی شهرداری تبدیل کردند.

آقای مصطفوی مدیر کل محترم دفتر مطالعات فرهنگی و اجتماعی، همراهی بسیاری با این تحقیق داشتند. با این که تاخیرهای بسیاری در انجام این کار پیش آمد ولی نجابت و حسن نظر ایشان موجب شد تا این کار در فضایی بی‌دغدغه انجام شود. همکاران ایشان خانم زمانی (معاونت وقت پژوهشی دفتر)، آقای دکتر معماری معاونت کنونی پژوهشی دفتر، و آقای دارابی کارشناس محترم دفتر، به این فضای آرام کمک کرد. خود را مرهون همدلی‌های ایشان می‌دانم. و در پایان باید از استاد ارجمند خود شادروان دکتر محمد عبداللهی یاد کنم که ناظر علمی این تحقیق بودند. دست روزگار در میانه راه، ایشان را از ما جدا کرد. این تحقیق از نکته‌سنجی‌های ایشان بهره‌های بسیار برده است.

پیشگفتار

و همچون هر تحقیق دیگری باید این نکته را هم بیافزایم که مشورت‌ها و نکته‌سنجی‌های دیگران را تا جایی که در توانم بود به کار گرفتم. این تحقیق از خطا مبرا نیست و مسئولیت تمام آنها بر عهده من است.

محسن گودرزی

چهارچوب مفهومی

مدل بررسی

نگرش‌های اجتماعی و تجربه شهری

تهران: تحولات جمعیتی

تحولات جمعیتی شهرهای ایران را می‌توان حول دو خصوصیت اصلی بیان کرد: نخست افزایش سهم جمعیت شهری و دیگری تمرکز جمعیت شهری در شمار اندکی از نقاط شهری.

طی سی سال گذشته، جمعیت شهری ایران نسبت به جمعیت روستایی فزونی گرفت و سهم نسبی آن به بیش از نیمی از جمعیت رسید. تا سال ۱۳۵۵ جمعیت روستایی هم‌چنان اکثریت جمعیت کشور را تشکیل می‌داد ولی از سال ۱۳۶۵ جمعیت شهری به جمعیت غالب تبدیل شد و مستمراً بر نسبت آن افزوده شد به نحوی که در سال ۱۳۸۵ نسبت جمعیت شهری تقریباً به ۷۰ درصد جمعیت کشور رسید.

۱. تعداد جمعیت کل و شهری در سال‌های ۱۳۵۵-۱۳۸۵

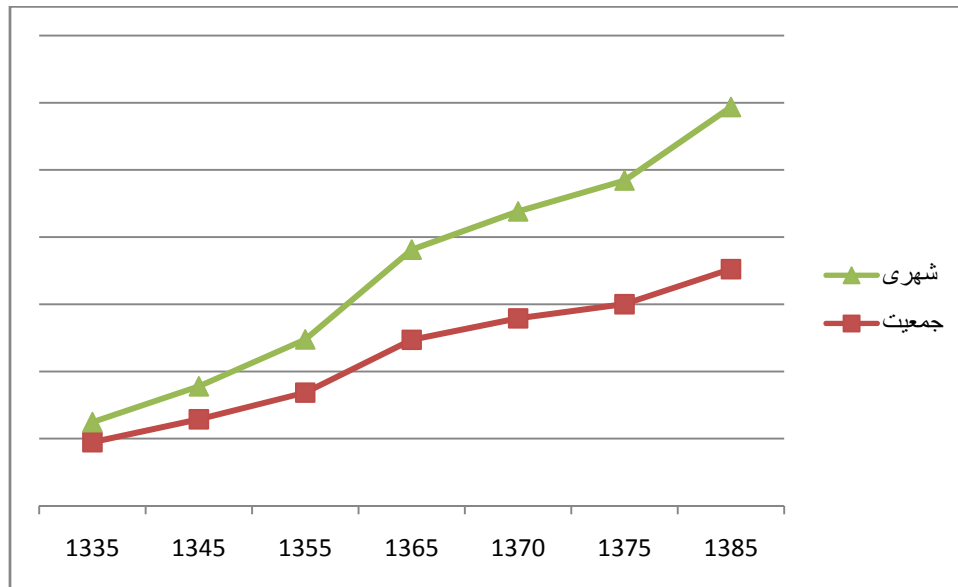
سال	جمعیت کل کشور	جمعیت شهری	درصد شهرنشینی
۱۳۳۵	۱۸,۹۵۴,۷۰۴	۵,۹۵۳,۵۶۳	۳۱/۴
۱۳۴۵	۲۵,۷۸۸,۷۲۲	۹,۷۹۴,۲۴۶	۳۸/۰
۱۳۵۵	۳۳,۷۰۸,۷۴۴	۱۵,۸۵۴,۶۸۰	۴۷
۱۳۶۵	۴۹,۴۴۵,۰۱۰	۲۶,۸۴۴,۵۶۱	۵۴/۳
۱۳۷۰	۵۵,۸۳۷,۱۶۳	۳۱,۸۳۶,۵۹۸	۵۷
۱۳۷۵	۶۰,۰۵۵,۴۸۸	۳۶,۸۱۷,۷۸۹	۶۱/۳
۱۳۸۵	۷۰,۴۹۵,۷۸۲	۴۸,۲۵۹,۹۶۴	۶۸/۵

اطلاعات سال‌های ۱۳۵۵-۱۳۷۵ از (نماگرهای جمعیتی ایران ۷۵-۱۳۳۵ ۱۳۷۷، ص ۱۰-۱۱) و اطلاعات

سال ۱۳۸۵ از سرشماری ۱۳۸۵ و اطلاعات تهران از (نوراللهی و میرزایی ۱۳۸۸) و اطلاعات تهران در سال ۱۳۷۰

از (توزیع و طبقه‌بندی جمعیت شهرهای ایران و تطبیق توزیع جغرافیایی جمعیت استان‌ها در سرشماری‌های ۷۵-

نمودار ۱. تغییرات کل جمعیت و جمعیت شهری در سال های ۱۳۳۵ تا ۱۳۸۵

همزمان با افزایش جمعیت شهری، تعداد شهرهای کشور در فاصله سال‌های ۱۳۳۵-۱۳۸۵ افزایش چشمگیری یافته است.^۱ تعداد شهرهای کشور از ۳۷۳ شهر در سال ۱۳۵۵ به ۱۰۱۲ شهر در سال ۱۳۸۵ رسیده است یعنی بیش از سه برابر رشد یافته است.

با آن تعداد نقاط شهری در طول این مدت افزایش یافته است ولی هم‌چنان اکثریت جمعیت شهری در چند نقطه شهری محدود سکنی گزیده‌اند. در مقابل، تعداد زیادی شهر را شاهدیم که جمعیت اندکی دارند. این دوگانگی یکی از خصوصیات مهم ساختار توزیع فضایی جمعیت شهری ایران است. در سال ۱۳۶۵ که جمعیت شهری به وجه غالب جمعیتی کشور تبدیل شده است، از ۴۹۶ نقطه شهری، ۱۶ نقطه آن جمعیتی بیش از ۲۵۰ هزار نفر

^۱ بخشی از این تغییر نتیجه تفاوت تعریف شهر در سرشماری است. در سرشماری ۱۳۳۵ شهر به نقاط دارای بیش از پنج هزار نفر اطلاق می‌شد. در سال ۱۳۴۵ علاوه بر نقاط دارای پنج هزار نفر جمعیت، تمام مراکز شهرستان‌ها با هر تعداد جمعیت جزء نقاط شهری طبقه‌بندی شدند. سرشماری سال ۱۳۵۵ نیز همین تعریف را مبنای قرار داد. از سال ۱۳۶۵ شهر به عنوان نقاط جمعیتی دارای شهرداری تعریف شد. این تعریف در آمارگیری جاری جمعیت در سال ۱۳۷۰، سرشماری ۱۳۷۵ و سرشماری ۱۳۸۵ به همین صورت باقی ماند.

چهارچوب مفهومی

جمعیت دارد (یعنی ۳ درصد کل نقاط شهری). این تعداد شهر ۵۳ درصد جمعیت شهری را در خود جای داده است. در مقابل، ۴۰ درصد نقاط شهری تنها ۴ درصد جمعیت شهری را تشکیل می‌دادند. همین ساختار در سال ۱۳۸۵ نیز مشاهده می‌شود. در سال ۱۳۸۵ سهم نسبی شهرهای دارای جمعیت بالاتر از ۲۵۰ هزار نفر از نظر تعداد ۳ درصد و از نظر جمعیت ۵۳ درصد است. شهرهای کوچک در همین سال از نظر تعداد ۵۴ درصد و از نظر جمعیت ۵ درصد را شامل می‌شوند.

این آمار به خوبی الگوی توزیع فضایی جمعیت کشور را نشان می‌دهد.

۲. طبقه‌بندی جمعیتی شهرهای کشور طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵

۱۳۸۵		۱۳۷۵		۱۳۷۰		۱۳۶۵		طبقه‌بندی جمعیتی
جمعیت (درصد)	تعداد شهر	جمعیت (درصد)	تعداد شهر	جمعیت (درصد)	تعداد شهر	جمعیت (درصد)	تعداد شهر ^(۱)	
۱۰۰/۰۰	۱۰۱۲	۱۰۰/۰۰	۶۱۲	۱۰۰/۰۰	۵۱۲	۱۰۰/۰۰	۴۹۶	جمع
۵۲/۷۸	۲۷	۵۴/۷۲	۲۳	۵۳/۵۹	۱۹	۵۲/۹۸	۱۶	۲۵۰۰۰۰ نفر و بیش‌تر
۱۷/۳۵	۵۴	۱۳/۹۴	۳۶	۱۳/۵۹	۲۸	۱۴/۰۰	۲۵	۲۴۹۹۹۹-۱۰۰۰۰۰ نفر
۱۰/۰۳	۷۰	۱۱/۵۷	۶۰	۱۲/۵۲	۵۵	۱۱/۷۵	۴۶	۹۹۹۹۹-۵۰۰۰۰ نفر
۷/۵۶	۱۰۰	۸/۹۹	۹۴	۹/۳۸	۸۵	۸/۶۴	۶۷	۴۹۹۹۹-۲۵۰۰۰ نفر
۶/۸۹	۲۱۰	۷/۰۰	۱۶۶	۷/۸۰	۱۵۸	۸/۵۷	۱۴۵	۲۴۹۹۹-۱۰۰۰۰ نفر
۳/۵۵	۲۳۹	۳/۰۰	۱۵۰	۲/۵۰	۱۰۷	۳/۱۰	۱۱۳	۹۹۹۹-۵۰۰۰ نفر
۱/۸۴	۳۱۲	۰/۷۸	۸۳	۰/۶۲	۶۰	۰/۹۶	۸۴	کمتر از ۵۰۰۰ نفر

از سال ۱۳۶۵ دو نقطه شهری ری و تجریش جزء محدوده شهر تهران منظور شده‌اند. ماخذ: سرشماری ۱۳۸۵

این ساختار را در آمار دیگری نیز می‌توان مشاهده کرد. در سال ۱۳۵۵ تنها شهر تهران بیش از یک میلیون نفر جمعیت داشت. (توزیع و طبقه‌بندی جمعیت شهرهای ایران و تطبیق توزیع جغرافیایی جمعیت استان‌ها در سرشماری‌های ۷۵-۱۳۳۵، ۱۳۸۲، ص ۵۰)

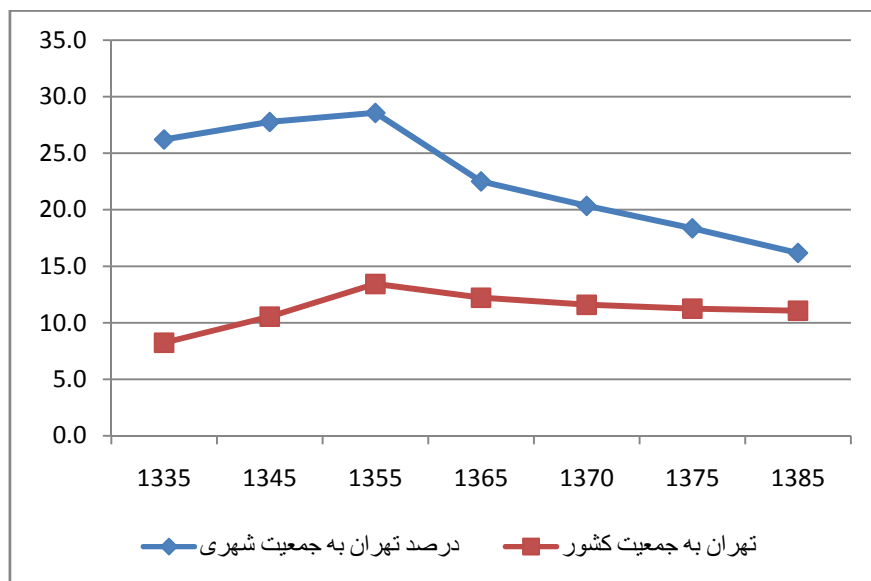
«براساس سرشماری سال ۱۳۸۵ حدود ۱۵۸۴۴۷۳۰ نفر یا ۵.۲۲ درصد از کل جمعیت کشور در شش نقطه

شهری تهران، مشهد، اصفهان، تبریز، کرج و شیراز تمرکز یافته‌اند. نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵ نشان می‌دهد نزدیک به یک سوم یا ۲۷ درصد مهاجران وارد شده به شهرها طی دهه ۱۳۷۵-۱۳۸۵ نیز توسط این شش متروپل جذب شده‌اند.» (نوراللهی و میرزایی ۱۳۸۸، ص ۱۴-۱۵)

۳. سهم تهران در کل جمعیت شهری و جمعیت کشور

سال	جمعیت شهری	جمعیت تهران	سهم نسبی جمعیت تهران از کل جمعیت شهری	نسبت جمعیت تهران به جمعیت کل
۱۳۳۵	۵,۹۵۳,۵۶۳	۱,۵۶۰,۹۳۴	۲۶/۲	۸/۲
۱۳۴۵	۹,۷۹۴,۲۴۶	۲,۷۱۹,۷۳۰	۲۷/۸	۱۰/۵
۱۳۵۵	۱۵,۸۵۴,۶۸۰	۴,۵۳۰,۲۲۳	۲۸/۶	۱۳/۴
۱۳۶۵	۲۶,۸۴۴,۵۶۱	۶,۰۴۲,۵۸۴	۲۲/۵	۱۲/۲
۱۳۷۰	۳۱,۸۳۶,۵۹۸	۶,۴۷۵,۵۲۷	۲۰/۳	۱۱/۶
۱۳۷۵	۳۶,۸۱۷,۷۸۹	۶,۷۵۸,۸۴۵	۱۸/۴	۱۱/۳
۱۳۸۵	۴۸,۲۵۹,۹۶۴	۷,۸۰۳,۸۸۳	۱۶/۲	۱۱/۱

نمودار ۲. نمودار مقایسه جمعیت تهران

این آمار نشان می‌دهد که از سال ۱۳۵۵ سهم تهران در کل جمعیت شهری و جمعیت کشور رو به کاهش داشته است. در حالی که اگر تهران را به منزله مجموعه شهری در نظر بگیریم، شواهد آماری حکایت از روند

چهارچوب مفهومی

فزاینده سهم نسبی جمعیت تهران در کل جمعیت و جمعیت شهری دارد. بر اساس تعریف طرح مجموعه شهری، ساختار کالبدی مجموعه شهر تهران از نه ناحیه تشکیل شده است. برخی از این نواحی «جنبه بالقوه داشته و بر اثر وجود طرح‌ها و برنامه‌های مختلف از قبیل ایجاد شهرهای جدید یا مراکز صنعتی و تولیدی در حال حاضر در مرحله جنینی بوده و در حال شکل گرفتن می‌باشند. سایر ناحیه‌های شهری فعال بوده و جاذب جمعیت و فعالیت بوده‌اند. نواحی نه گانه محدوده فعال مجموعه شهری تهران عبارتند از: ناحیه کرج- شهریار، ناحیه هشتگرد (بالقوه و در حال شکل‌گیری)، ناحیه اشتهارد (بالقوه و در حال شکل‌گیری)، ناحیه محور جاده ساوه، ناحیه محور جاده قم، ناحیه محور جاده ورامین و جاده خراسان، ناحیه دماوند (بالقوه و در حال شکل‌گیری)، ناحیه خراسان، ناحیه شهرستانک.

غیر از نواحی یاد شده، ناحیه تهران با ۷۹۱ کیلومتر مربع وسعت (محدوده مصوب تهران به انضمام بخشی از ارتفاعات منتهی‌الیه شمال شرقی آن و اراضی حد فاصل محدوده با کمربندی جنوبی) بزرگترین و پرجمعیت‌ترین ناحیه مجموعه شهری را تشکیل می‌دهد.» (طرح راهبردی توسعه کالبدی مجموعه شهری؛ گزارش نهایی شماره ۲ اسفند ۱۳۷۸، ص ۲۶-۲۵)

کلههر و دغاقله در تعریف خود از تهران مجموعه نقاط سکونتی واقع در شعاع ۲۰ تا ۷۰ کیلومتری تهران را مبنای محاسبه قرار می‌دهند.^۲ «جلگه‌ای که حد فاصل اطراف کرج تا ورامین و از جنوب تا شهریار و رباط‌کریم ادامه دارد و وسعتی در حدود ۴ تا ۵ هزار کیلومتر را شامل می‌شود. اگر جمعیت مناطق شهری را در استان تهران (بجز دماوند، فیروزکوه، شمیرانات و طالقان) در طول سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۸۵ محاسبه و با جمعیت تهران مقایسه

۲- مناطق اصلی مذکور عبارتند از: اسلامشهر، پاکدشت، رباط‌کریم، شهریار، قدس، قرچک، کرج بزرگ شامل ماهدشت و گوهردشت، ماهدشت، ملارد، نظرآباد، پردیس، گلستان، نسیم‌شهر، محمدشهر، کمال‌شهر، اندیشه، صالح‌آباد، باقرشهر، مشکین‌دشت، بومهن، چهاردانگه، باغستان و....

چهارچوب مفهومی

کنیم، رشد واقعی جمعیت در تهران و اطراف آنکه شامل شهرهای جلگه مذکور است و تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر فضای شهری تهران دارند معین خواهد شد.» (کلهر و دغاقله ۱۳۸۹)

۴. جمعیت شهر تهران و مناطق شهری جلگه تهران ۱۳۸۵-۱۳۳۵

(هزار نفر)

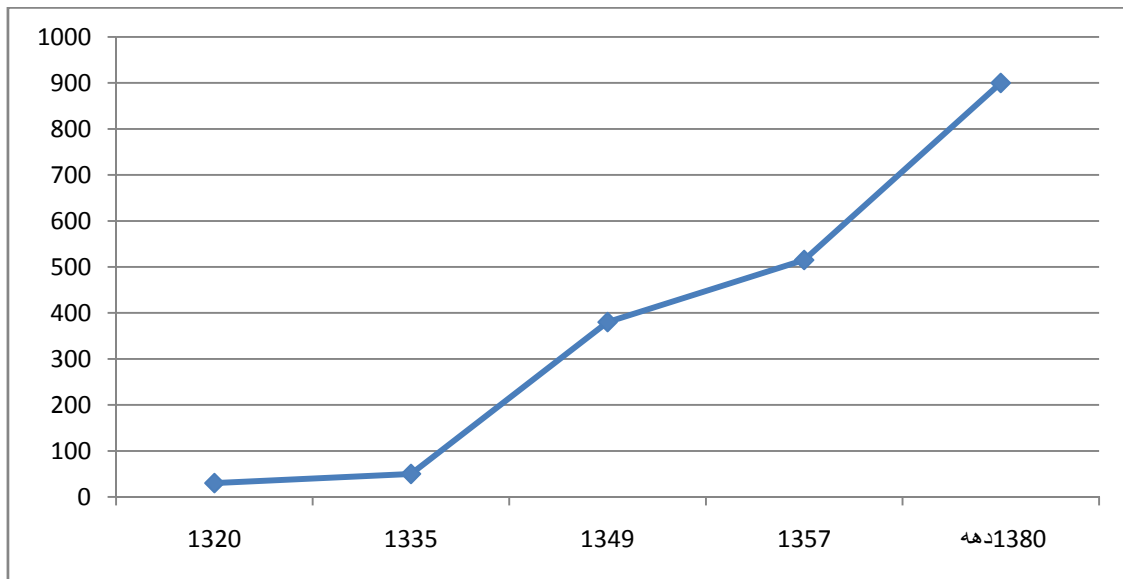
سال	۱۳۳۵	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	
تهران	جمعیت	۱۵۶۱	۲۷۲۰	۴۵۳۰	۶۰۴۳	۶۷۵۹	۷۷۱۱
	شاخص	۱۰۰	۱۷۰	۲۸۵	۳۸۰	۴۲۵	۴۸۵
شهرهای جلگه تهران	جمعیت	۴۳	۹۶	۳۰۶	۸۶۷	۲۰۵۸	۳۲۴۲
	شاخص	۱۰۰	۲۲۳	۷۱۲	۲۰۱۶	۴۷۸۶	۷۵۴۰
جمع	جمعیت	۱۶۰۴	۲۸۹۰	۴۸۳۶	۶۹۱۰	۸۸۱۷	*۱۰۹۵۳
	شاخص	۱۰۰	۱۸۰	۳۰۱	۴۳۱	۵۵۰	۶۸۳

*در محاسبه جمعیت مناطق شهری تهران در سال ۱۳۸۵ تعداد زیادی از اسامی مناطق شهری وجود داشت که در گزارش‌های سال‌های ۱۳۷۵ و قبل از آن نبود که جمعیت این مناطق جمعاً ۱۰۷۰ هزار نفر بود که اگر به رقم فوق اضافه شود، کل جمعیت شهری تهران و مناطق اطراف آن در سال ۱۳۸۰ برابر ۱۲۰۲۳ هزار نفر و شاخص آن نیز ۷۵۰ می‌شود. (کلهر و دغاقله ۱۳۸۹)

افزایش جمعیت تهران با گسترش فضایی این شهر همراه بود. در زمان رضاشاه با تخریب دروازه‌های شهر رشد فیزیکی شهر سرعت گرفت. تخریب دروازه‌های شهر تا ۱۳۱۳ کامل شد و شهر تهران بدون مرز طبیعی مشخص گسترش یافت. (محمودیان، و غیره زمستان ۱۳۸۴، ص ۶۳-۶۲). در سال ۱۳۲۰ وسعت تهران به ۳۰ کیلومتر مربع رسید. از ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۹ وسعت تهران به ۳۸۰ کیلومتر (تقریباً ۱۳ برابر) رسید. بر اساس برآوردهای انجام شده مساحت تهران در آستانه انقلاب تقریباً به ۵۰۰ کیلومتر مربع رسید. برآورد می‌شود که مناطق بیست و دوگانه تهران در دهه ۱۳۸۰ مساحتی بیش از ۸۰۰ کیلومتر مربع دارد. (محمودیان، و غیره زمستان ۱۳۸۴، ص ۶۵-۶۳)

(۶۳)

نمودار ۳. روند رشد مساحت شهر تهران

برآورد طرح جامع شهری از مساحت شهر تهران متفاوت است. بر اساس یافته‌های این طرح، شهر تهران در فاصله سال‌های ۱۳۴۵-۱۳۰۰ در فضایی با مساحت تقریبی ۱۸۰ کیلومتر مربع تعریف می‌شد. در دوره سی ساله ۱۳۷۵-۱۳۴۵ با اعمال محدودیت توسعه محدوده شهری و انتقال کارگاه‌ها و کارخانه‌ها به خارج از محدوده، شهر گسترش یافت. گروه‌های کم‌درآمد و میان‌درآمد به دلیل ضعف مالی برای اسکان در فضاهای داخل محدوده در فضای بیرون از آن سکنی یافتند. به این ترتیب، فعالیت به منطقه وسیعی به وسعت چندین هزار کیلومتر مربع، در شعاع ۳۰-۴۰ کیلومتری تهران گسترش پیدا کرد و منطقه (یا مجموعه) کلان‌شهری تهران و شهرهای اطراف آن شکل گرفت. در نتیجه گسترش مساحت شهر و شکل‌گیری مراکز صنعتی و سکونتی در بیرون از محدوده شهر، ساختار «فشرده و تک مرکزی» تهران به ساختار گسترده، شعاعی و چند مرکزی تبدیل شد. ساختاری که استخوان‌بندی اصلی آن را «هسته» شهر تهران، راه‌های اصلی ملی و منطقه‌ای، و هسته‌ها یا کانون‌های مهم تمرکز جمعیت و فعالیت که بر روی آنها شکل گرفته‌اند، تشکیل می‌دهد. (طرح راهبردی توسعه کالبدی مجموعه شهری؛ گزارش نهایی شماره ۲ اسفند ۱۳۷۸، ص ۲۴-۲۳)

پیش از این اشاره شد که این ساختار غیر از تهران، نه ناحیه شهری دیگر را هم در برمی‌گیرد. قدرت و توان اقتصادی از عوامل مهم توزیع گروه‌ها و اقشار اجتماعی در این نواحی شهر است. به گونه‌ای که گروه‌های کم‌درآمد در مراکز و نقاط حاشیه‌ای مستقر شدند و یا در مناطق بیرون از تهران سکنی گزیدند. الگوی توزیع فضایی اقشار اجتماعی بر اساس وضعیت اقتصادی شکل گرفت. طبقات بالا در مناطق مرغوب‌تر و طبقات پایین در مناطق کمتر مرغوب شهر سکنی گزیدند.

«توسعه خودبخودی و سریع مراکز و منظومه‌های جمعیتی مجموعه شهری تهران در دهه‌های گذشته سبب تشدید جدایی اقشار و گروه‌های اجتماعی شده تا جایی که شهر تهران هر چه بیشتر به مکان استقرار اقشار متوسط و بالای جامعه تبدیل شده و سایر مراکز جمعیتی به فضاهایی تک بعدی از نظر اجتماعی تبدیل شده و سکونتگاه اقشار پایین و کم‌درآمد جامعه گشته است. فقدان تنوع اجتماعی و اقتصادی در کانون‌های جمعیتی پیرامون شهر تهران و وابستگی تام فعالیت‌های اقتصادی آنها به شهر تهران عملاً این کانون‌ها را از انسجام و پویایی درونی محروم ساخته و علیرغم دارا بودن آستانه‌های جمعیتی بالا این کانون‌ها را به مراکز خوابگاهی متشکل از اقشار کم‌درآمد تبدیل ساخته است.» (طرح راهبردی توسعه کالبدی مجموعه شهری؛ گزارش نهایی شماره ۲ اسفند ۱۳۷۸، ص ۹۲)

تهران؛ بازنمایی طبقاتی

این تصویر رایجی از شهر تهران است که در در اذهان عمومی وجود دارد و در اشکال مختلف فرهنگی مثل فیلم، رمان و مانند آن بازنمایی می‌شود، کم و بیش همین تصویر طبقاتی را بازنمایی می‌کند. مطابق این تصویر، شهر تهران به دو بخش عمده جنوب و شمال تقسیم می‌شود که با تقسیم طبقاتی جامعه به دو گروه بالا و پایین متناظر است. «جنوب» صرفاً مفهومی جغرافیایی نیست بلکه مفهومی اجتماعی اقتصادی است که بر منزلت و

موقعیت اقتصادی گروه‌های ساکن آن دلالت دارد. مفهوم جنوب دربرگیرنده بخش‌های کم‌درآمد و فقیر جامعه است که ممکن است در نواحی حاشیه‌ای تهران سکونت داشته باشند. به همین ترتیب، مفهوم «شمال» نیز بر موقعیت طبقاتی گروه‌های پردرآمد دلالت دارد.

بازنمایی «تهران» و مقولات فهم

فهم تهران جدا از فهم جهان اجتماعی نیست زیرا مقولاتی که برای تمایز تهران به کار گرفته می‌شود، مقولاتی اجتماعی است که در مورد سایر اجزاء این جهان به کار می‌رود. دریافت فضا و معنا بخشیدن به آن یکی از شیوه‌های مهم برای درک موقعیت خود در جهان اجتماعی است. فضا با چیزها و معانی پر می‌شود و به مفهومی فراتر از جغرافیا اشاره دارد. جوامع، فضا را سازماندهی می‌کنند، به آن انتظام می‌بخشند و معانی معینی به آن می‌دهند و قواعد کاربرد فضا و گروه‌های اجتماعی مرتبط با آن را تعریف می‌کنند.

ذهن انسان همانطور که جهان را در قالب مقولات قرار می‌دهد و به آن معنا می‌بخشد، مکان را هم طبقه‌بندی می‌کند.

دورکیم می‌گوید «در ریشه احکامی که ذهن ما صادر می‌کند تعدادی از مفاهیم کلی ذاتی وجود دارد که بر تمامی حیات فکری ما مسلط است. این گونه مفاهیم کلی ذاتی همان‌هایی هستند که فیلسوفان از زمان ارسطو تا امروز آن‌ها را مقولات فهم نامیده‌اند: مانند مفاهیم کلی زمان، مکان، عدد، علت، جوهر، شخصیت، و مانند این‌ها.» (دورکیم چاپ دوم ۱۳۸۴، ص ۱۳-۱۲)

مقولات فهم جهان را به بخش‌های مختلف تقسیم می‌کند. مهم‌ترین کاری که مقولات فهم انجام می‌دهند قرار دادن جهان پیوسته به مقولات گسسته و جدا از هم است. این مقولات نه فردی بلکه اجتماعی است و

برخاسته از مناسبات خاص یک جامعه است.

بر این اساس، مکان در فرهنگ‌های مختلف به نواحی مختلف تقسیم می‌شود. این فرایند باعث مرزبندی می‌شود. مرزها، خلق، حفظ و کنترل می‌شوند. در طول زمان، مرزها تغییر می‌کنند. مفهوم مهم در اینجا مرزبندی است.

«برای جا دادن چیزها در مکان نخست لازم است که محل آن‌ها در مکان فرق کند: بعضی در دست راست باشند، بعضی دیگر در دست چپ؛ یکی بالا باشد، دیگری پایین؛ یکی در شمال باشد، دیگری در جنوب، و مانند این‌ها؛ همانطور که برای تعیین زمانی اشیاء و احوال وجدانی لازم بود که بتوان آن‌ها را در مواقع معینی در نظر گرفت. به عبارت دیگر، مکان هم، مانند زمان، در صورتی معنا پیدا می‌کند که تقسیم‌پذیر و تمایزپذیر باشد. اما تقسیم‌بندی‌های مکانی، که از نظر ذات مکانی ضرورت دارند، از کجا برمی‌خیزند؟ خود مکان که نه راستی دارد و نه چپ، و بالا و پایین و شمال و جنوب نمی‌برود. همه این تقسیم‌بندی‌ها بی‌گمان برخاسته از این موضوع‌اند که ارزش‌های عاطفی متفاوتی را به مناطق نسبت داده‌اند و از آنجا که همه افراد یک تمدن معین از مکان تصور مشترکی دارند، پس لازم است که این ارزش‌های عاطفی و تمایزهای وابسته به آن‌ها نیز در بین آنان مشترک باشد؛ و این حرف تقریباً بدین معناست که آن‌ها را دارای خاستگاه اجتماعی بدانیم.» (دورکیم چاپ دوم ۱۳۸۴، ص ۱۵)

دورکیم با ارائه نمونه‌ای از جوامع استرالیایی و آمریکای شمالی نشان می‌دهد که چگونه تقسیم‌بندی‌های آنان

در باره مکان مشابه به تقسیم‌بندی‌هایی است که در سازمان اجتماعی وجود دارد.

«جوامعی در استرالیا و آمریکای شمالی داریم که مکان در آن‌ها به شکل دایره‌ای مجسم می‌شود، و دایره

مکانی درست به شکل دایره قبیله‌ای و به سان آن تقسیم می‌شود. تعداد مناطق متمایز از هم به تعداد قبایل است و

جای هر «کلان» در درون محل استقرار گروه اجتماعی عامل اصلی را در جهت‌یابی مناطق تشکیل می‌دهد. هر منطقه با «توتم» مربوط به «کلان» آن منطقه تعریف می‌شود. در نزد بومیان زونی، قوم هفت‌پاره دارد؛ هر یک از پاره‌ها گروهی از «کلان»هاست که وحدت خودش را داشته» به احتمال زیاد این گروه در آغاز «کلان» یگانه‌ای بوده که از آن پس به شعبه‌هایی چند تقسیم شده است. از سوی دیگر می‌بینیم که مکان هم به هفت منطقه تقسیم می‌شود. هر یک از این هفت پاره جهان با یکی از پاره‌های قوم، یعنی با یک گروه از «کلان»ها، رابطه‌ای تنگاتنگ دارد. به گفته کاشینگ، «مثلاً یک تقسیم‌بندی را معتقدند که با شمال رابطه دارد، یکی دیگر معرف غرب است، سومی بیانگر جنوب، و مانند این‌ها». هر پاره‌ای از قوم رنگ ویژه خودش را که نماد آن است دارد؛ هر منطقه هم رنگی دارد که درست به رنگ همان پاره قومی مربوط به آن است. در طول تاریخ، تعداد «کلان»های بنیادی فرق کرده است. به همین سان می‌بینیم که تعداد مناطق هم فرق کرده، یعنی که سازمان‌های اجتماعی الگویی برای سازمان مکانی بوده که گویی درست از روی آن نسخه‌برداری شده است. هیچ چیزی، حتی تقسیم‌بندی‌هایی چون یمین و یسار، نیست که راست چنان بنماید که نه تنها چیزی از طبیعت بشر به‌طور کلی نیست، بلکه چنان است که گویی محصول تصورات دینی و، بنابر این، محصول تصورات جمعی است.» (دورکیم چاپ دوم ۱۳۸۴، ۱۶)

به نظر می‌رسد در مورد تهران مفهوم طبقه مهم‌ترین مفهومی است که به این شهر معنا می‌دهد. حتی با وجود تحولات گسترده اجتماعی و سیاسی جامعه ایران، هنوز این بازنمایی از تهران، رایج است. به این معنا که تصور می‌شود نگرش‌های اجتماعی و سیاسی، بر اساس مرزبندی جغرافیایی جنوب و شمال شهر توزیع شده است.

در مورد «تهران» گمانه‌ای مهم مطرح است: «تهران» به دو بخش جنوب (پایین) و شمال (بالا) تقسیم می‌شود. تصور می‌شود در جنوب، افراد کم‌درآمد با گرایش‌های دینی، سنتی و هم‌نوا با ارزش‌های رسمی سکنی

دارند. گروه‌های متوسط و پردرآمد نیز گرایش کمتری به دین و ارزش‌های سنتی دارند و با هنجاری سیاسی نظام موجود کمتر همدلی نشان می‌دهند. این طبقات در بخش‌های شمالی و میانی شهر، سکونت دارند.

پیچیدگی شهری مثل تهران به حدی است که چنین تصویری را بر نمی‌تابد. مثلاً بخش‌های غربی یا شرقی تهران به سادگی در مقوله جنوب و شمال قرار نمی‌گیرند. به دلیل کمبود شواهد تجربی نمی‌توان به سادگی در این باره قضاوت کرد. با این حال، تهران را بر اساس چنین مقوله‌ای «تجربه» می‌کنیم.

بازنمایی و تجربه شهری

نخست لازم است مفهوم «تجربه» را تدقیق شود. در دیکشنری آکسفورد برای تجربه چند معنی ارائه شده

است:

شناخت و مهارتی که از طریق انجام دادن کاری در یک دوره معین به دست می‌آید. تجربه به فرایند به دست آوردن شناخت اطلاق می‌شود. مثل داشتن ده سال تجربه تدریس. وقتی از کسی سوال می‌کنیم که در انجام کاری معین دارای تجربه است، به این نوع شناخت و مهارت اشاره می‌شود.

رویدادهایی که بر تفکر و رفتار افراد اثر می‌گذارد یا موجب شکل‌گیری احساسات و تاثرات خاص ذهنی و عاطفی می‌شود. مثل تجربه به من آموخته است که زندگی عادلانه است. یا وقتی که از تجربه‌ای ناخوشایند یا تجربه‌ای هیجان‌آمیز سخن می‌گوییم، به این نوع معنی اشاره داریم.

تجربه کردن به معنی انجام دادن کار یا فعالیتی است. مثلاً تجربه زندگی دور از خانه. معنای دیگر تجربه یعنی رویداد یا شناختی که بین افراد یک گروه مشترک است و بر شیوه تفکر و رفتار آنان اثر می‌گذارد. مثلاً این جمله که موسیقی جاز برخاسته از تجربه زندگی سیاهان آمریکاست.

عنصر اصلی در تمام معانی «تجربه» نوعی آگاهی و یا احساسی معین است که از قرار داشتن در یک موقعیت، انجام دادن کاری و یا از سرگذراندن رویدادی معین حاصل می‌شود. تجربه به آگاهی و احساس حاصل از تمام این‌ها اطلاق می‌شود. بر این اساس، «تجربه شهری» یعنی شناخت و احساسی که از زندگی و قرار داشتن در یک فضای شهری ایجاد می‌شود. ساکنان شهر «تهران» اغلب تجربه خود را از زندگی در این شهر با واژه‌هایی مثل شلوغ، فاقد آرامش، سرعت، خودخواهی و جستجوی منافع فردی، فرصت‌های رشد و مانند آن بیان می‌کنند.

تجربه شهر تهران تنها تابع تجربه فضای آن نیست. تهران به دلیل مرکزیت سیاسی و اقتصادی آن، تجربه نظم اجتماعی را نیز بازمی‌نمایاند. از این رو، انتظار می‌رود تجربه شهری از یکسو، تابع تجربه ابعاد کالبدی و روابط شهری در تهران باشد. از سوی دیگر، این تجربه از نگرش افراد نسبت به نظم اجتماعی شکل گرفته باشد.

بر این اساس، اهداف پیمایش عبارتند از:

توزیع فضایی ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی در محلات مختلف تهران (برای امکان مقایسه، مفاهیم مورد سنجش در پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان مبنا قرار گرفته‌اند)؛

فهم و طبقه‌بندی انواع تجربیات شهری (تجربه فضا و روابط شهری)؛

پیمایش «ارزش‌ها و نگرش‌های شهروندان تهرانی» از نوع پیمایش‌های عمومی است که با هدف سنجش نگرش‌های اجتماعی ساکنان شهر نسبت به مسائل اصلی جامعه و شهر تهران انجام می‌شود. نگرش و احساس افراد نسبت به زندگی در شهری مثل تهران جدا از موقعیت خاص این شهر به عنوان مرکزیت اصلی فعالیت‌های کشور نیست. هم‌نواپی یا ناهم‌نواپی افراد با موقعیت جامعه بر نگرش آنان نسبت به شهر اثرگذار است. این پیمایش

شامل دوبخش اصلی می‌شود:

۱. ارزش‌ها و نگرش‌ها نسبت به نظام اجتماعی؛

۲. تجربه شهری؛

ارزش‌ها و نگرش‌ها نسبت به نظام اجتماعی

تجربه شهری

ارزش‌ها و نگرش‌ها نسبت به نظام اجتماعی

در این بخش، تصورات پاسخگویان در چند سطح بررسی می‌شود:

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی خانواده، دین؛

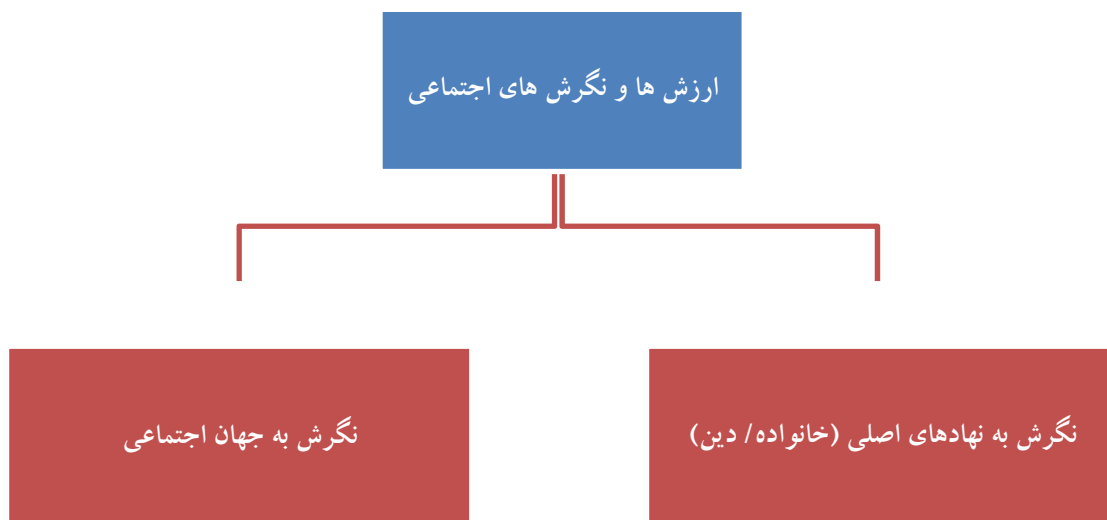
در این بخش، پرسش اصلی این است که آیا ارزش‌های سنتی (که اغلب حول نگرش‌های خانوادگی و نقش‌های جنسیتی، ظهور بیشتری دارند) با ارزش‌های دینی، مجموعه واحد و منسجمی را تشکیل می‌دهند؟ و آیا بر اساس تصور رایج، توزیع این مجموعه نگرشی در تهران از الگویی جغرافیایی و طبقاتی تبعیت می‌کند؟ به تعبیر دیگر، آیا می‌توان انتظار داشت که ارزش‌های سنتی در مناطق جنوبی و فقیرنشین شهر نمود بیشتری دارد و هر چه به مناطق بالایی شهر نزدیک می‌شویم، چنین ارزش‌هایی کم‌رنگ‌تر می‌شوند؟ آیا ساکنان مناطق جنوبی، گرایش‌های دینی پررنگ‌تری دارند و در نهادهای دینی نظیر هیأت مذهبی و مناسک جمعی مثل نماز جماعت، دعای کمیل مشارکت بیشتری دارند؟

چهارچوب مفهومی

برای ارزیابی این پرسش‌ها بخش‌هایی از پیمایش «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» که چنین مقصودی را تأمین می‌کنند، انتخاب شده‌اند. چنین رویه‌ای اجازه می‌دهد که نتایج پیمایش با نتایج قبلی مقایسه شود و از طریق آن روندهای تحولات نیز تا حدی رصد شود.

تجربه جهان اجتماعی: یعنی که پاسخگویان جهان اجتماعی خود را چگونه ارزیابی و احساس می‌کنند. تجربه جهان اجتماعی در دو بعد سنجیده می‌شود: بعد ارزیابی و بعد احساسی. بعد ارزیابی یعنی این که پاسخگویان چه خصوصیات اصلی برای جامعه قائلند. بعد احساسی یعنی این که پاسخگویان، احساس آنان از بودن در چنین جهان اجتماعی چگونه است.

در بعد ارزیابی نظر پاسخگویان در این مورد که تا چه حد جامعه را اخلاقی، عادلانه، مبتنی بر اعتماد، رو به بهبود (امید به آینده)، امن و پیش‌بینی‌پذیر می‌دانند، سنجیده می‌شود. بعد احساسی رضایت پاسخگویان را از زندگی می‌سنجد.

تجربیات شهری

مقصود از تجربه، آگاهی‌ها و احساسات حاصل از قرار گرفتن در موقعیتی یا انجام فعالیتی معین است.

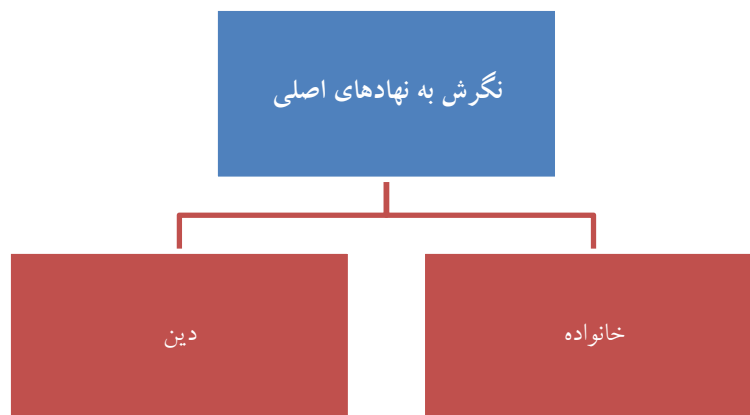
تجربه شهری در دو بعد تجربه کالبد و روابط شهری سنجیده می‌شود. در این بخش علاوه بر این، می‌توان شیوه

تجربه شهری را با الگوی عمومی ارزش‌ها و نگرش‌ها مورد مطالعه قرار داد. آیا تجربه شهر از تجربه جهان

اجتماعی (در معنای وسیع آن) تاثیر می‌پذیرد یا تا حد زیادی این دو تجربه از هم مستقل‌اند؟

مولفه‌های اصلی ارزش‌ها و نگرش‌ها

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

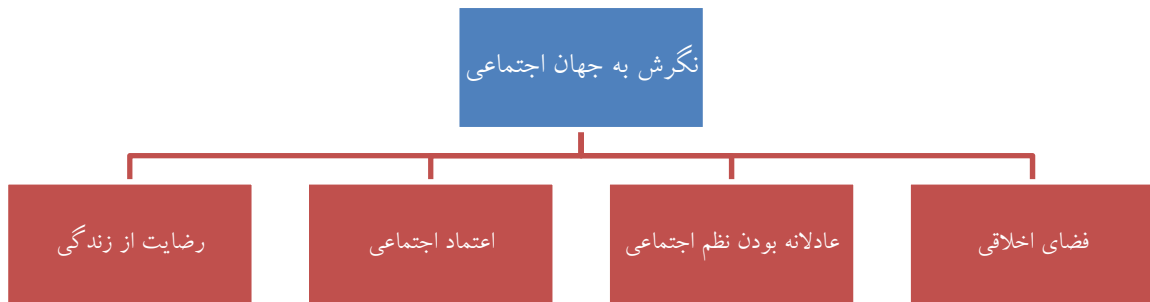

خانواده

- نگرش‌های جنسیتی؛
- نظام تصمیم‌گیری خانوادگی؛

دین

- رفتارها و مناسک دینی
- کارکردهای اجتماعی دین

اخلاق

- سیمای اخلاقی جامعه؛

عدالت

- احساس عدالت؛
- نگرش نسبت به ساخت طبقاتی جامعه؛

اعتماد اجتماعی

- اعتماد رسانه‌ای؛
- اعتماد عمومی؛

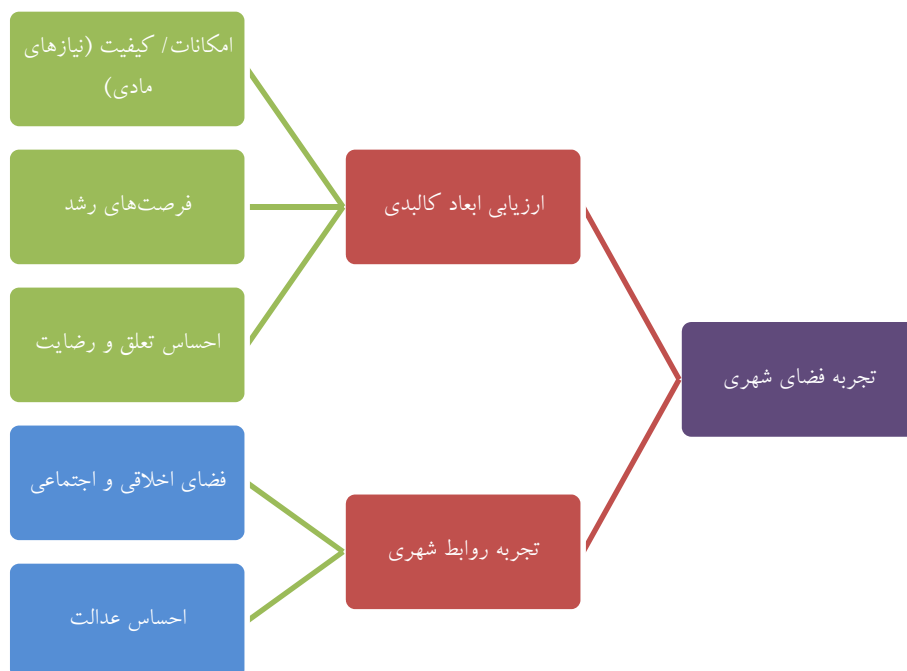
رضایت از زندگی

- رضایت خانوادگی؛

چهارچوب مفهومی

- رضایت از وضع عسلا متی؛
- رضایت از وضع مالی؛
- رضایت از وضع مسکن؛
- رضایت از محله سکونت؛
- رضایت از شهر محل زندگی؛
- رضایت از اوضاع سیاسی؛
- رضایت از اوضاع اقتصادی؛
- رضایت شغلی؛
- رضایت از ازدواج؛
- احساس خوشبختی؛
- رضایت از شهر و محله؛
- رضایت از مسیر کلی کشور

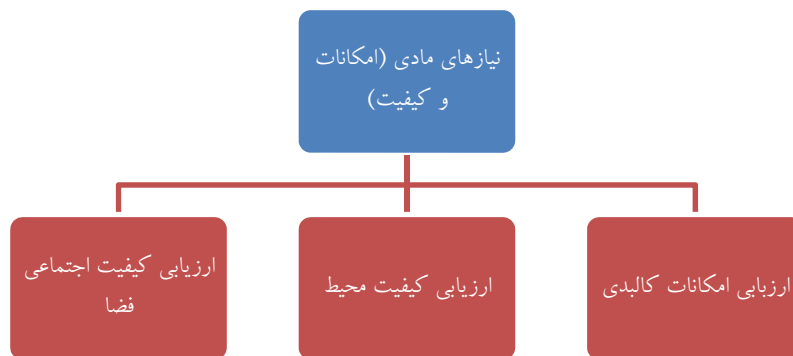
تجربه شهری

تجربه فضا

ابعاد کالبدی (امکانات و کیفیت)

- امکانات و دسترسی‌ها؛
- کیفیت محیط؛
- کیفیت اجتماعی محیط

در این بخش به دنبال این سوالات هستیم:

- امکانات فضا را چگونه ارزیابی می‌کنند؟ آیا فضا را برای تامین نیازهای مادی خود پاسخگو می‌دانند؟

- کیفیت فضا را چگونه ارزیابی می‌کنند؟ آیا محله خود را واجد کیفیات مثبت می‌دانند؟

چه صفات اجتماعی برای فضا قائلند؟ خصوصیتی که برای اجتماع محله خود قائلند، چیست؟ فضا چه

خصوصیتی دارد؟ مردم آن را چگونه فضایی می‌دانند و چه صفاتی (مثبت و منفی) برای آن قائلند؟

فرصت‌های رشد اجتماعی

در این بخش، پرسش اصلی این است که تا چه حد افراد فضا را برای رشد و ارتقاء اجتماعی مناسب

می‌دانند؟ زندگی در فضای معین شهری آیا بر بخت‌های زندگی آنان اثر می‌گذارد؟ از طرف دیگر، برای خود فضا چه آینده‌ای متصورند؟ آیا آینده‌ای رو به بهبود را برای فضای شهری می‌بینند یا آن که نسبت به وضعیت آینده آن مایوس و نومیدند؟

تصور نسبت به آینده دلالت بر تولید امید دارد. این بخش به این مساله می‌پردازد که آیا افراد فضا را به صورت امیدبخش تجربه می‌کنند یا خود را در فضایی محصور می‌یابند که راه رشد آنان را محدود می‌کند؟

تجربه فضای شهری. فرصت‌های رشد

✓ امکان پیشرفت و ارتقاء؛

✓ امکان بهبود وضعیت شهر و محله.

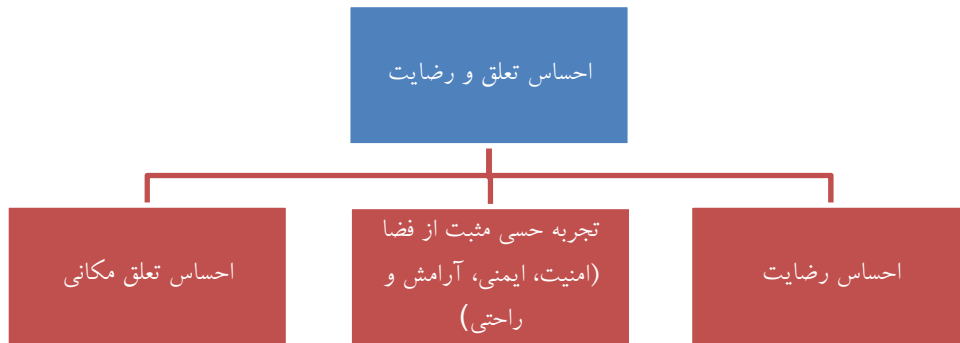
احساس تعلق

هدف اصلی این بخش، شناخت احساس افراد نسبت به فضا است. این که فضا تا چه حد قادر است احساس

در ساکنان خود، رضایت و تعلق ایجاد کند. در این بخش، احساسات در سه محور بررسی می‌شود:

- احساس رضایت؛
- تجربه حسی مثبت از فضا (امنیت، ایمنی، آرامش و راحتی)؛
- احساس تعلق مکانی.

چهارچوب مفهومی

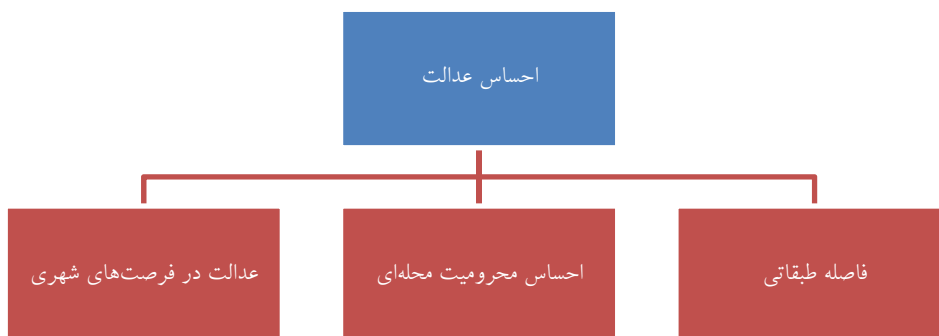

تجربه روابط شهری

نگرش نسبت به فضای اخلاقی و اجتماعی

- فضای اخلاقی؛
- خودگرایی؛
- اعتماد اجتماعی

احساس عدالت

- فاصله طبقاتی؛
- احساس محرومیت محله‌ای؛
- احساس بر خورداری شهری.

تجربه روابط شهری

فضای اخلاقی اجتماعی شهر

- فضای اخلاقی شهر از دید پاسخگو؛
- نگرش نسبت وضعیت ناهنجاری‌های اجتماعی در تهران
- بیگانگی اجتماعی در تهران؛
- اعتماد به شهروندان.

احساس عدالت

- فاصله‌های طبقاتی؛
- احساس محرومیت محله‌ای؛
- احساس عدالت در برخورداری از امکانات شهری.

۵. گویه‌های «ارزش‌ها و نگرش‌ها نسبت به نظام اجتماعی»

بعضی‌ها معتقدند زن‌ها وظیفه‌شان خانه‌داری است و نباید بیرون از خانه کار کنند، شما با این نظر چقدر موافق یا مخالفید	نگرش‌های جنسیتی	
در خانواده شما تصمیم نهایی در مورد امور مهم مثل خرید و فروش خانه و ماشین، و تغییر محل زندگی را چه کسی می‌گیرد؟	نظام تصمیم‌گیری	نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی: خانواده
به نظر شما چه سنی برای ازدواج پسر مناسب است؟ به نظر شما چه سنی برای ازدواج پسر مناسب است؟	سن ازدواج	
(بعد از سوال فکر می‌کنید مردم چقدر نماز می‌خوانند، آورده شود) خود شما چطور، طی یک سال گذشته نمازتان را مرتب خوانده‌اید؟ هرکدام از اعمالی را که برایتان می‌خوانم معمولاً چقدر انجام می‌دهید؟ شرکت در مجالس روضه و عزاداری شرکت در عزاداری تاسوعا و عاشورا شرکت در مراسم دعای کمیل شرکت در هیأت‌های مذهبی	رفتارها و مناسک دینی	نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی: دین

چهارچوب مفهومی

<p>به نظر شما هر کدام از خصوصیات که نام می‌برم، چقدر در بین مردم رواج دارد؟</p> <p>گذشت امانت‌داری انصاف کمک به دیگران صداقت و راستگویی پای‌بندی به قول و قرار دورویی و تظاهر تقلب و کلاهبرداری تملق و چاپلوسی</p>	<p>سیمای اخلاقی جامعه</p>	<p>ارزیابی جهان اجتماعی: اخلاق</p>
<p>عده‌ای معتقدند در شرایط فعلی هرکس پول و پارتی نداشته باشد، حقش پایمال می‌شود/ شما چقدر با این نظر موافق یا مخالفید؟</p> <p>به نظر شما در کشور ما، اگر حقی از کسی ضایع شود تا چه اندازه می‌تواند از طریق قانونی به حق خود برسد؟</p> <p>(به نظر شما) در شرایط فعلی برای به دست آوردن شغل در کشور ما کدام یک از مواردی که می‌خوانم مهمتر است؟</p> <p>تجربه و مهارت پارتی مدرک شانس و اقبال سایر (نام ببرید)</p>	<p>احساس عدالت</p>	<p>ارزیابی جهان اجتماعی: عدالت</p>
<p>به طور کلی فکر می‌کنید مردم تا چه حد قابل اعتماد هستند؟</p>	<p>اعتماد عمومی</p>	<p>ارزیابی جهان اجتماعی: اعتماد اجتماعی</p>
<p>به طور کلی رضایت شما از موارد زیر در زندگی چقدر است؟</p> <p>خانواده</p>	<p>رضایت از زندگی خانوادگی</p>	<p>بعد احساسی تجربه جهان اجتماعی: رضایت از زندگی</p>
<p>وضع مالی</p>	<p>رضایت از وضع مالی</p>	
<p>وضع مسکن</p>	<p>رضایت از وضع مسکن</p>	
<p>محلله‌تان</p>	<p>رضایت از محلله سکونت</p>	
<p>بطور کلی از اوضاع اقتصادی کشور چقدر رضایت دارید؟</p>	<p>رضایت از اوضاع اقتصادی</p>	
<p>بطور کلی چقدر از شغل‌تان راضی هستید؟</p>	<p>رضایت شغلی</p>	
<p>کلاً از زندگی‌تان چقدر راضی هستید؟</p>	<p>رضایت کلی از زندگی</p>	
<p>تا چه حد از زندگی در تهران راضی هستید؟</p>	<p>رضایت از شهر</p>	
<p>به نظر شما کلاً وضعیت تهران نسبت به پنج سال گذشته بهتر شده است یا بدتر؟</p>	<p>رضایت از مسیر تغییرات</p>	

چهارچوب مفهومی

فکر می‌کنید وضعیت تهران در پنج سال آینده بهتر می‌شود یا بدتر؟	شهر	
به نظر شما محله‌تان دارد بهتر می‌شود یا بدتر؟	رضایت از تحولات محله	

۶. تجربه فضای شهری (ارزیابی دسترسی‌ها و کیفیت محیط)

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
ارزیابی دسترسی‌ها		<p>وضعیت امکانات زیر در محله شما چگونه است؟ (زیاد/ متوسط/ کم)</p> <p>امکانات آموزشی</p> <p>امکانات درمانی</p> <p>بازار میوه و تره‌بار</p> <p>امکانات بازی برای کودکان</p> <p>امکانات حمل و نقل عمومی</p> <p>امکانات تفریحی</p>
کیفیت محیط		<p>وضعیت موارد زیر در محله شما چگونه است؟ (زیاد/ متوسط/ کم)</p> <p>فضای سبز</p> <p>نظافت و پاکیزگی</p> <p>سر و صدا</p> <p>روشنایی کوچه‌ها و معابر</p> <p>فضای مناسب برای پیاده‌روی</p>
کیفیت اجتماعی محیط	خصوصیات اجتماعی محله	<p>می‌دانید در بعضی محله‌ها مردم مذهبی‌ترند و در بعضی محله‌ها کمتر/ مردم محله شما تا چه حد مذهبی‌اند؟ ساکنان محله شما از نظر اقتصادی بیشتر در کدام طبقه قرار می‌گیرند؟ (بالا/ متوسط/ پایین)</p> <p>هر محله‌ای مشکلات و مسائل خاص خود را دارد/ مثلاً در یک جایی بیکاری زیاد است در جای دیگر دزدی/ من چند مسئله را می‌خوانم/ شما بفرمایید این موارد در محله شما تا چه حد وجود دارد؟</p> <p>اعتیاد</p> <p>بیکاری</p> <p>اعتیاد</p> <p>ناامنی</p> <p>ایجاد مزاحمت برای دختران و زنان</p> <p>بدحجابی</p> <p>کودکان خیابانی</p> <p>زنان خیابانی</p> <p>دزدی</p> <p>مواد فروش‌ها</p> <p>کارتن‌خواب‌ها و ولگردها</p> <p>مهاجرین خارجی</p> <p>اراذل و اوباش</p>
	خصوصیات اجتماعی شهر	<p>به نظر شما مردم تهران از نظر اقتصادی بیشتر در کدام طبقه قرار می‌گیرند/ بالا، متوسط یا پایین؟</p>
	ارزیابی کلی محله	<p>به نظر شما مهم‌ترین مشکل محله شما چیست؟</p> <p>اگر به محله‌ای که بیشترین امکانات را دارد نمره ۲۰ و محله‌ای که کمترین امکانات را دارد نمره صفر بدهیم، شما به محله خود چه نمره‌ای می‌دهید؟</p>

۷. تجربه فضای شهری/ مسیر زندگی شهری

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
روند تحولات شهر	آینده شهر	به نظر شما وضعیت تهران نسبت به پنج سال گذشته بهتر شده است یا بدتر؟ فکر می‌کنید در پنج سال آینده، وضعیت تهران بهتر می‌شود یا بدتر؟
	آینده محله	به نظر شما وضعیت محله‌تان دارد بهتر می‌شود یا بدتر؟

۸. تجربه فضای شهری / احساس تعلق

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
احساس رضایت	رضایت از زندگی شهری	از زندگی در تهران چقدر راضی هستید؟
	رضایت از زندگی در محل	از زندگی در این محل چقدر راضی هستید؟
تجربه حسی مثبت از فضا	احساس امنیت	وقتی هوا تاریک می‌شود از رفت و آمد در محله احساس چقدر خطر می‌کنید؟ محله خود را نسبت به محلات دیگر تا چه حد امن می‌دانید؟ کلاً در تهران چقدر احساس امنیت می‌کنید؟ به نظر شما آدم در تهران بیشتر احساس امنیت می‌کند یا در شهرهای دیگر؟
	احساس ایمنی	به نظر شما خانه‌های این محله تا چه حد در برابر زلزله مقاوم است؟ خانه خود شما در برابر زلزله چقدر مقاوم است؟
	احساس راحتی	فرض کنید به شهری که زندگی در آن از هر نظر راحت است، نمره ۲۰ بدهیم / در این صورت به نظر شما نمره تهران چند است؟ در مقایسه با پنج سال قبل زندگی در تهران راحت‌تر می‌شود یا سخت‌تر؟ به نظر شما در پنج سال آینده زندگی در تهران راحت‌تر می‌شود یا سخت‌تر؟
احساس تعلق مکانی	تمایل به مهاجرت	آیا دوست داری که از این محله به محله دیگر بروی؟ بله / خیر - اگر بلی به کدام محله؟ چرا؟ آیا قصد دارید از تهران بروید و در جای دیگری از کشور زندگی کنید؟ اگر امکانش را داشتید دلتان می‌خواست در خارج کشور زندگی کنید؟ زندگی در شهر را بیشتر ترجیح می‌دهید یا زندگی در روستا؟

۹. نگرش نسبت به فضای اخلاقی و اجتماعی

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
فضای اخلاقی		<p>چند مساله را برای شما نام می‌برم، شما بفرمایید این مسائل در تهران چقدر وجود دارد؟</p> <p>اعتیاد</p> <p>طلاق</p> <p>بیکاری</p> <p>فقر</p> <p>ناامنی</p> <p>ایجاد مزاحمت برای دختران و زنان</p> <p>بدحجابی</p> <p>کودکان خیابانی</p> <p>زنان خیابانی</p> <p>دزدی</p> <p>مواد فروش‌ها</p> <p>کارتن خواب‌ها و ولگردها</p> <p>مهاجرین خارجی</p> <p>اراذل و اوباش</p> <p>به نظر شما جرم و جنایت در تهران نسبت به پنج سال گذشته بیشتر شده است یا کمتر؟</p> <p>فکر می‌کنید در پنج سال آینده جرم و جنایت در تهران بیشتر می‌شود یا کمتر؟</p> <p>بعضی‌ها می‌گویند وضعیت اخلاقی تهران روز به روز بدتر می‌شود/ مثلاً بیشتر دروغ می‌گویند، کلاهبرداری بیشتر می‌شود و مسائلی از این قبیل / شما با این عقیده چقدر موافق یا مخالفید؟</p>
	اعتماد اجتماعی	<p>به نظر شما تهرانی‌ها تا چه حد قابل اعتماد هستند؟</p> <p>تهرانی‌ها بیشتر قابل اعتماد هستند یا غیرتهرانی‌ها (شهرستانی‌ها)؟</p>
آینده مذهبی شهر		<p>به نظر شما مردم تهران در پنج سال آینده مذهبی‌تر می‌شوند یا غیرمذهبی‌تر؟</p> <p>الان چطور؟ مردم تهران الان بیشتر نماز می‌خوانند یا قبلاً مثلاً پنج سال قبل؟</p>

احساس عدالت

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
احساس عدالت	تشدید فاصله طبقاتی در تهران	<p>به نظر در پنج سال آینده فاصله بین بالا شهر و پایین شهر بیشتر می‌شود یا کمتر؟</p> <p>به نظر شما در پنج سال گذشته فاصله بین پایین شهر و بالا شهر کمتر شده است یا بیشتر؟</p>
	احساس محرومیت محله‌ای (ارزیابی موقعیت محله خود در مقایسه با محلات دیگر)	<p>اگر به محروم‌ترین محله، نمره ۲۰ بدهیم و به بدترین نمره صفر/ شما چه نمره‌ای به محله خود می‌دهید؟</p>
	احساس عدالت در توزیع مساوی امکانات شهری	<p>به نظر شما آیا شهرداری بین مناطق تبعیض قائل می‌شود یا به تمام مناطق شهر به یک اندازه رسیدگی می‌کند؟</p>

چهار چوب مفهومی

۱۰. تجربه فضای شهری / فرصت‌های رشد

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
امکان پیشرفت و ارتقاء	بهبود وضعیت مالی	به نظر شما مردمی که در اینجا زندگی می‌کنند، چقدر احتمال دارد در پنج سال آینده وضع مالی‌شان بهتر شود؟
	امکان پیشرفت جوانان	به نظر شما پسران جوانی که در این منطقه زندگی می‌کنند، چقدر امکان پیشرفت برایشان وجود دارد؟ دختران چطور؟ تا چه حد آینده خوبی در انتظارشان است؟
امکان بهبود وضعیت شهر	آینده شهر	به نظر شما وضعیت تهران نسبت به پنج سال گذشته بهتر شده است یا بدتر؟ فکر می‌کنید در پنج سال آینده، وضعیت تهران بهتر می‌شود یا بدتر؟
	آینده محله	به نظر شما وضعیت محله شما نسبت به پنج سال گذشته بهتر شده است یا بدتر؟ فکر می‌کنی در پنج سال آینده، وضعیت محله شما بهتر می‌شود یا بدتر؟

۱۱. تجربه فضای شهری / احساس تعلق

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
احساس رضایت	رضایت از زندگی شهری	از زندگی در تهران چقدر راضی هستید؟
	رضایت از زندگی در محل	از زندگی در این محل چقدر راضی هستید؟
تجربه حسی مثبت از فضا	احساس امنیت	وقتی هوا تاریک می‌شود چقدر از رفت و آمد در محله خود را نسبت به محلات دیگر تا چه حد امن می‌دانید؟ تا حالا پیش آمده که ارادل و اوباش مزاحم محله شما شوند؟ تا حالا پیش آمده که شاهد باشید عده‌ای مزاحم دختران و زنان محل شوند؟ شما در تهران چقدر احساس امنیت می‌کنید؟
	احساس ایمنی	به نظر شما خانه‌های این محله تا چه حد در برابر زلزله مقاوم است؟ خانه خود شما در برابر زلزله چقدر مقاوم است؟
	احساس آرامش	از زندگی در این محله چقدر احساس آرامش می‌کنید؟ از زندگی در تهران چقدر احساس آرامش می‌کنید؟
	احساس راحتی	به نظر شما زندگی در تهران امروز راحت‌تر است یا تهران پنج سال گذشته؟
احساس تعلق مکانی	تمایل به مهاجرت	آیا دوست داری که از این محله به محله دیگر بروی؟ بله / خیر - اگر بلی به کدام محله؟ چرا؟

چهارچوب مفهومی

<p>تا حالا پیش آمده که تصمیم بگیری از تهران به شهر دیگری بروی؟ فکر می کنی یک روز ممکن است برای همیشه از تهران بروی و در جای دیگری از ایران زندگی کنی؟ آیا دوست داری در خارج کشور زندگی کنی؟ زندگی در شهر را بیشتر ترجیح می دهی یا زندگی در روستا؟ این محله را برای زندگی دوست داری؟</p>		
---	--	--

۱۲. نگرش نسبت به فضای اخلاقی و اجتماعی

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
فضای اخلاقی		چند مساله را برای شما نام می‌برم، شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟ اعتیاد طلاق بیکاری بی‌بندوباری زنان خیابانی ناامنی بی‌توجهی مردم به دین دزدی اراذل و اوباش مزاحمت برای دختران و زنان
		به نظر شما جرم و جنایت در تهران نسبت به پنج سال گذشته بیشتر شده است یا کمتر؟ فکر می‌کنید در پنج سال آینده جرم و جنایت در تهران بیشتر می‌شود یا کمتر؟ بعضی‌ها می‌گویند وضعیت اخلاقی تهران روز به روز بدتر می‌شود/ مثلاً بیشتر دروغ می‌گویند، کلاهبرداری بیشتر می‌شود و مسائلی از این قبیل/ شما با این عقیده چقدر موافق یا مخالفید؟
	اعتماد اجتماعی	به نظر شما تهرانی‌ها تا چه حد قابل اعتماد هستند؟ تهرانی‌ها بیشتر قابل اعتماد هستند یا غیرتهرانی‌ها (شهرستانی‌ها)؟

۱۳. احساس عدالت

مؤلفه	ابعاد	گویه‌ها
احساس عدالت	تشدید فاصله طبقاتی در تهران	به نظر در پنج سال آینده اختلاف درآمد بین بالا شهر و پایین شهر بیشتر می‌شود یا کمتر؟ به نظر شما در پنج سال گذشته اختلاف درآمد بین پایین شهر و بالا شهر کمتر شده است یا بیشتر؟
	احساس محرومیت محله‌ای (ارزیابی موقعیت محله خود در مقایسه با محلات دیگر)	اگر به بهترین محله، نمره ۲۰ بدهیم و به بدترین نمره صفر/ شما چه نمره‌ای به محله خود می‌دهید؟ در کل فکر می‌کنی امکانات محله شما نسبت

چهارچوب مفهومی

به محلات دیگر تهران، بیشتر است یا کمتر؟		
به نظر شما آیا شهرداری بین مناطق تبعیض قائل می‌شود یا به تمام مناطق شهر به یک اندازه رسیدگی می‌کند؟	احساس عدالت در توزیع مساوی امکانات شهری	

نمونه‌گیری

شیوه نمونه‌گیری در هر پژوهشی متأثر از ویژگی‌های جمعیت آماری و اهداف پژوهش و نیز امکانات عملی و صرفه اقتصادی است. مطالعه حاضر با هدف تعمیم نتایج حاصل به جمعیت هر یک از محلات تهران انجام می‌شود، از این رو بهترین شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده نمونه در هر محله است، اما این شیوه هم به لحاظ اجرایی بودن و هم از حیث صرفه اقتصادی اشکال دارد. از منظر اجرایی، تهیه لیست کامل از ساکنان یک محله و انتخاب تصادفی آنها، عملاً امکان‌پذیر نیست تهیه چنین لیستی بجز آنکه سخت و تقریباً غیر ممکن است، در صورت امکان‌پذیر بودن، زمان و هزینه زیادی را می‌طلبد، و از همه مهمتر اینکه بسیاری از نمونه‌های انتخابی در دسترس نخواهند بود و جایگزینی آنان موجب بروز آریبی زیاد در نمونه نهایی خواهد شد.

هم‌چنین انتخاب هر محله به عنوان یک جمعیت آماری مشکل مهم‌تری را ایجاد می‌کند، چرا که با وجود حدود ۳۷۰ محله در تهران، اگر حداقل تعداد نمونه را برای تعمیم نتایج آن در نظر بگیریم (حدود ۴۰۰ نفر)، تعداد کل نمونه انتخابی از محلات تهران، بیش از ۱۵۰.۰۰۰ نفر خواهد شد که عملاً اجرای تحقیق را از هر نظر غیر ممکن خواهد نمود. بویژه آنکه حجم پرسشنامه‌های پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌ها یا سرمایه اجتماعی و موارد مشابه معمولاً زیاد است و امکان انجام این تحقیق را با این تعداد نمونه فراهم نمی‌کند. بنابراین برای حل این دو مشکل باید راه‌حلی علمی و مبتنی بر دانش نمونه‌گیری و تجربه‌های مفید قبلی در نظر گرفت.

حل مشکل اول

مشکل اول بدین صورت حل می‌شود که واحد نمونه‌گیری را بجای فرد، بلوک تعیین می‌کنیم. به عبارت دیگر بلوک‌های مسکونی در تهران را به صورت کاملاً تصادفی انتخاب می‌کنیم، و سپس از طریق بلوک انتخابی، با

نمونه‌گیری

قاعده‌ای یکسان و از پیش تعیین شده افراد را برمی‌گزینیم، با این کار عملاً و به صورت غیر مستقیم توانسته‌ایم، که افراد را به صورت تصادفی برگزینیم. و برای اجتناب از تأثیرات سوء جایگزینی، برخی متغیرهای مهم را در انتخاب نمونه کنترل می‌کنیم.

اطلاعات جمعیتی و اجتماعی تهران برحسب هر بلوک مسکونی و سپس هر حوزه، یا هر محله یا هر منطقه و نیز کل شهر تهران در دسترس است. تعداد بلوک‌های جمعیتی تهران بیش از ۳۲۰۰۰ مورد است، که براساس جمعیت تراکمی آنها مرتب شده در دسترس‌اند، و هنگامی که به صورت تصادفی تعدادی بلوک را انتخاب می‌کنیم، شانس حضور هر بلوک در نمونه انتخابی، از تعداد جمعیت ۱۵ سال به بالای آن متأثر است، و بلوک‌های پرجمعیت شانس بیشتری دارند که در نمونه قرار گیرند. تعداد نمونه انتخابی در هر بلوک را به صورت تجربی برابر ده نفر در نظر می‌گیریم. بنابراین اگر قرار باشد از یک جمعیت آماری، مثلاً ۴۰۰ نفر نمونه انتخاب کنیم، باید ۴۰ بلوک را به صورت تصادفی برگزینیم و در هر بلوک ۱۰ نفر را انتخاب کنیم. انتخاب این ده نفر نیز تصادفی و براساس قاعده مشخص قبلی است. هم‌چنین برای کاهش اربیبی ناشی از جایگزینی نمونه‌ها باید دو ویژگی سن و جنس آنان از پیش کنترل شود. بدین منظور از مشخصات جمعیتی کل جمعیت آماری که در اختیار داریم، ویژگی‌های نمونه آماری را برحسب جنس و سن به دست می‌آوریم. جدول زیر نمونه‌ای از ترکیب سن و جنس در نمونه ۴۰۰ نفری از جمعیت آماری معین است.

۱۴. ویژگی‌های نمونه آماری را برحسب جنس و سن

جنس	سن	۱۵-۲۴	۲۵-۳۴	۳۵-۴۴	۴۵-۵۴	۵۵-۶۴	۶۵ به بالا	جمع
مرد	۶۷	۶۰	۳۹	۲۳	۱۱	۱۲	۲۱۲	
زن	۶۰	۵۲	۳۳	۲۱	۱۱	۱۱	۱۸۸	
جمع	۱۲۷	۱۱۲	۷۲	۴۴	۲۲	۲۳	۴۰۰	

روشن است که نمونه انتخابی از لحاظ دو متغیر سن و جنس باید مطابق جدول فوق انتخاب شود. اما تصادفی بودن این انتخاب بدین صورت است که از یک نقطه معین در بلوک (مثلاً جنوب غربی) به سمت شرق حرکت کرده و با فاصله تعیین شده قبلی، واحد مسکونی مورد نظر را انتخاب و با نمونه مصاحبه انجام می‌شود که شرح جزئیات این کار جداگانه به پرسشگران آموزش داده شده است.

حل مشکل دوم

مشکل دوم اهمیت خاص خود را دارد. زیرا انتخاب نمونه از هر محله با هدف تعمیم نتایج پژوهش به کل محله، حجم نمونه را بسیار زیاد می‌کند. برای حل این مشکل می‌توان فرض کرد که بسیاری از محلات یک شهر از جمله تهران، در موضوعات خاصی نزدیک به یکدیگر هستند و اجمالاً می‌توان آنها را پیش از نمونه‌گیری خوشه‌بندی کرد، و ۳۷۰ محله مختلف را به تعدادی خوشه تقلیل داد، سپس نمونه را از این خوشه‌ها انتخاب کرد و نتایج را به هر خوشه و از جمله عناصر تعیین‌کننده خوشه، یعنی محله تعمیم داد. بنابراین مسأله اصلی این خواهد بود که چگونه می‌توان محلات تهران را خوشه‌بندی کرد؟

معیارهای خوشه‌بندی

در خوشه‌بندی باید برخی نکات را رعایت کرد. اول اینکه متغیرهایی که برای خوشه‌بندی انتخاب می‌شوند، از حیث زمینه مطالعه قابل قبول باشند. اگر زمینه مطالعه معین باشد و بتوان محلات را برحسب متغیر ۷ به دو

نمونه‌گیری

خوشه تقسیم کرد، اما این متغیر هیچ تأثیر و اهمیتی در زمینه مطالعاتی مذکور نداشته باشد، این خوشه‌بندی امری بیهوده و زاید تلقی خواهد شد. برای مثال اگر پژوهشی در زمینه الگوی استفاده از رسانه‌ها انجام شود، در این صورت طبیعی است که از متغیرهای اقتصادی و بی‌سوادی به عنوان شاخص‌های خوشه‌بندی استفاده شود، زیرا این دو متغیر، تأثیر تعیین‌کننده بر موضوع پژوهش دارند، اما استفاده از متغیر تراکم جمعیت برای خوشه‌بندی مفید فایده نخواهد بود، زیرا فرض قوی برای تأثیر این متغیر بر موضوع پژوهش وجود ندارد. مسأله دوم اینکه متغیرهای انتخابی برای خوشه‌بندی باید از حیث مفهومی دارای اعتبار کافی باشند و معانی اجتماعی متفاوتی نداشته باشند. مثلاً بی‌سوادی زنان دارای مفهوم روشن و واحدی است، اما بیکاری زنان ممکن است دو مفهوم تا حدی متفاوت داشته باشد، از یک سو معرف فقر باشد و از سوی دیگر معرف تقاضای رو به رشد بانوان طبقه متوسط برای حضور در جامعه. هم‌چنین متغیر انتخابی باید دارای واریانس و پراکندگی کافی باشد، تا خوشه‌بندی براساس آن متغیر واجد معنای عینی باشد.

بر این اساس سرشماری سال ۱۳۸۵، تعداد قابل توجهی متغیر درباره هر محله در اختیار قرار داده است که

وضعیت اهم این متغیرها در محلات تهران به شرح جدول زیر است:

نمونه‌گیری

۱۵. متغیرهای محله

متغیر	حداقل	حداکثر	میانہ	انحراف معیار	Cv
درصد افراد دارای همسر	۷۰/۳۸	۱۶/۶۶	۴۰/۵۷	۴۴/۳	۰۰/۶
درصد زنان دارای همسر	۹۳/۴۲	۰۰/۷۰	۳۹/۵۸	۶۷/۳	۲۸/۶
درصد جمعیت میانسالان	۹۹/۴۱	۰۰/۵۹	۷۲/۵۲	۳۸/۳	۴۱/۶
درصد فعالیت	۱۹/۳۱	۳۸/۵۳	۳۰/۴۱	۹۲/۲	۰۷/۷
بعد خانوار	۸۹/۲	۲۱/۵	۴۵/۳	۳۰/۰	۷۴/۸
درصد افراد متولد در محل	۳۶/۳۹	۱۸/۸۱	۲۲/۶۳	۳۳/۶	۰۲/۱۰
درصد جمعیت جوانان	۹۳/۱۷	۴۷/۴۰	۶۴/۲۲	۰۷/۳	۵۸/۱۳
نسبت خانوارهای دارای معلول	۴۸/۱	۷۴/۶	۵۸/۳	۹۵/۰	۶۹/۲۶
درصد جمعیت کودکان	۰۲/۲	۴۹/۹	۷۲/۵	۵۵/۱	۱۷/۲۷
نسبت افراد بی‌همسر بر اثر فوت (زنان)	۲۶/۱	۳۴/۲۴	۷۴/۱۲	۹۷/۳	۱۷/۳۱
متوسط زیربنای هر واحد مسکونی (مترمربع)	۴۰/۵۲	۶۱/۱۹۹	۶۲/۹۲	۲۳/۲۹	۵۵/۳۱
درصد بیکاری	۵۶/۱	۰۸/۱۸	۷۵/۷	۴۵/۲	۵۶/۳۱
متوسط زیربنا برای هر خانوار (مترمربع)	۰۶/۴۴	۲۲/۱۹۷	۳۹/۹۰	۹۳/۲۹	۱۱/۳۳
درصد درآمد بدون کار	۶۰/۱	۱۲/۱۵	۲۸/۷	۴۳/۲	۳۳/۳۳
درصد فعالیت زنان	۸۴/۳	۹۰/۲۹	۸۲/۱۵	۳۱/۵	۵۸/۳۳
متوسط زیربنا برای هر نفر (مترمربع)	۲۱/۱۲	۷۴/۶۳	۵۸/۲۶	۸۲/۹	۹۵/۳۶
نسبت مهاجرت مرد به زن	۳۳/۰	۸۸/۴	۲۶/۱	۴۹/۰	۵۶/۳۸
درصد جمعیت سالمندان	۲۷/۰	۷۴/۱۳	۲۲/۶	۴۲/۲	۸۷/۳۸
درصد مهاجرت	۹۸/۳	۵۴/۴۳	۶۹/۱۲	۲۱/۵	۰۱/۴۱
درصد بیکاری زنان	۱۶/۰	۰۳/۶	۲۲/۲	۰۴/۱	۷۲/۴۶
نسبت افراد بی‌همسر بر اثر طلاق (زنان)	۳۰/۰	۳۱/۸	۹۷/۲	۴۲/۱	۸۷/۴۷
تراکم جمعیت در ۱۰۰ متر مربع	۰۶/۰	۴۱/۱۰	۰۷/۳	۷۶/۱	۳۴/۵۷
درصد بیسوادی زنان	۱۹/۱	۰۳/۲۷	۶۱/۸	۳۴/۵	۰۴/۶۲
درصد بیسوادی	۷۶/۰	۱۴/۲۲	۵۳/۶	۰۶/۴	۱۰/۶۲

ارقام جدول نشان می‌دهد که مثلاً حداقل مقدار بُعد خانوار در میان محلات تهران، برابر ۲/۸۹ و حداکثر

مقدار آن ۵/۲۱ است. و میانگین ارقام محلات نیز ۴۵.۳ است که دارای انحراف معیار ۰/۳۰ است و اگر رقم

انحراف معیار را بر میانگین تقسیم کنیم، مقدار Cv یا شاخص یا ضریب پراکندگی (برحسب درصد) به دست

می‌آید که برای بعد خانوار ۸/۷۴ درصد است.

در انتخاب متغیرها برای خوشه‌بندی باید ملاک‌ها و سه شرط مذکور در بند ۳ را لحاظ کرد. شرط سوم که

دارا بودن واریانس یا پراکندگی کافی است با شاخص CV سنجیده می‌شود که در جدول حاضر ارقام بالای ۳۰ درصد را انتخاب شده‌اند. بنابراین متغیرهایی که از متغیر درصد جمعیت کودکان بالاتر هستند، از برنامه خوشه‌بندی حذف می‌شوند. درباره شرط اول یا دارا بودن ارتباط قابل توجه میان متغیرها با موضوع مطالعه، متغیرهای مربوط به زیربنای واحد مسکونی، بیکاری، فعالیت زنان، مهاجرت، و بی‌سوادی زنان و بی‌سوادی کل می‌توانند به عنوان معیارهای خوشه‌بندی لحاظ شوند. از متغیر زیربنای سرانه واحد مسکونی می‌توان متغیر معتبرتری که معرف وضعیت اقتصادی باشد، ایجاد کرد. به عبارت دیگر سرانه واحد مسکونی وقتی در قیمت هر متر مربع آپارتمان در محل ضرب شود، شاخصی از ارزش ملک در اختیار هر فرد در هر محله به دست می‌آید که معرف وضعیت اقتصادی آن محله است.

در خصوص معیار دوم متعین بودن مفهوم هر متغیر است، در این مورد متغیرهای فعالیت و بیکاری زنان نیز حذف می‌شوند، زیرا این دو متغیر بعضاً هر کدام در بطن خود دو مفهوم اجتماعی متفاوتی را حمل می‌کنند. زیرا فعالیت و بیکاری زنان گاه ناشی از وضعیت توسعه اقتصادی بالاتر یک محله است و گاه ناشی از وضعیت پایین‌تر آن. در برخی محلات مدرن‌تر که زنان آنان علاقه‌مند به حضور در بازار کار هستند، هم فعالیت و هم بیکاری آنان بالاتر است، هم‌چنین در محلات فقیرتر که بر اثر نیاز به درآمد و از سر اجبار زنان وارد بازار کار می‌شوند نیز این دو شاخص بالاست، لذا این دو متغیر برای خوشه‌بندی مفید فایده نیستند، و موجب مخدوش شدن معیارهای خوشه‌بندی می‌شوند. متغیر بی‌سوادی زنان با متغیر بی‌سوادی کل، همبستگی زیادی دارد و لذا یکی از این دو را می‌توان در خوشه‌بندی وارد کرد که در مجموع از متغیر بی‌سوادی زنان برای خوشه‌بندی محلات تهران استفاده شد زیرا تمایز بهتری را میان محلات نشان می‌دهد.

نمونه‌گیری

شاخص اول (اقتصادی) به ۴ مقوله و دو شاخص بعدی هر کدام به دو مقوله تبدیل شدند، به لحاظ نظری از ترکیب این سه متغیر باید ۱۶ خوشه به دست آید ($4 \times 2 \times 2 = 16$) اما در عمل برخی خوشه‌ها وجود خارجی ندارد، مثلاً محلات با اقتصاد بالا، دارای بی‌سوادى بالای زنان نیستند، در نهایت ۱۳ خوشه به دست می‌آید که ۳ خوشه آنها به دلیل تعداد کم محلات آنها، در خوشه‌های نزدیک و مشابه ادغام گردیدند که در نهایت ۱۰ گروه زیر حاصل این خوشه‌بندی است.

نمونه‌گیری

۱۶. وضعیت و تعداد خوشه‌ها و نمونه‌ها

ردیف	وضعیت خوشه‌ها	جمعیت تقریبی بالای ۱۵ سال (هزار نفر)	تعداد محلات	تعداد نمونه (نفر)	تعداد بلوک نمونه	ضریب تعدیل به پایین
۱	اقتصاد پایین‌ترین بی‌سوادی بالا، مهاجرت کم	۱۴۱۹	۷۷	۷۰۰	۷۰	۱/۰۰
۲	اقتصاد پایین‌ترین بی‌سوادی بالا، مهاجرت زیاد	۳۲۸	۱۹	۴۰۰	۴۰	۰/۴۰
۳	اقتصاد متوسط رو با پایین بی‌سوادی بالا، مهاجرت کم	۷۸۵	۵۳	۵۰۰	۵۰	۰/۷۷
۴	اقتصاد متوسط رو با پایین بی‌سوادی بالا، مهاجرت زیاد	۲۴۲	۱۶	۴۰۰	۴۰	۰/۳۰
۵	اقتصاد متوسط رو با پایین بی‌سوادی کم، مهاجرت کم	۶۳۸	۴۰	۵۰۰	۵۰	۰/۶۳
۶	اقتصاد متوسط رو با پایین بی‌سوادی کم، مهاجرت زیاد	۲۶۱	۱۷	۴۰۰	۴۰	۰/۳۲
۷	اقتصاد متوسط رو با بالا بی‌سوادی کم، مهاجرت کم	۱۳۷۳	۷۰	۷۰۰	۷۰	۰/۹۷
۸	اقتصاد متوسط رو با بالا بی‌سوادی کم، مهاجرت زیاد	۵۰۶	۲۴	۵۰۰	۵۰	۰/۵۰
۹	اقتصاد بالاترین بی‌سوادی کم، مهاجرت کم	۵۷۸	۳۶	۵۰۰	۵۰	۰/۵۷
۱۰	اقتصاد بالاترین بی‌سوادی کم، مهاجرت زیاد	۱۶۷	۹	۴۰۰	۴۰	۰/۲۱

با توجه به تعداد جمعیت خوشه‌ها، تعداد نمونه تا حدی متفاوت در نظر گرفته می‌شود، که نتایج با دقت

بیشتری قابل تعمیم باشد و از محلات بیشتری در نمونه‌گیری حاضر باشند. اما اگر قرار باشد که از میان ۵/۰۰۰

نمونه فوق نمونه‌ای به دست آید که نتایج آن قابل تعمیم به کل شهر تهران باشد، در این صورت باید نمونه دیگری

از ترکیب ۱۰ نمونه فوق با ضریب تعدیل رو به پایین حاصل شود که نتایج آن به جمعیت تهران قابلیت تعمیم

دارد.

تعداد نمونه انتخابی برای هر خوشه حداقل ۴۰۰ نفر است که نتایج آنها در سطح فاصله تعمیم ۵ درصد و

نمونه‌گیری

احتمال تعمیم ۹۵ درصد قبول است، اما خوشه‌هایی که تعداد جمعیت آنها بیشتر است، تعداد نمونه تا حدی بیشتر شده است که ۵۰۰، ۶۰۰ و ۷۰۰ نفر هم دیده می‌شود.

خصوصیات جمعیت نمونه

اطلاعات مورد نیاز تحقیق با استفاده از پرسشنامه و از طریق مصاحبه حضوری پرسشگران با پاسخگو از

جمعیت نمونه ۵۰۰۰ نفری گردآوری شد.

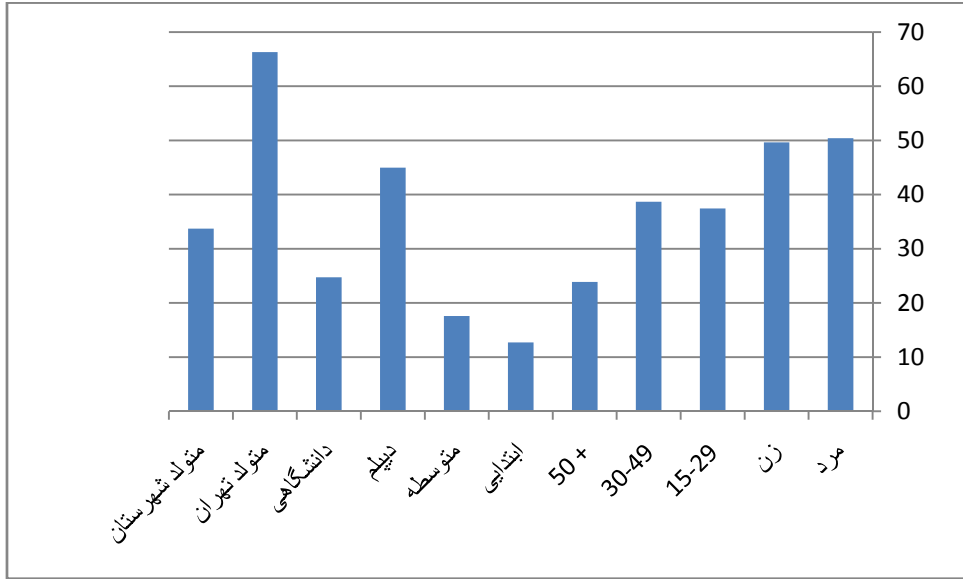
توزیع پاسخگویان بر حسب متغیرهای زمینه‌ای در جدول زیر ارائه شده است:

نمونه‌گیری

۱۷. توزیع پاسخگویان بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

متغیر	درصد
مرد	۴۵۰
زن	۴۹/۶
۱۵-۲۹	۳۷/۴
۳۰-۴۹	۳۸/۷
۵۰ و بالاتر	۲۳/۹
ابتدایی	۱۲/۷
متوسطه	۱۷/۶
دیپلم	۴۵
دانشگاهی	۲۴/۷
شاغل	۳۴/۴
غیرشاغل	۶۵/۶
متولد تهران	۶۶/۳
متولد شهرستان	۳۳/۷
میانگین هزینه خانوار	۷۶۰
میانه	۶۰۰
مجرد	۳۰/۳
متاهل	۶۵
ملک شخصی	۶۷
استیجاری	۳۳

نمونه گیری

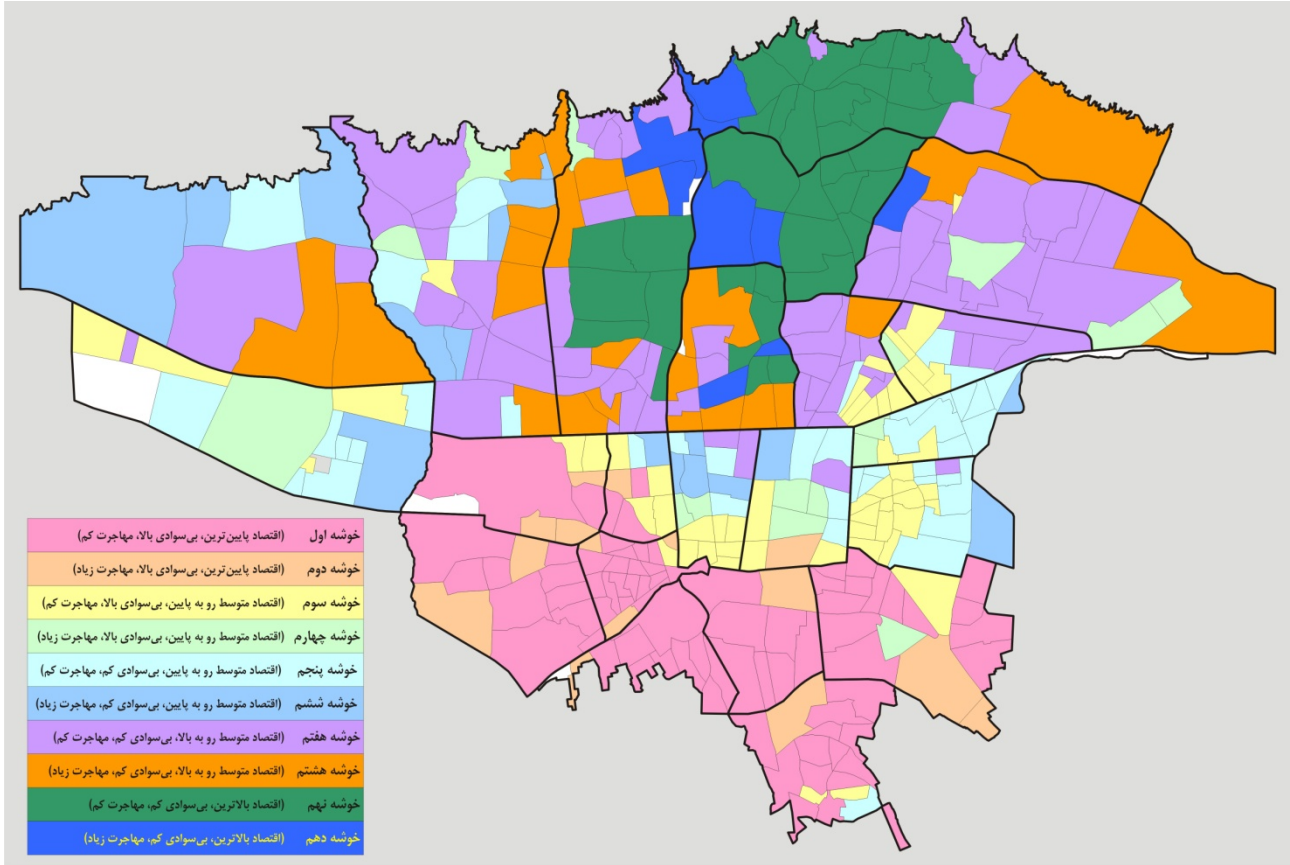

نمونه‌گیری

۱۸. توزیع پاسخگویان بر حسب مناطق شهری در جدول زیر ارائه شده است:

منطقه	فراوانی	درصد
۱	291	5/8
۲	481	9/6
۳	318	6/4
۴	540	10/8
۵	463	9/3
۶	190	3/8
۷	157	3/1
۸	180	3/6
۹	90	1/8
۱۰	190	3/8
۱۱	220	4/4
۱۲	190	3/8
۱۳	170	3/4
۱۴	320	6/4
۱۵	330	6/6
۱۶	131	2/6
۱۷	110	2/2
۱۸	170	3/4
۱۹	110	2/2
۲۰	159	3/2
۲۱	110	2/2
۲۲	80	1/6
جمع	5000	100/0

نمونه گیری

ارزش‌ها و نگرش‌های نسبت به نظام اجتماعی

ارزش‌ها و نگرش‌های نسبت به نظام اجتماعی

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

خانواده

نگرش جنسیتی

از پاسخگویان خواسته شد نظر خود را در این باره بیان کنند که آیا به نقش‌های سنتی برای زنان اعتقاد دارند یا تغییرات نقشی را برای آنان می‌پذیرند. بیش از نیمی از پاسخگویان معتقد به نقش‌های جدید برای زنان بودند. (۶۰ درصد). ۱۷ درصد پاسخگویان، زنان را در نقش‌های سنتی خود می‌پسندند. ۲۳ درصد نیز تا حدی با اشتغال زنان موافقت می‌کنند. با احتساب افراد میانه و موافق اشتغال زنان می‌توان گفت ۸۳ درصد پاسخگویان با اشتغال زنان موافقت می‌کنند.

شاخص گرایش به نقش سنتی زنان^۳ تصویری دیگر از این یافته نشان می‌دهد. این شاخص برای کل پاسخگویان ۲۹ از ۱۰۰ است.

۱۹. بعضی‌ها معتقدند زنان وظیفه شان خانه داری است و نباید بیرون از خانه کار کنند، شما با این نظر موافق یا

مخالفت؟ (۶۲)

گزینه	تعداد	درصد
موافق	۱۶۱	۱۷/۴
تا حدی	۱۱۴۴	۲۳/۱
مخالف	۲۹۵۱	۵۹/۵
تعداد	۴۹۵۶	۱۰۰

زنان در باره تغییرات نقشی زنان، گرایش بیشتری دارند. ۶۷ درصد زنان با اشتغال زنان موافقت می‌کنند. ۱۳ درصد

^۳ از تقسیم تعداد افراد مخالف اشتغال زنان به موافقان ضرب در ۱۰۰ به دست می‌آید.

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

زنان نیز نقش‌های سنتی را برای زنان ترجیح می‌دهند. مردان در مقایسه با زنان، پذیرش کمتری نسبت به نقش‌های جدید زنان دارند. ۵۱ درصد مردان با اشتغال زنان موافق بودند. هم‌چنین ۲۲ درصد مردان نقش‌های سنتی را برای زنان بیشتر می‌پسندند. شاخص گرایش به نقش سنتی در بین مردان ۴۲ و در بین زنان ۱۹ است.

گرایش به نقش‌های سنتی زنان در بین افراد سنین بالاتر بیشتر است. هر چند در تمامی گروه‌های سنی، اکثریت افراد با اشتغال زنان موافقت ولی شدت پذیرش در میان آنان تا حدی متفاوت است. شاخص گرایش به نقش سنتی در بین جوانان ۲۵ و در بین افراد میانسال ۲۹ است. این شاخص در بین افراد بالاتر از ۵۰ سال ۳۸ است. در مجموع گرایش به نقش سنتی زنان با افزایش سن تشدید می‌شود.

گرایش به پذیرش نقش‌های جدید برای زنان با افزایش تحصیلات تشدید می‌شود. افرادی که در سطوح تحصیلی پایین‌تر قرار دارند، کمتر با اشتغال زنان موافقت. در این گروه یک چهارم پاسخگویان نقش زنان را خانه‌داری می‌دانند. هر چه به سطوح بالاتر تحصیلی نزدیک می‌شویم، از گرایش‌های سنتی در باره زنان کاسته می‌شود. به نحوی که کمترین میزان موافقت با نقش خانه‌داری زنان در بین افراد دارای تحصیلات دانشگاهی مشاهده می‌شود. (۱۳ درصد). شاخص گرایش سنتی در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی ۵۹ است. این شاخص در بین افراد دارای تحصیلات متوسطه ۳۶، دیپلم ۲۶ و تحصیلات عالی ۱۹ است.

افراد متأهل بیشتر از افراد مجرد برای زنان نقش سنتی قائلند. هر چند تفاوت اندک است. ۱۸ درصد افراد متأهل، خانه‌داری را وظیفه اصلی زن می‌دانند. این نسبت در بین افراد مجرد ۱۵ درصد است.

بین سطح اقتصادی و نگرش نسبت به نقش زنان رابطه وجود دارد. کسانی برای زنان نقش سنتی قائلند، سطح درآمدی پایین‌تری نسبت به کسانی دارند که نقش‌های جدید برای زنان قائلند. میانگین هزینه خانوار در بین

افراد مخالف اشتغال زنان ۷۱۶ هزار تومان است. این رقم برای افراد موافق اشتغال ۷۹۲ هزار تومان است.

۲۰. نظر پاسخگویان در باره نقش اجتماعی زنان بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۱۵- ۲۹	۲۰- ۲۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	
موافق	۲۱/۷	۱۳/۰	۱۵/۴	۱۷/۲	۲۰/۹	۲۶/۸	۲۰/۰	۱۶/۲	۱۲/۹	۱۵/۰	۱۸/۲
تا حدی	۲۶/۴	۱۹/۷	۲۱/۹	۲۳/۳	۲۴/۵	۲۷/۸	۲۵/۰	۲۲/۶	۲۰/۲	۲۲/۲	۲۳/۵
مخالف	۵۱/۹	۶۷/۳	۶۲/۷	۵۹/۵	۵۴/۶	۴۵/۵	۵۵/۰	۶۱/۳	۶۶/۹	۶۲/۹	۵۸/۳
تعداد	۲۴۹۱	۲۴۶۴	۱۸۵۰	۱۹۲۲	۱۱۸۰	۶۲۷	۸۶۷	۲۲۳۰	۱۲۲۵	۱۴۹۷	۳۲۱۱
وی‌کرامر	۰/۱۶۱		۰/۰۴۸			۰/۱۰۰			۰/۰۴۷		۰/۰۷
معناداری	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۵		۰/۰۰۰

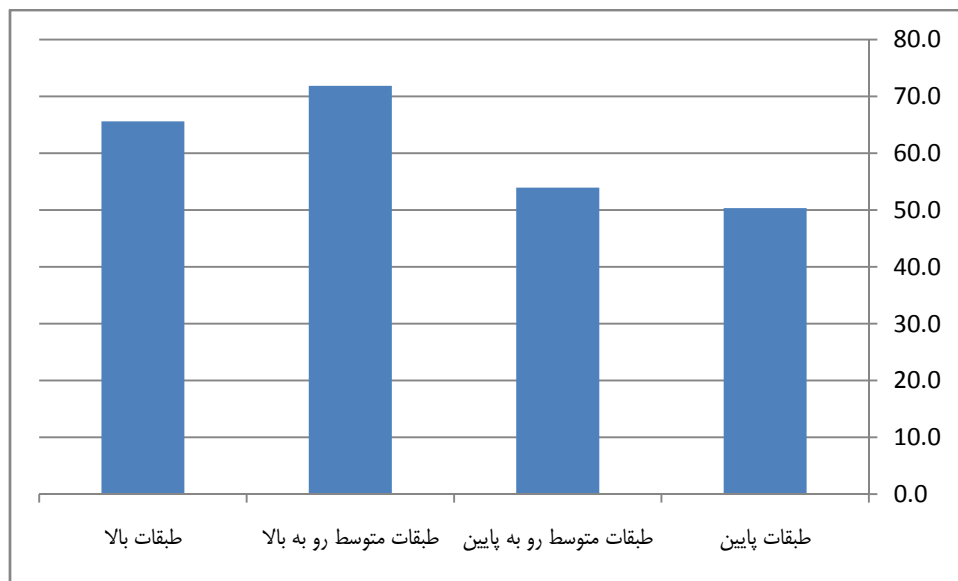
گرایش به نقش‌های سنتی زنان در طبقات پایین بیشتر ابراز شده است. در طبقات بالا فاصله گرفتن از گرایش سنتی به زنان مشاهده می‌شود. ۲۲ درصد طبقات پایین و متوسط رو به پایین برای زنان نقش خانه‌داری قائل بوده‌اند. در این گروه موافقت با اشتغال زنان هم ۵۲ درصد است. در مقابل، گرایش سنتی در طبقات متوسط رو به بالا و بالا نصف طبقات پایین است. ۱۱ درصد نقش اصی زنان را خانه‌داری می‌دانستند و مخالف اشتغال آنان بودند. موافقت با اشتغال زنان در طبقه متوسط رو به بالا بیشتر از دیگر گروه‌هاست. (۷۲ درصد). این نسبت در بین طبقات بالا ۶۶ درصد است. بر اساس این یافته‌ها می‌توان گفت تصور سنتی از تقسیم کار جنسیتی در بین طبقات پایین نفوذ بیشتری دارد. طبقه متوسط رو به بالا بیشتر از دیگر گروه‌ها با تغییر نقش‌های سنتی موافق است.

خوشه	موافق	تا حدودی	مخالف
۱	۲۰/۶	۲۵/۲	۵۴/۲
۲	۲۴/۲	۲۹/۳	۴۶/۴
۳	۲۴/۰	۲۵/۴	۵۰/۶
۴	۱۹/۲	۲۲/۳	۵۸/۵
۵	۲۰/۹	۲۲/۹	۴۶/۲
۶	۲۰/۵	۱۹/۰	۶۰/۵
۷	۱۱/۶	۱۹/۰	۶۹/۵
۸	۱۰/۹	۱۴/۹	۷۴/۲
۹	۹/۷	۲۰/۶	۶۹/۶

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

۶۱/۶	۲۲/۴	۱۵/۱	۱۰
۲۹۵۱	۱۱۴۴	۱۶۱	جمع
	۰/۱۴۴		وی کرامر
	۰/۰۰۰		معنی داری

نمودار ۴. موافق اشتغال زنان

نظام تصمیم‌گیری

یکی از آثار تغییرات اجتماعی در خانواده تغییر نظام تصمیم‌گیری در خانواده و کاهش نقش مردان در آن است. به نظر می‌رسد با رشد فردیت از یک سو، و استقلال زنان و شکل‌گیری هویت‌های جدید در زنان، تغییر در جهت دموکراتیزه شدن خانواده روی می‌دهد. بر اساس نتایج به دست آمده از پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان، دو فرایند مهم در خانواده روی داده است: یکی رشد فردیت و استقلال فردی و دیگری دموکراتیزه شدن نظام تصمیم‌گیری.

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد در ۲۰ درصد خانواده‌ها تصمیم‌گیری اصلی بر عهده مردان است. در مقابل، ۷۵ درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند که نظام تصمیم‌گیری خانواده آنان مشارکتی است و اعضای همگی در تصمیمات اصلی شرکت دارند. حتی اگر این گزارش از نظام تصمیم‌گیری خانواده اغراق‌آمیز باشد، دلالت بر نکته دیگری دارد. تمایل افراد به اعلام نظام مشارکتی در تصمیم‌گیری از تغییر ارزشی خبر می‌دهد که پاسخگویان تلاش می‌کنند برای ارائه تصویری مقبول و پسندیده از خانواده خود به آن متوسل شوند.

در خانواده شما تصمیم‌نهایی در مورد امور مهم مثل خرید و فروش خانه و ماشین، و تغییر محل زندگی را

چه کسی می‌گیرد؟ (۶۳)

گزینه	تعداد	درصد
پدر	۹۴۳	۱۹/۷
مادر	۲۳۴	۴/۹
مشارکتی	۲۶۱۲	۷۵/۴
تعداد	۴۶۸۹	۱۰۰

در گزارش از نظام تصمیم‌گیری خانواده، زنان روایتی متفاوت از مردان ارائه می‌کنند. در روایت مردان از

خانواده، نقش مردان تا حدی پررنگ و نقش زنان کم‌رنگ‌تر است. ۲۱ درصد مردان بر نقش اصلی مردان و ۳

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

درصد بر نقش زنان در تصمیم‌گیری خانواده تاکید داشته‌اند. در حالی که زنان در روایت خود نقش مردان را کم‌تر (۱۹ درصد) و نقش زنان را بیشتر (۶۱ درصد) تاکید کرده‌اند.

در گزارش گروه‌های سنی نیز تفاوت اندکی دیده می‌شود. در گزارش گروه سنی میانسال از خانواده، نظام تصمیم‌گیری مشارکتی بیشتر است. این نسبت در بین گروه‌های سنی میانسال ۷۸ و در گروه سنی جوان ۷۵ درصد است. این نسبت در بین گروه سنی بالاتر از ۵۰ سال ۷۳ درصد است.

در بین افراد تحصیل‌کرده خانواده سنتی کمتر دیده می‌شود. ۱۵ درصد افراد تحصیل‌کردگان دانشگاهی، نظام تصمیم‌گیری خانواده خود را سنتی دانسته‌اند. در بین این گروه خانواده با نظام تصمیم‌گیری مشارکتی بیشتر گزارش شده است. (۸۱ درصد). این نسبت در بین گروه‌های دارای تحصیلات ابتدایی در پایین‌ترین میزان خود یعنی ۶۸ درصد است.

گزارش افراد مجرد و متأهل از نظام تصمیم‌گیری خانواده خود تفاوتی با هم ندارد.

رابطه‌ای بین سطح اقتصادی خانوار و نظام تصمیم‌گیری خانواده مشاهده می‌شود. نظام تصمیم‌گیری مشارکتی در افرادی که سطح اقتصادی بالاتری دارند، بیشتر است. در حالی که در خانواده‌هایی که سطح اقتصادی آن پایین‌تر است، نظام تصمیم‌گیری سنتی مبتنی بر نقش مردان رایج‌تر است.

۲۱. نظام تصمیم‌گیری در خانواده بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		تناسب امکانات
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۲۹-۱۵	زن	مرد	
۶۷۸/۹۲۴۷	۲۰/۳	۱۹/۴	۱۵/۲	۱۹/۶	۲۲/۴	۲۵/۱	۲۰/۹	۱۷/۹	۲۰/۱	۱۸/۱	۲۰/۶	پدر
۶۸۰/۲۲۵۱	۳/۴	۵/۲	۳/۹	۴/۴	۵/۷	۷/۴	۶/۶	۴/۰	۴/۷	۶/۶	۳/۲	مادر
۷۹۱/۳۴۹۰	۱۶/۲	۱۵/۴	۸۰/۹	۱۶/۰	۱۱/۹	۶۷/۶	۷۲/۵	۷۸/۱	۷۴/۵	۱۴/۶	۱۶/۲	مشارکتی
۴۰۸۴	۳۱۰۳	۱۴۶۲	۱۱۸۸	۲۱۵۳	۸۴۲	۵۹۸	۱۱۲۸	۱۸۵۰	۱۷۹۷	۲۳۶۱	۲۴۲۷	تعداد
۰/۱	۰/۰۴۲		۰/۰۷۰				۰/۰۴۳			۰/۰۸۰		وی‌کرامر

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

معداری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰
--------	-------	-------	-------	-------	-------

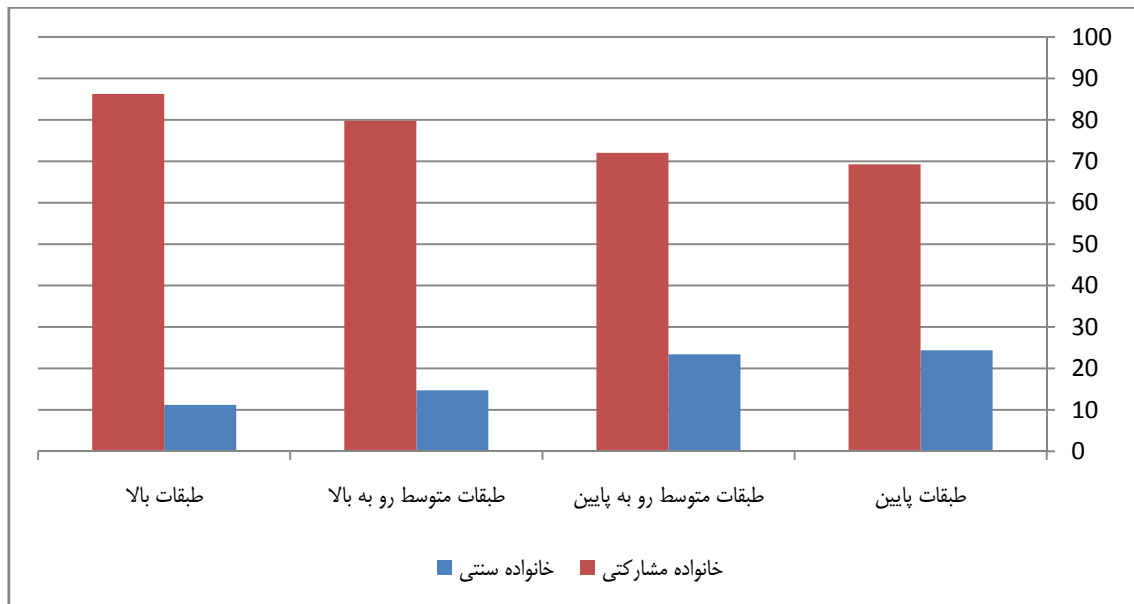
نوع خانواده در بین طبقات مختلف تا حدی با هم متفاوت است. در طبقات بالا نسبت خانواده‌های مشارکتی تا حدی بالاتر است. در طبقات پایین هم نسبت خانواده‌های سنتی بیشتر از دیگر طبقات است. نسبت خانواده سنتی در طبقات پایین و متوسط رو به پایین ۲۴ درصد است. این نسبت در بین طبقات متوسط رو به بالا ۱۵ درصد و در بین طبقات بالا ۱۱ درصد است.

۶۹ درصد طبقات پایین خانواده خود را مبتنی بر نظام تصمیم‌گیری مشارکتی بیان کرده‌اند. این نسبت در بین طبقات متوسط رو به پایین ۷۲ درصد است. بیشترین نسبت خانواده مشارکتی در طبقات بالا مشاهده می‌شود. (۸۶ درصد). این نسبت در طبقات متوسط رو به بالا ۸۰ درصد است.

خوشه	پدر	مادر	هر دو
۱	۲۸/۰	۶/۹	۶۵/۱
۲	۲۰/۷	۵/۱	۷۳/۵
۳	۳۲/۰	۵/۱	۶۲/۹
۴	۳۰/۲	۳/۶	۶۶/۲
۵	۱۴/۹	۳/۷	۸۱/۳
۶	۱۶/۵	۵/۹	۷۷/۶
۷	۱۸/۱	۶/۰	۷۵/۲
۸	۱۰/۶	۵/۰	۸۴/۳
۹	۱۰/۶	۳/۳	۸۶/۰
۱۰	۱۱/۷	۱/۱	۸۶/۵
جمع	۹۴۳	۲۳۴	۳۶۱۲
وی‌کرامر	۰/۱۴۷		
معنی‌داری	۰/۰۰۰		

در نمودار زیر نوع خانواده به تفکیک طبقات ارائه شده است

نمودار ۵. خانواده سنتی و مشارکتی به تفکیک طبقات

سن ازدواج

سن ازدواج از متغیرهای مهمی است که تلقی افراد را در باره خانواده نشان می‌دهد. معمولاً تلقی سنتی از خانواده، ازدواج در سنین پایین را ارزش می‌داند. در مقابل، گرایش‌های غیرسنتی و جدید در باره خانواده، ازدواج را در سنین بالاتر توصیه می‌کند.

از پاسخگویان پرسیده شد چه سنی را برای ازدواج پسر و دختر مناسب می‌دانند. میانگین به دست آمده پسران ۲۸ سال و برای دختران ۲۳ سال است. بیشتری سن اعلام شده برای پسران ۲۷ سال و برای دختران ۲۳ سال است. نیمی از پاسخگویان ۲۷ سال و بالاتر را برای ازدواج پسران مناسب دانسته‌اند. این رقم برای دختران ۲۳ سال است.

مقایسه این اطلاعات با میانگین سن ازدواج در کل کشور و مناطق شهری نشان می‌دهد که عدد به دست آمده نزدیک به نتایج سرشماری است. بر اساس نتایج سرشماری ۱۳۸۵ میانگین سن ازدواج در کل کشور برای

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

مردان ۲۶/۲ سال و زنان ۲۳/۲ سال است. میانگین ازدواج در مناطق شهری برای مردان پسران ۲۶/۵ سال و برای

زنان ۲۳/۳ سال است. (سالنامه آماری ۱۳۸۶ ص ۱۳۲)

یافته‌های به دست آمده از ازدواج‌های ثبت شده در شش ماهه نخست سال ۱۳۸۹ میانگین سن ازدواج

پسران را ۲۷/۸ و دختران را ۲۳/۸ نشان می‌دهد.^۴

نزدیکی نتایج به دست آمده از پیمایش با نتایج سرشماری را می‌توان چنین تفسیر کرد که ترجیحات ارزشی

در عمل هم روی داده است.

سن ازدواج دختران	سن ازدواج پسران	آماره
۲۲/۷	۲۷/۹	میانگین
۲۳	۲۷	میانه
۲۳	۲۷	نما
۲۰	۲۵	چارک سوم
۱۲	۱۴	حداقل
۵۰	۵۰	حداکثر
۴۹۴۶	۴۹۴۳	تعداد

مردان و زنان در مورد سن مناسب ازدواج با هم تفاوت دارند. زنان برای ازدواج سن بالاتری را توصیه

می‌کنند. از دید آنان برای پسران ۲۸ سالگی و برای دختران ۲۳ سالگی برای ازدواج مناسب است. مردان در هر دو

مورد سن کمتری را توصیه می‌کنند.

گروه میانسال نسبت به دو گروه دیگر سن بالاتری را برای ازدواج پسر و دختر مناسب می‌داند. از دید آنان

سن مناسب ازدواج برای پسران ۲۸ و برای دختران ۲۳ سالگی است. افراد بالاتر از ۵۰ سال ازدواج در سنین

پایین‌تر را توصیه می‌کنند.

^۴ مراجعه شود به سایت <http://www.aftabir.com/news/view/۲۰۱۰/oct/۳۱/c۴>

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

با افزایش سطح تحصیلات گرایش به ازدواج در سن بالاتر افزایش می‌یابد. افراد دارای تحصیلات عالی سن ۲۸ سال را برای پسران و ۲۴ سال را برای ازدواج دختران مناسب دانسته‌اند. در مقابل، افرادی که دارای تحصیلات ابتدایی‌اند، سن ۲۶ سال را برای پسران و ۲۱ سال را برای دختران مناسب می‌دانند. رابطه بین تحصیلات و نگرش افراد در باره سن ازدواج از متغیرهای دیگر قوی‌تر است.

افراد مجرد در مقایسه با افراد متأهل اندکی تفاوت نظر دارند. افراد مجرد سن ازدواج بالاتری را هم برای پسران و برای دختران توصیه می‌کنند.

۲۲. نظر پاسخگویان در مورد سن مناسب ازدواج پسران و دختران بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

متغیر زمینه‌ای	سن ازدواج پسران	سن ازدواج دختران
جنسیت	مردان	۲۷/۱
	زنان	۲۳/۱
	تعداد	۴۹۴۰
	معنی‌داری	۰/۰۰۰
	اتا	۰/۰۷
سن	۱۵-۲۹	۲۷/۲
	۳۰-۴۹	۲۷/۶
	۵۰ و بالاتر	۲۶/۸
	تعداد	۴۹۳۸
	معنی‌داری	۰/۰۰۰
	اتا	۰/۱
تحصیلات	ابتدایی	۲۵/۹
	متوسطه	۲۶/۶
	دیپلم	۲۷/۴
	عالی	۲۸/۳
	تعداد	۴۹۳۴
	معنی‌داری	۰/۰۰۰
	اتا	۰/۲
وضعیت تأهل	مجرد	۲۷/۶
	متأهل	۲۷/۱
	تعداد	۴۶۹۷
	معنی‌داری	۰/۰۰۰
	اتا	۰/۷

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

نگرش افراد بر حسب سطح اقتصادی خانوار متفاوت است. با افزایش سطح اقتصادی گرایش به ازدواج در

سنین بالاتر تشدید می‌شود. ضریب همبستگی بین دو متغیر هزینه خانوار و سن مناسب برای ازدواج، رابطه‌ای نسبتاً قوی و مستقیم را نشان می‌دهد.

سن ازدواج دختران	سن ازدواج پسران	ضریب همبستگی
۰/۱۹	۱۷۰۰	هزینه
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	معنی‌داری

در طبقات پایین گرایش به ازدواج در سنین پایین بیشتر است. هر چه به طبقات بالاتر نزدیک می‌شویم

گرایش به ازدواج در سنین بالاتر افزایش می‌یابد. طبقات پایین برای ازدواج پسران سن ۲۶ سالگی و برای دختران

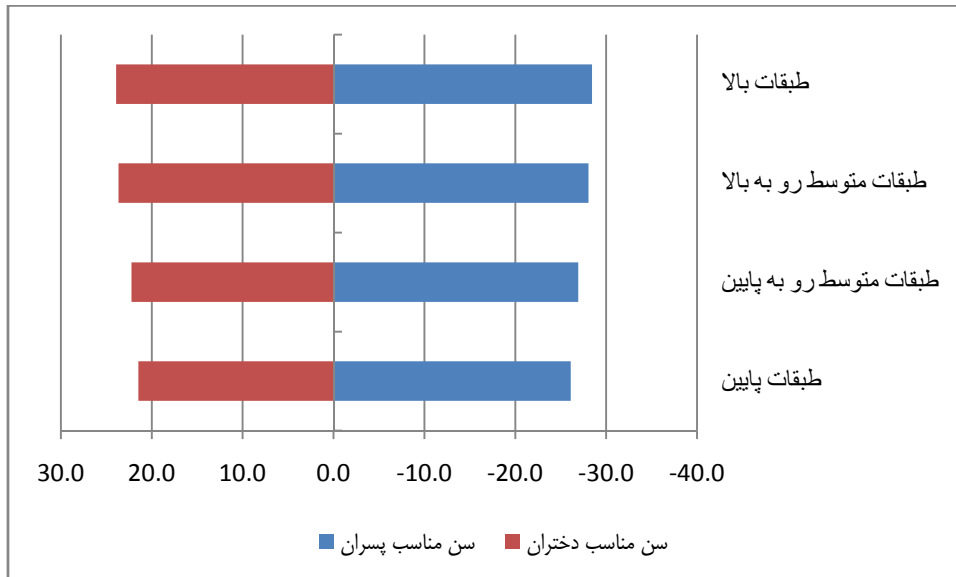
۲۲ سالگی را مناسب می‌دانند. در مقابل در طبقات بالا برای پسران ۲۸ سالگی و برای دختران ۲۴ سالگی را مناسب

می‌دانند. بر اساس این یافته‌ها می‌توان گرایش نسبتاً سنتی در بین طبقات پایین بیشتر مشاهده می‌شود.

سن ازدواج دختران	سن ازدواج پسران	خوشه
۲۱/۸	۲۶/۳	۱
۲۱/۲	۲۵/۹	۲
۲۲	۲۶/۹	۳
۲۱/۸	۲۶/۱	۴
۲۲/۳	۲۷/۱	۵
۲۲/۸	۲۷/۶	۶
۲۳/۳	۲۷/۸	۷
۲۴	۲۸/۳	۸
۲۴/۲	۲۸/۷	۹
۲۳/۷	۲۸/۱	۱۰
۴۹۴۶	۴۹۴۳	تعداد
۰/۳	۰/۲۷	اتا
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	معنی‌داری

نمودار زیر نگرش طبقات مختلف را نسبت به سن ازدواج پسر و دختر نشان می‌دهد:

نمودار ۶. سن مناسب برای ازدواج پسران و دختران به تفکیک وضعیت طبقاتی

دین

بخشی از پیمایش حاضر در پی شناخت توزیع فضایی ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی فرهنگی بود. هدف از بررسی گرایش‌های دینی، نخست ارائه تصویری از وضعیت رفتارها و گرایش‌های دینی است. در مرحله دوم، توزیع فضایی آن در بین خوشه‌های مختلف محلات بررسی می‌شود.

برای شناخت گرایش‌های دینی از پاسخگویان در باره تقید به نماز روزانه سوال شد. ۱۳ درصد اظهار داشتند تمایلی به پاسخ دادن به این سوال ندارند. می‌توان حدس زد این گروه از پاسخگویان کمتر تقیدی به خواندن نماز دارند ولی مایل به پاسخ صریح و منفی نیستند. هم‌چنین ۱۳ درصد نیز اظهار کردند که نماز نمی‌خوانند. از بین کسانی که نماز می‌خوانند، ۴۰ درصد نماز خود را مرتب می‌خوانند. ۲۱ درصد پاسخگویان نیز به صورت غیرمرتب نماز می‌خوانند.

۲۳. توزیع پاسخگویان در مورد ادای نماز روزانه

گزینه	تعداد	درصد
همیشه	۱۹۶۸	۴۰
معمولاً	۱۰۴۱	۲۱/۲
گاهی	۶۷۵	۱۳/۱
کم	۳۰۶	۶/۲
اصلاً	۳۰۹	۶/۳
دوست ندارم پاسخ دهم	۶۲۶	۱۲/۷
جمع	۴۹۲۵	۱۰۰

تقید زنان و مردان به نماز خواندن با هم تفاوت دارد. زنان بیش از مردان تقید به خواندن نماز دارند. هم‌چنین نماز خود را به صورت مرتب می‌خوانند. در حالی که نماز نخواندن در بین مردان بیشتر از زنان است. ۱۵ درصد مردان نماز نمی‌خوانند. این نسبت برای زنان ۱۰ درصد است. هم‌چنین ۳۷ درصد مردان نماز خود را مرتب

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

می خوانند. این نسبت برای زنان ۴۳ درصد است.

در مورد گروه‌های سنی هم تفاوت نسبتاً زیادی دیده می‌شود. جوانان هم کمتر نماز می‌خوانند و هم در بین آنان نسبت افرادی که مرتب نماز بخوانند، کمتر از گروه‌های دیگر سنی است. ۲۹ درصد جوانان گفته‌اند که نماز خود را مرتب می‌خوانند. این نسبت برای افراد گروه سنی ۴۹-۳۰ سال ۳۹ درصد و برای افراد بالاتر از ۵۰ سال ۵۹ درصد است. تقریباً یک سوم افراد کمتر از ۴۹ سال نماز خود را مرتب می‌خوانند. این نسبت برای افراد بالاتر از ۵۰ سال ۵۹ درصد است.

هم‌چنین با افزایش تحصیلات بر نسبت افرادی که نماز نمی‌خوانند، افزوده می‌شود. در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی ۳ درصد اظهار کرده‌اند نماز نمی‌خوانند. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات عالی ۱۴ درصد است. هم‌چنین بی‌میلی برای پاسخ دادن به این سوال در بین افراد دارای تحصیلات عالی تقریباً سه برابر افراد دارای تحصیلات ابتدایی است.

افراد مجرد نیز تقید کمتری به نماز خواندن دارند. ۲۰ درصد پاسخگویان مجرد گفته‌اند که نماز نمی‌خوانند. این نسبت برای افراد متأهل ۹ درصد - یعنی تقریباً نصف پاسخگویان مجرد- است. در بین افراد مجرد ۲۷ درصد نماز خود را مرتب می‌خوانند. این نسبت برای افراد متأهل ۴۶ درصد است.

نماز خواندن بیشتر در بین افراد دارای وضعیت اقتصادی پایین رایج است. میانگین هزینه ماهانه خانوار کسانی که نماز خود را مرتب می‌خوانند، ۶۸۶ هزار تومان است. این رقم برای پاسخگویانی که نماز نمی‌خوانند ۸۵۲ هزار تومان و برای افرادی که تمایل به پاسخ دادن به این سوال را ندارند، ۸۹۹ هزار تومان است.

۲۴. ادای نماز روزانه به حسب متغیرهای جنس، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل و وضعیت اقتصادی

گزینه	جنس		گروه‌های سنی						وضعیت تاهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
همیشه	۳۶/۹	۴۳/۰	۲۹/۴	۳۸/۶	۵۸/۶	۶۵/۰	۴۲/۵	۳۵/۵	۳۳/۵	۲۶/۵	۴۵/۸	۶۸۶/۱۰۹۰
گاهی	۳۴/۵	۳۵/۱	۳۸/۳	۳۷/۱	۲۵/۷	۲۵/۶	۳۳/۶	۳۷/۲	۳۶/۳	۳۷/۱	۳۴/۳	۷۷۳/۷۰۰۷
اصلا	۱۵/۱	۹/۸	۱۷/۷	۱۱/۶	۵/۷	۳/۴	۱۳/۸	۱۳/۵	۱۴/۲	۱۹/۸	۹/۱	۸۵۲/۱۱۳۵
دوست ندارم پاسخ دهم	۱۳/۴	۱۲/۰	۱۴/۶	۱۲/۶	۱۰/۰	۶/۱	۱۰/۲	۱۳/۸	۱۶/۰	۱۶/۶	۱۰/۸	۸۹۸/۷۰۵۸
تعداد	۲۴۷۳	۲۴۵۰	۱۸۴۱	۱۹۰۰	۱۱۷۹	۶۲۵	۸۶۴	۲۲۱۹	۱۲۰۹	۱۴۸۲	۳۱۹۶	
وی کرامر	۰/۰۹۱		۰/۱۷۱			۰/۱۲۴		۰/۲۱۵				
معناداری	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				

ساکنان محلات مختلف در مورد نماز خواندن، پاسخ‌های متنوعی داده‌اند. در خوشه‌های پایین میزان تقید به نماز بیشتر از محلات با وضعیت اقتصادی بهتر است. در دو خوشه اول که پایین‌ترین وضعیت اقتصادی را دارند، ۴۷ درصد پاسخگویان نماز می‌خوانند. نکته قابل توجه در پاسخ‌های این دو خوشه، تفاوت در عدم تمایل به پاسخگویی است. در خوشه اول ۴ درصد و در خوشه دوم ۱۲ درصد تمایل به پاسخگویی نداشتند. هر دو خوشه از نظر اقتصادی پایین‌ترین وضعیت و از نظر بی‌سوادی زنان، بالاترین نسبت را داشتند. تفاوت دو خوشه در میزان مهاجرت است. در خوشه اول، مهاجرت پایین و در خوشه دوم مهاجرت بالاست. شاید نسبت عدم تمایل به پاسخ دادن در بین مهاجرین بیشتر است.

در چهار خوشه با وضعیت اقتصادی متوسط رو به پایین (خوشه‌های ۳ الی ۶)، ۴۶ درصد افراد اظهار کرده‌اند نماز خود را مرتب می‌خوانند. وضعیت نماز خواندن در این خوشه با خوشه به لحاظ اقتصادی پایین شبیه به هم است.

در خوشه‌های ۷ و ۸ که طبقات متوسط رو به بالا در آن سکونت دارند، به طور متوسط ۳۳ درصد افراد نماز خود را مرتب می‌خوانند. در خوشه‌های ۹ و ۱۰ که طبقات بالا در آن زندگی می‌کنند، ۲۸ درصد افراد نماز خود را

مرتب می خوانند.

این یافته‌ها نشان می دهد که گرایش دینی در بین افراد طبقات پایین و متوسط رو به پایین بیشتر از افراد

طبقات متوسط و بالای جامعه است.

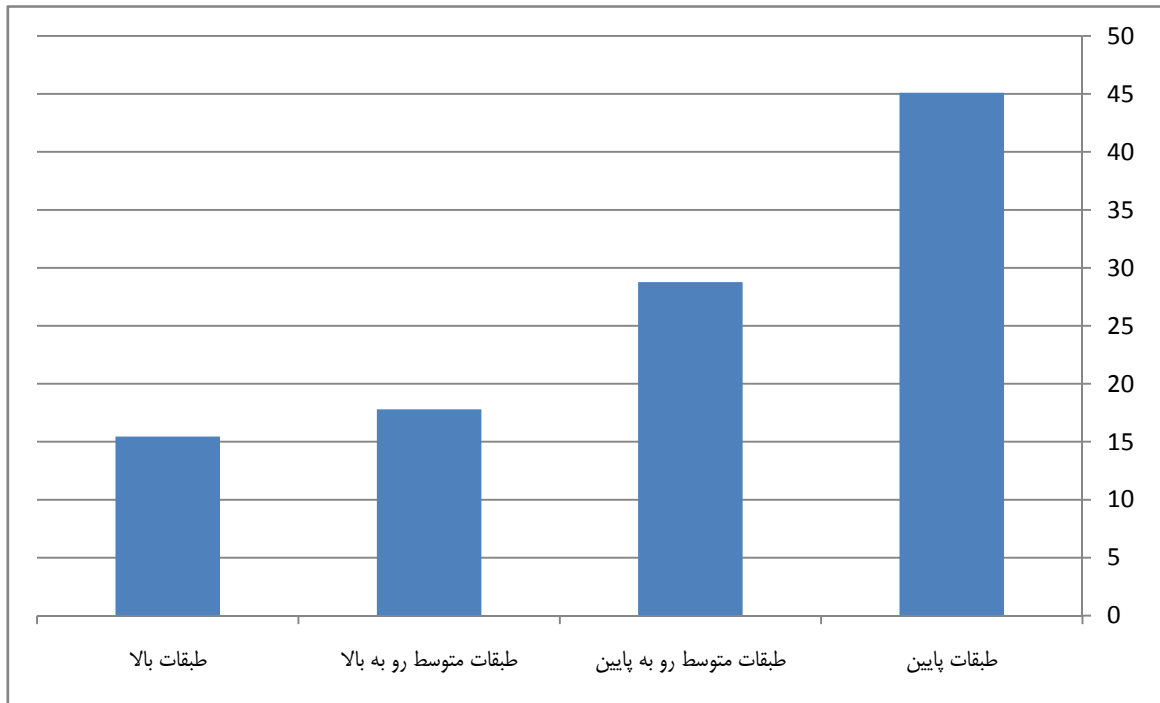
۲۵. توزیع پاسخگویان به تفکیک گرایش دینی (نماز خواندن) و خوشه محلات

خوشه	همیشه	گاهی اوقات	هرگز	دوست ندارم پاسخ بدهم
۱	۴۶/۵	۳۶/۰	۱۳/۳	۴/۲
۲	۴۷/۳	۳۱/۶	۸/۹	۱۲/۲
۳	۴۴/۴	۳۷/۱	۷/۱	۱۱/۵
۴	۴۶/۶	۲۹/۶	۱۲/۸	۱۱/۰
۵	۵۳/۴	۳۰/۸	۹/۳	۶/۵
۶	۴۱/۰	۳۵/۱	۱۳/۶	۱۰/۳
۷	۳۶/۷	۳۵/۵	۱۴/۱	۱۳/۷
۸	۲۹/۰	۳۵/۲	۱۴/۱	۲۱/۷
۹	۲۰/۰	۳۸/۹	۱۸/۵	۲۲/۶
۱۰	۳۵/۶	۳۶/۶	۱۱/۵	۱۶/۳
جمع	۱۹۶۸	۱۷۱۶	۶۱۵	۶۲۶
وی کرامر	۰/۱۴۰			
معنی داری	۰/۰۰۰			

نمودار صفحه بعد نسبت افراد نماز خوان (کسانی که نماز خود را مرتب می خوانند) بر حسب وضعیت

اقتصادی نشان می دهد.

نمودار ۷. درصد پاسخگویان نماز خوان به تفکیک وضعیت اقتصادی

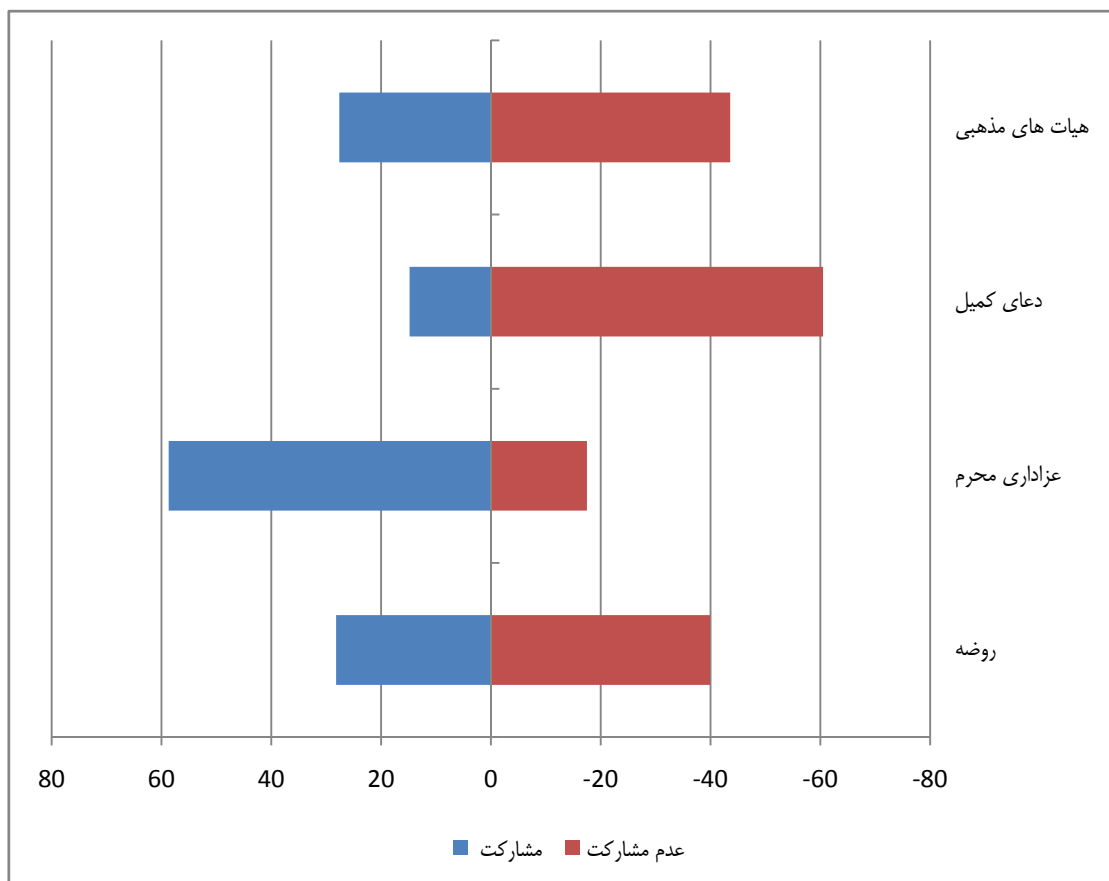
۲۶. توزیع پاسخگویان بر حسب مشارکت در مراسم دینی

پاسخ	مجالس روضه		مراسم تاسوعا و عاشورا		دعای کمیل		هیأت‌های مذهبی	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۴۹۵	10/2	۱۴۱۲	۲۸/۹	۲۹۴	6/1	۵۴۳	۱۱/۱
زیاد	۸۷۶	18/0	۱۴۵۳	29/8	۴۳۱	8/7	۸۰۳	۱۶/۵
متوسط	۱۳۶۲	28/0	۹۸۰	20/1	۹۶۵	19/9	۱۱۸۳	۲۴/۳
کم	۹۱۴	18/8	۴۷۹	9/8	۱۲۳۳	25/4	۹۷۴	۲۰/۱۰
خیلی کم	۱۰۲۶	21/1	۳۷۴	7/7	۱۷۰۶	35/1	۱۱۵۱	۲۳/۶
نمی‌دانم	۱۹۹	۴/۱	۱۸۴	3/8	۲۴۰	4/9	۲۲۰	۴/۵
جمع	۴۸۷۲	100	۴۸۸۲	100	۴۸۵۹	100	۴۸۷۴	۱۰۰

از پاسخگویان خواسته شد میزان مشارکت در مراسم دینی و هیات‌های مذهبی را بیان کنند. از بین چهار رفتار شرکت در مجالس روضه، عزاداری محرم، دعای کمیل و هیات‌های مذهبی، شرکت در عزاداری تاسوعا و عاشورا رایج‌تر است. ۵۹ درصد در این مراسم شرکت می‌کنند. کمترین میزان مشارکت در دعای کمیل است. ۱۵ درصد پاسخگویان در این مراسم شرکت می‌کنند. نسبت شرکت در مجالس روضه ۲۸ درصد و هیات‌های مذهبی

میزان مشارکت و عدم مشارکت در مراسم مذهبی به تفکیک مراسم در نمودار زیر آمده است.

نمودار ۸. میزان مشارکت و عدم مشارکت در مراسم مذهبی

زنان بیش از مردان گرایش به مشارکت در مراسم مذهبی دارند. ۴۸ درصد مردان در روضه شرکت نمی کنند.

این نسبت برای زنان ۴۰ درصد است.

گرایش به مشارکت در مراسم مذهبی در میان جوانان کمتر از گروه های دیگر سنی است. نیمی از جوانان در

روضه شرکت نمی کنند. با افزایش سن از میزان مشارکت در روضه کاسته می شود به نحوی که نسبت عدم

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

مشارکت برای گروه سنی ۴۰-۳۰ سال ۴۶ درصد و برای افراد ۵۰ سال و بالاتر ۳۲ درصد است.

تحصیلات هم از متغیرهای مهمی است که بر مشارکت اثر دارد. افراد دارای تحصیلات عالی کمتر از دیگر

گروه‌های تحصیلی در مراسم روضه شرکت می‌کنند. نسبت عدم مشارکت در روضه برای افراد دارای تحصیلات

ابتدایی ۲۲ درصد و برای افراد دارای تحصیلات عالی ۵۷ درصد است.

هم‌چنین افراد مجرد گرایش کمتری به شرکت در مراسم روضه دارند. ۵۵ درصد افراد مجرد و ۳۹ درصد

افراد متأهل در روضه شرکت نمی‌کنند.

شرکت در روضه در بین طبقات مختلف اقتصادی تفاوت دارد. افراد طبقات بالای اقتصادی گرایش کمتری

به شرکت در روضه دارند.

۲۷. شرکت در مجالس روضه به تفکیک جنس، گروه‌های سنی، تحصیلات، وضعیت تاهل و وضعیت اقتصادی

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تاهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۶۴۸/۱۹۶۸	۳۱/۸	۱۸/۷	۱۶/۸	۲۴/۸	۳۵/۱	۵۱/۲	۳۸/۸	۲۷/۷	۲۲/۰	۳۰/۴	۲۵/۹	زیاد
۷۰۶/۴۲۵۶	۲۹/۱	۲۵/۹	۲۶/۶	۲۸/۶	۲۹/۱	۲۶/۶	۲۹/۶	۲۶/۹	۲۸/۰	۳۰/۰	۲۵/۹	معمولا
۸۵۲/۱۹۰۲	۳۹/۱	۵۵/۴	۵۶/۶	۴۶/۶	۳۵/۷	۲۲/۲	۳۱/۷	۴۵/۵	۵۰/۱	۳۹/۶	۴۸/۲	کم
	۳۱۷۳	۱۴۶۵	۱۱۷۸	۲۱۹۳	۸۶۵	۶۲۷	۱۱۵۶	۱۸۷۳	۱۸۳۸	۲۴۲۳	۲۴۴۶	تعداد
	۰/۱۶۵		۰/۱۸۳				۰/۱۱۵			۰/۰۸۷		وی کرامر
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		معناداری

شرکت در روضه به تفکیک خوشه نشان می‌دهد بیشترین میزان شرکت در خوشه‌های اول و دوم است.

ساکنان این دو خوشه، پایین‌ترین وضعیت اقتصادی را دارند. ۴۳ درصد ساکنان این محلات در روضه شرکت

می‌کنند. طبقات متوسط رو به پایین از نظر شرکت در مراسم مذهبی در مرتبه بعدی قرار دارند. ۳۰ درصد ساکنان

محل‌های متوسط رو به پایین در روضه شرکت می‌کنند. کمترین میزان شرکت در روضه به محلات متوسط رو به

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

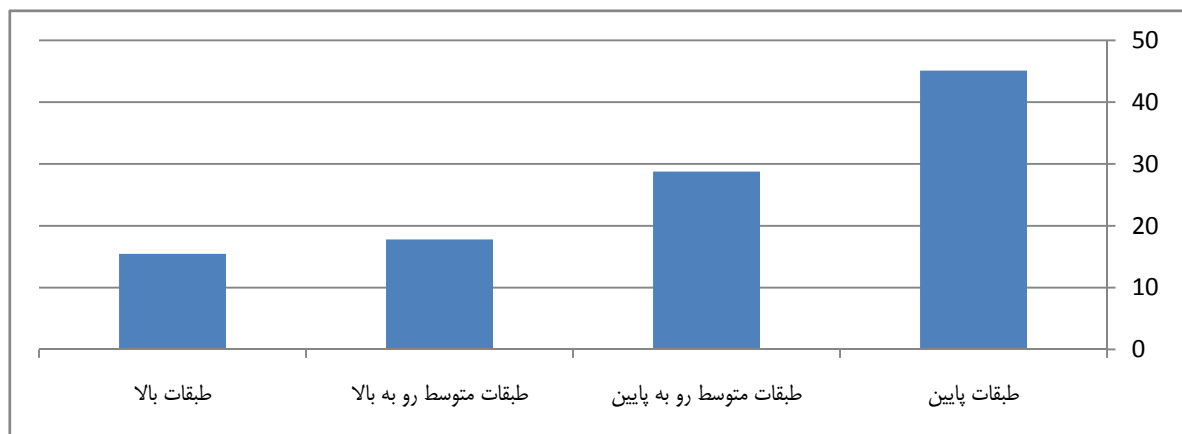
بالا و محلات بالای اقتصادی است. نسبت مشارکت در طبقات متوسط رو به بالا ۲۰ و در طبقات بالا ۱۷ درصد است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که روضه به عنوان یک مراسم مذهبی در بین طبقات پایین رواج بیشتری دارد.

۲۸. میزان شرکت در مجالس روضه به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	معمولاً	کم
۱	۳۸/۳	۲۷/۳	۳۴/۴
۲	۴۶/۷	۲۴/۱	۲۹/۲
۳	۳۱/۷	۳۲/۷	۳۵/۵
۴	۲۸/۶	۳۶/۶	۳۴/۸
۵	۳۳/۲	۲۶/۱	۴۰/۷
۶	۲۵/۹	۲۹/۵	۴۴/۶
۷	۲۶/۲	۲۵/۲	۴۸/۵
۸	۱۳/۸	۲۴/۵	۶۱/۷
۹	۱۳/۴	۱۹/۷	۶۶/۹
۱۰	۱۹/۸	۳۷/۴	۴۲/۸
جمع	۱۳۷۱	۱۳۶۲	۲۱۳۹
وی کرامر	۰/۱۸۹		
معنی داری	۰/۰۰۰		

در نمودار زیر میزان مشارکت به تفکیک طبقات اقتصادی نمایش داده شده است.

نمودار ۹. درصد شرکت در روضه به تفکیک وضعیت اقتصادی

شرکت در عزاداری محرم در بیش از نیمی از پاسخگویان رایج است. زنان و مردان از این حیث تفاوت

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

چندانی با هم ندارد. گرچه زنان اندکی بیش از مردان (به ترتیب ۲۰ و ۲۲ درصد) در مراسم عزاداری محرم شرکت می‌کنند ولی این تفاوت ناچیز است.

شرکت در عزاداری محرم در بین گروه‌های سنی بالا رایج‌تر است. پاسخگویان جوان کمتر از دیگر سنین در مراسم عزاداری محرم شرکت می‌کنند. نسبت عدم شرکت در بین جوانان ۲۳ درصد، میانسال ۲۲ درصد و افراد بالای ۵۰ سال ۱۷ درصد است.

تفاوت بین گروه‌های تحصیلی قابل‌اعتناتر از دیگر گروه‌هاست. ۳۱ درصد افراد دارای تحصیلات عالی در مراسم عزاداری محرم شرکت نمی‌کنند. این نسبت برای گروه‌های دارای تحصیلات ابتدایی ۱۱ درصد است. با افزایش تحصیلات بر نسبت عدم مشارکت افزوده می‌شود.

افراد مجرد هم به شرکت در مراسم عزاداری کمتر گرایش دارند. ۲۸ درصد افراد مجرد و ۱۸ درصد افراد متأهل در مراسم عزاداری شرکت نمی‌کنند.

شرکت در مراسم عزاداری در بین گروه‌های کم‌درآمدتر رایج‌تر است. در مقابل، گروه‌های نسبتاً مرفه‌تر جامعه گرایش کمتری به شرکت در مراسم عزاداری محرم دارند. میانگین هزینه ماهانه خانوار در بین شرکت‌کنندگان در مراسم عزاداری محرم ۶۷۸ هزار تومان و در بین افرادی که گرایش به شرکت در مراسم عزاداری محرم ندارند، ۹۲۳ هزار تومان است.

۲۹. شرکت در مراسم عزاداری محرم به تفکیک جنس، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل و درآمد

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تاهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۵۸/۹	۵۸/۵	۵۷/۷	۵۶/۷	۶۳/۴	۷۱/۵	۶۸/۷	۵۸/۴	۴۴/۹	۵۲/۳	۶۲/۰	۶۷۸/۱۷۶۵
معمولا	۱۸/۵	۲۱/۶	۱۹/۳	۲۱/۲	۱۹/۵	۱۷/۰	۱۸/۲	۱۹/۴	۲۴/۴	۲۰/۰	۱۹/۹	۷۹۶/۷۰۷۲
کم	۲۲/۵	۱۹/۹	۲۳/۰	۲۲/۱	۱۷/۱	۱۱/۴	۱۳/۰	۲۲/۲	۳۰/۸	۲۷/۷	۱۸/۱	۹۲۳/۴۳۱۱
تعداد	۲۴۵۳	۲۴۲۶	۱۸۳۷	۱۸۱۰	۱۱۶۰	۶۲۹	۸۶۶	۲۱۹۲	۱۱۸۶	۱۴۶۸	۳۱۷۷	
وی کرامر	۰/۰۴۵		۰/۰۴۶			۰/۱۴۱			۰/۱۱۴			
معناداری	۰/۰۰۸		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			

با افزایش رتبه طبقاتی از گرایش به شرکت در مراسم محرم کاسته می‌شود. این مراسم در بین طبقات پایین

بیشترین و در بین طبقات بالا کمترین رواج را دارد. ۷۱ درصد ساکنان طبقات پایین در مراسم عزاداری محرم

شرکت می‌کنند. این نسبت برای طبقات متوسط رو به پایین ۶۵ درصد، و برای طبقات متوسط رو به بالا ۵۲ درصد

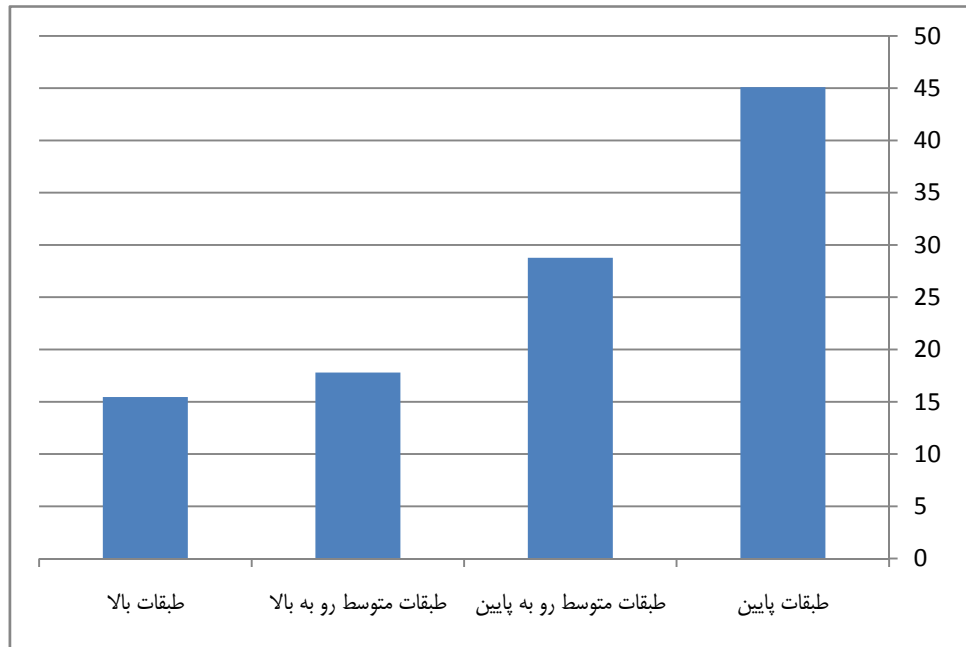
است. کمترین نسبت شرکت در مراسم محرم در بین طبقات بالا مشاهده می‌شود. (۳۹ درصد)

۳۰. شرکت در مراسم تاسوعا و عاشورا به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۷۱/۲	۱۷/۴	۱۱/۴
۲	۷۰/۵	۱۵/۶	۱۳/۹
۳	۷۵/۵	۱۴/۳	۱۰/۳
۴	۷۱/۲	۱۷/۵	۱۱/۳
۵	۵۱/۷	۲۱/۷	۲۶/۶
۶	۵۹/۶	۱۹/۸	۲۰/۶
۷	۵۸/۲	۲۱/۰	۲۰/۷
۸	۴۵/۴	۲۲/۴	۳۲/۲
۹	۳۳/۸	۲۲/۲	۴۴/۰
۱۰	۴۳/۸	۳۰/۶	۲۵/۶
جمع	۲۸۶۵	۹۸۰	۱۰۳۷
وی کرامر	۰/۲۰۷		
معنی داری	۰/۰۰۰		

در زیر شرکت در مراسم محرم به تفکیک طبقه اقتصادی نمایش داده شده است:

نمودار ۱۰. درصد شرکت در مراسم عزاداری محرم به تفکیک وضعیت اقتصادی

زنان و مردان از نظر شرکت در مراسم دعای کمیل تفاوتی با هم ندارند. هر دو جنس به یک میزان در دعای کمیل شرکت می‌کنند.

جوانان کمتر از دیگران در مراسم دعای کمیل شرکت می‌کنند. ۱۱ درصد جوانان در دعای کمیل شرکت

می‌کنند. این نسبت برای افراد میانسال (۳۰-۴۹ سال) ۱۴ درصد و برای افراد بالای ۵۰ سال ۲۲ درصد است.

در بین افراد دارای تحصیلات دانشگاهی میزان مشارکت در دعای کمیل کمتر از دیگر گروه‌هاست. ۸ درصد

افراد دارای تحصیلات عالی در دعای کمیل شرکت می‌کنند. این نسبت برای افراد بی‌سواد و دارای تحصیلات ابتدایی ۳۱ درصد است.

افراد مجرد هم کمتر از افراد متأهل در دعای کمیل شرکت می‌کنند. ۱۰ درصد افراد مجرد و ۱۶ درصد افراد

متاهل در دعای کمیل شرکت می‌کنند.

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

میزان شرکت در دعای کمیل در بین گروه‌های مرفه کمتر از دیگر گروه‌های اقتصادی است. میانگین هزینه

ماهانه خانوار شرکت‌کنندگان در دعای کمیل ۶۲۷ هزار تومان و در بین افرادی که در دعای کمیل شرکت نمی‌کنند،

۷۸۸ هزار تومان است.

۳۱. شرکت در مراسم دعای کمیل به تفکیک جنس، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل و وضعیت اقتصادی

گزینه	جنس		گروه‌های سنی				تحصیلات		وضعیت تاهل		متوسط هزینه (ماهانه هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۱۴/۹	۱۴/۵	۱۱/۲	۱۳/۷	۲۱/۹	۳۰/۹	۱۷/۷	۱۲/۶	۷/۷	۱۰/۴	۱۶/۳	۶۲۷/۰۴۸۷
معمولا	۱۸/۴	۲۱/۳	۱۷/۹	۱۸/۹	۲۴/۵	۲۳/۰	۲۲/۳	۱۹/۱	۱۷/۹	۱۷/۶	۲۰/۷	۷۲۵/۴۵۳۵
کم	۶۶/۷	۶۴/۲	۷۰/۹	۶۷/۴	۵۳/۶	۴۶/۱	۶۰/۰	۶۸/۳	۷۴/۳	۷۲/۰	۶۳/۰	۷۸۷/۵۶۳۱
تعداد	۲۴۴۰	۲۴۱۶	۱۸۳۳	۱۸۶۶	۱۱۵۵	۶۲۷	۸۶۱	۲۱۸۶	۱۱۷۶	۱۴۶۲	۳۱۶۴	
وی کرامر	۰/۰۳۷		۰/۱۰۶				۰/۱۵۳		۰/۰۹۵			
معناداری	۰/۰۳۹		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰		۰/۰۰۰			

در مورد شرکت در دعای کمیل نیز الگوی مشابه رفتارهای مذهبی قبلاً اشاره شده به چشم می‌خورد.

گرایش طبقات پایین به شرکت در دعای کمیل بیشتر است. به موازات افزایش میزان رفاه از شرکت در دعای کمیل

کاسته می‌شود. بیشترین نسبت شرکت در دعای کمیل در بین طبقات پایین ابزار شده است. (۲۶ درصد). طبقات

متوسط رو به پایین ۱۴ درصد، طبقات متوسط رو به بالا ۱۰ درصد و طبقات بالا ۸ درصد در این مراسم شرکت

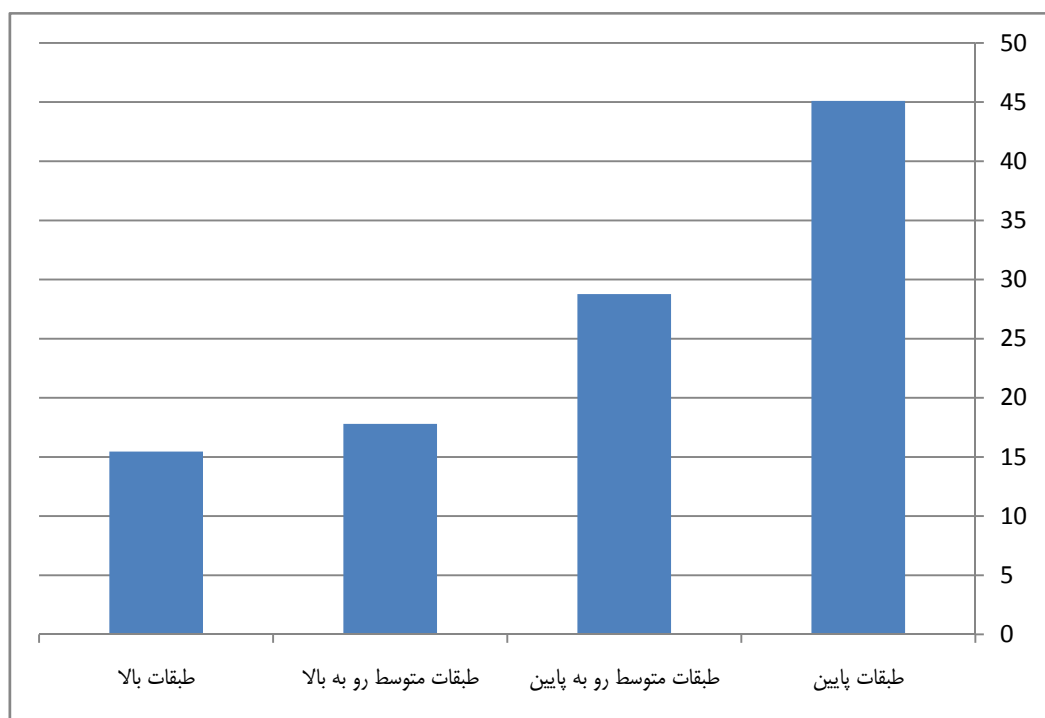
می‌کنند.

۳۲. میزان شرکت در مراسم دعای کمیل به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۰/۸	۲۴/۷	۵۴/۴
۲	۳۲/۱	۱۶/۰	۵۱/۹
۳	۱۴/۷	۱۹/۶	۶۵/۷
۴	۱۳/۸	۲۲/۶	۶۳/۷
۵	۱۴/۷	۱۸/۲	۶۷/۱
۶	۱۳/۹	۱۸/۷	۶۷/۴
۷	۱۱/۴	۲۳/۲	۶۵/۴
۸	۸/۸	۱۴/۳	۷۶/۹
۹	۷/۲	۱۱/۷	۸۱/۱
۱۰	۹/۶	۲۶/۴	۶۴/۰
جمع	۷۱۵	۹۶۵	۳۱۷۹
وی کرامر	۰/۱۵۴		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار زیر میزان شرکت در دعای کمیل به تفکیک وضعیت طبقاتی نشان می‌دهد:

نمودار ۱۱. درصد شرکت در دعای کمیل به تفکیک وضعیت اقتصادی

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

از نظر شرکت در هیات‌های مذهبی تفاوتی بین زنان و مردان مشاهده نمی‌شود. هر دو به یک اندازه در هیات‌های مذهبی شرکت می‌کنند.

شرکت در هیات‌های مذهبی بیشتر در بین گروه‌های بالای سنی رواج دارد. بیش از نیمی از پاسخگویان جوان و میانسال در هیات‌های مذهبی شرکت نمی‌کنند. نسبت شرکت در بین جوانان و افراد میانسال ۲۵ درصد است. در مقابل، ۳۶ درصد افراد بالای ۵۰ سال در هیات‌های مذهبی شرکت می‌کنند.

تفاوت قابل ملاحظه‌ای در بین گروه‌های تحصیلی مشاهده می‌شود. گروه‌های دارای تحصیلات عالی کمترین میزان شرکت در هیات‌های مذهبی را دارند. ۵۱ درصد اعضای این گروه در هیات‌های مذهبی شرکت نمی‌کنند. در حالی که این نسبت در بین افراد بی‌سواد و دارای تحصیلات ابتدایی ۲۵ درصد است.

تفاوت مشابهی در بین افراد مجرد و متاهل دیده می‌شود. ۵۶ درصد افراد مجرد و ۴۵ درصد افراد متاهل در هیات‌های مذهبی شرکت نمی‌کنند.

شرکت در هیات‌های مذهبی در بین گروه‌های کم‌درآمدتر رایج‌تر است. متوسط هزینه خانوار شرکت‌کنندگان در هیات‌های مذهبی ۶۳۶ هزار تومان است. این نسبت برای افرادی که در هیات‌های مذهبی شرکت نمی‌کنند ۸۳۲ هزار تومان است.

۳۳. میزان شرکت در هیات‌های مذهبی به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۶۳۶/۳۲۱۰	۲۹/۷	۲۲/۷	۱۷/۰	۲۴/۵	۳۴/۵	۴۸/۷	۳۶/۲	۲۴/۹	۲۵/۰	۲۶/۳	۲۸/۹	زیاد
۷۳۱/۹۹۴۲	۲۵/۴	۲۱/۵	۲۲/۷	۲۴/۴	۲۵/۰	۲۶/۰	۲۶/۴	۲۴/۷	۲۲/۴	۲۵/۱	۲۲/۴	معمولا
۸۳۲/۳۶۱۸	۴۴/۹	۵۵/۸	۶۰/۳	۵۱/۲	۴۰/۵	۲۵/۳	۳۷/۴	۵۰/۴	۵۲/۶	۴۸/۶	۴۷/۷	کم
	۳۱۷۲	۱۴۶۷	۱۱۸۰	۲۱۹۳	۸۶۴	۶۲۸	۱۱۵۶	۱۸۷۵	۱۸۳۸	۲۴۲۲	۲۴۴۹	تعداد
	۰/۱۰۳		۰/۱۷۳				۰/۰۹۳			۰/۰۳۱		وی‌کرامر
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۰۹۴		معناداری

شرکت در هیات‌های مذهبی الگوی رفتار مذهبی است که بیشتر در بین طبقات پایین و متوسط رو به پایین

رایج است. ۴۵ درصد افراد طبقات پایین در هیات‌های مذهبی شرکت می‌کنند. این نسبت با رشد وضعیت طبقاتی

کاهش می‌یابد به نحوی که کمترین میزان مشارکت در مراسم مذهبی در بین طبقات بالا دیده می‌شود. نسبت

مشارکت در هیات‌های مذهبی برای طبقات متوسط رو به پایین ۲۹ درصد، متوسط رو به بالا ۱۸ و طبقات بالا ۱۵

درصد است.

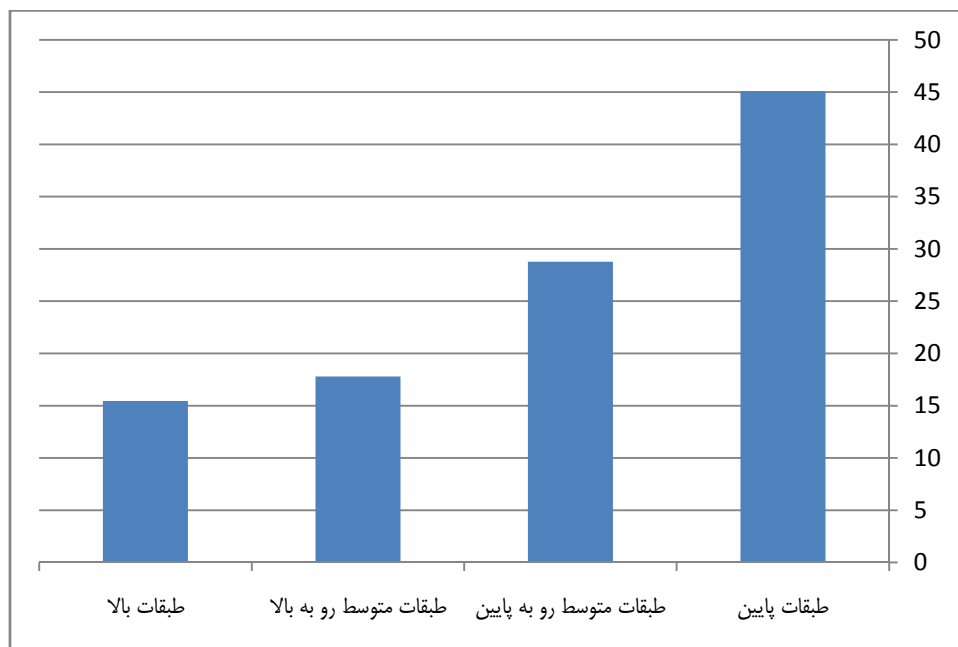
۳۴. میزان شرکت در هیات‌های مذهبی به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۴۱/۷	۲۶/۹	۳۱/۴
۲	۴۸/۵	۱۴/۹	۳۶/۶
۳	۳۵/۷	۲۸/۱	۳۶/۱
۴	۲۷/۱	۲۸/۶	۴۴/۴
۵	۳۰/۴	۲۶/۶	۴۲/۹
۶	۲۱/۹	۲۲/۲	۵۵/۹
۷	۲۱/۸	۲۶/۲	۵۲/۰
۸	۱۳/۸	۱۶/۵	۶۹/۷
۹	۹/۷	۱۹/۱	۷۱/۲
۱۰	۲۱/۲	۳۱/۰	۴۷/۸
جمع	۱۳۴۶	۱۱۸۳	۲۳۴۵
وی‌کرامر	۰/۲۱۵		
معنی‌داری	۰/۰۰۰		

نگرش نسبت به نهادهای اجتماعی

در نمودار زیر شرکت در هیات‌های مذهبی به تفکیک طبقه اقتصادی نمایش داده شده است.

نمودار ۱۲. درصد شرکت در هیات‌های مذهبی به تفکیک وضعیت اقتصادی

از مجموع داده‌های ارائه شده چنین برمی‌آید رفتارهای دینی (متغیرهای مورد سنجش این پیمایش) با متغیرهای سواد و درآمد بیشترین نسبت دارد. مهم‌ترین وجه یافته‌ها الگوی طبقاتی رفتارهای مناسبی است. بر این اساس می‌توان از توزیع فضایی رفتارهای مذهبی سخن گفت. در محلات و فضاها شهری کم‌درآمد بیشترین گرایش به رفتارهای دینی مشاهده می‌شود. در مقابل، در محلات مرفه‌نشین تهران این نوع الگوهای مذهبی کمتر دیده می‌شود.

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

ارزیابی جهان اجتماعی

سیمای اخلاقی جامعه

یکی از محورهایی که اعضاء هر جامعه در باره آن قضاوت می کنند، وجه اخلاقی آن است. بر اساس نتایجی که از پیمایش های قبلی به دست آمده، ارزیابی اخلاقی از عوامل مهم در احساس تعلق به جامعه است.

در این پیمایش از پاسخگویان خواسته شد نظر خود را در باره میزان رواج صفات اخلاقی مثبت و منفی بیان کنند. بر اساس یافته های به دست آمده، اکثریت افراد بر این تصورند که صفات اخلاقی مثبت در بین مردم رواج کمتری دارد. به همین ترتیب، صفات اخلاقی منفی را رایج می دانند. هر دو یافته نشان دهنده غیراخلاقی بودن فضای اجتماعی جامعه از دید پاسخگویان است.

از نظر پاسخگویان، انصاف کمیاب ترین صفت اخلاقی مثبت (۶۲ درصد) و تقلب و کلاهبرداری، رایج ترین (۷۳ درصد) صفت اخلاقی منفی است. از دید پاسخگویان، کمک به دیگران نسبت به دیگر صفات اخلاقی مثبت، رایج تر است. اگر مجموعه صفات اخلاقی (فارغ از وجه مثبت یا منفی آن) در نظر بگیریم، تقلب و کلاهبرداری مهم ترین خصیصه اخلاقی مردم است.

۳۵. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

گزینه	گذشت		امانت داری		انصاف		کمک به دیگران		صداقت و راستگویی		پایبندی به قول و قرار		دورویی و تظاهر		تقلب و کلاهبرداری		تملق و چاپلوسی			
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
زیاد	۱۰/۹	۵۴۴	۱۰/۹	۵۳۹	۷/۴	۳۶۸	۱۰/۹	۵۳۹	۱۸/۳	۹۰۸	۷/۴	۳۶۷	۹/۷	۴۷۹	۶۸/۳	۳۳۷۹	۷۲/۹	۳۶۱۷	۶۷/۴	۳۳۴۹
متوسط	۲۹/۹	۱۴۹۲	۳۷/۷	۱۸۷۳	۳۰/۲	۱۵۰۳	۴۰/۲	۱۹۹۶	۳۳/۷	۱۶۳۷	۳۸/۷	۱۹۱۴	۲۰/۱	۹۹۷	۲۰/۱	۹۹۷	۱۸/۲	۹۰۱	۲۳/۰	۱۱۴۱
کم	۵۹/۲	۲۹۵۱	۵۱/۴	۲۵۵۳	۶۲/۴	۳۱۰۷	۴۱/۶	۲۰۶۷	۵۹/۶	۲۹۶۱	۵۱/۶	۲۵۵۳	۱۱/۶	۵۷۴	۱۱/۶	۵۷۴	۰/۹	۴۴۶	۹/۷	۴۸۰
جمع	۱۰۰	۴۹۸۷	۱۰۰	۴۹۶۵	۱۰۰	۴۹۷۸	۱۰۰	۴۹۷۱	۱۰۰	۴۹۶۵	۱۰۰	۴۹۴۶	۱۰۰	۴۹۵۰	۱۰۰	۴۹۵۰	۱۰۰	۴۹۶۴	۱۰۰	۴۹۷۰

تصورات پاسخگویان در باره وضعیت اخلاقی با هم تفاوت دارد. در مورد گذشت، پاسخگویان مرد و زن

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

نظرات مشترکی دارند و تفاوتی بین آنان دیده نمی‌شود. بیشترین تفاوت در بین افراد تحصیل کرده مشاهده می‌شود. پاسخگویان دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر، کمیابی «گذشت» را بیشتر از افراد با تحصیلات کمتر می‌دانند. گروه‌های سنی مختلف ارزیابی متفاوتی در باره وضعیت «گذشت» در جامعه دارند. افراد جوان‌تر، نگاه بدبینانه‌ای نسبت به وضعیت «گذشت» دارند. از دید آنان، «گذشت» صفت اخلاقی کمیابی است. در حالی که در بین افراد ۵۰ سال و بالاتر، این گرایش بدبینانه تا حدی کمتر می‌شود. همین وضعیت در باره افراد مجرد و متأهل به چشم می‌خورد. افراد مجرد، وضعیت جامعه را بیشتر از افراد متأهل غیراخلاقی می‌دانند. ۶۴ درصد افراد مجرد در مقابل ۵۷ درصد افراد متأهل معتقدند که «گذشت» در جامعه رواج ندارد.

۳۶. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

گذشت		گزینه
درصد	تعداد	
۱۰/۹	۵۴۴	زیاد
۲۹/۹	۱۴۹۲	متوسط
۵۹/۲	۲۹۵۱	کم
۱۰۰	۴۹۸۷	جمع

گروه‌های اقتصادی بالاتر، میزان رواج «گذشت» را کمتر از گروه‌های دیگر اقتصادی می‌دانند. تصور

غیراخلاقی از جامعه در بین افراد پردرآمدتر بیشتر شیوع دارد.

۳۷. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (گذشت)

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۶۷۲/۳۲۸۶	۱۱/۶	۹/۸	۷/۹	۱۰/۱	۱۰/۶	۱۹/۵	۱۳/۷	۱۰/۲	۱۰/۰	۱۱/۱	۱۰/۸	زیاد
۷۴۳/۸۴۰۰	۳۱/۸	۲۵/۹	۲۸/۹	۲۷/۱	۳۵/۶	۳۴/۴	۳۳/۳	۲۹/۸	۲۷/۹	۳۰/۰	۲۹/۸	متوسط
۷۸۵/۷۹۷۱	۵۶/۶	۶۴/۴	۶۳/۲	۶۲/۸	۵۳/۸	۴۶/۱	۵۳/۰	۶۰/۰	۶۲/۱	۵۸/۹	۵۹/۴	کم
	۳۲۳۲	۱۵۰۴	۱۲۳۱	۲۲۴۰	۸۷۶	۶۳۱	۱۱۸۶	۱۹۳۰	۱۸۶۶	۲۴۷۵	۲۵۰۹	تعداد
۰/۰۷۲	۰/۰۷۴		۰/۱۰۳				۰/۰۵۳			۰/۰۰۶		وی‌کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۰۱۲		معناداری

ساکنان محلات کم‌درآمد، «گذشت» بیشتری را در بین مردم می‌بینند. در حالی که در نزد ساکنان محلات

پردرآمدتر، «گذشت» صفتی کمیاب است. محلات خوشه ۸ بیش و محلات خوشه ۵ کمترین میزان رواج «گذشت» را باور دارند.

۳۸. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «گذشت» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۷/۰	۳۴/۵	۴۸/۶
۲	۱۸/۶	۳۶/۹	۴۴/۵
۳	۱۴/۴	۲۱/۸	۶۳/۸
۴	۹/۳	۳۱/۰	۵۹/۸
۵	۱۶/۲	۴۳/۶	۴۰/۲
۶	۴/۸	۱۹/۵	۷۵/۷
۷	۱۱/۰	۲۷/۷	۶۱/۳
۸	۴/۲	۱۷/۴	۷۸/۴
۹	۲/۸	۲۴/۸	۷۲/۳
۱۰	۷/۸	۴۳/۲	۴۹/۰
جمع	۵۴۴	۱۴۹۲	۲۹۵۱
وی کرامر	۰/۱۹۷		
معناداری	۰/۰۰۰		

امانت‌داری

۳۹. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

گزینه	امانت‌داری	
	تعداد	درصد
زیاد	۵۳۹	۱۰/۹
متوسط	۱۸۷۳	۳۷/۷
کم	۲۵۵۳	۵۱/۴
جمع	۴۹۶۵	۱۰۰

در مورد صفت اخلاقی «امانت‌داری» زنان و مردان ارزیابی مشابهی دارند. افراد سنین مختلف نیز ارزیابی مشابهی در مورد رواج این صفت اخلاقی دارند. ولی نگرش گروه تحصیلی در باره وضعیت «امانت‌داری» با هم تفاوت دارد. نکته جالب در این مورد شباهت ارزیابی گروه‌های دارای تحصیلات ابتدایی و عالی است. افراد دارای

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

تحصیلات متوسطه و دیپلم بیشتر از دیگران معتقد به کمیابی «امانت‌داری» اند. همین تفاوت بین افراد مجرد و متأهل مشاهده می‌شود. افراد مجرد بیشتر از افراد متأهل به کمیابی «امانت‌داری» اعتقاد دارند. رتبه اقتصادی در ارزیابی وضعیت اخلاقی جامعه موثر است. کسانی که در پایگاه اقتصادی بالاتر قرار دارند، بیش از دیگر گروه‌ها به کمیابی «امانت‌داری» اعتقاد دارند.

۴۰. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (امانت‌داری)

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۰۳/۳۸۳۸	۱۱/۸	۸/۹	۱۶/۸	۱۰/۱	۱۰/۳	۱۶/۸	۱۳/۳	۱۰/۹	۹/۳	۱۱/۵	۱۰/۲	زیاد
۷۴۷/۴۲۶۵	۳۹/۴	۳۵/۰	۳۷/۶	۳۷/۳	۳۷/۸	۳۷/۶	۳۹/۴	۳۶/۷	۳۷/۸	۳۸/۸	۳۶/۷	متوسط
۷۸۵/۱۲۵۱	۴۸/۹	۵۶/۱	۴۵/۶	۵۲/۶	۵۱/۹	۴۵/۶	۴۷/۳	۵۲/۴	۵۲/۹	۴۹/۷	۵۳/۱	کم
	۳۳۱۷	۱۴۹۹	۱۳۲۸	۲۳۳۰	۸۶۷	۶۳۱	۱۱۸۲	۱۹۳۰	۱۸۵۸	۲۴۶۱	۲۵۰۱	تعداد
۰/۰۵۳	۰/۰۷۰		۰/۰۵۵				۰/۰۵۹			۰/۰۳۵		وی‌کرامر
۰/۰۰۲	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۴۱			۰/۰۴۴		معناداری

ساکنان خوشه‌های ده‌گانه در مورد رواج «امانت‌داری» تصورات متفاوتی دارند. ساکنان محلات خوشه ۸ و ۹

در باره بیش از دیگر خوشه‌ها به کمیابی «امانت‌داری» اعتقاد دارند. در حالی که ساکنان خوشه ۵ در باره رواج «امانت‌داری» نگاه خوش‌بینانه‌تری دارند.

۴۱. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج امانت داری به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۴/۶	۳۸/۴	۴۷/۰
۲	۱۷/۴	۴۱/۴	۴۱/۳
۳	۱۳/۳	۳۱/۴	۵۵/۳
۴	۷/۸	۳۵/۳	۵۶/۹
۵	۱۴/۳	۵۰/۷	۳۵/۰
۶	۶/۵	۳۱/۴	۶۲/۱
۷	۱۲/۲	۴۴/۴	۴۳/۴
۸	۸/۱	۲۶/۴	۶۵/۵
۹	۴/۸	۲۵/۲	۷۰/۰
۱۰	۶/۸	۵۱/۴	۴۱/۹
جمع	۵۳۹	۱۸۷۳	۲۵۵۳
وی کرامر	۰/۱۷		
معناداری	۰/۰۰۰		

انصاف

۴۲. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

گزینه	انصاف	
	تعداد	درصد
زیاد	۳۶۸	۷/۴
متوسط	۱۵۰۳	۳۰/۲
کم	۳۱۰۷	۶۲/۴
جمع	۴۹۷۸	۱۰۰

در باره رواج «انصاف» زنان و مردان پاسخگو اشتراک نظر دارند و تفاوتی میان آنان دیده نمی‌شود. در حالی

که گروه‌های سنی و تحصیلی، تا حدی در باره وضعیت صفت اخلاقی «انصاف» تفاوت نظر دارند. گروه‌های جوان

بیش از دیگر گروه‌های سنی به نبود «انصاف» در جامعه باور دارند. ۶۶ درصد افراد گروه سنی ۲۹-۱۵ سال بر این

تصورند که مردم کمتر «انصاف» دارند. این نسبت برای افراد میانسال (۳۰-۴۹ سال) ۶۲ درصد و برای افراد ۵۰

سال و بالاتر، ۵۷ درصد است. به این ترتیب، با افزایش سن، اعتقاد به کمیابی «انصاف» کمتر می‌شود.

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

گروه‌های تحصیلی نیز با هم تفاوت نظر دارند. با افزایش تحصیلات بر نسبت کسانی که به کمیابی «انصاف» اعتقاد دارند، افزوده می‌شود. به نحوی که ۶۴ درصد افراد تحصیل کرده بر این باورند که «انصاف» بین مردم رایج نیست. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات ابتدایی ۵۳ درصد است.

افراد مجرد بیش از متاهلین به کمیابی «انصاف» باور دارند. ۶۷ درصد افراد مجرد در مقابل ۶۰ درصد افراد متاهل به کمیابی «انصاف» اعتقاد دارند.

تفاوت مشابهی بین افراد بر حسب گروه‌های هزینه‌ای یا رتبه اقتصادی دیده می‌شود. با افزایش رتبه اقتصادی، غیراخلاقی دیدن جامعه تشدید می‌شود. میانگین هزینه افرادی که جامعه را غیراخلاقی می‌بینند، ۷۸۰ هزار تومان است در حالی که برای افرادی که اعتقاد به رواج «انصاف» دارند، این رقم به ۶۶۲ هزار تومان در ماه می‌رسد.

۴۳. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (انصاف)

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متاهل
زیاد	۷/۱	۷/۷	۶/۴	۶/۷	۱۰/۲	۱۳/۹	۷/۴	۶/۶	۵/۲	۵/۷	۱/۳
متوسط	۳۱/۷	۲۸/۷	۲۷/۶	۳۱/۰	۳۳/۰	۳۳/۱	۳۱/۷	۲۸/۴	۳۱/۰	۲۷/۲	۳۱/۹
کم	۶۱/۲	۶۳/۶	۶۶/۰	۶۲/۳	۵۶/۸	۵۳/۰	۶۰/۹	۶۵/۰	۶۳/۸	۶۷/۲	۵۹/۸
تعداد	۲۵۰۸	۲۴۶۷	۱۸۶۴	۱۹۲۳	۱۱۸۶	۶۲۸	۱۷۴	۲۲۳۶	۱۲۳۱	۱۵۰۱	۳۲۲۶
وی کرامر	۰/۰۳۲		۰/۰۵۸			۰/۰۷۹			۰/۰۷۵		
معناداری	۰/۰۷۲		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		

ساکنان محلات خوشه ۵ خوش‌بینانه‌ترین ارزیابی را از وضعیت «انصاف» داشته‌اند. ۴۵ درصد پاسخگویان این خوشه به نبود «انصاف» در جامعه باور دارند. این نسبت برای ساکنان خوشه ۸ معادل ۷۷ درصد است. آنچه در نگاه کلی در باره تفاوت ارزیابی خوشه‌های مختلف مشاهده می‌شود، تفاوت بین خوشه‌های پایین و بالاست.

۴۴. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «انصاف» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۹/۳	۳۵/۱	۵۵/۶
۲	۱۴/۱	۳۵/۶	۵۰/۳
۳	۱۱/۴	۲۵/۲	۶۳/۴
۴	۵/۳	۳۱/۶	۶۳/۲
۵	۱۲/۰	۴۳/۵	۴۴/۵
۶	۳/۰	۲۱/۹	۷۵/۱
۷	۶/۵	۲۸/۵	۶۵/۰
۸	۳/۲	۱۹/۵	۷۷/۳
۹	۲/۸	۲۵/۱	۷۲/۱
۱۰	۵/۵	۳۵/۶	۵۸/۹
جمع	۳۶۸	۱۵۰۳	۳۱۰۷
وی کرامر	۰/۱۵۹		
معناداری	۰/۰۰۰		

کمک به دیگران

۴۵. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

گزینہ	کمک به دیگران	
	تعداد	درصد
زیاد	۹۰۸	۱۸/۳
متوسط	۱۹۹۶	۴۰/۲
کم	۲۰۶۷	۴۱/۶
جمع	۴۹۷۱	۱۰۰

در باره «کمک به دیگران» زنان و مردان تصور نسبتاً یکسانی دارند. ولی ارزیابی گروه‌های سنی با هم

تفاوت‌هایی دارد. گروه‌های سنی جوان، جامعه را غیراخلاقی‌تر می‌بینند. در بین پاسخگویان گروه سنی ۱۵-۲۹

سال، ۴۴ درصد معتقدند «کمک به دیگران» در جامعه رایج نیست. این نسبت در بین افراد گروه ۵۰ سال و بالاتر

۳۷ درصد است. تفاوت معنادار ولی اندک است.

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

همین وضعیت در مورد گروه‌های تحصیلی مشاهده می‌شود. ارزیابی منفی به موازات افزایش تحصیلات، تشدید می‌شود. به نحوی که ۳۶ درصد افراد دارای تحصیلات ابتدایی به کمیابی ارزش اخلاقی «کمک به دیگران» اعتقاد دارند. این نسبت در بین دارندگان تحصیلات دانشگاهی به ۴۱ درصد می‌رسد.

افراد مجرد و متأهل در باره رواج «کمک به دیگران» اشتراک نظر دارند.

وضعیت اقتصادی افراد با ارزیابی آنان از وضعیت اخلاقی جامعه رابطه دارد. به نحوی که ارزیابی منفی بیشتر در بین گروه‌های بالاتر اقتصادی دیده می‌شود. افرادی که در رتبه‌های پایین‌تر اقتصادی قرار دارند، جامعه را اخلاقی‌تر می‌بینند.

۴۶. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (کمک به دیگران)

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۳۲/۱۹۴۱	۱۹/۳	۱۵/۱	۱۶/۸	۱۶/۷	۲۰/۴	۲۳/۴	۲۳/۳	۱۷/۵	۱۵/۹	۱۹/۵	۱۷/۰	زیاد
۷۵۴/۲۱۷۱	۴۰/۷	۳۹/۶	۴۲/۳	۳۹/۱	۳۹/۷	۴۰/۵	۳۹/۸	۴۰/۱	۴۰/۵	۴۰/۸	۳۹/۵	متوسط
۷۷۷/۳۳۴۷	۴۰/۰	۴۵/۴	۴۰/۹	۴۴/۱	۳۹/۹	۳۶/۰	۳۶/۹	۴۲/۵	۴۳/۶	۳۹/۷	۴۳/۴	کم
	۳۲۲۱	۱۴۹۹	۱۲۳۰	۲۲۳۶	۱۶۹	۶۲۷	۱۱۸۳	۱۹۲۲	۱۸۶۱	۲۴۶۶	۲۵۰۲	تعداد
۰/۰۳۲	۰/۰۶۱		۰/۰۵۲				۰/۰۵۶			۰/۰۴۳		وی کرامر
۰/۱۰۷	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۰۱۱		معناداری

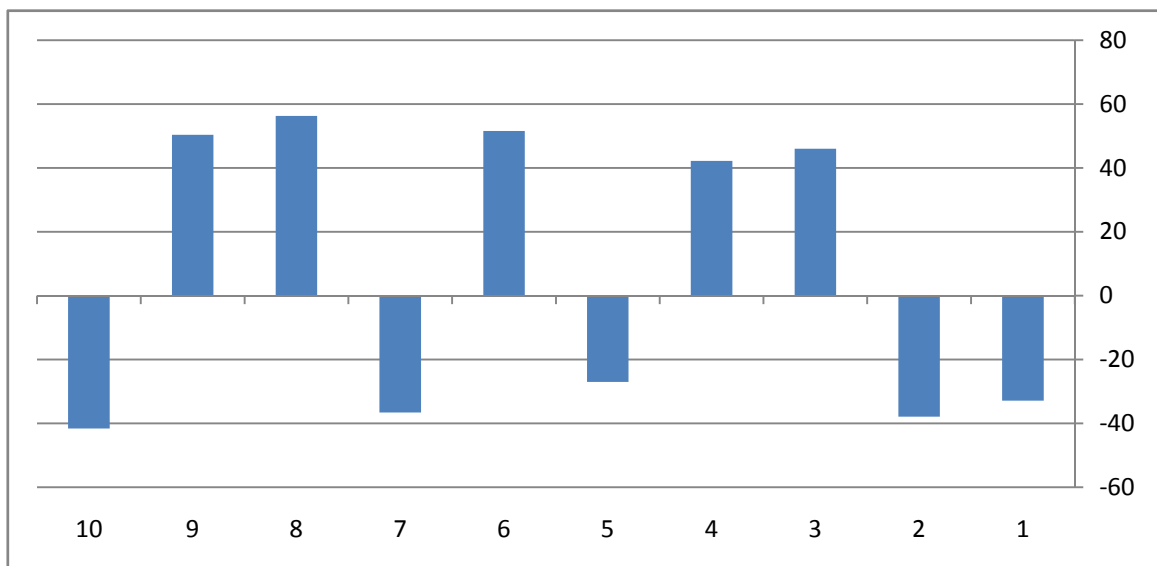
ساکنان خوشه‌های پایین، جامعه را اخلاقی‌تر می‌بینند. در حالی که از دید ساکنان خوشه‌های بالاتر، جامعه غیراخلاقی‌تر است. نکته مهم در این میان وضعیت خوشه ۵ است. ساکنان این خوشه، جامعه را اخلاقی‌تر از تمام گروه‌های دیگر می‌دانند. این نکته نیازمند بررسی دقیق‌تر از ترکیب وضعیت ساکنان این خوشه است. با این حال، در مجموع خوشه‌های بالا بیشتر از خوشه‌های پایین به کمیابی «کمک به دیگران» اعتقاد دارند. در نمودار زیر توزیع پاسخ‌ها به تفکیک خوشه ارائه شده است. در بالای نمودار خوشه‌هایی قرار گرفته‌اند که بیش از میانگین جامعه به غیراخلاقی بودن جامعه اعتقاد دارند. در حالی که در خط زیرین نمودار، خوشه‌هایی نمایش داده شده‌اند که بیش از

میانگین به اخلاقی بودن جامعه اعتقاد دارند.

۴۷. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «کمک به دیگران» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۹/۷	۴۷/۴	۳۲/۹
۲	۲۶/۵	۳۵/۶	۳۷/۹
۳	۱۶/۹	۳۷/۱	۴۶/۰
۴	۱۲/۳	۴۵/۵	۴۲/۲
۵	۳۰/۶	۴۲/۴	۲۷/۰
۶	۱۱/۰	۳۷/۳	۵۱/۶
۷	۲۰/۱	۴۳/۳	۳۶/۶
۸	۱۲/۰	۳۱/۷	۵۶/۳
۹	۱۴/۴	۳۵/۲	۵۰/۴
۱۰	۱۶/۵	۴۱/۹	۴۱/۶
جمع	۹۰۸	۱۹۹۶	۲۰۶۷
وی کرامر	۰/۱۴۷		
معناداری	۰/۰۰۰		

نمودار ۱۳. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «کمک به دیگران»

صداقت و راستگویی

۴۸. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

صداقت و راستگویی		گزینه
درصد	تعداد	
۷/۴	۳۶۷	زیاد
۳۳//	۱۶۳۷	متوسط
۵۹/۶	۲۹۶۱	کم
۱۰۰	۴۹۶۵	جمع

زنان و مردان در باره میزان «صداقت و راستگویی» ارزیابی یکسانی دارند. ارزیابی بر حسب گروه سنی تفاوت دارد. به نحوی که از دید پاسخگویان جوان‌تر، «راستگویی و صداقت» در بین مردم رایج نیست. ۶۵ درصد پاسخگویان جوان چنین تصویری دارند. در حالی که این نسبت در بین افراد بالاتر از ۵۰ سال، ۵۲ درصد است. در واقع، آنان ارزیابی خوش‌بینانه‌تری از وضعیت «راستگویی» در جامعه دارند.

کسانی که سطح بالاتری از تحصیلات دارند، «صداقت و راستگویی» کمتری در جامعه می‌بینند. ۶۴ درصد افراد دارای تحصیلات عالی معتقدند «راستگویی» در جامعه ما کم است. در مقابل، ۴۸ درصد دارندگان تحصیلات ابتدایی چنین نظری دارند.

افراد مجرد نیز ارزیابی منفی‌تری در باره وضعیت اخلاقی دارند. از دید ۶۷ درصد افراد مجرد، «راستگویی» در جامعه کمیاب است. ۵۷ درصد افراد متأهل چنین باوری دارند.

در این مورد نیز رتبه اقتصادی تا حدی بر ارزیابی اخلاقی جامعه مؤثر است. افراد دارای وضعیت اقتصادی بهتر، جامعه را ناصادقانه‌تر می‌انگارند. در حالی که افراد از لحاظ اقتصادی پایین، ارزیابی خوش‌بینانه‌تری از وضعیت «راستگویی» در جامعه دارند.

۴۹. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (صداقت و راستگویی)

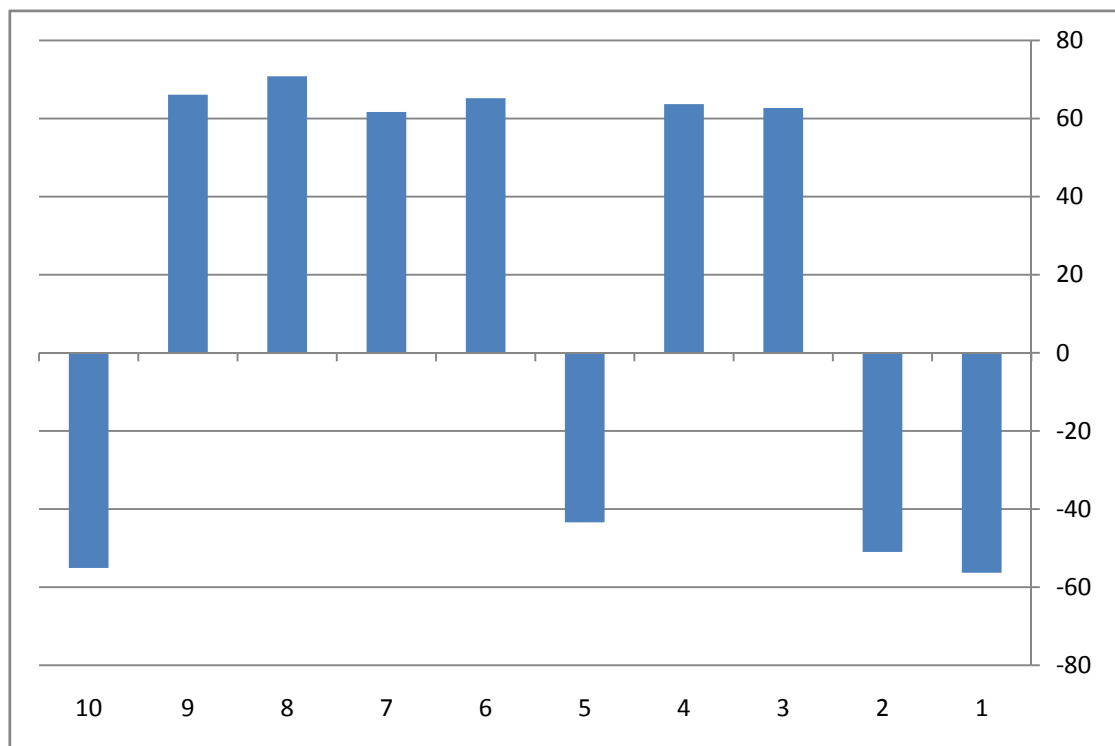
متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۲۸/۹۰۳۱	۷/۸	۶/۳	۵/۰	۷/۱	۷/۸	۱۲/۳	۹/۵	۶/۸	۶/۷	۷/۷	۷/۱	زیاد
۷۳۹/۸۶۶۹	۳۵/۷	۲۶/۸	۳۱/۴	۳۱/۱	۳۴/۹	۴۰/۲	۳۸/۴	۳۳/۸	۲۸/۷	۳۴/۱	۳۱/۹	متوسط
۷۸۲/۲۲۷۷	۵۶/۴	۶۷/۰	۶۳/۵	۶۱/۸	۵۷/۲	۴۷/۶	۵۲/۱	۵۹/۴	۶۴/۶	۵۸/۲	۶۱/۰	کم
	۳۳۱۹	۱۴۹۸	۱۲۲۸	۲۲۳۷	۸۶۷	۶۲۴	۱۱۸۰	۱۹۲۱	۱۸۵۹	۲۴۶۲	۲۵۰۰	تعداد
۰/۰۵۱	۰/۱۰۰		۰/۰۸۰				۰/۰۷۰			۰/۰۲۸		وی کرامر
۰/۰۰۴	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۱۴۱		معناداری

پاسخگویان خوشه‌های مختلف در باره «راستگویی» ارزیابی متفاوتی دارند. خوشه‌های بالاتر، جامعه را غیراخلاقی‌تر می‌دانند. در حالی که خوشه‌های پایین‌تر نگاهی نسبتاً خوش‌بینانه به وضعیت اخلاقی جامعه دارند. خوشه‌های ۱ و ۲ و ۵ و ۱۰ کمتر از میانگین جامعه به کمیابی «راستگویی» اعتقاد دارند. در مقابل، خوشه‌های ۳ و ۴ از خوشه‌های پایین‌تر و خوشه‌های ۶ تا ۹ از خوشه‌های بالاتر بیش از میانگین به کمیابی «راستگویی» باور دارند. نمودار زیر نشان می‌دهد که ارزیابی منفی‌تر در باره وضعیت راستگویی در بین خوشه‌های ۶ تا ۹ بیشتر است.

۵۰. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «صداقت و راستگویی» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۹/۲	۳۴/۴	۵۶/۳
۲	۱۲/۲	۳۶/۷	۵۱/۰
۳	۱۰/۳	۲۷/۰	۶۲/۷
۴	۵/۳	۳۱/۱	۶۳/۷
۵	۱۵/۱	۴۱/۶	۴۳/۴
۶	۲/۳	۳۲/۶	۶۵/۲
۷	۴/۶	۳۳/۷	۶۱/۷
۸	۳/۲	۲۶/۰	۷۰/۸
۹	۵/۲	۲۸/۷	۶۶/۱
۱۰	۶/۳	۳۸/۶	۵۵/۱
جمع	۳۶۷	۱۶۳۷	۲۹۶۱
وی کرامر	۰/۱۳۵		
معناداری	۰/۰۰۰		

نمودار ۱۴. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «صداقت و راستگویی»

پایبندی به قول و قرار

۵۱. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

پایبندی به قول و قرار		گزینه
درصد	تعداد	
۹/۷	۴۷۹	زیاد
۳۸/۷	۱۹۱۴	متوسط
۵۱/۶	۲۵۵۳	کم
۱۰۰	۴۹۴۶	جمع

زنان و مردان در مورد میزان رواج «پایبندی به قول و قرار» نظرات یکسانی دارند و تفاوتی میان آنان دیده نمی‌شود. جوانان بیش از دیگر گروه‌های سنی به کمیابی «پایبندی به قول و قرار» باور دارند. ۵۵ درصد پاسخگویان جوان بر این نظرند که «پایبندی به قول و قرار» در جامعه ما اندک است. این نسبت در بین پاسخگویان ۵۰ سال و بالاتر، ۴۵ درصد است.

گرچه ارزیابی گروه‌های تحصیلی در مورد «پایبندی به قول و قرار» با هم تفاوت دارد ولی میزان شدت تفاوت زیاد نیست. ۴۵ درصد افراد دارای تحصیلات ابتدایی معتقدند «پایبندی به قول و قرار» در جامعه رواج ندارد. این سبب برای گروه‌های بالاتر تحصیلی، تقریباً ۵۲ درصد است.

افراد مجرد نیز بیش از افراد متأهل به کمیابی این ارزش اخلاقی اعتقاد دارند. ۵۷ درصد افراد مجرد و ۴۹ درصد افراد متأهل به کمیابی «پایبندی به قول و قرار» باور دارند.

با افزایش درآمد، ارزیابی نسبت به رواج «پایبندی به قول و قرار» منفی‌تر می‌شود. متوسط هزینه ماهانه خانوار کسانی که «پایبندی به قول و قرار» را اندک می‌بینند، ۷۶۴ هزار تومان است. این رقم برای کسانی که

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

معتقدند این صفت اخلاقی در جامعه رایج است، ۷۶۱ هزار تومان است.

۵۲. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (پای بندی به قول و قرار)

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات				وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متاهل	
زیاد	۹/۳	۱۰/۱	۹/۱	۹/۶	۱۰/۸	۱۳/۵	۸/۸	۹/۴	۸/۹	۸/۹	۱۰/۱	۷۶۱/۳۳۵۶
متوسط	۳۷/۷	۳۹/۶	۳۵/۶	۳۸/۴	۴۴/۱	۴۱/۸	۳۹/۵	۳۶/۸	۴۰/۰	۳۳/۹	۴۰/۶	۷۵۴/۶۲۶۸
کم	۵۳/۰	۵۰/۲	۵۵/۳	۵۲/۱	۴۵/۱	۴۴/۷	۵۱/۷	۵۳/۸	۵۱/۱	۵۷/۲	۴۹/۳	۷۶۴/۰۱۵۰
تعداد	۲۴۹۱	۲۴۵۴	۱۸۵۲	۱۹۱۳	۱۱۷۶	۶۲۴	۸۶۴	۲۲۲۳	۱۲۲۶	۱۴۹۲	۳۳۰۶	
وی کرامر	۰/۰۲۹		۰/۰۵۶			۰/۰۴۸				۰/۰۷۴		۰/۰۰۹
معناداری	۰/۱۲۶		۰/۰۰۰			۰/۰۰۱				۰/۰۰۰		۰/۸۵۴

ساکنان محلات مختل، نظراتشان در باره میزان رواج «پایبندی به قول و قرار» باهم متفاوت است ولی میزان

تفاوت اندک است. خوشه‌های ۵ و ۱۰ معتقدند مردم به قول و قرارشان پایبندند. ولی خوشه‌های دیگر، با این نظر

مخالفتند.

۵۳. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «پای بندی به قول و قرار» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۱/۱	۳۷/۱	۵۱/۸
۲	۱۳/۰	۳۷/۰	۵۰/۰
۳	۱۰/۹	۲۹/۷	۵۹/۴
۴	۵/۶	۳۷/۵	۵۷/۰
۵	۱۳/۱	۴۴/۸	۴۲/۱
۶	۸/۱	۳۵/۶	۵۶/۳
۷	۱۰/۴	۴۱/۰	۴۸/۶
۸	۹/۳	۳۶/۶	۵۴/۰
۹	۷/۴	۳۸/۰	۵۴/۶
۱۰	۶/۰	۵۰/۴	۴۳/۶
جمع	۴۷۹	۱۹۱۴	۲۵۵۳
وی کرامر	۰/۰۹۴		
معناداری	۰/۰۰۰		

دورویی و تظاهر

۵۴. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

گزینه	دورویی و تظاهر	
	تعداد	درصد
زیاد	۳۳۷۹	۶۸/۳
متوسط	۹۹۷	۲۰/۱
کم	۵۷۴	۱۱/۶
جمع	۴۹۵۰	۱۰۰

در باره رواج دورویی و تظاهر، پاسخگویان نسبتاً اتفاق نظر دارند. زنان و مردان هر دو به یک اندازه معتقدند که دورویی در جامعه رواج دارد. بین گروه‌های سنی و افراد مجرد و متأهل هم تفاوتی دیده نمی‌شود. تنها تفاوت اندکی بین گروه‌های تحصیلی مشاهده می‌شود. گروه‌های دارای تحصیلات عالی بیش از دیگر گروه‌های تحصیلی معتقد به رواج «دورویی و تظاهر» در جامعه‌اند. ۷۰ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات عالی بر این باورند که «دورویی و تظاهر» در جامعه رایج است. این نسبت برای پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی ۶۳ درصد است.

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

در مورد گروه‌های درآمدی هم تفاوتی زیادی دیده نمی‌شود. تقریباً طبقات مختلف اقتصادی به یک اندازه به

رایج بودن «دورویی و تظاهر» اعتقاد دارند.

۵۵. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (دورویی و تظاهر)

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	مرد	زن	
۷۷۶/۸۴۳۵	۶۷/۱	۷۰/۱	۷۰/۸	۶۹/۱	۶۶/۳	۶۳/۱	۶۶/۷	۶۸/۳	۶۹/۲	۶۸/۶	۶۸/۰	زیاد
۷۴۸/۵۰۶۹	۲۱/۲	۱۸/۵	۲۰/۰	۱۸/۹	۲۰/۵	۲۴/۵	۲۳/۲	۱۹/۸	۱۸/۶	۱۹/۸	۲۰/۵	متوسط
۶۷۶/۴۵۶۲	۱۱/۷	۱۱/۵	۹/۲	۱۲/۰	۱۳/۱	۱۲/۳	۱۰/۱	۱۱/۸	۱۲/۲	۱۱/۷	۱۱/۵	کم
	۳۳۰۷	۱۴۹۲	۱۲۲۴	۲۲۲۷	۸۶۷	۶۲۴	۱۱۸۳	۱۹۰۸	۱۸۵۴	۲۴۵۳	۲۴۹۴	تعداد
۰/۰۶۳	۰/۰۳۲		۰/۰۴۶				۰/۰۳۵			۰/۰۱۰		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۸۴		۰/۰۰۲				۰/۰۱۸			۰/۷۹۹		معناداری

خوشه‌های مختلف در باره رواج «دورویی و تظاهر» نظرات متفاوتی دارند. ساکنان خوشه‌های ۵ و ۲ کمتر از

دیگر خوشه‌ها این صفت منفی اخلاقی را در جامعه می‌بینند. در حالی که خوشه‌ها ۳ و ۸ به رواج «دورویی و

تظاهر» اعتقاد دارند.

۵۶. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «دورویی و تظاهر» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۶۳/۲	۱۹/۹	۱۷/۰
۲	۵۷/۸	۲۳/۲	۱۹/۱
۳	۷۷/۳	۱۱/۸	۱۱/۰
۴	۷۲/۳	۱۶/۹	۱۰/۸
۵	۵۲/۵	۳۴/۲	۱۳/۳
۶	۷۶/۳	۱۴/۱	۹/۶
۷	۷۴/۵	۱۶/۰	۹/۵
۸	۷۷/۰	۱۴/۳	۸/۷
۹	۶۶/۳	۲۴/۸	۸/۹
۱۰	۶۴/۶	۲۸/۴	۷/۰
جمع	۳۳۷۹	۹۹۷	۵۷۴
وی کرامر	۰/۱۴۷		
معناداری	۰/۰۰۰		

تقلب و کلاهبرداری

۵۷. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

گزینه	تقلب و کلاهبرداری	
	تعداد	درصد
زیاد	۳۶۱۷	۷۲/۹
متوسط	۹۰۱	۱۸/۲
کم	۴۴۶	۰/۹
جمع	۴۹۶۴	۱۰۰

در باره رواج «تقلب و کلاهبرداری» هم اشتراک نظر زیادی دیده می‌شود. به نظر می‌رسد در باره رواج صفات منفی اخلاقی بیشترین اجماع وجود دارد و از دید پاسخگویان در جامعه شیوع دارد. در باره رواج این صفت اخلاقی، مردان و زنان، گروه‌های تحصیلی با هم اشتراک نظر دارند. تنها تفاوت اندکی بین گروه‌های سنی دیده می‌شود. افراد جوان ارزیابی منفی تری از رواج صفات اخلاقی منفی در جامعه دارند. ۷۶ درصد پاسخگویان جوان بر این تصورند که «تقلب و کلاهبرداری» به میزان زیادی در جامعه رواج دارد. با افزایش سن از نسبت

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

طرفداران این اعتقاد کاسته می‌شود به نحوی که ۷۰ درصد پاسخگویان واقع در گروه سنی ۵۰ سال و بالاتر به این نظر باور دارند.

نظرات افراد مجرد و متأهل با هم متفاوت است هر چند تفاوت اندک است. افراد مجرد بیش از افراد متأهل به گسترش «تقلب و کلاهبرداری» در جامعه اعتقاد دارند. در مورد گروه‌های هزینه‌ای نیز همین الگو دیده می‌شود. کسانی که در وضعیت اقتصادی بهتری قرار دارند، بیشتر از دیگران به گسترش «تقلب و کلاهبرداری» در جامعه اعتقاد دارند.

۵۸. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (تقلب و کلاهبرداری)

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۶۳/۳۲۵۶	۷۱/۳	۷۷/۱	۷۳/۳	۷۴/۰	۷۳/۶	۶۷/۶	۶۹/۵	۷۲/۲	۷۵/۶	۷۲/۸	۷۲/۹	زیاد
۷۶۱/۶۳۲۷	۱۹/۷	۱۴/۵	۱۹/۳	۱۶/۷	۱۶/۷	۲۲/۶	۳۱/۱	۱۸/۷	۱۵/۷	۱۷/۸	۱۸/۵	متوسط
۷۳۲/۷۴۴۸	۹/۱	۸/۴	۷/۶	۹/۳	۹/۷	۹/۷	۹/۴	۹/۰	۸/۷	۹/۳	۸/۶	کم
	۳۲۱۵	۱۵۰۰	۱۲۲۸	۲۲۳۳	۸۶۷	۶۲۷	۱۱۸۲	۱۹۱۶	۱۸۶۱	۲۴۶۰	۲۵۰۱	تعداد
۰/۰۱۷	۰/۰۶۶		۰/۰۴۲				۰/۰۴۱			۰/۰۱۵		وی‌کرامر
۰/۵۴۰	۰/۰۰۰		۰/۰۰۷				۰/۰۰۳			۰/۵۸۰		معناداری

ارزیابی خوشه‌ها از میزان گسترش «تقلب و کلاهبرداری» با هم متفاوت است. خوشه‌های ۱ و ۲ و ۵ کمتر از دیگر خوشه‌ها به گسترش این صفت اخلاقی معتقدند. در حالی که خوشه‌های دیگر این صفت اخلاقی را رایج می‌دانند و نظراتشان در باره شیوع این صفت اخلاقی، شدیدتر از میانگین نظرات پاسخگویان است. کمترین میزان شیوع «تقلب و کلاهبرداری» از سوی ساکنان خوشه ۱ (۶۲ درصد) و بیشترین در بین ساکنان خوشه ۶ (۸۱ درصد) دیده شده است.

۵۹. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «تقلب و کلاهبرداری» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۶۷/۴	۱۹/۸	۱۲/۸
۲	۶۱/۵	۲۳/۸	۱۴/۷
۳	۷۸/۳	۱۳/۴	۸/۳
۴	۷۷/۹	۱۳/۸	۸/۳
۵	۶۳/۲	۲۶/۸	۱۰/۱
۶	۸۰/۷	۱۳/۶	۵/۸
۷	۷۸/۰	۱۴/۶	۷/۵
۸	۷۵/۹	۱۸/۲	۵/۹
۹	۷۱/۳	۲۱/۶	۷/۰
۱۰	۷۵/۴	۱۵/۶	۹/۰
جمع	۳۶۱۷	۹۰۱	۴۴۶
وی کرامر	۰/۱۱۰		
معناداری	۰/۰۰۰		

تملق و چاپلوسی

۶۰. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان رواج صفات اخلاقی در بین مردم

تملق و چاپلوسی		گزینه
درصد	تعداد	
۶۷/۴	۳۳۴۹	زیاد
۲۳/۰	۱۱۴۱	متوسط
۹/۷	۴۸۰	کم
۱۰۰	۴۹۷۰	جمع

تملق هم از صفات منفی اخلاقی است که پاسخگویان در باره شیوع آن در جامعه اتفاق نظر نسبی دارند.

زنان و مردان هر دو به یک اندازه معتقد به گسترش «تملق و چاپلوسی» اند. گروه‌های سنی نیز در این باره اتفاق

نظر نسبی دارند. همین اشتراک نظر در بین افراد مجرد و متأهل دیده می‌شود.

تنها گروه‌های تحصیلی هستند که ارزیابی نسبتاً متفاوتی از رواج «تملق و چاپلوسی» دارند. افراد دارای

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

تحصیلات عالی بیش از دیگر گروه‌های تحصیلی به رواج این صفت اخلاقی اعتقاد دارند. ۷۱ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات عالی معتقدند «تملق و چاپلوسی» به میزان زیادی در جامعه رواج دارد. این نسبت برای دارندگان تحصیلات ابتدایی ۵۹ درصد است.

هم‌چنین تفاوت اندکی بین طبقات مختلف اقتصادی مشاهده می‌شود. افرادی که در موقعیت اقتصادی بالاتری قرار دارند، بیشتر به گسترش «تملق و چاپلوسی» باور دارند. در حالی که افراد دارای درآمد کمتر ارزیابی خوش‌بینانه‌تری دارند.

۶۱. به نظر شما هر یک از خصوصیات زیر چقدر در بین مردم رواج دارد؟ (تملق و چاپلوسی)

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
زیاد	۶۸.۲	۶۶/۶	۷۰/۳	۶۵/۹	۶۵/۲	۵۹/۰	۶۵/۹	۶۸/۷	۷۰/۵	۷۰/۶	۶۵/۷	۷۷۴/۲۵۰۳
متوسط	۲۲/۷	۲۳/۳	۲۱/۴	۲۳/۴	۲۴/۸	۲۹/۴	۲۳/۱	۲۱/۷	۲۱/۷	۲۱/۰	۲۴/۲	۷۴۲/۹۱۰۸
کم	۹/۱	۱۰/۲	۸/۳	۱۰/۷	۱۰/۰	۱۱/۵	۱۰/۹	۹/۶	۷/۸	۸/۴	۱۰/۱	۷۱۰/۷۴۵۲
تعداد	۲۵۰۳	۲۴۶۴	۱۸۶۳	۱۹۳۰	۱۱۸۲	۶۲۵	۸۶۹	۲۲۳۵	۱۲۳۲	۱۵۰۲	۳۲۱۸	
وی‌کرامر	۰/۰۲۲	۰/۰۲۷	۰/۰۲۲	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۴۱
معناداری	۰/۳۱۶	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	۰/۰۲۸

توزیع پاسخگویان به تفکیک خوشه نشان می‌دهد که ساکنان خوشه‌های پایین به جز خوشه ۳ کمتر از میانگین جامعه به گسترش «تملق و چاپلوسی» اعتقاد دارند. در مقابل خوشه‌های بالا به جز خوشه ۹ بیشتر از میانگین جامعه به گسترش این صفت اخلاقی اعتقاد دارند. به طور نسبی می‌توان گفت ارزیابی خوشه‌های پایین در باره وضعیت اخلاقی جامعه، خوش‌بینانه و ارزیابی خوشه‌های بالا، بدبینانه است.

۶۲. ارزیابی پاسخگویان از میزان رواج «تملق و چاپلوسی» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۵۹/۳	۲۷/۳	۱۳/۴
۲	۵۸/۲	۲۵/۱	۱۶/۷
۳	۷۵/۸	۱۵/۸	۸/۵
۴	۶۸/۵	۲۱/۸	۹/۸
۵	۶۳/۵	۲۵/۹	۱۰/۶
۶	۷۴/۱	۲۰/۲	۵/۸
۷	۶۸/۸	۲۳/۲	۸/۱
۸	۷۲/۵	۲۰/۵	۷/۰
۹	۶۴/۹	۲۷/۷	۷/۴
۱۰	۷۱/۶	۱۹/۳	۹/۰
جمع	۳۳۴۹	۱۱۴۱	۴۸۰
وی کرامر	۰/۱۰۰		
معناداری	۰/۰۰۰		

اعتماد عمومی

یافته‌های به دست آمده در باره اعتماد اجتماعی حاکی از پایین بودن این شاخص اجتماعی است. تنها ۹

درصد پاسخگویان مردم را قابل اعتماد دانسته‌اند.

رابطه دو بعدی این شاخص با متغیرهای زمینه‌ای نشان می‌دهد بی‌اعتمادی وضعیتی عمومی و گسترده است

و به همین دلیل تفاوتی بین گروه‌های مختلف دیده نمی‌شود. زنان و مردان و گروه‌های تحصیلی در مورد بی‌اعتماد

بودن به مردم اشتراک نظر دارند.

تفاوت اندکی بین گروه‌های سنی دیده می‌شود. بی‌اعتمادی عمومی در بین جوانان بیشتر از گروه‌های دیگر

سنی است. بر اساس یافته‌های به دست آمده با افزایش سن بر میزان اعتماد عمومی هم افزوده می‌شود. به نحوی

که میزان بی‌اعتمادی در بین جوانان ۷ درصد، میانسالان ۹ درصد و افراد ۵۰ سال و بالاتر ۱۳ درصد است/

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

اعتماد عمومی در بین افراد مجرد کمتر از افراد متأهل است. ۶ درصد افراد مجرد به مردم اعتماد دارند. این

نسبت برای افراد متأهل ۱۰ درصد است.

بین اعتماد عمومی و وضعیت اقتصادی پاسخگویان رابطه‌ای دیده نمی‌شود. بی‌اعتمادی را می‌توان به یک

اندازه در بین گروه‌های مختلف درآمدی مشاهده کرد.

۶۳. فکر می‌کنید مردم تا چه حد قابل اعتماد هستند؟

گزینه	تعداد	درصد
زیاد	۴۴۳	۱/۹
متوسط	۲۳۵۹	۴۷/۴
کم	۲۱۷۱	۴۳/۷
جمع	۴۹۷۳	۱۰۰/۰

۶۴. میزان اعتماد عمومی به حسب جنس، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل، و وضعیت اقتصادی خانوار

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تاهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۹/۶	۱/۲	۶/۶	۱/۱	۱۲/۷	۱۱/۵	۹/۳	۱/۰	۱/۱	۶/۴	۱۰/۰	۷۲۵/۷۴۲۶
متوسط	۴۷/۱	۴۷/۱	۴۵/۱	۴۸/۵	۴۹/۵	۴۵/۳	۴۹/۱	۴۸/۴	۴۵/۱	۴۵/۰	۴۸/۵	۷۵۷/۲۹۷۲
کم	۴۲/۶	۴۴/۷	۴۸/۳	۴۲/۷	۳۷/۹	۴۳/۲	۴۱/۶	۴۳/۶	۴۵/۴	۴۸/۶	۴۱/۵	۷۷۰/۶۳۴۶
تعداد	۱۰۶۶	۱۱۰۴	۱۸۶۳	۱۹۲۲	۱۱۸۳	۶۲۷	۱۷۱	۲۲۳۶	۱۲۳۰	۱۵۰۱	۳۲۲۴	
وی‌کرامر	۰/۰۲۸		۰/۰۷۳			۰/۰۳۴			۰/۰۷۹			
معناداری	۰/۱۳۵		۰/۰۰۰			۰/۰۸۲			۰/۰۰۰			

تفاوت اندکی در بین محلات مختلف به چشم می‌خورد. در محلات فقیرنشین میزان بی‌اعتمادی عمومی

کمتر است. (۱۱ درصد). در حالی که در محلات متوسط و بالا میزان بی‌اعتمادی به میزان ناچیزی بیشتر است. (۸

درصد). تفاوت مشاهده شده معنی‌دار ولی اندک است.

۶۵. میزان اعتماد عمومی به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۸/۶	۴۶/۰	۴۵/۴
۲	۱۳/۸	۴۱/۶	۴۴/۶
۳	۱۰/۲	۵۵/۴	۳۴/۳
۴	۷/۳	۴۱/۷	۵۱/۰
۵	۱۳/۷	۴۷/۲	۳۹/۲
۶	۶/۳	۴۶/۵	۴۷/۳
۷	۸/۰	۴۳/۴	۴۸/۶
۸	۶/۰	۴۵/۷	۴۸/۳
۹	۷/۵	۵۶/۹	۳۵/۷
۱۰	۸/۳	۵۰/۳	۴۱/۵
جمع	۴۴۳	۲۳۵۹	۲۱۷۱
وی کرامر		۰/۰۹۷	
معناداری		۰/۰۰۰	

احساس عدالت

یکی از ارکان ثبات اجتماعی، احساس عادلانه بودن نظم اجتماعی است. به میزانی که افراد احساس کنند نظم اجتماعی عادلانه است، احساس تعلق آنان نسبت به آن افزایش می‌یابد. در این پیمایش احساس عدالت به عنوان یکی از محورهای مهم نگرش‌های اجتماعی مورد سنجش قرار گرفت. این احساس بر اساس برخی گویه‌های پیمایش «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» سنجیده شد.

در نخستین سوال از پاسخگویان خواسته شد نقش پارتی و پول را در استیفای حقوق بیان کنند. اکثریت پاسخگویان معتقدند افرادی که پول و پارتی ندارند، حق‌شان پایمال می‌شود. ۶۸ درصد جامعه چنین فکر می‌کنند. تنها ۹ درصد پاسخگویان با این جمله مخالف بودند.

۶۶. عده ای معتقدند در شرایط فعلی هر کس پول و پارتی نداشته باشد، حقش پایمال می شود. شما چقدر با این نظر موافق هستید؟

نداشتن پول و پارتی		پاسخ
درصد	تعداد	
67/7	۳۳۷۰	زیاد
23/3	۱۱۶۲	تا حدودی
8/9	۴۴۵	کم
100	۴۹۷۷	جمع

پاسخگویان امکان استیغای حقوق را از طریق قانونی کم می دانند. ۱۸ درصد پاسخگویان بر این باورند که از طرق قانون می توان به حق خود رسید. در مقابل ۴۲ درصد پاسخگویان امکان رسیدن به حق خود را از طریق قانون، کم می دانند. ۴۱ درصد نیز تا حدی این امکان را قائل هستند.

۶۷. به نظر شما در کشور ما اگر حقی از کسی ضایع شود، تا چه اندازه می تواند از طریق قانون به حق خود برسد؟

رسیدن به حق از طریق قانون		پاسخ
درصد	تعداد	
17/9	۸۸۸	زیاد
40/5	۲۰۱۰	تا حدودی
41/6	۲۰۶۱	کم
100	۴۹۵۹	جمع

هر دو گویه نشان می دهند که احساس عدالت رویه ای در میان اعضای جامعه بالا نیست. در واقع، از دید پاسخگویان قانون، روش مناسبی برای دستیابی به حق نیست و تا زمانی که فرد از قدرت مالی یا رابطه برخوردار نباشد، احتمال پایمال شدن حق او می رود.

از طرف دیگر، پاسخگویان نسبت به توزیع فرصت های شغلی بر اساس شایستگی اعتقاد چندانی ندارند. بیش از نیمی از پاسخگویان بر این تصورند که داشتن پارتی مهم ترین روش به دست آوردن شغل است. ۷ درصد نیز به دست آوردن شغل را محصول تصادف و اقبال می دانند. ۱۸ درصد پاسخگویان به دست آوردن شغل را به

دلیل توانایی و شایستگی‌های فردی می‌دانند. ۱۶ درصد نیز بر این تصورند که داشتن مدرک، امکان کسب شغل را فراهم می‌کند.

۶۸. به نظر شما در شرایط فعلی برای به دست آوردن شغل در کشور ما کدام یک از مواردی که می‌خوانم مهم‌تر است؟ (فقط یک مورد)

موارد مهم		پاسخ
درصد	تعداد	
18/2	۱۹۳	تجربه و مهارت
58/5	۲۱۷۱	پارتی
16/1	۷۹۲	مدرک
7/2	۳۵۲	شانس و اقبال
100	۴۹۰۸	جمع

در مورد نقش پول و پارتی، تصورات زنان و مردان به هم شبیه است. هر دو جنس به یک اندازه معتقدند که بدون پول و پارتی، احتمال پایمال شدن حق افزایش می‌یابد.

احساس بی‌عدالتی در بین جوانان بیشتر از دیگر گروه‌های سنی است. ۷۲ درصد جوانان احساس می‌کنند داشتن قدرت اقتصادی و رابطه برای رسیدن به حق خود لازم است. این نسبت در بین گروه سنی میانسال ۶۹ درصد و در بین پاسخگویان ۵۰ سال و بالاتر ۶۰ درصد است.

تفاوت نظر بین پاسخگویان بر حسب وضعیت تحصیلی مشاهده می‌شود. احساس بی‌عدالتی دارندگان تحصیلات دیپلم و بالاتر بیش از دیگر گروه‌هاست. ۶۲ درصد پاسخگویان بی‌سواد و دارای تحصیلات ابتدایی، احساس بی‌عدالتی می‌کنند. این نسبت برای پاسخگویان دارای تحصیلات عالی ۶۹ درصد است.

افراد مجرد بیش از افراد متأهل احساس بی‌عدالتی می‌کنند. از دید ۷۲ درصد افراد مجرد، داشتن قدرت اقتصادی و رابطه برای جلوگیری از پایمال شدن حق لازم است. این عقیده در بین ۶۶ درصد پاسخگویان متأهل

طرفدار دارد.

افراد کم درآمدتر کمتر از دیگر گروه‌ها احساس بی‌عدالتی رویه‌ای می‌کنند. متوسط هزینه خانوار کسانی که با این گویه موافق بوده‌اند بالاتر از افراد مخالف است. در عین حال، باید توجه داشت که افرادی وضعیت اقتصادی بالایی دارند، تا حدی با این جمله موافق بوده‌اند. به نظر می‌رسد افراد کم درآمد با این گویه مخالف بوده‌اند. در عین حال، افراد متوسط با گویه به میزان زیاد موافقت کرده‌اند. گروه‌های به لحاظ اقتصادی بالا با این جمله تا حدی موافق بوده‌اند و نظر قاطعی مثل دو گروه قبلی ابراز نکرده‌اند. به نظر می‌رسد تجربه طبقات اقتصادی در باره قانون بیشتر از آن که از موقعیت اقتصادی آنان تاثیر پذیرفته باشد، تحت تاثیر متغیرهای دیگری باشد.

۶۹. عده ای معتقدند در شرایط فعلی هر کس پول و پارتی نداشته باشد، حقش پایمال می‌شود. شما چقدر با این

نظر موافق هستید؟

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۶۷/۵	۶۸/۰	۷۱/۵	۶۸/۹	۶۰/۰	۶۱/۷	۶۵/۴	۶۹/۷	۶۸/۹	۷۲/۰	۶۶/۰	۷۵۷/۴۷۳۳
متوسط	۲۳/۹	۲۲/۸	۲۱/۰	۲۲/۰	۲۹/۱	۲۴/۶	۲۳/۵	۲۲/۵	۲۴/۰	۲۱/۳	۲۴/۲	۸۰۰/۲۱۴۵
کم	۸/۶	۹/۳	۷/۵	۹/۱	۱۱/۰	۱۳/۷	۱۱/۱	۷/۸	۷/۱	۶/۷	۹/۸	۶۸۴/۶۳۶۶
تعداد	۲۵۰۴	۲۴۷۰	۱۸۶۴	۱۹۲۴	۱۱۸۴	۶۲۷	۸۷۲	۲۲۳۷	۱۲۳۲	۱۵۰۴	۳۲۲۲	
وی کرامر	۰/۰۱۷		۰/۰۶۹			۰/۰۶۰			۰/۰۶۵			
معناداری	۰/۴۹۱		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			

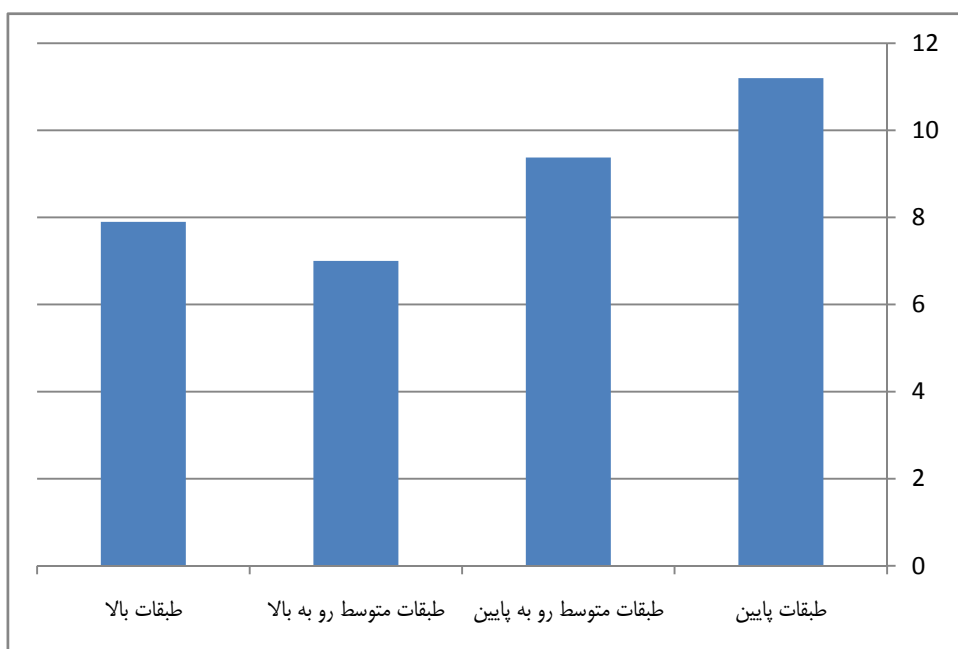
توزیع پاسخ‌ها به تفکیک خوشه‌ها نکته قابل‌اعتنایی را نشان می‌دهد. طبقات پایین و بالای اقتصادی در باره رویه‌های قانونی، شبیه به یکدیگر فکر می‌کنند. احساس بی‌عدالتی رویه‌ای در بین این دو گروه با هم یکسان است. ولی طبقات متوسط بیشتر از دو گروه دیگر احساس بی‌عدالتی می‌کنند. ۶۵ درصد افراد طبقات پایین و ۶۶ درصد پاسخگویان طبقات بالا معتقد به بی‌عدالتی رویه‌ای‌اند. این نسبت برای طبقات متوسط ۷۰ درصد است.

۷۰. احساس بی عدالتی رویه‌ای به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۶۵/۷	۲۵/۷	۱/۶
۲	۶۴/۳	۱۹/۷	۱۵/۹
۳	۷۷/۲	۱۵/۴	۷/۴
۴	۷۱/۴	۱۸/۳	۱۰/۳
۵	۵۹/۳	۲۹/۹	۱۰/۸
۶	۷۱/۷	۱۹/۳	۹/۰
۷	۶۹/۷	۲۱/۰	۹/۲
۸	۶۷/۳	۲۷/۳	۵/۴
۹	۶۱/۹	۳۰/۱	۸/۰
۱۰	۶۹/۸	۲۴/۴	۵/۸
جمع	۳۳۷۰	۱۱۶۲	۴۴۵
وی کرامر	۰/۱۰۲		
معناداری	۰/۰۰۰		

نمودار زیر توزیع احساس بی عدالتی رویه‌ای را به تفکیک وضعیت طبقاتی نشان می‌دهد.

نمودار ۱۵. احساس بی عدالتی رویه‌ای به تفکیک وضعیت اقتصادی

زنان و مردان در مورد کفایت رویه‌های قانونی برای رسیدن به حق خود اشتراک نظر دارند. در این باره

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

تفاوت اندکی بین گروه‌های سنی دیده می‌شود. جوانان بیشتر از دیگر سنین به عدم کفایت قانون، اعتقاد دارند. ۴۵ درصد پاسخگویان جوان بر این باورند که با قانون نمی‌توان به حق خود رسید. با افزایش سن از این نسبت کاسته می‌شود. در بین میانسالان این نسبت ۴۲ درصد و برای افراد بالاتر از ۵۰ سال به ۳۶ درصد می‌رسد.

با افزایش سطح تحصیلات اعتقاد به بی‌کفایتی قانون افزایش می‌یابد. از دید افراد دارای تحصیلات دانشگاهی، از طریق قانونا نمی‌توان به حق خود رسید. این نظر در بین ۴۶ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات دانشگاهی رواج دارد. در حالی که تقریباً ۳۷ درصد افراد دارای تحصیلات متوسط و کمتر با این نظر موافق بودند.

در مورد کفایت قانون، نظرات افراد مجرد و متأهل شبیه یکدیگر است و تفاوتی میان آنان دیده نمی‌شود.

رابطه معنی‌داری بین وضعیت اقتصادی و نگرش نسبت به کفایت قانون دیده نمی‌شود.

۷۱. به نظر شما در کشور ما اگر حقی از کسی ضایع شود، تا چه اندازه می‌تواند از طریق قانون به حق خود برسد؟

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
زیاد	۱۸/۱	۱۷/۷	۱۶/۳	۱۸/۵	۱۹/۵	۲۱/۷	۲۱/۳	۱۷/۳	۱۴/۷	۱۶/۷	۱۸/۱	۷۳۹/۵۸۵۰
متوسط	۴۰/۰	۴۱/۱	۳۹/۳	۳۹/۳	۴۴/۴	۴۱/۱	۴۰/۲	۴۱/۱	۳۹/۶	۳۹/۰	۴۰/۹	۷۵۲/۲۸۱۶
کم	۴۱/۹	۴۱/۲	۴۴/۵	۴۲/۲	۳۶/۰	۳۷/۳	۳۸/۷	۴۱/۷	۴۵/۷	۴۴/۳	۴۱/۰	۷۸۱/۶۲۹۰
تعداد	۲۵۰۰	۲۴۵۶	۱۸۶۲	۱۹۱۳	۱۱۷۹	۶۲۸	۸۶۴	۲۲۳۰	۱۲۲۸	۱۵۰۱	۳۳۰۸	
وی‌کرامر	۰/۰۱۱		۰/۰۴۹			۰/۰۵۳			۰/۰۳۲			
معناداری	۰/۷۳۷		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۹۳			

اعتقاد به کفایت قانون در بین طبقات پایین بیشتر است. به موازات افزایش سطح طبقاتی پاسخگویان از

اعتقاد به کفایت قانون کاسته می‌شود. ۲۱ درصد پاسخگویان طبقات پایین بر این باورند که با قانون نمی‌توان به حق خود رسید. این نسبت در بین طبقات متوسط رو به پایین ۱۹ درصد، در بین طبقات متوسط رو به بالا ۱۷ درصد و در بین طبقات بالا ۱۵ درصد است. به این ترتیب می‌توان گفت اعتقاد به قانون در بین طبقات پایین رواج بیشتری

دارد.

اگر خوشه‌ها را بر حسب وضعیت مهاجرت در نظر بگیریم، در مناطقی که مهاجرت بالاست، اعتقاد به کفایت قانون بیشتر است. (۱۹ درصد) مناطقی که جمعیت مهاجر کمتری دارد، به کفایت قانون هم کمتر اعتقاد دارد (۱۷ درصد).

طبقه‌بندی خوشه بر حسب بی‌سوادی زنان هم نشان می‌دهد در مناطقی که بی‌سوادی زنان بالاست، اعتقاد به قانون بالاست (۲۰ درصد). در مناطقی که بی‌سوادی پایین است، اعتقاد به کفایت قانون هم پایین است (۱۷ درصد).

۷۲. کفایت قانون برای استیفای حق به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۹/۴	۳۸/۲	۴۲/۴
۲	۲۳/۲	۳۶/۶	۴۰/۲
۳	۱۲/۷	۴۱/۷	۴۵/۶
۴	۲۴/۶	۳۷/۰	۳۸/۵
۵	۱۹/۸	۳۷/۹	۴۲/۳
۶	۱۸/۶	۳۹/۵	۴۱/۸
۷	۱۲/۶	۴۲/۰	۴۵/۴
۸	۲۱/۰	۴۴/۶	۳۴/۴
۹	۲۰/۹	۴۵/۶	۳۳/۵
۱۰	۸/۳	۴۰/۸	۵۰/۹
جمع	۸۸۸	۲۰۱۰	۲۰۶۱
وی کرامر	۰/۱۰۰		
معناداری	۰/۰۰۰		

در مورد عوامل کسب شغل، تفاوتی بین زنان و مردان مشاهده نمی‌شود. هر دو جنس بر عوامل یکسانی

برای کسب شغل تاکید دارند.

نظرات گروه‌های سنی با هم تفاوت دارد. جوانان بیش از دیگر گروه‌ها بازار کار را غیرعادلانه می‌دانند. ۷۰ درصد پاسخگویان جوان بر این باورند که عوامل غیر شغلی مثل داشتن رابطه (پارتی) و یا شانس برای به دست آوردن شغل مهم‌تر از صلاحیت‌های فردی (تجربه و مدرک) است. افراد میانسال نیز تقریباً شبیه به جوانان فکر می‌کنند. (۶۶ درصد). این نسبت برای افراد بالاتر از ۵۰ سال ۶۰ درصد است. اگر چه نظرات سه گروه سنی تقریباً با هم یکسان است اما تفاوت اندکی میان آنان دیده می‌شود.

تحصیل‌کردگان دانشگاهی نیز شکل توزیع فرصت‌های شغلی را ناعادلانه می‌دانند. ۶۷ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات عالی بر این تصورند که صلاحیت‌های فردی برای کسب شغل مهم نیستند. این نسبت در بین برای پاسخگویان بی‌سواد و دارای تحصیلات ابتدایی ۶۲ درصد است. فاصله نظرات اندک ولی معنی‌دار است.

افراد مجرد بیش از افراد متأهل بازار کار را ناعادلانه می‌دانند. ۷۰ درصد افراد مجرد بازار کار را مبتنی بر صلاحیت‌های فردی نمی‌دانند. این نسبت در بین افراد متأهل ۶۴ درصد است.

رابطه‌ای بین وضعیت اقتصادی و احساس ناعادلانه بودن بازار کار وجود ندارد. در واقع احساس بی‌عدالتی به یک اندازه در بین گروه‌های اقتصادی گسترش دارد. مجموع این یافته‌ها بر عمومیت احساس بی‌عدالتی در بازار کار دلالت دارند.

۷۳. به نظر شما در شرایط فعلی برای به دست آوردن شغل در کشور ما کدام یک از مواردی که می‌خوانم مهم‌تر است؟ (فقط یک مورد)

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
تجربه و مهارت	۱۸/۵	۱۷/۸	۱۵/۹	۱۶/۹	۲۴/۰	۲۱/۹	۱۸/۷	۱۶/۶	۱۸/۹	۱۵/۰	۱۹/۴	۷۵۳/۴۸۰۸
پارتی	۵۹/۲	۵۷/۸	۶۲/۶	۵۸/۴	۵۲/۳	۵۱/۸	۵۳/۸	۶۱/۰	۶۱/۰	۶۲/۸	۵۶/۹	۷۶۳/۱۳۱۸
مدرک	۱۵/۸	۱۶/۵	۱۴/۰	۱۷/۱	۱۷/۹	۱۸/۳	۱۹/۴	۱۵/۲	۱۴/۱	۱۵/۰	۱۶/۳	۷۷۲/۲۴۵۵
شانس و اقبال	۶/۵	۷/۹	۷/۵	۷/۷	۵/۸	۸/۰	۸/۱	۷/۲	۶/۰	۷/۱	۷/۴	
تعداد	۲۴۷۶	۲۴۲۹	۱۸۴۶	۱۸۹۲	۱۱۶۵	۶۲۷	۸۶۱	۲۱۹۸	۱۲۱۳	۱۴۸۳	۳۱۷۹	
وی کرامر	۰/۰۳۱		۰/۰۷۵			۰/۰۴۹			۰/۰۶۲			
معناداری	۰/۲۰۵		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			

در مورد عوامل مهم برای کسب شغل، طبقات بالا بیش از دیگر طبقات به نقش تجربه و مهارت تاکید دارند.

۲۰ درصد طبقات بالا بر این تصورند که برای کسب شغل، تجربه و مهارت مهم است. این نسبت در بین طبقات پایین و متوسط ۱۸ درصد است.

در مقابل، طبقات پایین و متوسط رو بیش از دیگر طبقات به نقش شانس اعتقاد دارند. نسبت اعتقاد به

شانس در بین طبقه پایین ۹، طبقه متوسط رو به پایین ۷، متوسط رو به بالا و طبقه بالا ۶ است.

افراد طبقه متوسط رو به بالا بر نقش مدرک در کسب شغل تاکید بیشتری دارند (۱۸ درصد). در حالی که در

مورد نقش مدرک، نگاه طبقات بالا و طبقه پایین و متوسط رو به پایین شبیه یکدیگر است (۱۶ درصد). هم‌چنین

در محلاتی که تحصیلات زنان پایین است، به نقش مدرک در کسب شغل اهمیت بیشتری داده شده است. در این

مناطق ۱۸ درصد بر این تصورند که مهم‌ترین عامل کسب شغل، مدرک است. این نسبت در مناطقی که بی‌سوادی

زنان بالاست، ۱۳ درصد است.

به طور کلی اگر تجربه و مدرک را توانایی و صلاحیت‌های فردی بدانیم، گرایش طبقات بالا به مهم دانستن

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

این عامل بیش از طبقات دیگر است. ۳۷ درصد طبقات بالا و متوسط رو به بالا، نقش عوامل فردی را در کسب

شغل مهم تر می دانند. در مقابل طبقات پایین، نقش کمتری برای این عامل قائلند (۳۳ درصد).

۷۴. ارزیابی پاسخگویان در مورد عوامل موثر برای کسب شغل به تفکیک خوشه

خوشه	تجربه و مهارت	پارتی	مدرک	شانس و اقبال
۱	۱۹/۹	۵۸/۸	۱۴/۵	۶/۸
۲	۱۵/۱	۵۷/۸	۱۶/۱	۱۱/۰
۳	۱۴/۷	۶۶/۷	۱۱/۲	۷/۴
۴	۲۲/۳	۶۰/۳	۱۰/۶	۶/۸
۵	۱۹/۲	۵۱/۰	۲۲/۰	۷/۹
۶	۱۳/۵	۶۰/۷	۱۸/۳	۷/۶
۷	۱۹/۳	۵۷/۷	۱۶/۱	۶/۹
۸	۱۶/۹	۵۸/۱	۱۹/۱	۵/۹
۹	۱۷/۰	۵۷/۱	۱۹/۶	۶/۳
۱۰	۲۳/۴	۵۷/۶	۱۳/۱	۵/۹
جمع	۱۹۳	۲۸۷۱	۷۹۲	۳۵۲
وی کرامر	+۰۰۷۴			
معناداری	+۰۰۰۰			

بعد احساسی تجربه جهان اجتماعی

رضایت از زندگی

یکی از شاخص‌هایی که در پیمایش‌های مختلف مورد توجه قرار می‌گیرد، «رضایت از زندگی» است. در این پیمایش ابعاد مختلفی از این مفهوم مورد سنجش قرار گرفت. نتایج به دست آمده از سنجش ابعاد مختلف زندگی در جدول زیر آمده است.

بیشترین سطح رضایت ابراز شده به «زندگی خانوادگی» مربوط می‌شود. ۶۳ درصد پاسخگویان از زندگی خانوادگی خود رضایت داشته‌اند. در مقابل، ۶ درصد از زندگی خانوادگی خود ناراضی بوده‌اند.

کمترین میزان رضایت از وضعیت اوضاع اقتصادی کشور است. ۵ درصد پاسخگویان از اوضاع اقتصادی راضی بوده‌اند. همچنین ۶۲ درصد از اوضاع اقتصادی کشور ابراز عدم رضایت کرده‌اند.

وضع مالی نیز از زمینه‌هایی است که عدم رضایت در آن بالاست. ۱۶ درصد از وضع مالی خود راضی بوده‌اند. نسبت عدم رضایت در وضع مالی ۳۱ درصد است.

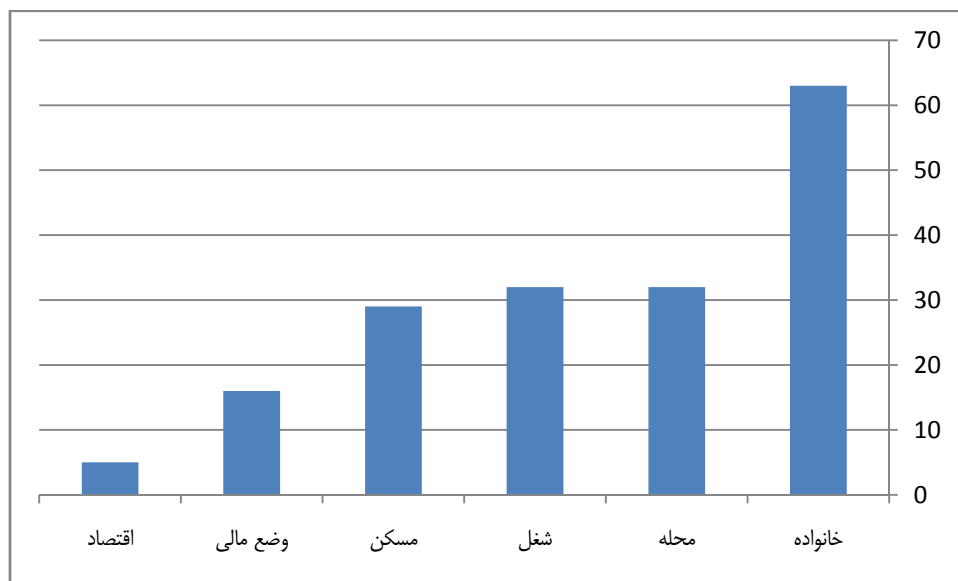
سطح رضایت از زندگی (بر اساس ابعاد مورد اشاره) پایین است. تنها در مورد زندگی خانوادگی اکثریت افراد ابراز رضایت کرده‌اند. در سایر موارد رضایت از زندگی یک سوم و کمتر است. برای داشتن تصویری دقیق‌تر، شاخص

عدم رضایت^۵ را به تفکیک ابعاد آن بررسی می‌کنیم. بیشترین شاخص عدم رضایت به ترتیب اقتصاد (۴۲۰)، وضع مالی (۳۸۸)، محله (۹۷) است. کمترین شاخص مربوط به زندگی خانوادگی (۱۰)، مسکن (۶۹) و شغل (۷۲) است.

۷۵. به طور کلی رضایت شما از موارد زیر چقدر است؟

نگرش	خانواده		وضع مالی		وضع مسکن		محله		اوضاع اقتصادی کشور		شغل		رضایت کلی از زندگی	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۱۰۳۷	۲۰/۹	۱۴۳	۲/۹	۱۷۵	۳/۶	۲۴۷	۵/۰	۳۰	۰/۶	۱۰۵	۶/۷	۵۷۱	۱۱/۵
زیاد	۲۰۹۷	۴۲/۲	۶۴۸	۱۳/۰	۱۲۲۸	۲۵	۱۳۰۹	۲۶/۵	۲۱۲	۴/۳	۳۸۸	۲۴/۹	۱۵۳۲	۳۱/۰
متوسط	۱۵۴۷	۳۱/۱	۲۶۴۶	۵۳/۲	۲۳۹۳	۴۸/۶	۲۳۷۶	۴۸/۱	۱۶۴۹	۳۳/۴	۷۴۴	۴۷/۷	۲۲۶۴	۴۵/۸
کم	۱۹۴	۳/۹	۹۵۹	۱۹/۳	۶۸۹	۱۴	۶۰۳	۱۲/۲	۱۵۴۱	۳۱/۲	۱۸۹	۱۲/۱	۳۹۵	۸/۰
خیلی کم	۹۲	۱/۹	۵۷۶	۱۱/۶	۴۳۴	۸/۸	۴۰۷	۸/۲	۱۵۰۸	۳۰/۵	۱۳۴	۸/۶	۱۸۵	۳/۷
جمع	۴۹۶۷	۱۰۰	۴۹۷۲	۱۰۰	۴۹۱۹	۱۰۰	۴۹۴۲	۱۰۰	۴۹۴۰	۱۰۰	۱۰۵	۱۰۰	۴۹۴۷	۱۰۰

نمودار ۱۶. رضایت از زندگی

مردان و زنان به یک اندازه از زندگی خانوادگی خود راضی هستند و تفاوتی بین آنان دیده نمی‌شود. همین اشتراک نظر در گروه‌های سنی و تحصیلی هم مشاهده می‌شود. تنها تفاوت بین افراد مجرد و متأهل مشاهده می‌شود. رضایت از زندگی خانوادگی در بین افراد متأهل بیشتر از افراد مجرد است. (۶۶ درصد در مقابل ۶۰

^۵ شاخص عدم رضایت از نسبت عدم رضایت (رضایت کم و خیلی کم) به رضایت (زیاد و خیلی زیاد) ضرب در ۱۰۰ به دست آمده است.

(درصد)

وضعیت اقتصادی با رضایت از زندگی خانوادگی مرتبط است. افرادی که وضعیت اقتصادی بهتری دارند، از زندگی خانوادگی خود رضایت بیشتری ابراز کرده‌اند. متوسط هزینه خانوار افراد با رضایت بالا از زندگی خانوادگی ۷۴۹ هزار تومان است. این رقم برای کسانی که رضایت کمتری از زندگی خانوادگی خود دارند، ۶۸۸ هزار تومان است.

۷۶. رضایت از زندگی خانوادگی بر حسب متغیرهای جنس، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل و هزینه خانوار

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تاهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۶۴/۷	۶۱/۵	۶۳/۷	۶۱/۳	۶۵/۱	۶۱/۱	۶۲/۴	۶۳/۲	۶۴/۳	۵۹/۵	۶۶/۳	۷۴۹/۱۵۰۱
متوسط	۲۹/۵	۳۲/۱	۳۰/۹	۳۲/۳	۲۹/۷	۳۰/۴	۳۰/۶	۳۱/۴	۳۱/۵	۳۴/۵	۲۸/۵	۷۹۶/۶۱۱۸
کم	۵/۱	۵/۷	۵/۴	۶/۴	۵/۲	۱/۴	۷/۰	۵/۴	۴/۲	۵/۹	۵/۳	۶۸۸/۱۸۱۱۹
تعداد	۲۴۹۶	۲۴۷۰	۱۱۵۱	۱۹۲۲	۱۱۸۳	۶۲۱	۱۷۳	۲۲۳۱	۱۲۲۷	۱۵۰۰	۳۲۱۹	۴۲۴۲
وی کرامر	۰/۰۳۶		۰/۰۲۴			۰/۰۴۱			۰/۰۶۶		۰/۰۵۴	
معناداری	۰/۰۴۲		۰/۲۱۵			۰/۰۱۱			۰/۰۰۰		۰/۰۰۳	

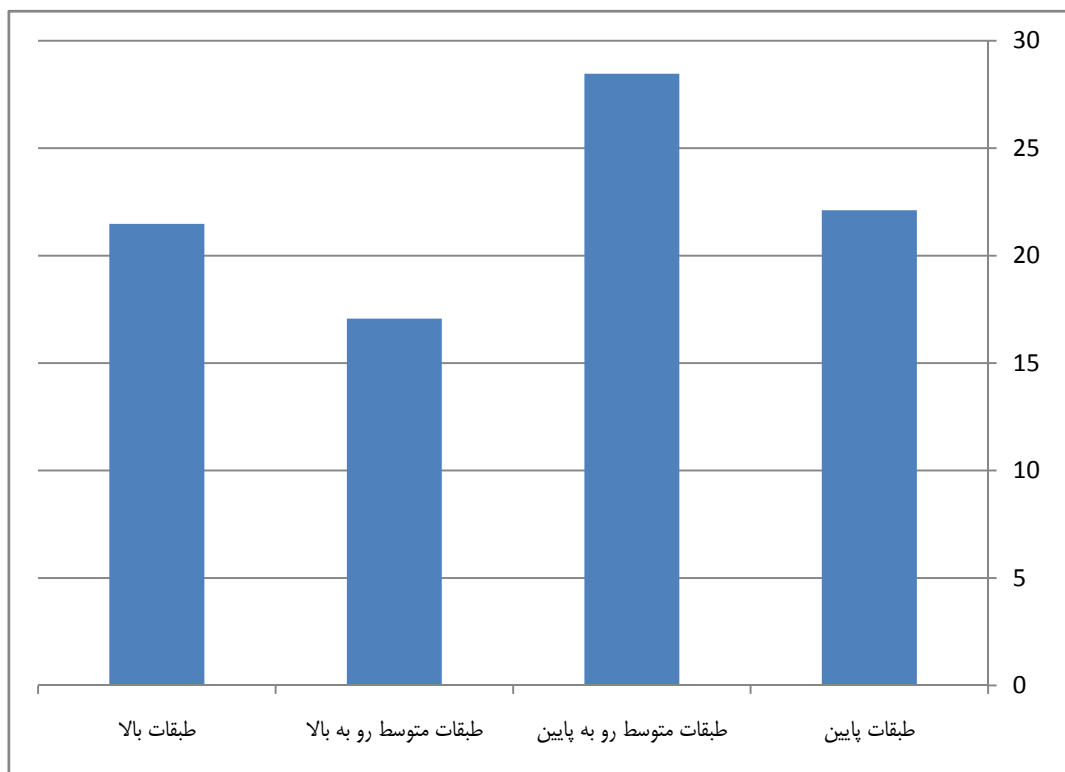
رضایت از زندگی خانوادگی در طبقات پایین کمتر از دیگر طبقات است. ۵۷ درصد ساکنان از زندگی خانوادگی خود راضی‌اند. میزان رضایت در این گروه کمتر از متوسط رضایت زندگی خانوادگی در تهران است. بیشترین رضایت از زندگی خانوادگی در بین طبقات متوسط رو به پایین مشاهده می‌شود. ۶۹ درصد افراد از زندگی خانوادگی خود رضایت دارند. این نسبت بالاتر از متوسط رضایت است (۶۳ درصد). طبقات متوسط و طبقات بالا هم بین این دو گروه قرار گرفته‌اند. هر چند رضایت خانوادگی در این دو گروه هم پایین‌تر از سطح متوسط است اما کمی بیشتر از طبقات پایین است. (۶۰ درصد)

۷۷. رضایت از خانواده بر حسب خوشه محل سکونت

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۶۰/۳	۳۰/۶	۹/۱
۲	۵۳/۸	۳۷/۴	۸/۸
۳	۷۳/۶	۲۰/۷	۵/۶
۴	۶۷/۹	۲۵/۸	۶/۳
۵	۶۹/۳	۲۷/۹	۲/۸
۶	۶۵/۷	۲۷/۲	۷/۱
۷	۶۷/۸	۲۸/۱	۴/۲
۸	۵۲/۵	۴۲/۳	۵/۲
۹	۵۱/۴	۴۳/۸	۴/۸
۱۰	۶۸/۶	۲۷/۹	۳/۵
تعداد	۳۱۳۴	۱۵۴۷	۲۸۶
وی کرامر	۰/۱۲۶		
معناداری	۰/۰۰۰		

در نمودار زیر رضایت از زندگی خانوادگی به تفکیک محلات آمده است:

نمودار ۱۷. «رضایت از زندگی از خانوادگی» به تفکیک محلات

در مورد رضایت از وضعیت مالی تفاوت‌هایی بین گروه‌های مختلف دیده می‌شود. تفاوت رضایت مالی بین زنان و مردان ناچیز است. از نظر میزان رضایت زنان و مردان اشتراک نظر دارند ولی نارضایتی مالی در بین مردان بیشتر از زنان است. ۳۳ درصد مردان و ۲۹ درصد زنان از وضعیت مالی خود ناراضی‌اند.

گروه‌های سنی هم از نظر میزان رضایت با هم تفاوت دارند (۱۳ درصد). سطح رضایت مالی در بین افراد میانسال (۳۰-۴۹ سال) کمتر از دیگر گروه‌های سنی است. بیشترین میزان رضایت از وضعیت مالی در بین پاسخگویان جوان مشاهده شده است. (۱۸ درصد). نارضایتی مالی در بین افراد بالاتر از ۳۰ سال بیشتر است. ۳۲ درصد افراد این گروه از وضعیت مالی خود ناراضی‌اند. سطح نارضایتی از وضعیت مالی در بین جوانان ۲۹ درصد است.

سطح رضایت مالی در بین افراد دارای تحصیلات عالی بیشتر است. با افزایش سطح تحصیلات از میزان رضایت مالی کاسته می‌شود. بالاترین میزان نارضایتی (۳۵ درصد) از سوی دارندگان تحصیلات ابتدایی و کمترین آن (۲۶ درصد) از سوی افراد دارای تحصیلات دانشگاهی ابراز شده است.

افراد مجرد و متأهل به یک اندازه از وضعیت مالی خود رضایت دارند.

انتظار می‌رود افرادی که از سطح اقتصادی بالاتری برخوردارند، رضایت بیشتری هم از وضعیت مالی خود ابراز کنند. متوسط هزینه خانوار افراد راضی بالاتر از متوسط هزینه افراد ناراضی است. کسانی که از وضعیت مالی خود رضایت دارند، هزینه ماهانه خانوار آنان به طور متوسط ۸۷۲ هزار تومان است. این رقم برای افراد ناراضی از وضع مالی خود ۷۱۶ هزار تومان است.

۷۸. رضایت مالی بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۱۵/۵	۱۶/۳	۱۸/۲	۱۳/۴	۱۶/۴	۱۵/۵	۱۴/۸	۱۵/۱	۱۸/۴	۱۸/۳	۱۵/۲	۸۷۱/۶۲۷۰
متوسط	۵۱/۶	۵۴/۹	۵۲/۹	۵۴/۳	۵۲/۰	۴۹/۹	۵۲/۲	۵۳/۳	۵۵/۳	۵۱/۹	۵۴/۸	۷۵۳/۱۱۱۹
کم	۳۲/۹	۲۸/۸	۲۸/۸	۳۲/۳	۳۱/۵	۳۴/۵	۳۳/۰	۳۱/۶	۲۶/۳	۲۹/۸	۳۰/۰	۷۱۵/۸۸۰۱
تعداد	۲۵۰۲	۲۴۶۹	۱۸۵۸	۱۹۲۴	۱۱۸۶	۶۳۱	۸۷۱	۲۳۳۴	۱۲۲۹	۱۵۰۰	۳۳۳۳	
وی کرامر	۰/۰۴۴		۰/۰۴۴			۰/۰۴۷			۰/۰۴۰		۰/۱۰۰	
معناداری	۰/۰۰۸		۰/۰۰۱			۰/۰۰۱			۰/۰۲۱		۹۷۵۵	

توزیع پاسخ‌ها به حسب وضعیت محله نشان می‌دهد که رضایت مالی در طبقات بالا بیشتر است. میزان

رضایت از وضعیت مالی در محلات به لحاظ اقتصادی بالا ۱۹ درصد است. این میزان برای سایر محلات ۱۶ درصد است.

شاخص عدم رضایت مالی نشان به تفکیک محلات نشان می‌دهد کمترین میزان این شاخص متعلق به

طبقات به لحاظ اقتصادی بالاست. (۱۴۹). بالاترین رقم شاخص عدم رضایت متعلق به محلات متوسط رو به

بالاست. (۲۴۹). بر اساس این شاخص می‌توان گفت بیشترین عدم رضایت مالی از سوی طبقات متوسط ابراز شده

است. در نمودار زیر شاخص مالی به تفکیک محلات نمایش داده شده است.

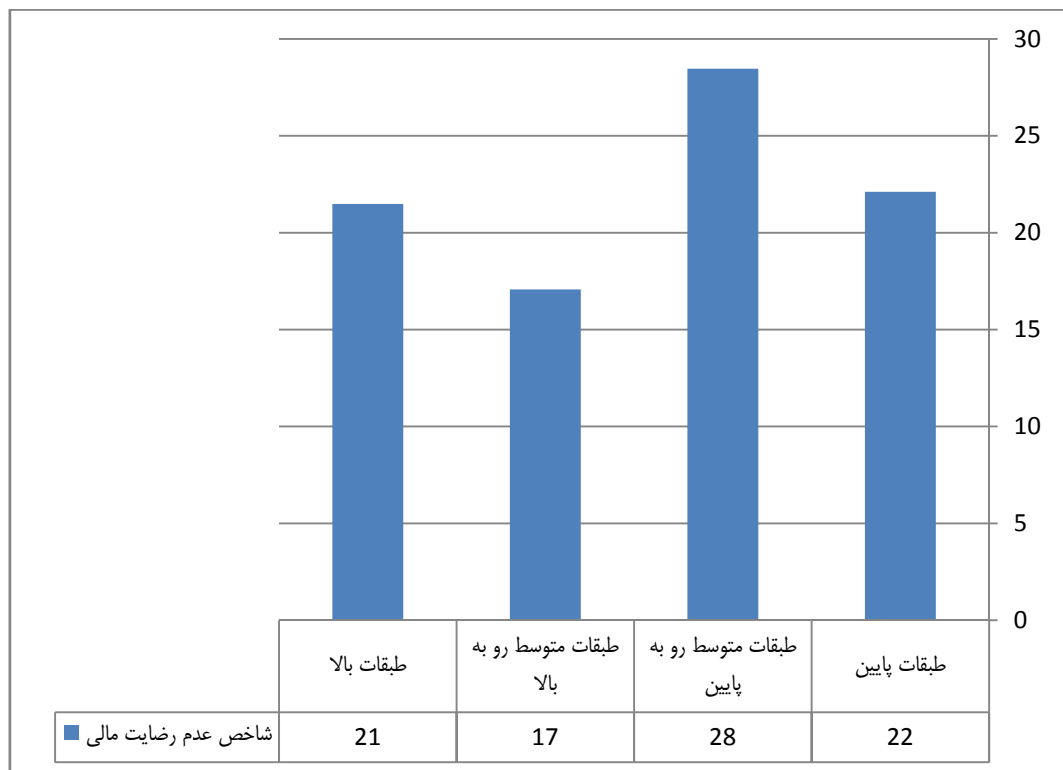
۷۹. رضایت از وضع مالی بر حسب خوشه محل سکونت

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۶/۲	۵۴/۲	۲۹/۶
۲	۱۴/۹	۴۹/۱	۳۵/۹
۳	۱۵/۰	۵۰/۳	۳۴/۷
۴	۱۱/۳	۵۳/۸	۳۴/۹
۵	۱۲/۷	۵۵/۶	۳۱/۷
۶	۲۰/۰	۵۷/۵	۲۲/۵
۷	۱۸/۸	۵۲/۸	۲۸/۴
۸	۱۲/۰	۴۶/۱	۴۱/۹
۹	۱۲/۹	۵۸/۸	۲۸/۴
۱۰	۲۵/۷	۵۴/۲	۲۰/۲

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

تعداد	۱۵۳۵	۲۶۴۶	۱۹۱
وی کرامر	۰/۱۰۷		
معناداری	۰/۰۰۰		

نمودار ۱۸. شاخص «عدم رضایت مالی» به تفکیک محلات

رضایت از مسکن در بین زنان و مردان و افراد مجرد و متأهل یکسان است. اما گروه‌های سنی و تحصیلی به

میزان متفاوتی از وضعیت مسکن خود راضی هستند.

با افزایش سن بر میزان رضایت از وضعیت مسکن افزوده می‌شود. میزان رضایت از وضعیت مسکن در بین

افراد بالاتر از ۵۰ سال (۳۵ درصد) بیشتر از میزان رضایت در کمتر از ۵۰ سال است (۲۸ درصد).

افراد دارای تحصیلات متوسطه و دیپلم بیشترین میزان رضایت را از مسکن خود داشته‌اند. (۲۷ درصد). نکته

جالب شباهت دو گروه دارای تحصیلات ابتدایی و تحصیلات عالی است. هر دو گروه به یک اندازه از وضعیت

مسکن خود راضی بوده‌اند.

هر چه سطح اقتصادی افراد بالاتر باشد، میزان رضایت از وضعیت مسکن هم افزایش می‌یابد. افرادی که سطح اقتصادی آنان پایین‌تر به میزان بیشتری از وضعیت مسکن خود ابراز ناراضی‌تایی کرده‌اند. متوسط هزینه خانوار در افرادی که از وضع مسکن خود راضی بوده‌اند، ۸۱۰ هزار تومان و در افرادی که از وضع مسکن خود ناراضی بوده‌اند، ۶۸۶ هزار تومان است.

۸۰. رضایت از وضعیت مسکن بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
زیاد	۲۹/۳	۲۷/۷	۲۸/۳	۲۴/۷	۳۵/۳	۳۲/۶	۲۷/۴	۲۶/۳	۳۱/۴	۲۸/۱	۲۸/۸	۸۰۹/۹۷۵۵
متوسط	۴۹/۰	۴۸/۳	۴۷/۰	۵۱/۷	۴۶/۳	۴۵/۵	۴۳/۹	۵۰/۵	۵۰/۳	۴۸/۵	۴۸/۶	۷۷۰/۵۱۹۹
کم	۲۱/۷	۲۴/۰	۲۴/۹	۲۳/۶	۱۸/۴	۲۱/۹	۲۸/۸	۲۳/۳	۱۸/۳	۲۳/۵	۲۲/۵	۶۸۵/۵۹۸۶
تعداد	۲۴۸۱	۲۴۳۸	۱۸۴۶	۱۹۰۱	۱۱۶۹	۶۱۷	۸۶۲	۲۲۱۴	۱۲۱۸	۱۴۹۰	۳۱۸۵	۴۲۰۹
وی‌کرامر	۰/۰۲۸		۰/۰۷۱			۰/۰۶۷			۰/۰۱۱		۰/۱	
معناداری	۰/۱۴۶		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۷۳۵		۰/۰۰۰	

وضعیت پاسخ‌ها به تفکیک خوشه رابطه بین رضایت از مسکن را با موقعیت اقتصادی نشان می‌دهد. میزان عدم رضایت از وضعیت مسکن در طبقات فقیر بیشتر است. طبقات بالا از وضعیت مسکن خود رضایت بیشتری دارند. میزان ناراضی‌تایی از مسکن در طبقات پایین ۳۴ درصد، متوسط رو به پایین ۲۵ درصد، طبقات متوسط رو به بالا ۲۰ درصد و طبقات بالا ۱۰ درصد است.

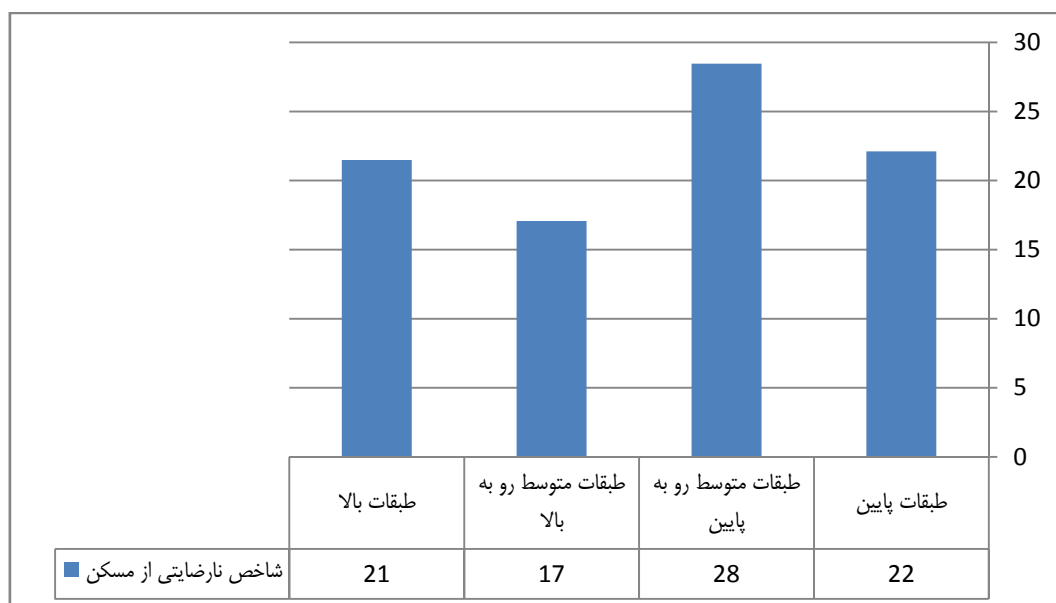
همین رابطه را با وضوح بیشتری می‌توان در میزان شاخص عدم رضایت مشاهده کرد. شاخص عدم رضایت از مسکن در طبقات پایین بیشتر از تمام طبقات است. کمترین میزان شاخص عدم رضایت در طبقات بالا مشاهده می‌شود. (به ترتیب ۱۳۹ و ۲۹)

در نمودار زیر شاخص عدم رضایت به تفکیک محلات ارائه شده است:

۸۱. رضایت از وضع مسکن بر حسب خوشه محل سکونت

کوچک	متوسط	زیاد	خوشه
۳۳/۱	۴۵/۰	۲۱/۹	۱
۳۴/۳	۲۸/۷	۲۷/۱	۲
۲۶/۳	۴۴/۹	۲۸/۱	۳
۲۹/۰	۵۱/۷	۱۹/۳	۴
۱۹/۷	۴۶/۲	۳۴/۱	۵
۲۳/۴	۴۷/۵	۲۹/۱	۶
۲۲/۹	۴۹/۱	۲۷/۳	۷
۱۶/۱	۵۶/۷	۲۷/۲	۸
۱۱/۹	۵۵/۶	۳۲/۵	۹
۸/۶	۵۰/۰	۴۱/۴	۱۰
۱۱۲۳	۲۳۹۳	۱۴۰۳	تعداد
	۰/۱۴۸		وی کرامر
	۰/۰۰۰		معناداری

نمودار ۱۹. شاخص نارضایتی از مسکن به تفکیک محلات

رضایت از محله در بین زنان و مردان به یک اندازه و تفاوتی بین آنان مشاهده نمی‌شود.

رضایت از محله در بین گروه‌های سنی متفاوت است. با افزایش سن بر میزان رضایت از محله افزوده می‌شود. ۳۸ درصد افراد بالای ۵۰ سال از محله خود راضی‌اند. این میزان در بین افراد میانسال (۳۰-۴۹ سال) کمتر از دیگر گروه‌های سنی است.

افراد دارای تحصیلات ابتدایی و تحصیلات عالی بیشترین میزان رضایت از محله را ابراز کرده‌اند. (۳۶ درصد). کمترین میزان رضایت متعلق به افراد دارای تحصیلات دیپلم است. (۲۹ درصد)

افراد متاهل از وضعیت محله خود رضایت بیشتری داشته‌اند. میزان ناراضی‌تبی از محله در بین افراد متاهل ۱۹ درصد است. افراد مجرد ناراضی‌تبی بیشتری از محله خود ابراز کرده‌اند (۲۴ درصد).

رضایت از محله تا حدی با وضعیت مالی افراد هم مرتبط است. اما به نظر می‌رسد عوامل دیگر چون پیشینه سکونت یا دسترسی‌ها بیشتر به رضایت از محله ربط داشته باشند. این نکته نیازمند آزمون‌های آماری دیگری است. یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهند کسانی که در موقعیت اقتصادی بالاتری قرار دارند، از محله خود راضی‌ترند. افراد کم‌درآمدتر از محله خود ناراضی‌ترند. متوسط هزینه افرادی که از محله خود راضی‌اند، ۷۹۲ هزار تومان و افراد ناراضی ۶۹۰ هزار تومان است.

۸۲. به طور کلی رضایت شما از موارد زیر چقدر است؟ (محلّه)

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
زیاد	۳۱/۳	۳۱/۷	۳۰/۶	۲۸/۳	۳۸/۰	۳۶/۰	۳۱/۶	۲۸/۵	۳۴/۴	۳۰/۲	۳۲/۵	۷۹۲/۰۹۰۸
متوسط	۴۷/۶	۴۸/۷	۴۷/۲	۵۰/۲	۴۶/۱	۴۳/۶	۴۶/۸	۵۰/۱	۴۷/۶	۴۵/۶	۴۸/۹	۷۶۹/۹۲۶۹
کم	۲۱/۱	۱۹/۷	۲۲/۲	۲۱/۴	۱۵/۹	۲۰/۴	۲۱/۷	۲۱/۴	۱۸/۰	۲۴/۲	۱۸/۶	۶۹۰/۹۶۲۷
تعداد	۲۴۹۰	۲۴۴۸	۱۸۵۳	۱۹۱۳	۱۱۷۱	۶۱۹	۸۶۸	۲۲۱۸	۱۲۲۷	۱۴۹۰	۳۲۰۴	۴۲۱۱
وی کرامر	۰/۰۱۸		۰/۰۶۴			۰/۰۴۹			۰/۰۶۵		۰/۰۷۲	
معناداری	۰/۴۴۹		۰/۰۰۰			۰/۰۰۱			۰/۰۰۰		۰/۰۰۵	

ساکنان محلات به لحاظ اقتصادی بالا از محلّه خود رضایت بیشتری دارند. سطح رضایت از محلّه در بین

ساکنان محلات بالا ۴۴ درصد است. در مقایسه با میانگین رضایت از محلّه (۳۲ درصد) سطح بالاتری از رضایت

ایراز شده است. ساکنان محلات پایین از محلّه خود رضایت کمتری داشته‌اند. (۲۵ درصد). طبقه متوسط رو به

پایین و رو به بالا در میان این دو گروه قرار دارند. سطح رضایت این دو طبقه به ترتیب ۳۲ و ۲۸ درصد است.

مقایسه با میانگین رضایت از محلّه نشان می‌دهد رضایت طبقات بالا بیشتر از میانگین، طبقه متوسط رو به پایین

معادل میانگین و طبقات پایین و متوسط رو به بالا زیر میانگین است.

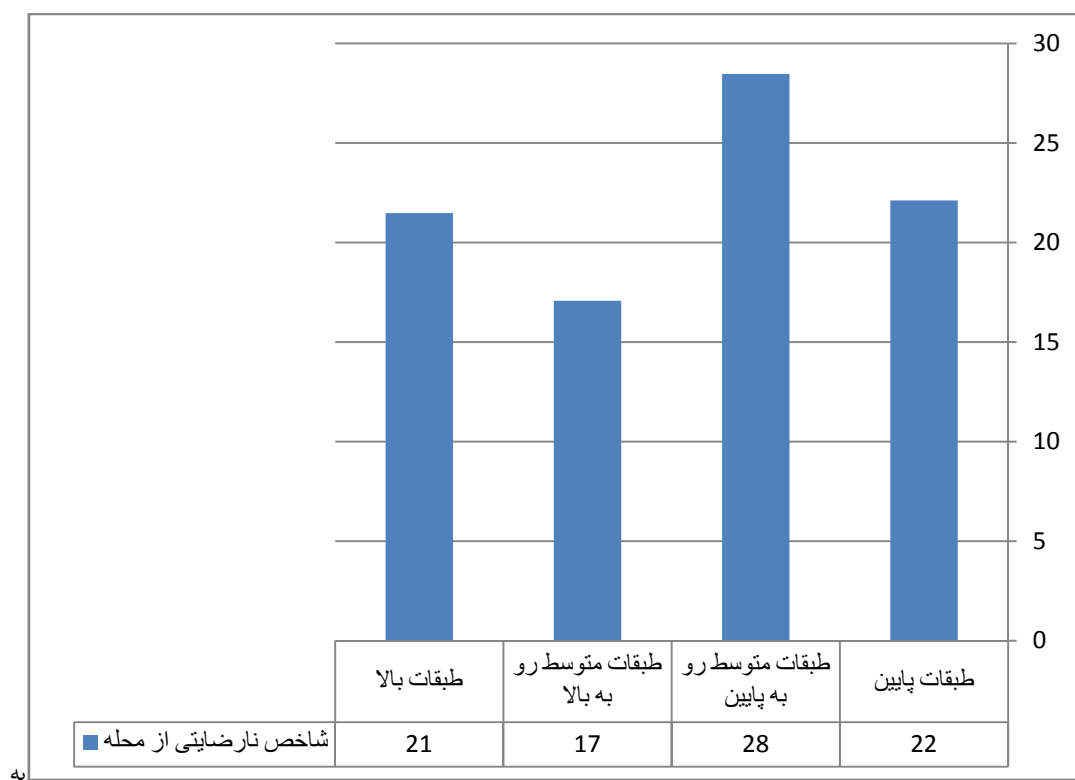
۸۳. رضایت از محلّه بر حسب خوشه محل سکونت

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۵/۵	۴۵/۵	۲۹/۱
۲	۲۳/۶	۳۷/۴	۳۹/۰
۳	۲۷/۸	۵۰/۹	۲۱/۳
۴	۲۳/۳	۴۴/۶	۳۲/۱
۵	۴۰/۷	۴۸/۳	۱۱/۱
۶	۳۴/۲	۴۷/۲	۱۸/۶
۷	۳۰/۰	۵۰/۰	۲۰/۰
۸	۲۵/۸	۵۶/۰	۱۸/۱
۹	۴۲/۲	۴۹/۳	۸/۵
۱۰	۴۵/۱	۴۸/۹	۶/۱
تعداد	۱۵۵۶	۲۳۷۶	۱۰۱۰
وی کرامر	۰/۱۸۰		
معناداری	۰/۰۰۰		

شاخص عدم رضایت تصویر روشن تری از نگرش طبقات نشان می‌دهد. بیشترین مقدار شاخص عدم رضایت در محلات پایین (۱۴۰) و کمترین آن در طبقات بالا (۱۷) است. این شاخص برای طبقات متوسط رو به پایین ۷۴ و متوسط رو به بالا ۶۸ است.

در نمودار زیر شاخص نارضایتی از محله به تفکیک طبقه ارائه شده است.

نمودار ۲۰. شاخص نارضایتی از محله به تفکیک محلات

زنان و مردان به یک میزان از وضعیت اقتصادی کشور راضی‌اند. در هر دو گروه ۵ درصد از وضعیت

اقتصادی کشور راضی‌اند. در بین افراد مجرد و متأهل نیز چنین اشتراک نظری دیده می‌شود.

افراد بالای ۵۰ سال از وضعیت اقتصادی رضایت بیشتری دارند. میزان رضایت در این گروه سنی ۷ درصد

است. در بین افراد کمتر از ۵۰ سال میزان رضایت از وضعیت اقتصادی کشور ۴ درصد است.

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

تفاوت مشابهی بین گروه‌های تحصیلی مشاهده می‌شود. نسبت نارضایتی از وضعیت اقتصادی کشور در بین افراد دارای تحصیلات عالی بیشتر (۶۹ درصد) و در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی (۵۱ درصد) کمتر از دیگران است.

در مورد رضایت از اوضاع اقتصادی کشور نکته درخور توجه این است که افرادی که وضعیت اقتصادی بهتری دارند، از وضعیت اقتصادی کشور ناراضی‌ترند. اگر این یافته را در کنار یافته قبلی یعنی رضایت از بر حسب وضعیت تحصیلی قرار دهیم، می‌توان این فرض را مطرح کرد که رضایت از وضعیت اقتصادی کشور بیشتر از آن که تابع وضعیت اقتصادی افراد باشد، تابع نوع نگاه آنان به ارزیابی وضعیت کشور است. کسانی که تحصیلات بالاتری دارند، از سطح درآمد نسبتاً بالاتری در مقایسه با افراد دارای تحصیلات پایین برخوردارند. به همین دلیل، نارضایتی آنان از وضعیت اقتصادی احتمالاً تابع نگرش آنان به وضعیت کلی کشور است.

یافته‌ها نشان می‌دهند کسانی که از سطح اقتصادی پایین‌تری برخوردارند، از وضعیت اقتصادی کشور رضایت بیشتری داشته‌اند. متوسط هزینه ماهانه افراد راضی ۶۹۹ هزار تومان و افراد ناراضی ۷۸۸ هزار تومان است.

۸۴. رضایت از وضعیت اقتصادی کشور بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۵/۴	۴/۴	۴/۲	۴/۳	۷/۰	۸/۰	۵/۳	۴/۶	۳/۵	۴/۷	۵/۰	۶۹۹/۳۹۱۹
متوسط	۳۲/۳	۳۴/۴	۳۲/۹	۳۱/۳	۳۷/۷	۴۱/۱	۳۷/۰	۳۲/۹	۲۷/۶	۳۱/۰	۳۵/۱	۷۲۴/۳۸۳۴
کم	۶۲/۳	۶۱/۲	۶۲/۰	۶۴/۴	۵۵/۳	۵۰/۹	۵۷/۷	۶۲/۴	۶۸/۸	۶۴/۳	۵۹/۹	۷۱۷/۶۸۸۴
تعداد	۲۴۸۶	۲۴۵۳	۱۸۴۴	۱۹۱۵	۱۱۷۷	۶۲۳	۸۶۷	۲۲۲۰	۱۲۲۳	۱۴۹۲	۳۲۰۰	۴۲۱۸
وی کرامر	۰/۰۳۱		۰/۰۵۸			۰/۰۸۴			۰/۰۴۳		۰/۰۶۴	
معناداری	۰/۰۹۰		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۱۳		۰/۰۰۰	

رضایت از وضعیت اقتصادی در بین طبقات نزدیک به یکدیگر است ولی تفاوت اندکی میان آنان دیده می‌شود. سطح نارضایتی از وضعیت اقتصادی کشور در بین طبقات متوسط رو به بالا و بالا بیشتر از سایر طبقات

سیمای ادراکی جهان اجتماعی

است. (به ترتیب ۶۸ و ۶۳ درصد). میزان نارضایتی در بین طبقات پایین و متوسط رو به پایین ۵۹ درصد است.

۸۵. رضایت از اوضاع اقتصادی کشور بر حسب خوشه محل سکونت

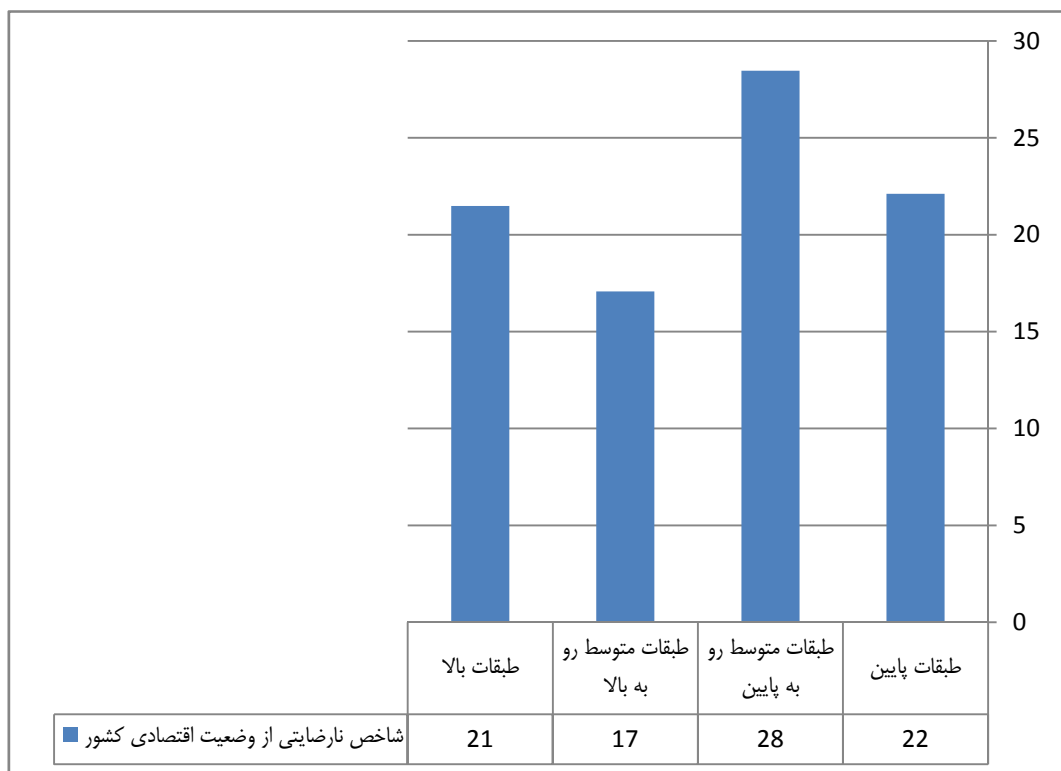
خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۶/۲	۳۷/۰	۵۶/۸
۲	۹/۳	۲۹/۵	۶۱/۱
۳	۵/۶	۳۶/۹	۵۷/۵
۴	۴/۱	۲۵/۹	۶۰/۰
۵	۴/۷	۳۷/۹	۵۷/۵
۶	۳/۸	۳۴/۲	۶۲/۰
۷	۵/۸	۳۲/۰	۶۲/۲
۸	۲/۸	۲۳/۲	۷۳/۹
۹	۲/۸	۲۸/۸	۶۸/۴
۱۰	۳/۳	۳۸/۵	۵۸/۲
تعداد	۲۴۲	۱۶۴۹	۳۰۴۹
وی کرامر	۰/۰۹۴		
معناداری	۰/۰۰۰		

شاخص نارضایتی تصویر صریح تر نشان می دهد. شاخص نارضایتی در بین طبقات بالا ۲۱۰۳ است. این

شاخص تقریباً سه برابر شاخص نارضایتی در بین طبقات پایین است. (۷۸۴) در نمودار زیر شاخص نارضایتی بر

حسب محلات ارائه شده است.

نمودار ۲۱. شاخص نارضایتی از وضعیت اقتصادی کشور به تفکیک محلات

رضایت شغلی در بین زنان و مردان، گروه‌های سنی و افراد مجرد و متأهل یکسان است. تفاوت بین

گروه‌های تحصیلی و اقتصادی مشاهده می‌شود.

با افزایش سطح تحصیلات بر سطح رضایت شغلی افزوده می‌شود. افراد دارای تحصیلات دانشگاهی از

شغل رضایت بیشتری داشته‌اند (۴۷ درصد). کمترین میزان رضایت شغلی از آن پاسخگویان دارای تحصیلات

متوسطه است. (۱۷ درصد)

رضایت شغلی با موقعیت اقتصادی هم رابطه دارد. پاسخگویانی که در موقعیت اقتصادی بهتری قرار دارند،

از شغل خود رضایت بیشتری دارند. متوسط هزینه خانوار افرادی که از شغل خود راضی‌اند، ۹۰۲ هزار تومان و

افراد ناراضی ۷۳۳ هزار تومان است.

۸۶. رضایت شغلی بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه (ماهانه هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۳۰/۸	۳۵/۱	۲۹/۵	۳۲/۱	۳۳/۶	۲۳/۹	۱۶/۷	۲۵/۶	۴۷/۱	۲۹/۶	۳۳/۲	۹۰۲/۴۶۷۸
متوسط	۴۸/۱	۴۵/۹	۴۶/۴	۴۸/۵	۴۶/۸	۵۱/۳	۴۹/۳	۵۱/۲	۴۱/۷	۴۸/۳	۴۷/۷	۸۰۱/۷۳۳۹
کم	۲۱/۱	۱۹/۰	۲۴/۱	۱۹/۳	۱۹/۵	۲۴/۸	۳۴/۰	۲۳/۲	۱۱/۳	۲۲/۱	۲۰/۱	۷۳۲/۵۵۱۰
تعداد	۱۲۵۵	۳۰۵	۴۴۴	۱۹۶	۲۲۰	۱۱۳	۲۱۵	۶۹۹	۵۳۳	۳۸۵	۱۱۲۹	۱۴۴۲
وی کرامر	۰/۰۳۸		۰/۰۳۹			۰/۱۹۳			۰/۰۲۸		۰/۱۱۵	
معناداری	۰/۳۲۸		۰/۳۱۱			۰/۰۰۰			۰/۵۵۰		۰/۰۰۰	

رابطه موقعیت اقتصادی با رضایت شغلی را می‌توان در توزیع پاسخ‌ها بر حسب موقعیت محله مشاهده کرد.

کمترین میزان رضایت شغلی در بین افراد طبقات پایین و متوسط رو به پایین مشاهده می‌شود. (۲۸ درصد). طبقات

متوسط و بالا بیشترین سطح رضایت شغلی را ابراز کرده‌اند. این نسبت به ترتیب برای طبقات متوسط رو به بالا ۳۲

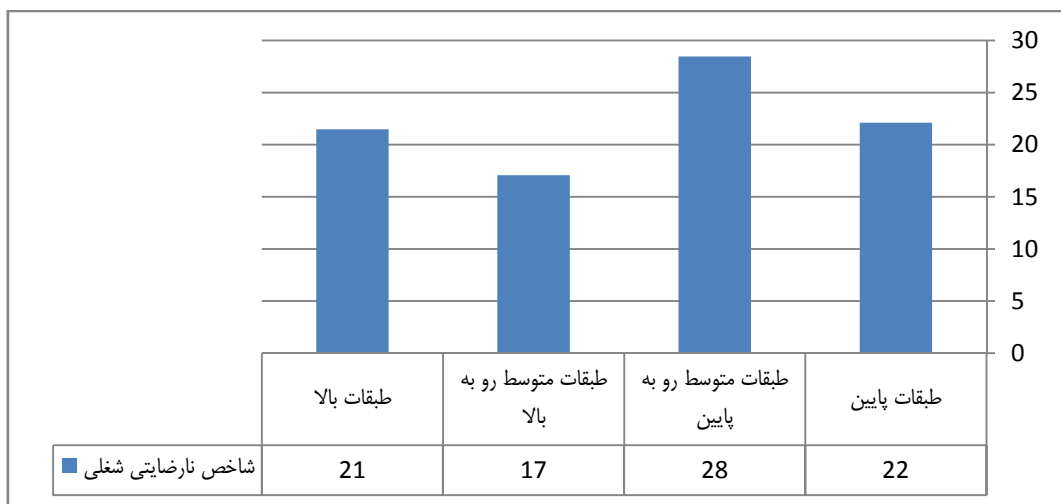
و طبقات بالا ۴۰ درصد است.

۸۷. رضایت شغلی بر حسب خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۸/۴	۳۹/۳	۳۲/۳
۲	۲۷/۴	۴۴/۲	۲۸/۳
۳	۲۸/۴	۵۰/۳	۲۱/۳
۴	۱۸/۶	۵۷/۴	۲۴/۰
۵	۴۰/۱	۴۱/۴	۱۸/۵
۶	۲۳/۰	۶۰/۳	۱۶/۷
۷	۳۹/۴	۴۲/۰	۱۸/۶
۸	۲۴/۱	۵۹/۳	۱۶/۶
۹	۴۶/۲	۳۹/۹	۱۴/۰
۱۰	۳۴/۳	۵۳/۳	۱۲/۴
تعداد	۴۹۳	۷۴۴	۳۲۳
وی کرامر	۰/۱۶۲		
معناداری	۰/۰۰۰		

شاخص عدم رضایت شغلی هم تفاوت بین طبقات را به صورتی دیگر نشان می‌دهد. شاخص عدم رضایت شغلی در بین طبقات پایین ۱۰۹ است. این نسبت برای طبقه بالا ۳۳ است. تقریباً سه برابر کمتر از طبقات پایین است. در زیر نمودار وضعیت شاخص نارضایتی شغلی را بر حسب طبقات نشان می‌دهد:

نمودار ۲۲. شاخص نارضایتی شغلی به تفکیک محلات

در سوالی از پاسخگویان خواسته شد به طور کلی بگویند از زندگی خود چقدر رضایت دارند. پاسخ‌های به دست آمده نشان می‌دهد که رضایت کلی از زندگی در بین پاسخگویان یکسان است و تفاوت معنی‌داری بین زنان و مردان، گروه‌های سنی و تحصیلی مشاهده نمی‌شود.

تفاوت مشاهده شده بین افراد مجرد و متاهل است. افراد مجرد از زندگی خود رضایت کمتری داشته‌اند. ۳۹ درصد این افراد از زندگی خود رضایت داشته‌اند. این میزان برای افراد متاهل ۴۵ درصد است.

هم‌چنین رابطه‌ای نسبتاً ضعیف بین وضعیت اقتصادی و رضایت از زندگی مشاهده می‌شود. متوسط هزینه ماهانه خانوار افرادی که از زندگی خود راضی بوده‌اند، ۷۴۸ هزار تومان و افراد کمتر راضی ۷۱۱ هزار تومان است.

۸۸. به طور کلی رضایت شما از موارد زیر چقدر است؟ (رضایت کلی از زندگی)

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۲۹- ۱۵	۴۹- ۳۰	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	
زیاد	۴۲/۲	۴۲/۱	۴۱/۱	۴۲/۲	۴۴/۱	۴۳/۹	۴۳/۸	۴۰/۹	۴۳/۷	۳۹/۴	۴۵/۲
متوسط	۴۵/۳	۴۶/۲	۴۶/۹	۴۵/۶	۴۴/۳	۴۳/۱	۴۳/۹	۴۶/۹	۴۶/۵	۴۸/۱	۴۴/۳
کم	۱۲/۴	۱۱/۰	۱۱/۳	۱۲/۳	۱۱/۵	۱۳/۰	۱۲/۴	۱۲/۳	۹/۱	۱۲/۵	۱۰/۵
تعداد	۲۴۹۲	۲۴۵۳	۱۸۵۲	۱۹۱۳	۱۱۷۸	۶۲۴	۸۶۶	۲۲۲۶	۱۲۲۵	۱۴۹۶	۳۲۰۲
وی کرامر	۰/۰۲۲		۰/۰۱۷			۰/۰۳۲			۰/۰۵۶		۰/۰۵۰
معناداری	۰/۲۹۳		۰/۵۸۰			۰/۱۱۸			۰/۰۰۱		۰/۰۰۵

طبقات متوسط رو به پایین از زندگی خود رضایت بیشتری داشته‌اند. ۵۱ درصد پاسخگویان این گروه از زندگی خود راضی بوده‌اند. سطح رضایت کلی از زندگی در بین طبقات دیگر از متوسط رضایت پایین (۴۲ درصد) پایین تر است. طبقه متوسط رو به بالا بیشترین نارضایتی را از زندگی خود ابراز کرده‌اند. (۳۵ درصد) این نسبت برای طبقه پایین ۳۸ و طبقه بالا ۴۰ درصد است. غیرخطی بودن این الگو نشان می‌دهد رضایت از زندگی تابع عوامل دیگری غیر از وضعیت اقتصادی است. بر اساس این یافته‌ها به روشنی نمی‌توان خطی طبقاتی برای رضایت از زندگی ترسیم کرد.

۸۹. رضایت کلی از زندگی بر حسب خوشه

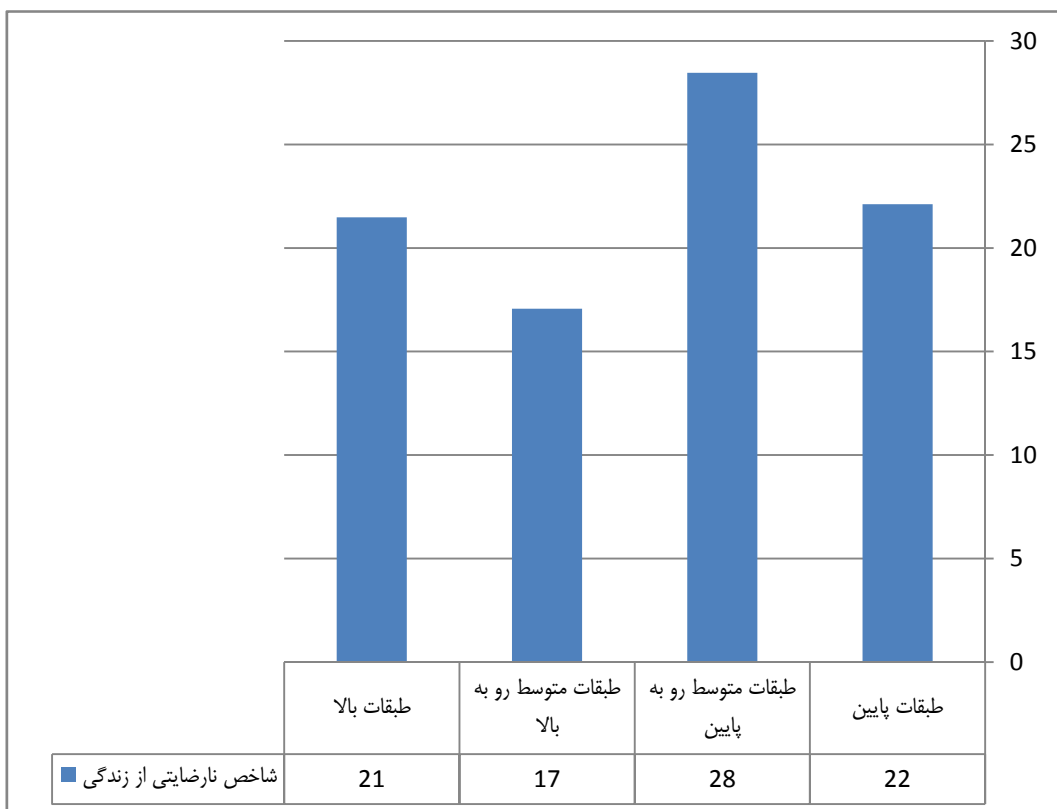
خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۳۸/۶	۴۶/۸	۱۴/۷
۲	۳۷/۳	۴۵/۱	۱۷/۶
۳	۵۴/۲	۳۶/۵	۹/۳
۴	۴۷/۵	۴۳/۷	۸/۸
۵	۵۷/۱	۳۴/۳	۸/۷
۶	۴۳/۵	۴۵/۲	۱۱/۳
۷	۴۱/۶	۴۵/۸	۱۲/۵
۸	۲۹/۳	۵۶/۵	۱۴/۲
۹	۲۹/۱	۵۸/۶	۱۲/۲
۱۰	۵۰/۹	۴۳/۳	۵/۸
تعداد	۲۱۰۳	۲۲۶۴	۵۸۰
وی کرامر	۰/۱۳۹		
معناداری	۰/۰۰۰		

در زیر نمودار شاخص نارضایتی از زندگی ارائه شده است. این شاخص هم نشان می‌دهد الگوی رضایت از

زندگی در طبقات مختلف با هم تفاوت دارد. کمترین میزان رضایت از آن طبقات پایین و متوسط رو به بالاست.

کمترین آن نیز متعلق به طبقه متوسط رو به پایین است.

نمودار ۲۳. شاخص نارضایتی از زندگی به تفکیک محلات

بخش دوم: تجربه فضای شهری

بخش دوم: تجربه فضای شهری

ارزیابی دسترسی‌ها و کیفیت محیط

ارزیابی دسترسی به خدمات

یکی از اجزاء مهم در تصور افراد از وضعیت یک محله، ارزیابی امکانات محله است. از پاسخگویان خواسته شد نظر خود را در باره میزان امکانات آموزشی، درمانی، دسترسی به بازار تره‌بار، امکانات بازی برای کودکان، دسترسی به امکانات حمل و نقل، و امکانات تفریحی بیان کنند.

بیشتر پاسخگویان امکانات آموزشی محله (مدارس و مراکز آموزشی) را کافی می‌دانند. ۶۳ درصد معتقدند این امکانات به اندازه و یا حتی بیش از نیاز محله است. ۲۸ درصد نیز امکانات آموزشی را ناکافی می‌دانند.

در مورد امکانات درمانی نیز ۵۹ درصد آن را کافی می‌دانند. ۳۹ درصد پاسخگویان هم به کمبود امکانات درمانی اعتقاد دارند.

در مورد دسترسی به بازار میوه و تره‌بار بخش بیشتری به کمبود آن اشاره دارند. ۴۶ درصد پاسخگویان به ناکافی بودن امکانات بازار میوه و تره‌بار اعتقاد دارد. ۵۳ درصد نیز آن را کافی دانسته‌اند.

کمبود امکانات بازی برای کودکان نیز از سوی ۴۱ درصد پاسخگویان ابراز شده است. در مقابل، ۵۶ درصد پاسخگویان نیز امکانات بازی کودکان را کافی دانسته‌اند.

در مورد امکانات تفریحی محله، ارزیابی پاسخگویان کاملاً متفاوت از سایر امکانات است. نزدیک به دو سوم پاسخگویان، به کمبود امکانات تفریحی محله خود اشاره کرده‌اند. در مقابل ۲۵ درصد این نوع امکانات محله

خود را کافی دانسته‌اند.

مقایسه پاسخ‌ها نشان می‌دهد امکانات ضروری اولیه برای زندگی (مثل آموزش و درمان) مهیاست و احساس

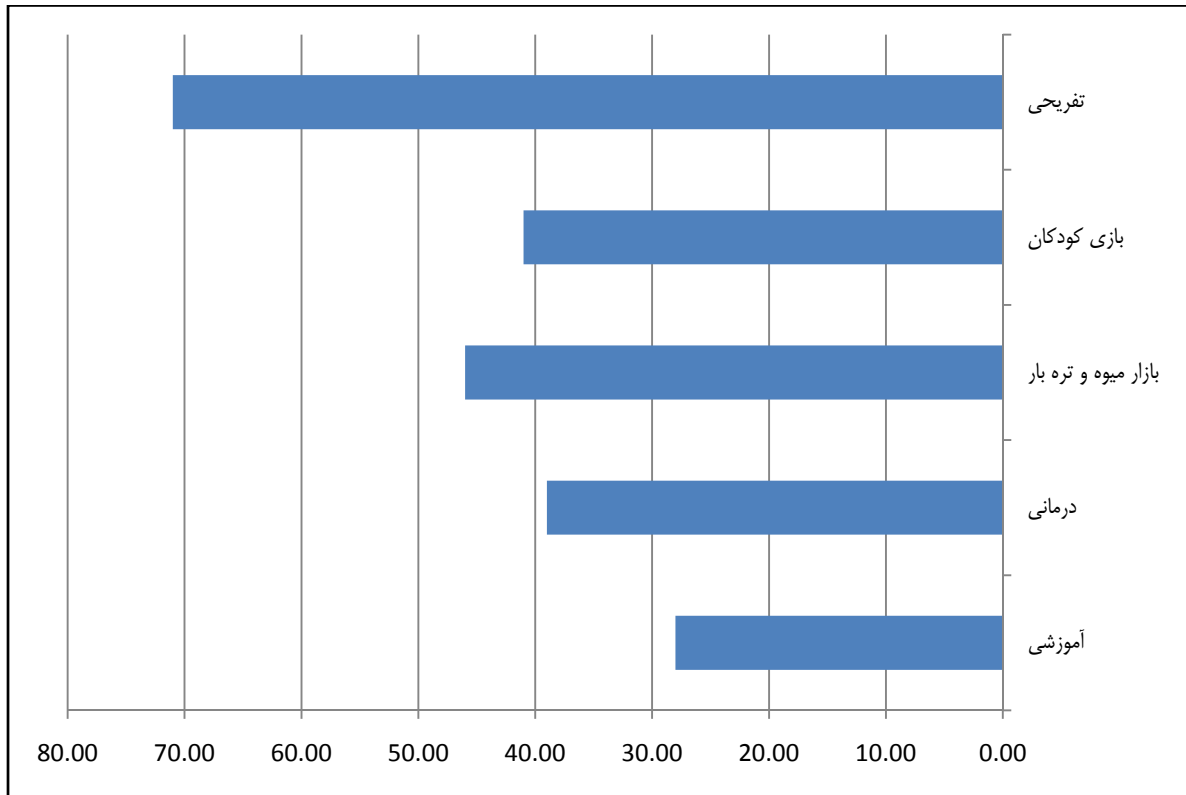
کمبود در این موارد کمتر است. در حالی که در باره امکاناتی که به کیفیت زندگی مربوط می‌شود، احساس کمبود

شدیدتر است.

۹۰. ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

امکانات تفریحی		امکانات بازی کودکان		بازار میوه و تره‌بار		امکانات درمانی		امکانات آموزشی		گزینه
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲	۷۸	۳	۱۶۱	۳	۱۴۹	۳	۱۳۱	۴	۱۸۲	بیش از نیاز
۲۴	۱۱۹۴	۵۳	۲۶۵۵	۵۰	۲۴۷۸	۵۶	۲۸۲۰	۵۹	۲۹۵۹	به اندازه
۷۱	۳۵۳۱	۴۱	۲۰۶۶	۴۶	۲۲۸۲	۳۹	۱۹۴۹	۲۸	۱۴۲۵	کمتر از نیاز
۳	۱۴۱	۲	۷۶	۱	۵۶	۱	۶۰	۸	۳۹۵	نمی‌دانم
۱	۵۶	۱	۴۲	۱	۳۵	۱	۴۰	۱	۳۹	بدون پاسخ
۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	جمع

نمودار ۲۴. درصد پاسخگویانی که به کمبود امکانات اشاره کرده اند

۹۱. ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

گزینه	امکانات آموزشی		امکانات درمانی		بازار میوه و تره بار		امکانات بازی کودکان		امکانات تفریحی	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
بیش از نیاز	۱۸۲	۴	۱۳۱	۳	۱۴۹	۳	۱۶۱	۳	۷۸	۲
به اندازه	۲۹۵۹	۵۹	۲۸۲۰	۵۶	۲۴۷۸	۵۰	۲۶۵۵	۵۳	۱۱۹۴	۲۴
کمتر از نیاز	۱۴۲۵	۲۸	۱۹۴۹	۳۹	۲۲۸۲	۴۶	۲۰۶۶	۴۱	۳۵۳۱	۷۱
نمی‌دانم	۳۹۵	۸	۶۰	۱	۵۶	۱	۷۶	۲	۱۴۱	۳
بدون پاسخ	۳۹	۱	۴۰	۱	۳۵	۱	۴۲	۱	۵۶	۱
جمع	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰

ارزیابی زنان و مردان در مورد امکانات آموزشی محله یکسان است و تفاوتی میان آنان دیده نمی‌شود.

همین اشتراک نظر در بین گروه‌های سنی هم دیده می‌شود. تمام گروه‌های سنی در مورد امکانات آموزشی

محلّه خود، تصورات مشترکی دارند. ولی ارزیابی گروه‌های تحصیلی در مورد امکانات آموزشی با هم متفاوت است. گروه‌های دارای تحصیلات متوسطه و دیپلم بیشتر از دیگر گروه‌ها به کمبود امکانات آموزشی اشاره کرده‌اند. ارزیابی افراد مجرد و متأهل در مورد امکانات آموزشی تفاوتی ندارد و هر دو گروه در این باره اشتراک نظر دارند.

وضعیت اقتصادی افراد با ارزیابی آنان از امکانات آموزشی رابطه دارد. کسانی که وضعیت اقتصادی بهتری دارند، بیش از دیگر گروه‌ها به کمبود امکانات آموزشی اشاره کرده‌اند. تفاوت مشاهده شده معنی‌دار ولی اندک است.

۹۲. ارزیابی پاسخگویان از امکانات آموزشی محلّه

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۲۳	۳/۶	۴/۷	۳/۹	۳/۲	۴/۷	۵/۷	۴/۵	۳/۳	۴/۴	۳/۷	۴/۲	زیاد
۷۶۱	۶۵/۷	۶۳/۹	۶۷/۸	۶۴/۰	۶۰/۹	۶۷/۹	۶۵/۱	۶۴/۰	۶۵/۶	۶۶/۳	۶۳/۵	متوسط
۷۶۴	۳۰/۷	۳۱/۴	۲۸/۳	۳۲/۸	۳۴/۴	۲۶/۴	۳۰/۵	۳۲/۷	۳۰/۱	۳۰/۱	۳۲/۴	کم
۷۶۰	۲۹۳۳	۱۴۲۵	۱۱۰۴	۲۰۷۸	۱۱۶	۵۵۷	۱۰۳۳	۱۷۸۵	۱۷۴۲	۲۲۵۱	۲۳۱۳	تعداد
۰/۰۶۳ ^۶	۰/۰۲۸		۰/۰۵۲				۰/۰۲۵			۰/۰۲۹		وی‌کرامر
۰/۰۰۰	۰/۱۸۱		۰/۰۰۰				۰/۲۱۴			۰/۱۴۷		معناداری

محلات فقیرنشین و محلات طبقه متوسط بیشتر از دیگر گروه‌های به کمبود امکانات آموزشی اشاره کرده‌اند. نسبت افرادی که به کمبود امکانات آموزشی محلّه خود اشاره کرده‌اند، در محلات فقیرنشین ۳۳ درصد، در محلات متوسط رو به بالا ۳۶ درصد، در محلات متوسط رو به پایین و محلات ثروتمندنشین ۲۹ درصد است.

اگر محلات را بر حسب وضعیت مهاجرت در نظر بگیریم، در مناطقی که مهاجرت بالاست، کمبود امکانات

^۶ آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتاست.

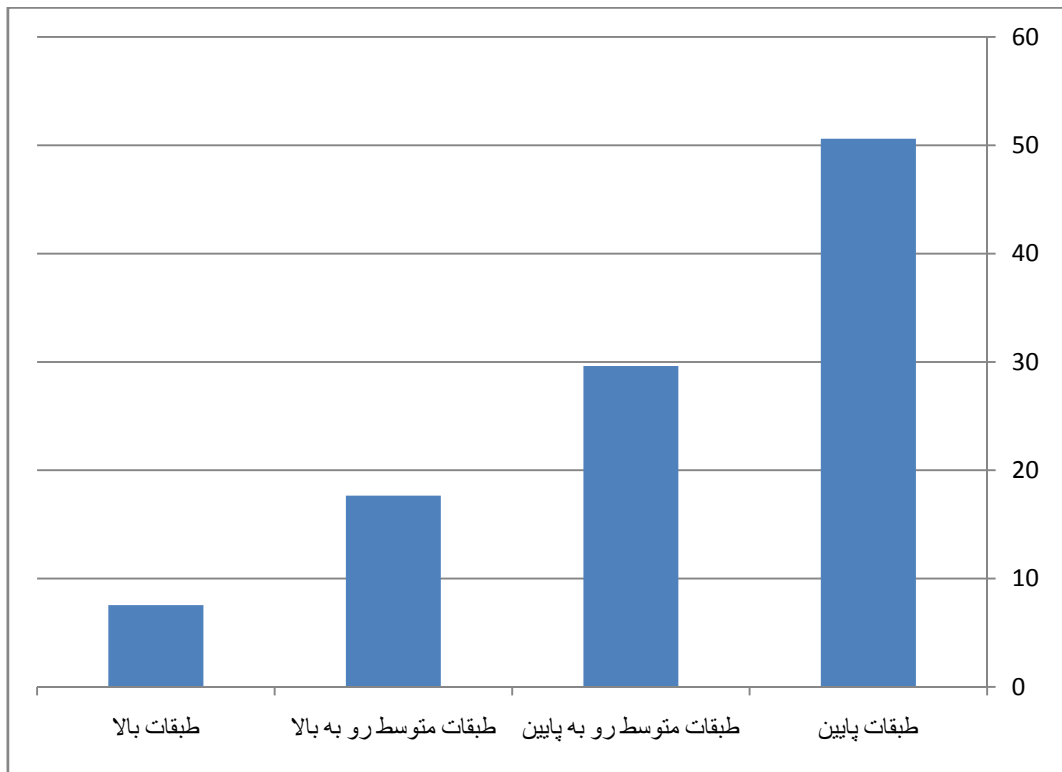
بخش دوم: تجربه فضای شهری

آموزشی بیشتر ابراز شده است. در این محلات ۳۳ درصد ساکنان به کمبود امکانات آموزشی اشاره کرده‌اند. این نسبت در بین محلاتی که جمعیت مهاجر کمتری دارند، ۲۹ درصد است.

۹۳. ارزیابی پاسخگویان از امکانات آموزشی محله به تفکیک خوشه

خوشه	بیش از نیاز	به اندازه	کمتر از نیاز
۱	۴	۶۶	۳۰
۲	۶	۵۸	۳۶
۳	۶	۷۲	۲۲
۴	۲	۶۳	۳۵
۵	۵	۶۵	۳۰
۶	۷	۶۴	۲۹
۷	۴	۶۶	۳۰
۸	۱	۵۶	۴۲
۹	۴	۶۱	۳۵
۱۰	۲	۷۶	۲۳
جمع	۱۸۲	۲۹۵۹	۱۴۲۵
وی کرامر	۰/۱		
معنی‌داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۲۵. کمبود امکانات آموزشی به تفکیک محلات

۹۴. ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

گزینه	امکانات آموزشی		امکانات درمانی		بازار میوه و تره‌بار		امکانات بازی کودکان		امکانات تفریحی	
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد
بیش از نیاز	۴	۱۸۲	۳	۱۳۱	۳	۱۴۹	۳	۱۶۱	۲	۷۸
به اندازه	۵۹	۲۹۵۹	۵۶	۲۸۲۰	۵۰	۲۴۷۸	۵۳	۲۶۵۵	۲۴	۱۱۹۴
کمتر از نیاز	۲۸	۱۴۲۵	۳۹	۱۹۴۹	۴۶	۲۲۸۲	۴۱	۲۰۶۶	۷۱	۳۵۳۱
نمی‌دانم	۸	۳۹۵	۱	۶۰	۱	۵۶	۲	۷۶	۳	۱۴۱
بدون پاسخ	۱	۳۹	۱	۴۰	۱	۳۵	۱	۴۲	۱	۵۶
جمع	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰

ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

در مورد امکانات درمانی، مردان بیش از زنان به کمبود اشاره کرده‌اند. ۴۳ درصد مردان امکانات درمانی

محله خود را کم دانسته‌اند. این نسبت در بین زنان ۳۷ درصد است.

گروه‌های سنی هم در مورد میزان امکانات اختلاف نظر دارند. جوانان کمتر از دیگر گروه‌های سنی به کمبود امکانات درمانی اشاره کرده‌اند. ۳۶ درصد پاسخگویان جوانان به کمبود امکانات درمانی اشاره کرده‌اند. این نسبت برای افراد میانسال ۴۰ درصد و برای افراد بالاتر از ۵۰ سال ۴۴ درصد است.

ابراز کمبود امکانات درمانی در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی بیشتر از دیگر گروه‌هاست. به نظر می‌رسد دسترسی این گروه‌ها به امکانات درمانی در محله خود کمتر است. با افزایش تحصیلات، دسترسی به امکانات درمانی هم افزایش می‌یابد. به نحوی که ۳۶ درصد افراد تحصیل کرده به کمبود امکانات درمانی محله خود اشاره کرده‌اند.

افراد مجرد و متاهل از نظر ارزیابی امکانات درمانی با هم تفاوتی ندارند.

کسانی که از وضعیت اقتصادی پایین‌تری دارند، دسترسی کمتری به امکانات درمانی دارند. متوسط هزینه ماهانه کسانی که دسترسی آنان به امکانات درمانی محدود است، ۷۳۷ هزار تومان است. این رقم برای کسانی که دسترسی به امکانات درمانی دارند، ۷۵۱ هزار تومان است.

۹۵. ارزیابی پاسخگویان از امکانات درمانی

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۵۱	۲/۸	۲/۴	۲/۳	۲/۸	۲/۱	۳/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۹	۳/۰	۲/۳	زیاد
۷۷۴	۵۷/۳	۵۹/۳	۶۱/۸	۵۷/۶	۵۵/۲	۵۲/۱	۵۳/۳	۵۷/۴	۶۰/۵	۶۰/۵	۵۴/۶	متوسط
۷۳۷	۴۰/۱	۳۸/۴	۳۵/۹	۳۹/۵	۴۲/۷	۴۴/۴	۴۴/۳	۴۰/۰	۳۶/۶	۳۶/۵	۴۳/۱	کم
۷۵۸	۳۱۷	۱۴۸۳	۱۲۰۴	۳۱۹۸	۸۵۹	۶۲۸	۱۱۶۸	۱۸۹۳	۱۸۳۳	۲۴۳۱	۲۴۶۵	تعداد
۷/۰۶۳	۰/۰۲۱		۰/۰۴۷				۰/۰۴۳			۰/۰۶۹		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۳۴۱		۰/۰۰۸				۰/۰۰۲			۰/۰۰۰		معناداری

محلات فقیرنشین کمتر از دیگر محلات به امکانات درمانی دسترسی دارند. نزدیک به نیمی (۴۸ درصد) از

ساکنان محلات فقیرنشین به کمبود امکانات درمانی اشاره کرده‌اند. ساکنان محلات ثروتمندنشین کمتر از دیگر

محلات به کمبود امکانات درمانی اشاره کرده‌اند. (۳۲ درصد). این نسبت برای محلات متوسط رو به پایین ۴۰

درصد و برای محلات متوسط رو به بالا ۴۲ درصد است.

۹۶. ارزیابی پاسخگویان از امکانات درمانی محله به تفکیک خوشه

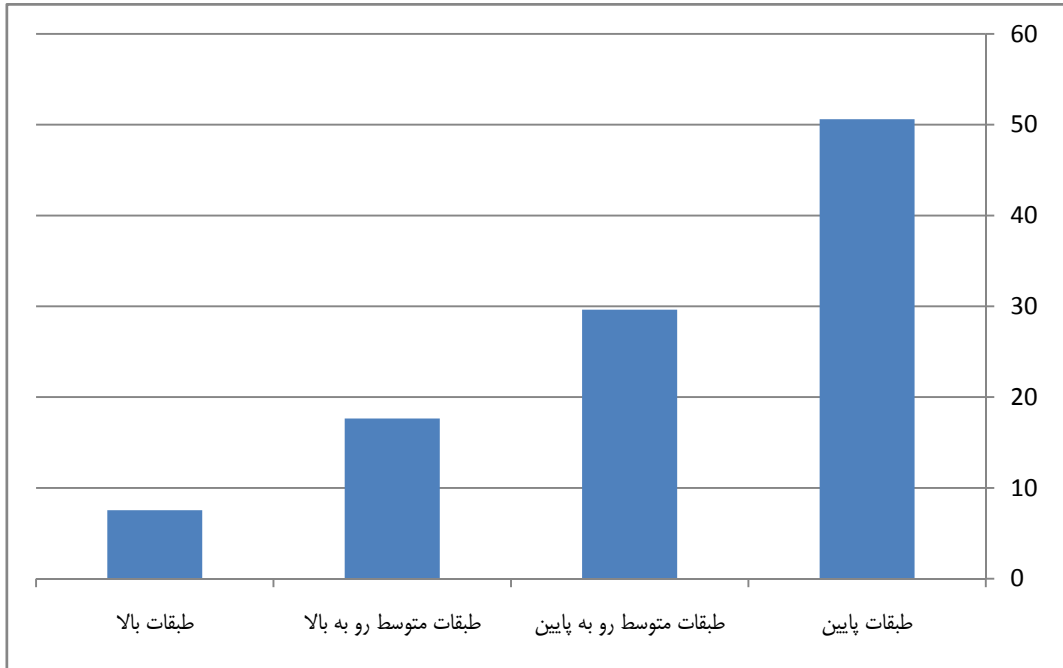
خوشه	بیش از نیاز	به اندازه	کمتر از نیاز
۱	۴	۵۶	۴۰
۲	۴	۴۱	۵۵
۳	۴	۵۷	۳۹
۴	۱	۶۲	۳۷
۵	۲	۵۸	۴۰
۶	۳	۵۵	۴۲
۷	۲	۶۰	۳۸
۸	۱	۵۳	۴۶
۹	۲	۶۳	۳۵
۱۰	۴	۶۸	۲۸
جمع	۱۳۱	۲۸۲۰	۱۹۴۹
وی کرامر	۰/۱		
معنی داری	۰/۰۰۰		

^۷ آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتاست.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

در نمودار زیر توزیع پاسخ‌ها به تفکیک محلات آمده است:

نمودار ۲۶. کمبود امکانات درمانی به تفکیک محلات

۹۷. ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

امکانات تفریحی		امکانات بازی کودکان		بازار میوه و تره‌بار		امکانات درمانی		امکانات آموزشی		گزینه
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲	۷۸	۳	۱۶۱	۳	۱۴۹	۳	۱۳۱	۴	۱۸۲	بیش از نیاز
۲۴	۱۱۹۴	۵۳	۲۶۵۵	۵۰	۲۴۷۸	۵۶	۲۸۲۰	۵۹	۲۹۵۹	به اندازه
۷۱	۳۵۳۱	۴۱	۲۰۶۶	۴۶	۲۲۸۲	۳۹	۱۹۴۹	۲۸	۱۴۲۵	کمتر از نیاز
۳	۱۴۱	۲	۷۶	۱	۵۶	۱	۶۰	۸	۳۹۵	نمی‌دانم
۱	۵۶	۱	۴۲	۱	۳۵	۱	۴۰	۱	۳۹	بدون پاسخ
۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	جمع

ارزیابی زنان و مردان در مورد وضعیت دسترسی به بازار میوه و تره‌بار با هم تفاوتی ندارد.

تفاوت اندکی بین گروه‌های سنی مشاهده می‌شود به این نحو که با افزایش سن اشاره به کمبود بازار میوه و

تره‌بار بیشتر می‌شود. ۴۴ درصد جوانان به محدودیت دسترسی به بازار تره‌بار اشاره کرده‌اند. این نسبت برای افراد

بخش دوم: تجربه فضای شهری

میانسال ۴۷ درصد و برای افراد بالاتر از ۵۰ سال ۵۰ درصد است.

ارزیابی گروه‌های تحصیلی از وضعیت میوه و تره‌بار با هم تفاوتی ندارد. هم‌چنین افراد مجرد و متأهل در

ارزیابی دسترسی به بازار میوه و تره‌بار یکسان است.

کسانی که وضعیت اقتصادی بهتری دارند، بیشتر از گروه‌های دیگر به کمبود بازار تره‌بار اشاره کرده‌اند.

متوسط هزینه ماهانه خانوار این گروه‌های ۷۵۰ هزار تومان است. در مقابل، افراد فقیرتر کمتر به کمبود اشاره

کرده‌اند. متوسط هزینه ماهانه این گروه از پاسخگویان ۹۱ هزار تومان است.

۹.۸. ارزیابی پاسخگویان از امکانات میدان تره‌بار

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
زیاد	۳/۰	۳/۱	۴/۰	۲/۶	۲/۳	۲/۷	۳/۵	۳/۰	۲/۸	۳/۷	۲/۷	۶۹۱
متوسط	۵۰/۰	۵۱/۰	۵۲/۱	۵۰/۱	۴۸/۵	۴۷/۷	۴۹/۲	۵۰/۵	۵۲/۸	۵۱/۷	۵۰/۰	۷۷۲
کم	۴۷/۰	۴۵/۹	۴۴/۰	۴۷/۳	۴۹/۲	۴۷/۳	۴۹/۶	۴۶/۴	۴۴/۴	۴۴/۶	۴۷/۳	۷۵۰
تعداد	۲۴۶۹	۲۴۳۶	۱۸۲۷	۱۹۰۱	۱۱۷۵	۶۲۷	۱۵۷	۲۲۰۲	۱۲۱۲	۱۴۷۱	۳۱۹۵	۷۵۹
وی‌کرامر	-۰/۰۱۱		-۰/۰۴۰			-۰/۰۲۵			-۰/۰۳۴		-۰/۰۶۳ ^۸	
معناداری	-۰/۷۴۷		-۰/۰۰۴			-۰/۴۰۸			-۰/۰۷۰		-۰/۰۰۰	

ساکنان محلات متوسط بیشتر از دیگر گروه‌ها به بازار میوه و تره‌بار دسترسی دارند. ساکنان محلات به

ثروتمندترین بیشتر از دیگر گروه‌ها به کمبود بازار میوه و تره‌بار اشاره کرده‌اند. ۵۳ درصد افراد این گروه این نوع

امکانات را در محله خود کم توصیف کرده‌اند. بعد از آن محلات فقیرنشین بیشترین کمبود را اشاره کرده‌اند. ۵۱

درصد ساکنان محلات فقیرنشین چنین توصیفی از وضعیت امکانات محله خود داشته‌اند. این نسبت در محلات

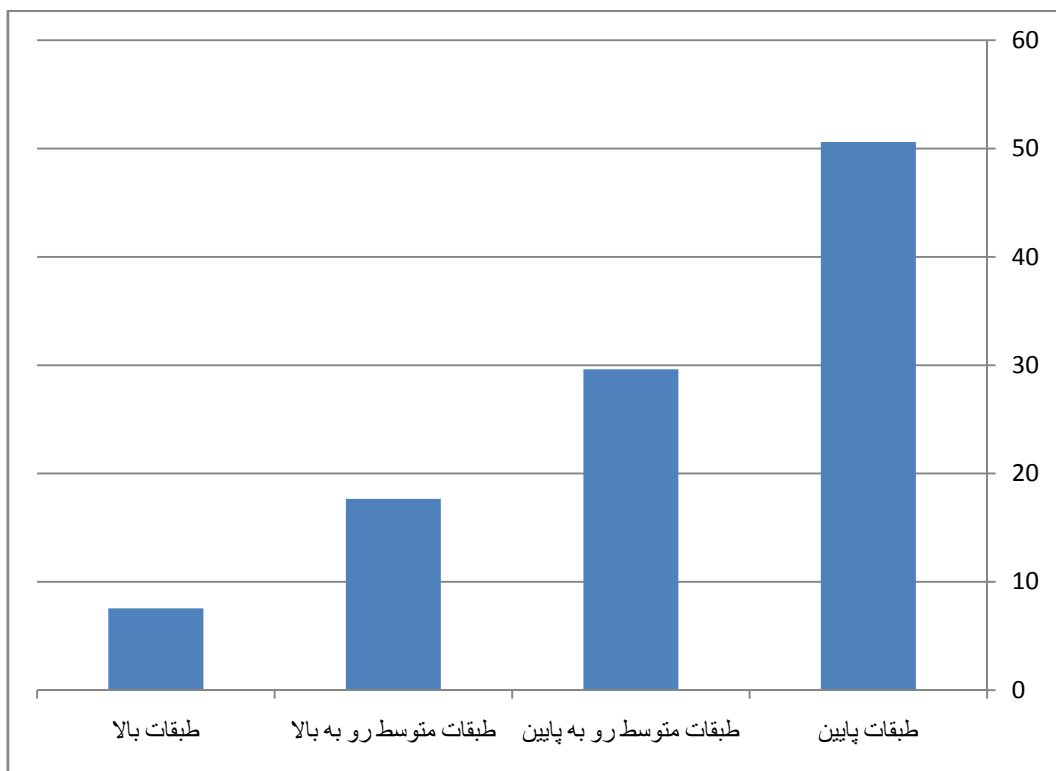
متوسط رو به پایین ۴۶ درصد و در محلات متوسط رو به بالا ۴۱ درصد است.

^۸ آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتاست.

۹۹. ارزیابی پاسخگویان از امکانات میدان تره بار به تفکیک خوشه

خوشه	بیش از نیاز	به اندازه	کمتر از نیاز
۱	۴	۵۱	۴۵
۲	۴	۳۹	۵۷
۳	۶	۴۷	۴۸
۴	۴	۵۳	۴۳
۵	۴	۵۳	۴۳
۶	۳	۴۹	۴۸
۷	۲	۶۱	۳۷
۸	۱	۵۴	۴۵
۹	۱	۴۴	۵۵
۱۰	۱	۴۹	۵۰
جمع	۱۴۹	۲۴۷۸	۲۲۸۲
وی کرامر	۰/۱		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۲۷. کمبود بازار میوه و تره بار به تفکیک محلات

۱۰۰. ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

امکانات تفریحی		امکانات بازی کودکان		بازار میوه و تره بار		امکانات درمانی		امکانات آموزشی		گزینه
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲	۷۸	۳	۱۶۱	۳	۱۴۹	۳	۱۳۱	۴	۱۸۲	بیش از نیاز
۲۴	۱۱۹۴	۵۳	۲۶۵۵	۵۰	۲۴۷۸	۵۶	۲۸۲۰	۵۹	۲۹۵۹	به اندازه
۷۱	۳۵۳۱	۴۱	۲۰۶۶	۴۶	۲۲۸۲	۳۹	۱۹۴۹	۲۸	۱۴۲۵	کمتر از نیاز
۳	۱۴۱	۲	۷۶	۱	۵۶	۱	۶۰	۸	۳۹۵	نمی دانم
۱	۵۶	۱	۴۲	۱	۳۵	۱	۴۰	۱	۳۹	بدون پاسخ
۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	جمع

مردان و زنان از امکانات محله خود برای بازی کودکان ارزیابی مشابهی دارند. بین این دو گروه تفاوت معنی دار مشاهده نمی شود. به همین ترتیب، ارزیابی گروه های تحصیلی مشترک است و تفاوتی میان آنان دیده نمی شود.

ارزیابی افراد از امکانات محله خود بر حسب تحصیلات تفاوت دارد. بیشترین کمبود از سوی افراد دارای تحصیلات متوسط و دیپلم ابراز شده است. ۷۱ درصد پاسخگویان این گروه میزان امکانات محله را برای بازی کودکان کم توصیف کرده اند. کمترین میزان کمبود از سوی افراد بی سواد و دارای تحصیلات ابتدایی ابراز شده است. ۶۳ درصد اعضای این گروه به کمبود امکانات محله خود برای بازی کودکان اشاره کرده اند.

تفاوت اندکی بین گروه های درآمدی مشاهده می شود. افرادی که به کمبود امکانات بازی کودکان اشاره کرده اند، بیشتر در گروه درآمدی متوسط قرار دارند. متوسط هزینه ماهانه این گروه ۷۴۵ هزار تومان است. کسانی که در گروه پایین تر اقتصادی قرار دارند، امکانات بازی کودکان را زیاد دانسته اند. متوسط هزینه ماهانه این گروه ۶۶۱ هزار تومان است.

۱۰۱. ارزیابی پاسخگویان از امکانات بازی کودکان

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۶۶۱	۱/۲	۱/۵	۱/۰	۱/۲	۱/۴	۲/۷	۱/۶	۱/۱	۱/۶	۱/۵	۱/۳	زیاد
۷۹۶	۲۹/۲	۳۲/۰	۳۲/۳	۲۸/۶	۲۷/۴	۳۴/۶	۳۱/۲	۲۸/۵	۳۰/۹	۳۰/۶	۲۹/۴	متوسط
۷۴۵	۶۹/۶	۶۶/۶	۶۶/۷	۷۰/۲	۷۱/۲	۶۲/۶	۶۷/۲	۷۰/۴	۶۷/۶	۶۷/۹	۶۹/۳	کم
۷۶۰	۳۰۸۷	۱۴۴۶	۱۱۶۸	۲۱۵۱	۸۳۶	۵۸۶	۱۱۰۴	۱۸۵۳	۱۷۸۹	۲۳۴۴	۲۴۰۵	تعداد
۰/۰۶۳ ^۹	۰/۰۳۱		۰/۰۵۱				۰/۰۲۵			۰/۰۱۵		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۱۱۶		۰/۰۰۰				۰/۲۱۵			۰/۵۹۴		معناداری

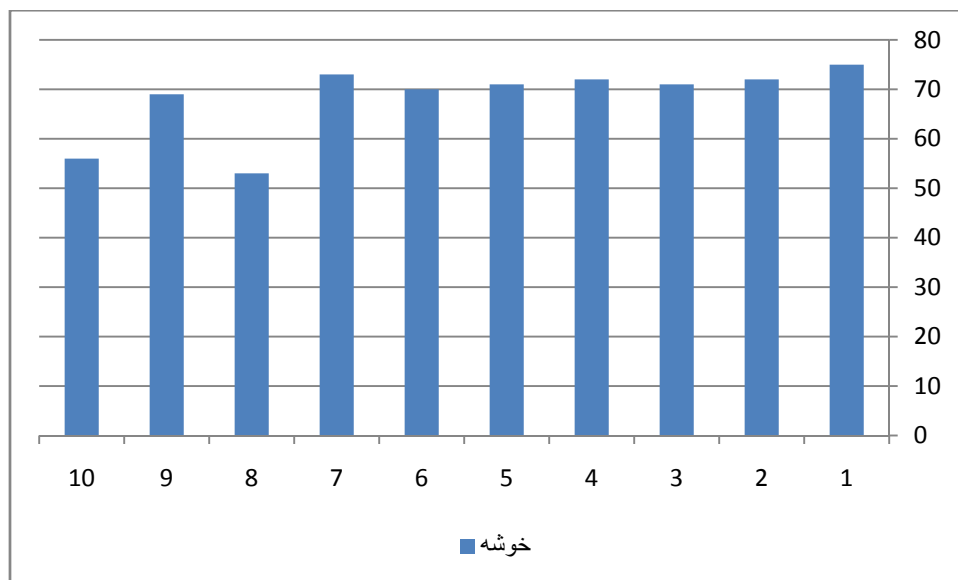
ساکنان محلات بر حسب موقعیت محله خود ارزیابی متفاوتی از امکانات بازی کودکان دارند. ساکنان خوشه‌های مختلف ارزیابی متفاوتی از امکانات محله خود دارند. ساکنان محلات پایین‌تر بیشتر از دیگر محلات به کمبود امکانات بازی کودکان اشاره کرده‌اند. بیشترین کمبود از سوی ساکنان خوشه ۱ و کمترین کمبود از سوی ساکنان خوشه ۸ ابراز شده است. سه خوشه آخر در مورد امکانات بازی کودکان کمتر از دیگر خوشه‌ها به کمبود امکانات بازی کودکان اشاره کرده‌اند.

^۹ آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتاست.

۱.۲. ارزیابی پاسخگویان از امکانات بازی کودکان به تفکیک خوشه

خوشه	بیش از نیاز	به اندازه	کمتر از نیاز
۱	۱	۲۴	۷۵
۲	۳	۲۶	۷۲
۳	۳	۲۶	۷۱
۴	۱	۲۷	۷۲
۵	۱	۲۸	۷۱
۶	۲	۲۹	۷۰
۷	۱	۲۷	۷۳
۸	۲	۴۵	۵۳
۹	۱	۳۱	۶۹
۱۰	۱	۴۳	۵۶
جمع	۶۶	۱۴۲۸	۳۲۵۸
وی کرامر	۰/۱		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۲۸. درصد پاسخگویانی که به کمبود امکانات بازی کودکان در محله خود اشاره کرده‌اند

۱۰۳. ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

امکانات تفریحی		امکانات بازی کودکان		بازار میوه و تره‌بار		امکانات درمانی		امکانات آموزشی		گزینه
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲	۷۸	۳	۱۶۱	۳	۱۴۹	۳	۱۳۱	۴	۱۸۲	بیش از نیاز
۲۴	۱۱۹۴	۵۳	۲۶۵۵	۵۰	۲۴۷۸	۵۶	۲۸۲۰	۵۹	۲۹۵۹	به اندازه
۷۱	۳۵۳۱	۴۱	۲۰۶۶	۴۶	۲۲۸۲	۳۹	۱۹۴۹	۲۸	۱۴۲۵	کمتر از نیاز
۳	۱۴۱	۲	۷۶	۱	۵۶	۱	۶۰	۸	۳۹۵	نمی‌دانم
۱	۵۶	۱	۴۲	۱	۳۵	۱	۴۰	۱	۳۹	بدون پاسخ
۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	جمع

زنان و مردان ارزیابی یکسانی از امکانات حمل و نقل عمومی محله خود دارند. همین اشتراک بین گروه‌های

سنی و تحصیلی و افراد مجرد و متأهل مشاهده می‌شود.

تنها تفاوت اندکی میان افراد بر حسب وضعیت اقتصادی مشاهده می‌شود. کسانی که در وضعیت اقتصادی

پایین‌تری قرار دارند، بیشتر از دیگر گروه‌ها به کمبود امکانات حمل و نقل عمومی اشاره کرده‌اند. ولی کسانی که

در رتبه بالاتر اقتصادی قرار دارند، این کمبود کمتر ابراز شده است. با این حال، تفاوت مشاهده شده اندک و ناچیز

است.

ارزیابی پاسخگویان از امکانات حمل و نقل عمومی ۱۰۴.

متوسط هزینه ماهانه(هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۶۱	۲/۶	۴/۴	۳/۲	۳/۶	۳/۰	۲/۶	۲/۸	۲/۳	۴/۶	۳/۴	۳/۱	زیاد
۷۶۲	۵۵/۶	۵۳/۱	۵۳/۴	۵۴/۵	۵۶/۸	۵۲/۹	۵۵/۳	۵۴/۷	۵۳/۵	۵۵/۰	۵۳/۸	متوسط
۷۵۶	۴۱/۸	۴۲/۵	۴۳/۴	۴۱/۹	۴۰/۱	۴۴/۵	۴۱/۹	۴۳/۰	۴۱/۹	۴۱/۶	۴۳/۱	کم
۷۶۰	۳۱۶۱	۱۴۸۲	۱۲۰۷	۲۱۹۱	۸۵۷	۶۱۶	۱۱۶۴	۱۸۸۳	۱۸۳۹	۲۴۰۷	۲۴۷۲	تعداد
۰/۰۶۳	۰/۰۵۰		۰/۰۲۳				۰/۰۴۱			۰/۰۱۷		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۰۳		۰/۵۳۸				۰/۰۰۲			۰/۵۰۷		معناداری

ساکنان محلات مختلف در باره امکانات حمل و نقل عمومی، ارزیابی متفاوتی دارند. بیشترین کمبود دسترسی به امکانات حمل و نقل عمومی از سوی ساکنان محلات فقیرنشین ابراز شده است. (۴۷ درصد). بعد از آن محلات به لحاظ اقتصادی بالا قرار دارد. ۴۵ درصد ساکنان این محلات نیز به کمبود امکانات حمل و نقل عمومی اشاره کرده‌اند. بر اساس یافته‌های به دست آمده طبقات پایین و بالا تقریباً به یک اندازه به کمبود امکانات حمل و نقل عمومی اشاره کرده‌اند. در حالی که محلات متوسط، نسبتاً کمبود کمتری را ابراز کرده‌اند. این نسبت برای این نوع محلات ۴۱ درصد است.

^{۱۰} آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتاست.

۱۰۵. ارزیابی پاسخگویان از امکانات حمل و نقل عمومی به تفکیک خوشه

خوشه	بیش از نیاز	به اندازه	کمتر از نیاز
۱	۲	۵۲	۴۶
۲	۴	۴۸	۴۸
۳	۳	۵۷	۴۰
۴	۲	۵۷	۴۱
۵	۴	۵۷	۳۹
۶	۴	۵۷	۴۰
۷	۳	۶۱	۳۵
۸	۵	۴۸	۴۷
۹	۲	۵۳	۴۵
۱۰	۳	۵۳	۴۵
جمع	۱۶۱	۲۶۵۵	۲۰۶۶
وی کرامر	۰/۰۷		
معنی داری	۰/۰۰۰		

۱۰۶. ارزیابی پاسخگویان از امکانات محله خود

گزینه	امکانات آموزشی		امکانات درمانی		بازار میوه و تره بار		امکانات بازی کودکان		امکانات تفریحی	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
بیش از نیاز	۱۸۲	۴	۱۳۱	۳	۱۴۹	۳	۱۶۱	۳	۷۸	۲
به اندازه	۲۹۵۹	۵۹	۲۸۲۰	۵۶	۲۴۷۸	۵۰	۲۶۵۵	۵۳	۱۱۹۴	۲۴
کمتر از نیاز	۱۴۲۵	۲۸	۱۹۴۹	۳۹	۲۲۸۲	۴۶	۲۰۶۶	۴۱	۳۵۳۱	۷۱
نمی دانم	۳۹۵	۸	۶۰	۱	۵۶	۱	۷۶	۲	۱۴۱	۳
بدون پاسخ	۳۹	۱	۴۰	۱	۳۵	۱	۴۲	۱	۵۶	۱
جمع	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰

به نظر می رسد کمبود امکانات تفریحی چنان گسترده است که در باره آن بین تمام گروه ها اتفاق نظر وجود

دارد. مردان و زنان، سنین مختلف و افراد مجرد و متأهل در باره کمبود امکانات تفریحی اشتراک نظر دارند. تنها

تفاوت اندکی میان افراد بر حسب وضعیت تحصیلی مشاهده می شود. افراد بی سواد و دارای تحصیلات ابتدایی

کمتر از دیگر گروه ها به کمبود امکانات تفریحی اشاره کرده اند. ۶۸ درصد افراد دارای تحصیلات ابتدایی، امکانات

تفریحی محله خود را کم توصیف کرده اند. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات متوسط و بالاتر ۷۵ درصد

است.

ارزیابی افراد از امکانات تفریحی محله خود بر حسب وضعیت اقتصادی متفاوت است. کسانی که در موقعیت پایین اقتصادی قرار دارند، کمتر به کمبود امکانات تفریحی اشاره کرده‌اند. متوسط هزینه خانوار این گروه ۶۸۵ هزار تومان است. این رقم برای کسانی که بیشتر به کمبود اشاره کرده‌اند، ۷۵۳ هزار تومان است. با این حال، افرادی که وضعیت اقتصادی بالاتری داشته‌اند، امکانات تفریحی محله خود را متوسط توصیف کرده‌اند. برای بررسی دقیق‌تر این موضوع به پاسخ‌های ساکنان خوشه‌های مختلف می‌پردازیم.

۱۰۷. ارزیابی پاسخگویان از امکانات تفریحی

متوسط هزینه (ماهانه هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۶۸۵	۱/۴	۱/۸	۱/۰	۱/۵	۱/۸	۲/۹	۱/۷	۱/۳	۱/۹	۱/۶	۱/۶	زیاد
۷۹۲	۲۴/۷	۲۵/۳	۲۴/۶	۲۴/۷	۲۲/۴	۲۹/۶	۲۷/۸	۲۲/۹	۲۵/۱	۲۴/۲	۲۵/۴	متوسط
۷۵۵	۷۴/۰	۷۲/۹	۷۴/۴	۷۳/۸	۷۵/۹	۶۷/۵	۷۰/۵	۷۵/۸	۷۳/۱	۷۴/۱	۷۳/۰	کم
۷۶۳	۳۱۱۵	۱۴۶۰	۱۱۹۰	۲۱۶۹	۸۴۵	۵۸۸	۱۱۲۸	۱۸۵۸	۱۸۱۱	۲۳۶۷	۲۴۳۳	تعداد
۱۱۰/۰۶۳	۰/۰۱۸		۰/۰۴۶				۰/۰۳۴			۰/۰۱۴		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۴۹۵		۰/۰۰۳				۰/۰۲۳			۰/۶۱۲		معناداری

توزیع پاسخ‌ها در محلات نشان می‌دهد ساکنان محلات پایین بیشتر از دیگران به کمبود امکانات تفریحی اشاره کرده‌اند. ۷۸ درصد ساکنان این نوع محلات، امکانات تفریحی محله خود را کم و ناچیز دانسته‌اند. این نسبت برای محلات متوسط رو به پایین ۷۵ درصد، متوسط رو به بالا ۷۲ درصد و برای محلات بالای ۶۶ درصد است. بر اساس این شواهد می‌توان چنین نتیجه گرفت که ارزیابی امکانات تفریحی بیشتر تابع وضعیت و دسترسی محله است.

^{۱۱} آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتااست.

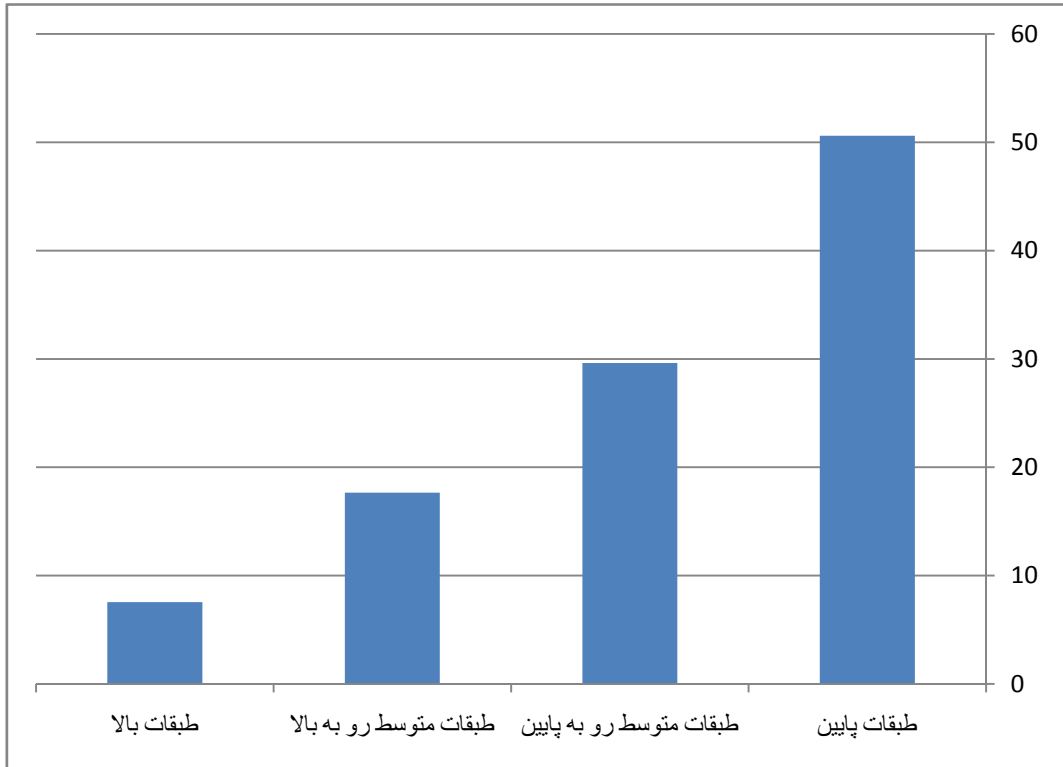
بخش دوم: تجربه فضای شهری

۱۰۸. ارزیابی پاسخگویان از امکانات تفریحی به تفکیک خوشه

خوشه	بیش از نیاز	به اندازه	کمتر از نیاز
۱	۱	۲۰	۷۹
۲	۳	۲۰	۷۷
۳	۳	۲۳	۷۴
۴	۱	۲۴	۷۵
۵	۱	۲۴	۷۵
۶	۳	۲۲	۷۵
۷	۱	۲۰	۷۹
۸	۲	۳۵	۶۴
۹	۱	۲۶	۷۳
۱۰	۱	۴۱	۵۹
جمع	۷۸	۱۱۹۴	۳۵۳۱
وی کرامر	۰/۱		
معنی داری	۰/۰۰۰		

در نمودار زیر درصد پاسخگویانی که به کمبود امکانات تفریحی اشاره کرده‌اند به تفکیک محله آمده است.

نمودار ۲۹. کمبود امکانات تفریحی به تفکیک محلات

ارزیابی کیفیت محیط

از پاسخگویان در باره کیفیت کالبدی محله سوال شد. این مفهوم در پنج بُعد مورد سنجش قرار گرفت: فضای نظافت، میزان فضای سبز محله، فضای مناسب برای پیاده‌روی، وضعیت روشنایی و آلودگی صوتی در محله. در این سوالات هدف اصلی، ارزیابی پاسخگویان از وضعیت محله خود است و نه سنجش این متغیرها به لحاظ واقعی.

بر اساس پاسخ‌های به دست آمده می‌توان گفت ساکنان محلات نسبت به کیفیت محله خود، توافق نظر ندارند. بیشتر پاسخگویان نظافت و تمیزی محله خود را خوب و متوسط ارزیابی کرده‌اند و تنها یک چهارم پاسخگویان وضعیت نظافت محله خود را نامناسب دانسته‌اند. در مورد فضای سبز محله اکثریت پاسخگویان به

کمبود یا نبود فضای سبز در محله خود اشاره کرده‌اند. کمتر از یک چهارم پاسخگویان فضای سبز محله خود را کافی دانسته‌اند. پراکندگی نظرات در هر سه مورد زیاد است. در حالی که اکثریت پاسخگویان بر این نظرند که محله آنان فضای مناسبی برای پیاده‌روی ندارد. در مورد آلودگی صوتی نیز اکثریت پاسخگویان میزان آن را در محله خود زیاد می‌دانند. به این ترتیب می‌توان گفت نزدیک به یک چهارم پاسخگویان، کیفیت محله خود را بر اساس دو معیار فضای مناسب پیاده‌روی و آلودگی صوتی نامناسب دانسته‌اند. در حالی که بیشتر پاسخگویان وضعیت روشنایی محله خود را مناسب دانسته‌اند.

مقایسه پاسخ‌ها نشان می‌دهد پاسخگویان در ارزیابی وجوهی که شاید بتوان آن را کیفیت زیباشناختی محله (فضای سبز، پیاده‌روی، و آلودگی صوتی) نامید، نظرات منفی بیشتری ابراز کرده‌اند.

۱۰۹. نظر پاسخگویان در باره کیفیت محله

پاسخ	وضعیت نظافت		میزان فضای سبز		فضای مناسب پیاده‌روی		وضعیت روشنایی		میزان آلودگی صوتی	
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد
زیاد	۳۶	۱۷۸۲	۲۲	۱۰۶۷	۱۹	۹۳۹	۴۷	۲۳۱۹	۳۱	۱۵۲۲
متوسط	۴۱	۲۰۲۲	۳۳	۱۶۵۲	۳۱	۱۵۳۰	۳۰	۱۵۰۷	۴۲	۲۰۸۷
خیلی کم	۲۳	۱۱۶۹	۴۵	۴۹۷۱	۵۰	۲۴۷۸	۲۳	۱۱۴۲	۲۷	۱۳۴۸
جمع	۱۰۰	۴۹۷۳	۱۰۰	۴۹۷۱	۱۰۰	۴۹۴۷	۱۰۰	۴۹۶۸	۱۰۰	۴۹۵۷

بر اساس نتایج به دست آمده، زنان و مردان، و نیز گروه‌های سنی مختلف در ارزیابی وضعیت نظافت محله نظرات مشترکی دارند و تفاوت معناداری بین آنان دیده نمی‌شود. در حالی که گروه‌های مختلف تحصیلی، نظافت محله خود را به نحوی متفاوت ارزیابی می‌کنند. افرادی که تحصیلات آنان دیپلم و کمتر است، محله خود را

کثیف‌تر می‌دانند. هم‌چنین افرادی که درآمد بالاتری^{۱۲} دارند، نظافت محله خود را بهتر از افراد کم‌درآمدتر می‌دانند.

۱۱۰. ارزیابی وضعیت نظافت محله بر حسب جنس، سن، تحصیلات، تاهل و متوسط هزینه

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تاهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۹۱	۳۵/۶	۳۶/۵	۳۸/۹	۳۵/۶	۳۳/۱	۳۴/۲	۳۷/۲	۳۴/۱	۳۶/۸	۳۶/۰	۳۵/۷	زیاد
۷۶۵	۴۰/۷	۴۰/۶	۴۳/۱	۴۱/۲	۴۱/۳	۳۲/۸	۳۶/۰	۴۲/۷	۴۱/۵	۴۰/۸	۴۰/۴	متوسط
۷۰۶	۲۳/۷	۲۲/۹	۱۷/۹	۲۳/۲	۲۵/۵	۳۳/۰	۲۶/۸	۲۳/۲	۲۱/۶	۲۳/۲	۲۳/۸	کم
۷۶۰ ^{۱۳}	۳۳۳۳	۱۵۰۰	۱۲۲۶	۲۲۳۶	۸۶۹	۶۳۱	۱۱۸۷	۱۹۱۷	۱۸۶۳	۲۴۶۲	۲۵۰۷	تعداد
۰/۰۶۳ ^{۱۴}	۰/۰۱۰		۰/۰۷۷				۰/۰۴۵			۰/۰۰۷		وی‌کرامر
۰/۰۰۰	۰/۸۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۱			۰/۸۹۰		معناداری

ساکنان خوشه‌های مختلف ارزیابی متفاوتی از وضعیت محله دارند. طبقات بالا، نظافت محله خود را خوب

ارزیابی کرده‌اند. در حالی که هر چه به محلات پایین نزدیک‌تر می‌شویم ارزیابی نسبت به نظافت منفی‌تر

می‌شود. ۴۸ درصد پاسخگویان محلات بالا وضعیت نظافت را خوب توصیف کرده‌اند. این نسبت برای محلات

متوسط رو به بالا ۳۹ درصد، متوسط رو به پایین ۳۴ درصد و پایین ۲۶ درصد است.

^{۱۲} در مورد وضعیت درآمد خانوار، هزینه و درآمد ماهانه خانوار سوال شده است. به دلیل این که پاسخگویان در مورد هزینه خانوار، با گشودگی بیشتری نظر داده‌اند، این رقم مبنای ارزیابی درآمد خانوار قرار گرفته است. تفاوت بین درآمد و هزینه اظهاری پاسخگویان، خود می‌تواند موضوع تحلیل مستقلی قرار گیرد.

^{۱۳} در تمام جداول مشابه، عدد این خانه از جدول میانگین هزینه ماهانه خانوار است.

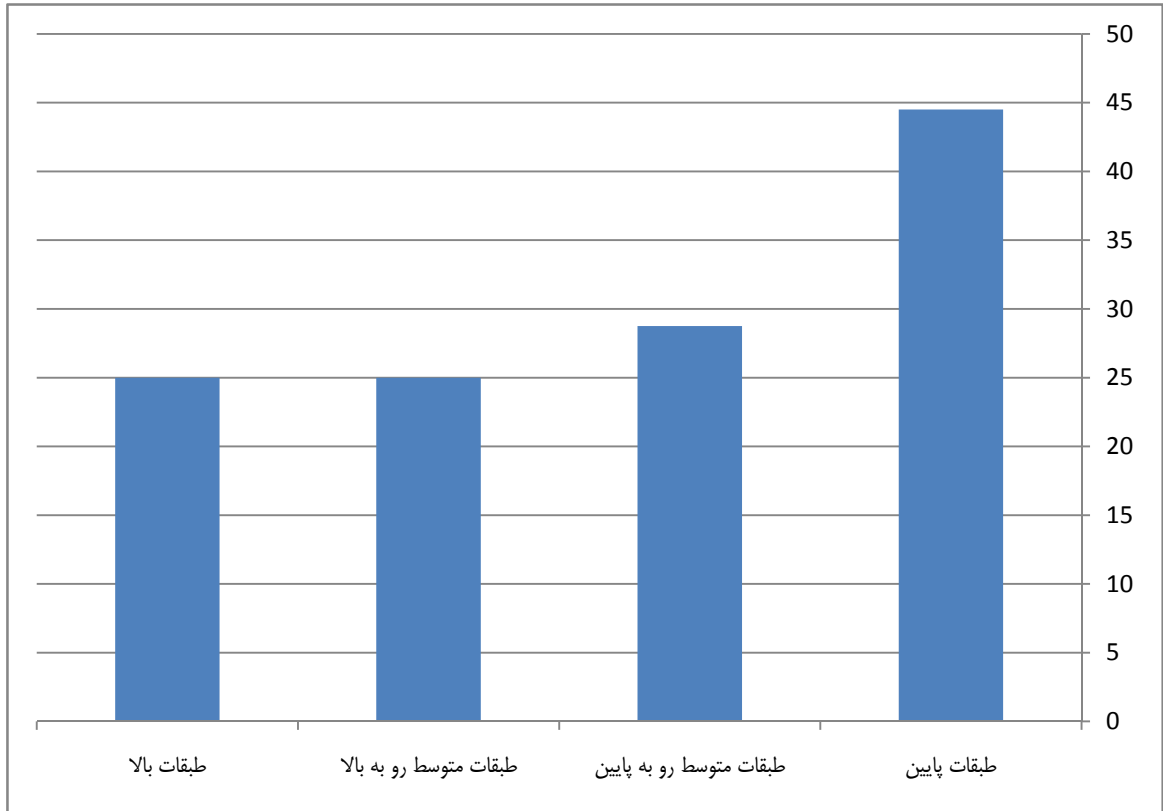
^{۱۴} آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتاست.

۱۱۱. ارزیابی پاسخگویان از وضعیت نظافت محله بر حسب خوشه

خوشه	خوب	متوسط	بد
۱	۲۹	۴۳	۲۸
۲	۲۲	۴۱	۳۷
۳	۲۹	۴۴	۲۶
۴	۲۵	۴۱	۳۴
۵	۴۰	۳۵	۲۵
۶	۴۰	۳۵	۲۵
۷	۳۷	۴۱	۲۲
۸	۴۱	۴۴	۱۵
۹	۵۰	۳۵	۱۵
۱۰	۴۵	۳۸	۱۷
جمع	۱۷۸۲	۲۰۲۲	۱۱۶۹
وی کرامر	۰/۱۴		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار زیر ارزیابی پاسخگویان را در باره نظافت محله خود به تفکیک موقعیت محله نشان می دهد.

نمودار ۳۰. وضعیت نظافت به نوع محلات

۱۱۲. ارزیابی پاسخگویان از وضعیت محله

میزان آلودگی صوتی	وضعیت روشنایی		فضای مناسب پیاده‌روی		میزان فضای سبز		وضعیت نظافت		پاسخ	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۳۱	۱۵۲۲	۴۷	۲۳۱۹	۱۹	۹۳۹	۲۲	۱۰۶۷	۳۶	۱۷۸۲	زیاد
۴۲	۲۰۸۷	۳۰	۱۵۰۷	۳۱	۱۵۳۰	۳۳	۱۶۵۲	۴۱	۲۰۲۲	متوسط
۲۷	۱۳۴۸	۲۳	۱۱۴۲	۵۰	۲۴۷۸	۴۵	۴۹۷۱	۲۳	۱۱۶۹	خیلی کم
۱۰۰	۴۹۵۷	۱۰۰	۴۹۶۸	۱۰۰	۴۹۴۷	۱۰۰	۴۹۷۱	۱۰۰	۴۹۷۳	جمع

ارزیابی زنان و مردان در مورد فضای سبز مشترک است و تفاوتی بین آنان دیده نمی‌شود. گروه‌های سنی

میانسال و بالاتر نسبت به جوانان، فضای سبز محله خود را ناکافی می‌دانند. تفاوت مشابهی در مورد

تحصیل‌کردگان مشاهده می‌شود. افراد تحصیل‌کرده در محلاتی زندگی می‌کنند که فضای سبز بیشتری دارد. این

نکته را می‌توان در بین گروه‌های درآمدی نیز مشاهده کرد. کسانی که از سطح بالاتر درآمد برخوردارند، بیشتر از

کسانی که درآمد پایین تری دارند، ارزیابی مثبت تری از فضای سبز محله خود دارند.

۱۱۳. ارزیابی پاسخگویان از فضای سبز بر حسب جنس، سن، تحصیلات، تاهل و متوسط هزینه

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تاهل		تحصیلات				گروه های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۹۱	۲۰/۵	۲۳/۲	۲۲/۵	۲۰/۶	۱۹/۴	۲۵/۲	۲۰/۶	۲۰/۳	۲۳/۲	۲۲/۰	۲۱/۰	زیاد
۷۸۱	۳۱/۶	۳۶/۳	۳۷/۳	۳۴/۱	۳۰/۳	۲۵/۱	۲۹/۱	۳۳/۵	۲۵/۲	۳۳/۱	۳۳/۳	متوسط
۷۳۵	۴۷/۱	۴۰/۵	۴۰/۱	۴۵/۳	۵۰/۲	۴۹/۰	۴۹/۶	۴۶/۲	۴۱/۶	۴۴/۹	۴۵/۷	کم
۷۵۹	۳۲۱۸	۱۵۰۴	۱۲۲۹	۲۲۳۷	۱۷۰	۶۲۴	۱۱۸۳	۱۹۱۹	۱۸۶۳	۲۴۶۲	۲۵۰۵	تعداد
۱۵/۰۶۳	۰/۰۶۹		۰/۰۶۴				۰/۰۴۷			۰/۰۱۳		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۰۵۳		معناداری

یافته ها نشان می دهد که در محلات پایین و متوسط رو به پایین، کمبود فضای سبز بیشتر ابراز شده است /

بیش از نیمی از ساکنان این محلات، فضای سبز محله خود را ناکافی دانسته اند. در حالی که این نسبت برای

محلات متوسط رو به بالا و محلات بالا به ترتیب ۳۵ و ۳۸ درصد است. به این ترتیب، فاصله ای از جهت احساس

برخورداری از فضای سبز به چشم می خورد که بر نوعی فاصله جنوب و شمال شهر تطابق دارد. مناطق فقیرنشین

کمبود فضای سبز را بیشتر از مناق ثروتمندنشین ابراز می کنند.

^{۱۵} آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول های مشابه در این متن) رقم اتااست.

۱۱۴. ارزیابی پاسخگویان از وضعیت فضای سبز محله بر حسب خوشه

خوشه	خوب	متوسط	بد
۱	۲۲	۲۷	۵۱
۲	۲۴	۲۷	۵۰
۳	۱۷	۲۹	۵۴
۴	۱۳	۳۰	۵۷
۵	۲۴	۲۸	۴۸
۶	۲۱	۲۸	۵۰
۷	۲۴	۳۵	۴۱
۸	۲۴	۴۸	۲۸
۹	۲۱	۳۸	۴۱
۱۰	۲۳	۴۲	۳۵
جمع	۱۰۶۷	۱۶۵۲	۲۲۵۲
وی کرامر	۰/۱۳۲		
معنی داری	۰/۰۰۰		

۱۱۵. نظر پاسخگویان در باره کیفیت محله

پاسخ	وضعیت نظافت		میزان فضای سبز		فضای مناسب پیاده‌روی		وضعیت روشنایی		میزان آلودگی صوتی	
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد
زیاد	۳۶	۱۷۸۲	۲۲	۱۰۶۷	۱۹	۹۳۹	۴۷	۲۳۱۹	۳۱	۱۵۲۲
متوسط	۴۱	۲۰۲۲	۳۳	۱۶۵۲	۳۱	۱۵۳۰	۳۰	۱۵۰۷	۴۲	۲۰۸۷
خیلی کم	۲۳	۱۱۶۹	۴۵	۴۹۷۱	۵۰	۲۴۷۸	۲۳	۱۱۴۲	۲۷	۱۳۴۸
جمع	۱۰۰	۴۹۷۳	۱۰۰	۴۹۷۱	۱۰۰	۴۹۴۷	۱۰۰	۴۹۶۸	۱۰۰	۴۹۵۷

نظرات زنان و مردان در مورد فضای مناسب برای پیاده‌روی در محله، مشترک است. همین اشتراک نظر بین

گروه‌های تحصیلی مشاهده می‌شود. گروه‌های سنی میانسال و سالخورده معتقدند محله آنان فضای مناسب برای

پیاده‌روی ندارد. کسانی که سطح درآمد پایین‌تری دارند، فضای پیاده‌روی محله خود را ناکافی و کسانی که درآمد

بیشتری دارند، آن را کافی دانسته‌اند.

۱۱۶. ارزیابی پاسخگویان از فضای مناسب برای پیاده‌روی محله بر حسب جنس، سن، تحصیلات، تاهل و

متوسط هزینه

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۸۱	۱۸/۳	۲۰/۱	۲۰/۲	۱۷/۷	۱۸/۶	۲۱/۷	۲۰/۰	۱۷/۵	۱۹/۹	۱۸/۹	۱۹/۱	زیاد
۷۹۳	۲۹/۵	۳۴/۰	۳۲/۳	۳۱/۹	۲۹/۵	۲۶/۶	۲۷/۳	۳۱/۴	۳۲/۷	۲۹/۹	۳۱/۹	متوسط
۷۳۰	۵۲/۲	۴۵/۹	۴۷/۵	۵۰/۴	۵۱/۹	۵۱/۷	۵۲/۷	۵۱/۱	۴۷/۴	۵۱/۲	۴۹/۱	کم
۷۶۱	۳۲۰۶	۱۴۹۶	۱۲۱۸	۲۲۲۶	۱۶۹	۶۲۳	۱۱۷۶	۱۹۱۰	۱۸۵۵	۲۴۵۰	۲۴۹۳	تعداد
۰/۰۶۳ ^{۱۶}	۰/۰۵۹		۰/۰۳۷				۰/۰۳۹			۰/۰۲۴		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰		۰/۰۳۴				۰/۰۰۴			۰/۲۵۵		معناداری

بیشترین کمبود برای فضای پیاده‌روی از سوی ساکنان منایق فقیرنشین ابراز شده است. ۵۸ درصد مناطق به

لحاظ اقتصادی پایین فضای مناسب برای پیاده‌روی ندارند. این نسبت برای محلات متوسط رو به پایین ۵۲ درصد،

مناطق متوسط رو به بالا ۳۸ درصد و محلات بالا ۴۹ درصد است.

۱۱۷. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان فضای مناسب برای پیاده‌روی

بد	متوسط	خوب	خوشه
۵۶	۲۵	۱۸	۱
۶۰	۲۵	۱۹	۲
۶۵	۲۴	۱۵	۳
۵۲	۳۱	۱۱	۴
۴۰	۳۵	۱۷	۵
۵۰	۲۸	۲۶	۶
۳۶	۴۵	۲۲	۷
۴۰	۳۸	۲۰	۸
۴۸	۳۴	۲۲	۹
۵۰	۳۱	۱۹	۱۰
۴۹۴۷	۱۵۳۰	۹۳۹	جمع
۰/۱۳۳			وی کرامر
۰/۰۰۰			معنی‌داری

^{۱۶} آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتااست.

۱۱۸. نظر پاسخگویان در باره کیفیت محله

گزینه	وضعیت نظافت		میزان فضای سبز		فضای مناسب پیاده‌روی		وضعیت روشنایی		میزان آلودگی صوتی	
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد
زیاد	۳۶	۱۷۸۲	۲۲	۱۰۶۷	۱۹	۹۳۹	۴۷	۲۳۱۹	۳۱	۱۵۲۲
متوسط	۴۱	۲۰۲۲	۳۳	۱۶۵۲	۳۱	۱۵۳۰	۳۰	۱۵۰۷	۴۲	۲۰۸۷
خیلی کم	۲۳	۱۱۶۹	۴۵	۴۹۷۱	۵۰	۲۴۷۸	۲۳	۱۱۴۲	۲۷	۱۳۴۸
جمع	۱۰۰	۴۹۷۳	۱۰۰	۴۹۷۱	۱۰۰	۴۹۴۷	۱۰۰	۴۹۶۸	۱۰۰	۴۹۵۷

گروه‌های مختلف در باره وضعیت روشنایی محله خود نظرات مشترکی دارند. تفاوتی بین زنان و مردان، گروه‌های تحصیلی، سنی و وضعیت تاهل مشاهده نمی‌شود. تنها تفاوت مشاهده شده به وضعیت درآمدی پاسخگویان مربوط می‌شود. پاسخگویانی که درآمد پایین‌تری دارند، وضعیت روشنایی محله خود را بد می‌دانند در حالی که گروه‌های متوسط و بالای اقتصادی، وضعیت روشنایی محله خود را خوب ارزیابی کرده‌اند.

۱۱۹. ارزیابی پاسخگویان از وضعیت روشنایی محله بر حسب جنس، سن، تحصیلات، تاهل و متوسط هزینه

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تاهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۴۵/۰	۴۸/۳	۴۴/۹	۴۷/۰	۴۹/۰	۵۰/۸	۴۴/۹	۴۵/۰	۴۸/۶	۴۴/۷	۴۷/۱	۷۷۶
متوسط	۳۱/۱	۲۹/۶	۳۰/۶	۳۰/۹	۲۹/۱	۲۵/۱	۲۹/۵	۳۱/۸	۳۱/۲	۳۱/۲	۳۰/۲	۷۷۸
کم	۲۳/۹	۲۲/۱	۲۴/۶	۲۲/۲	۲۱/۹	۲۴/۱	۲۵/۶	۲۳/۲	۲۰/۲	۲۴/۱	۲۲/۷	۷۰۰
تعداد	۲۵۰۴	۲۴۶۰	۱۸۵۷	۱۹۲۱	۱۱۸۴	۶۳۰	۸۷۱	۲۲۳۰	۱۲۲۶	۱۴۹۸	۳۲۳۰	۷۶۰
وی کرامر	۰/۰۳۴	۰/۰۲۶	۰/۰۴۵	۰/۰۲۳	۰/۰۰۳	۰/۰۶۳	۰/۰۰۰	۰/۰۲۳	۰/۰۲۸۴	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	

گزارش یافته‌ها بر حسب خوشه‌ها نیز همین نکته را تایید می‌کند. بیشتر ساکنان محلات متوسط و بالا، وضعیت روشنایی محله خود را خوب توصیف کرده‌اند. در حالی که ارزیابی منفی در باره وضعیت روشنایی در بین ساکنان محلات فقیرنشین و کم‌درآمد مشاهده می‌شود. ۳۰ درصد ساکنان محلات پایین وضعیت روشنایی محله خود را «نامناسب» دانسته‌اند. این نسبت برای محلات متوسط رو به پایین ۲۳ درصد، متوسط رو به بالا ۲۱ درصد

^{۱۷} آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتاست.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

و محلات ثروتمندنشین ۱۷ درصد است.

۱۲۰. ارزیابی وضعیت روشنایی محله به تفکیک خوشه‌ها

خوشه	خوب	متوسط	بد
۱	۴۱	۳۰	۳۰
۲	۳۹	۳۲	۲۹
۳	۴۶	۳۲	۲۲
۴	۴۶	۲۷	۲۷
۵	۴۵	۳۰	۲۵
۶	۵۱	۳۱	۱۸
۷	۴۶	۲۹	۲۵
۸	۵۱	۳۳	۱۶
۹	۵۴	۲۷	۱۸
۱۰	۵۲	۳۳	۱۵
جمع	۲۳۱۹	۱۵۰۷	۱۱۴۲
وی کرامر	۰/۰۹		
معنی داری	۰/۰۰۰		

۱۲۱. نظر پاسخگویان در باره کیفیت محله

گزینه	وضعیت نظافت		میزان فضای سبز		فضای مناسب پیاده‌روی		وضعیت روشنایی		میزان آلودگی صوتی	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
زیاد	۱۷۸۲	۳۶	۱۰۶۷	۲۲	۹۳۹	۱۹	۲۳۱۹	۴۷	۱۵۲۲	۳۱
متوسط	۲۰۲۲	۴۱	۱۶۵۲	۳۳	۱۵۳۰	۳۱	۱۵۰۷	۳۰	۲۰۸۷	۴۲
خیلی کم	۱۱۶۹	۲۳	۴۹۷۱	۴۵	۲۴۷۸	۵۰	۱۱۴۲	۲۳	۱۳۴۸	۲۷
جمع	۴۹۷۳	۱۰۰	۴۹۷۱	۱۰۰	۴۹۴۷	۱۰۰	۴۹۶۸	۱۰۰	۴۹۵۷	۱۰۰

ارزیابی پاسخگویان از میزان سر و صدا محله خود تقریباً یکسان است و تفاوتی بین آنان دیده نمی‌شود. ولی

ساکنان محلات فقیرنشین، محله خود را شلوغ و پر سر و صدا دانسته‌اند در حالی که ساکنان محلات بالاتر، محله

خود را آرام‌تر و کم سر و صدا ارزیابی کرده‌اند.

۱۲۲. ارزیابی پاسخگویان از میزان سر و صدا محله بر حسب جنس، سن، تحصیلات، تاهل و متوسط هزینه

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		وضعیت سرو صدا در محله
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۳۰	۳۱/۷	۲۸/۵	۳۰/۱	۲۹/۲	۳۴/۲	۳۲/۵	۳۱/۹	۳۲/۱	۲۸/۵	۳۰/۳	۳۱/۱	زیاد
۷۸۵	۴۰/۲	۱/۴۵	۴۲/۱	۴۳/۹	۴۰/۰	۳۸/۴	۳۹/۵	۴۱/۶	۴۴/۳	۴۳/۵	۴۰/۸	متوسط
۷۵۳	۲۸/۱	۲۶/۴	۲۷/۸	۲۶/۹	۲۵/۸	۲۹/۲	۲۸/۶	۲۶/۳	۲۷/۲	۲۶/۳	۲۸/۱	کم
۷۵۸	۳۲۱۷	۱۴۹۱	۱۲۲۳	۲۲۲۱	۸۷۱	۶۳۱	۱۱۸۰	۱۹۱۷	۱۸۵۴	۲۴۶۰	۲۴۹۳	تعداد
۱۸/۰/۰۶۳	۰/۰۴۶		۰/۰۳۶				۰/۰۳۲			۰/۰۲۸		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۰۶		۰/۰۵۰				۰/۰۳۵			۰/۱۳۵		معناداری

ساکنان محلات فقیرنشین بر پرسر و صدا بودن محله خود تاکید داشتند. ۴۵ درصد ساکنان این محلات،

محله خود را پر سر و صدا توصیف کرده‌اند. در بین محلات متوسط و بالا این ارزیابی کمتر است. ۲۹ درصد

ساکنان محلات متوسط رو به پایین، ۲۵ درصد محلات متوسط و بالا چنین توصیفی از محله خود داشته‌اند.

۱۲۳. ارزیابی پاسخگویان از آلودگی صوتی محله خود

خوشه	پر سر و صدا	معمولی	کم سر و صدا
۱	۴۱	۳۹	۱۹
۲	۴۸	۳۳	۱۸
۳	۲۸	۴۵	۲۷
۴	۳۵	۳۱	۳۴
۵	۲۸	۴۳	۲۸
۶	۲۴	۵۱	۲۵
۷	۲۸	۴۲	۳۰
۸	۲۲	۴۷	۳۱
۹	۲۱	۴۹	۳۰
۱۰	۲۹	۴۰	۳۱
جمع	۱۵۲۲	۲۰۸۷	۱۳۴۸
وی کرامر	۰/۱۴		
معنی‌داری	۰/۰۰۰		

^{۱۸} آماره این خانه از جدول (و در تمام جدول‌های مشابه در این متن) رقم اتااست.

کیفیت اجتماعی محیط

خصوصیات اجتماعی محله

مقایسه کلی

از دید پاسخگویان مهم‌ترین مشکل محله به ترتیب اعتیاد و بیکاری است. ۴۴ درصد پاسخگویان اعتیاد را مهم‌ترین مشکل ذکر کرده‌اند. ۴۲ درصد نیز به بیکاری به عنوان مهم‌ترین مشکل اشاره کرده‌اند. بعد از آن مواد فروش‌ها و دزدی مهم‌ترین مشکلات محله بیان شده است. به تعبیر دیگر، اعتیاد، بیکاری، مواد فروش‌ها و دزدی مهم‌ترین مشکلات محله‌اند. از دید پاسخگویان زنان خیابانی، کودکان خیابانی، کارتن‌خواب‌ها و مهاجرین خارجی کم‌اهمیت‌ترین مشکلات محله‌اند. زنان و کودکان خیابانی از سوی ۱۰ درصد و کارتن‌خواب‌ها و مهاجرین خارجی از سوی ۱۵ درصد پاسخگویان ابراز شده است.

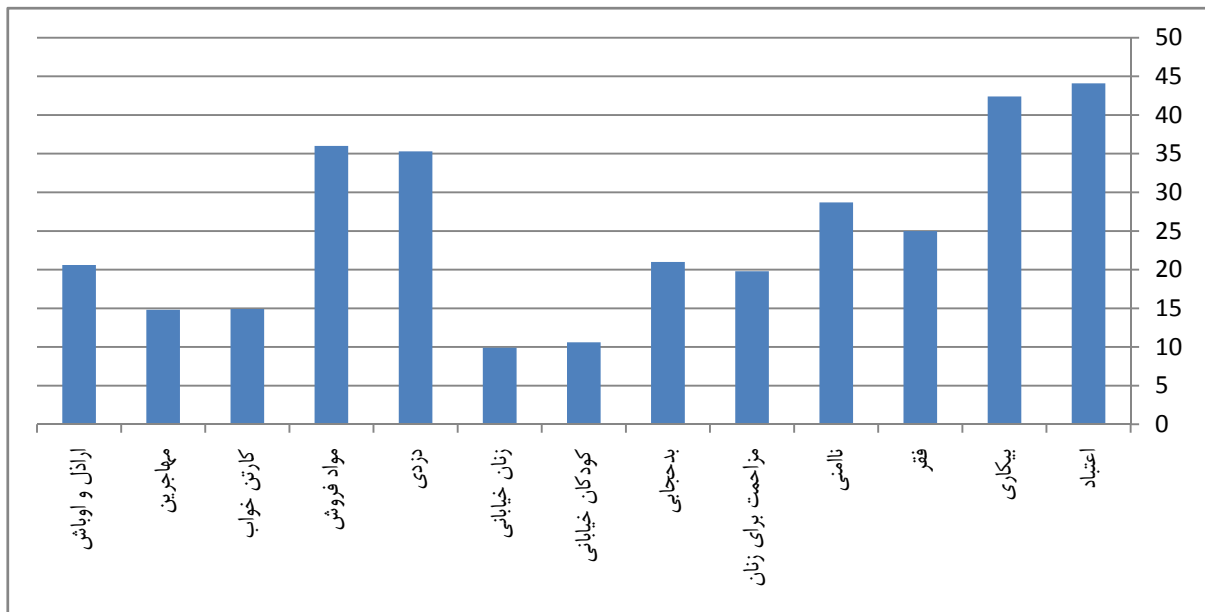
در اظهار نظر در باره مشکلات محله، بیشترین ابهام در مورد موادفروش‌ها (۱۸ درصد)، بیکاری (۱۷ درصد)، مهاجرین خارجی (۱۵ درصد) و اعتیاد (۱۳ درصد) ابراز شده است. در مورد ناامنی (۲ درصد)، بدحجابی (۵ درصد) و مزاحمت برای زنان (۵ درصد) کمترین ابهام ابراز شده است. به تعبیر دیگر، در این موارد پاسخگو اظهار نظر قطعی (موافق یا مخالف) کرده است.

۱۲۴. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

گزینه	اعتیاد		بیکاری		فقر		نالمنی		مزاحمت برای دختران و زنان		بدحجابی		کودکان خیابانی		زنان خیابانی		دزدی		مواد فروش		کارتن خوابها		مهاجرین خارجی		اراذل و اوباش	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
زیاد	۳۱۹۴	۱/۴۴	۳۱۰۴	۴/۴۲	۱۲۳۷	۰/۲۵	۱۴۲۱	۷/۲۸	۹۷۹	۸/۱۹	۱۰۳۶	۰/۲۱	۵۲۶	۶/۱۰	۴۹۰	۹/۹	۱۷۴۴	۳/۳۵	۱۷۷۱	۰/۳۶	۷۳۳	۱۴/۹	۷۲۶	۱۴/۸	۱۰۱۸	۶/۲۰
متوسط	۸۹۰	۹/۱۷	۱۱۶۶	۵/۲۳	۱۷۲۴	۸/۳۴	۱۴۹۲	۲/۳۰	۱۰۶۰	۴/۲۱	۴/۲۵	۱۲۵۰	۶۹۸	۱/۱۴	۷۰۱	۲/۱۴	۱۱۵۱	۳/۲۳	۷۲۴	۷/۱۴	۲۹۱۳	۵۹/۲	۲۷۱۹	۵۵/۳	۹۲۹	۸/۱۸
خیلی کم	۱۲۳۹	۹/۲۴	۸۷۰	۵/۱۷	۱۵۷۰	۷/۳۱	۱۹۱۹	۸/۳۸	۲۶۳۶	۳/۵۳	۷/۴۸	۳۴۰۰	۳۲۹۰	۶/۶۶	۳۰۱۲	۲/۶۱	۱۷۲۸	۹/۳۴	۱۵۴۹	۵/۳۱	۵۴۵	۱۱/۱	۷۵۵	۱۵/۴	۲۶۳۳	۲/۵۳
نمی‌دانم	۶۵۰	۱/۱۳	۸۲۵	۶/۱۶	۴۲۲	۵/۸	۱۱۶	۳/۲	۲۶۷	۴/۵	۲۴۱	۹/۴	۴۲۵	۶/۸	۷۲۲	۷/۱۴	۳۲۲	۵/۶	۸۷۷	۸/۱۷	۴۹۲۳	۱۰۰/۰	۴۹۱۷	۱۰۰/۰	۳۶۹	۵/۷
جمع	۴۹۷۳	۰/۱۰۰	۴۹۶۵	۰/۱۰۰	۴۹۵۲	۰/۱۰۰	۴۹۴۸	۰/۱۰۰	۴۹۴۲	۰/۱۰۰	۴۹۳۷	۰/۱۰۰	۴۹۳۹	۰/۱۰۰	۴۹۲۵	۰/۱۰۰	۴۹۴۵	۰/۱۰۰	۴۹۲۱	۰/۱۰۰	۷۳۲	۱۴/۹	۷۲۶	۱۴/۸	۴۹۴۹	۰/۱۰۰

در نمودار زیر وضعیت مشکلات محله نمایش داده شده است:

نمودار ۳۱. مهم ترین مشکلات محله از دید پاسخگویان

اعتیاد - محله

زنان و مردان در ارزیابی مشکل محله به یک اندازه به اعتیاد اشاره کرده‌اند. ۵۰ درصد مردان و ۵۲ درصد

زنان، اعتیاد مشکل حاد محله است. تفاوتی بین ارزیابی این دو گروه مشاهده نمی‌شود.

۱۲۵. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

اعتیاد		گزینه
درصد	تعداد	
۱/۴۴	۲۱۹۴	زیاد
۹/۱۷	۸۹۰	متوسط
۹/۲۴	۱۲۳۹	خیلی کم

جوانان بیشتر از دیگر گروه‌های سنی به زیاد بودن اعتیاد در محله خود اشاره کرده‌اند. ۵۲ درصد جوانان و میانسالان بر این باورند که اعتیاد به میزان زیادی در محله آنان وجود دارد. ۴۷ درصد افراد بالاتر از ۵۰ سال چنین نظری دارند.

پاسخگویان بی‌سواد و دارای تحصیلات ابتدایی بیشتر از دیگر گروه‌ها اعتیاد را مشکل محله خود می‌دانند. ۶۰ درصد اعضای این گروه اعتیاد را مشکل محله خود می‌دانند. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات عالی ۳۹ درصد است.

تفاوت ناچیزی بین ارزیابی افراد مجرد و متاهل مشاهده می‌شود. افراد متاهل اندکی بیش از افراد مجرد، اعتیاد را به عنوان مشکل محله خود می‌بینند. هر چند این تفاوت بسیار ناچیز است.

ارزیابی افراد در مورد مشکل محله با وضعیت اقتصادی آن ارتباط دارد. کسانی که وضعیت اقتصادی پایین‌تری دارند، بیشتر از دیگر گروه‌ها به مشکل اعتیاد به عنوان مشکل محله خود اشاره کرده‌اند. متوسط هزینه خانوار کسانی که اعتیاد را مشکل محله خود می‌دانند، ۶۵۷ هزار تومان است. این نسبت برای افرادی که اعتیاد را مشکل حاد محله خود نمی‌دانند، ۸۶۳ هزار تومان است.

۱۲۶. ارزیابی پاسخگویان در مورد میزان اعتیاد در محله

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۵۰	۵۲	۲/۵۲	۵۲/۰	۴۶/۵	۶۰/۲	۶۰/۷	۵۰/۷	۳۸/۷	۴۹/۹	۵۱/۳	۶۵۷/۴۶۵۷
متوسط	۲۱	۲۰	۲۱/۹	۲۰/۱	۱۹/۲	۱۵/۸	۱۶/۱	۲۲/۲	۲۳/۵	۲۳/۲	۱۸/۹	۸۲۷/۰۴۹۱
کم	۲۹	۲۸	۲۵/۹	۲۷/۹	۳۴/۳	۲۴/۰	۲۳/۲	۲۷/۱	۳۷/۸	۲۷/۰	۲۹/۸	۸۶۳/۳۵۷۱
تعداد	۲۲۹۰	۲۰۲۹	۱۶۴۱	۱۶۷۱	۱۰۰۵	۵۵۸	۷۵۳	۱۹۵۵	۱۰۴۹	۱۳۴۲	۲۷۶۴	
وی کرامر	۰/۰۱۹		۰/۰۵۲			۰/۱۱۷			۰/۰۵۱		۰/۱۹۱	
معناداری	۰/۴۵۰		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۴		۰/۰۰۰	

بر اساس یافته‌های به دست آمده، ساکنان محلات فقیرنشین بیش از دیگر محلات با مشکل اعتیاد روبرویند. ۷۵ درصد ساکنان این محلات، اعتیاد را مشکل حاد محل خود می‌دانند. در حالی که محلات به لحاظ اقتصادی بالا، اعتیاد را مشکل حاد محله خود نمی‌دانند. ۱۹ درصد ساکنان محلات طبقات بالای اقتصادی اعتیاد را مشکل محله خود توصیف کرده‌اند. در محلات متوسط رو به پایین و محلات متوسط رو به بالا به ترتیب ۵۸ و ۳۷ درصد اعتیاد را مشکل محله خود دانسته‌اند. به نظر می‌رسد با توجه به عمومیت اعتیاد در مناطق فقیرنشین، ساکنان این نوع محلات بیشتر با این مشکل مواجه‌اند و در نتیجه آن را مشکل حاد محله خود می‌دانند.

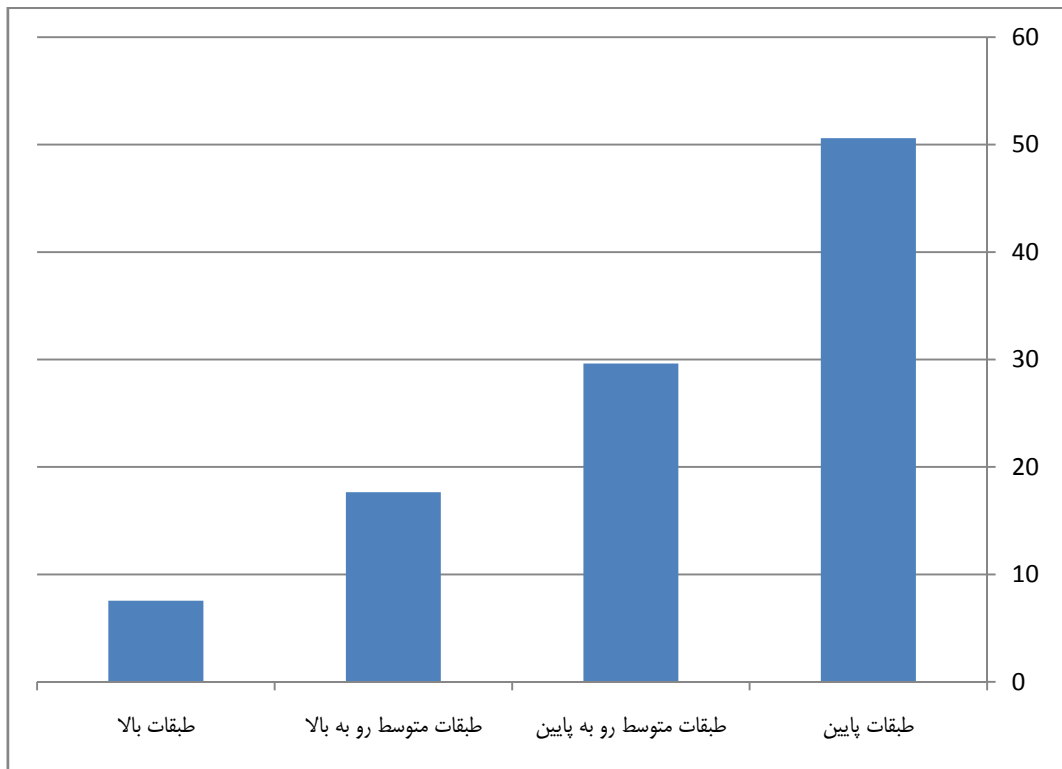
اگر محلات را بر حسب مهاجرت تقسیم کنیم، تفاوت ارزیابی چندان زیاد نخواهد بود. ۵۱ درصد پاسخگویان ساکن محلات دارای مهاجرت بالا، اعتیاد را مشکل محله خود دانسته‌اند. در محلاتی که مهاجرت پایین است، ۴۸ درصد چنین نظری ابراز کرده‌اند.

اما تقسیم محلات بر اساس بی‌سوادی زنان فاصله مهمی را در ارزیابی نشان می‌دهد. در مناطقی که بی‌سوادی زنان بالاست، اعتیاد مشکل اکثریت پاسخگویان است. ۷۴ درصد به این مشکل اشاره کرده‌اند. در محلاتی که بی‌سوادی زنان پایین است، تنها یک سوم (۳۳ درصد) پاسخگویان، اعتیاد را مشکل محله خود توصیف

۱۲۷. ارزیابی پاسخگویان از میزان اعتیاد به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۷۱/۲	۱۵/۷	۱۳/۱
۲	۷۷/۸	۱۱/۴	۱۰/۸
۳	۷۴/۹	۱۳/۹	۱۱/۲
۴	۷۲/۱	۱۲/۲	۱۵/۷
۵	۳۴/۹	۲۹/۵	۳۵/۶
۶	۵۰/۹	۲۶/۱	۲۳/۰
۷	۴۱/۷	۲۱/۸	۳۶/۵
۸	۳۱/۹	۲۹/۱	۳۸/۹
۹	۱۷/۵	۲۵/۱	۵۷/۴
۱۰	۲۰/۵	۲۴/۷	۵۴/۸
جمع	۲۱۹۴	۸۹۰	۱۲۳۹
وی کرامر	۰/۳۱۹		
معنی‌داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۳۲. مشکل اعتیاد به تفکیک محلات

بیکاری - محله

۱۲۸. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

بیکاری		گزینه
درصد	تعداد	
۴/۴۲	۲۱۰۴	زیاد
۵/۲۳	۱۱۶۶	متوسط
۵/۱۷	۸۷۰	خیلی کم
۶/۱۶	۸۲۵	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۶۵	جمع

بیکاری برای زنان و مردان به یک اندازه مشکل محله است. تفاوتی در ارزیابی زنان و مردان مشاهده نمی‌شود. گروه‌های سنی نیز در باره مشکل بیکاری به عنوان مشکل محله، اتفاق نظر دارند. از دید اکثریت پاسخگویان در سنین مختلف، بیکاری مشکل مهم محله محسوب می‌شود.

تفاوت آشکار و مهمی بین گروه‌های تحصیلی دیده می‌شود. دارندگان تحصیلات دانشگاهی کمتر از دیگر گروه‌ها، بیکاری را مشکل محله خود توصیف کرده‌اند. ۴۲ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات دانشگاهی، بیکاری را مشکل محله خود ذکر کرده‌اند. در مقابل، ۶۲ درصد افراد بی‌سواد و دارای تحصیلات ابتدایی چنین نظری در باره محله خود داشته‌اند. با افزایش سطح تحصیلات، از ذکر بیکاری به عنوان مشکل محله کاسته می‌شود.

افراد مجرد و متاهل در مورد مشکل بیکاری در محله اتفاق نظر دارند.

اطلاعات وضعیت اقتصادی پاسخگویان نشان می‌دهد افرادی که وضعیت اقتصادی پایین‌تری دارند، بیش از دیگر گروه‌های بیکاری را مشکل محله خود می‌دانند. با افزایش سطح اقتصادی پاسخگویان، از بیان بیکاری به عنوان مشکل محله کاسته می‌شود. یافته‌های به دست آمده به تفکیک خوشه‌ها و جهی دیگر از مساله را نشان می‌دهد.

۱۲۹. ارزیابی پاسخگویان در باره میزان بیکاری در محله

گزینه	جنس		گروه‌های سنی				تحصیلات		وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
زیاد	۵۰/۳	۵۱/۴	۵۰/۹	۵۰/۶	۵۱/۰	۶۱/۹	۵۶/۶	۵۰/۰	۴۲/۲	۵۱/۳	۵۰/۴	۶۹۹/۵۵۴۹
متوسط	۲۸/۶	۲۷/۷	۲۹/۶	۲۸/۷	۲۵/۱	۲۴/۰	۲۶/۲	۲۸/۶	۳۱/۲	۲۹/۲	۲۷/۴	۷۸۷/۲۹۴۸
کم	۲۱/۱	۲۰/۹	۱۹/۵	۲۰/۷	۲۳/۹	۱۴/۱	۱۷/۲	۲۱/۴	۲۶/۶	۱۹/۴	۲۲/۲	۸۸۳/۸۰۱۴
تعداد	۲۲۱۴	۱۹۲۲	۱۵۶۹	۱۵۷۴	۹۹۱	۵۴۶	۷۲۶	۱۸۶۹	۹۹۱	۱۳۰۱	۲۶۲۸	
وی کرامر	-/۰۱۱		-/۰۳۵				-/۰۹۴		-/۰۳۳		-/۰۳۸	
معناداری	-/۰۷۷۸		-/۰۳۵				-/۰۰۰		-/۰۱۱۳		-/۰۱۹	

۱۳۰. ارزیابی پاسخگویان از میزان بیکاری به تفکیک خوشه

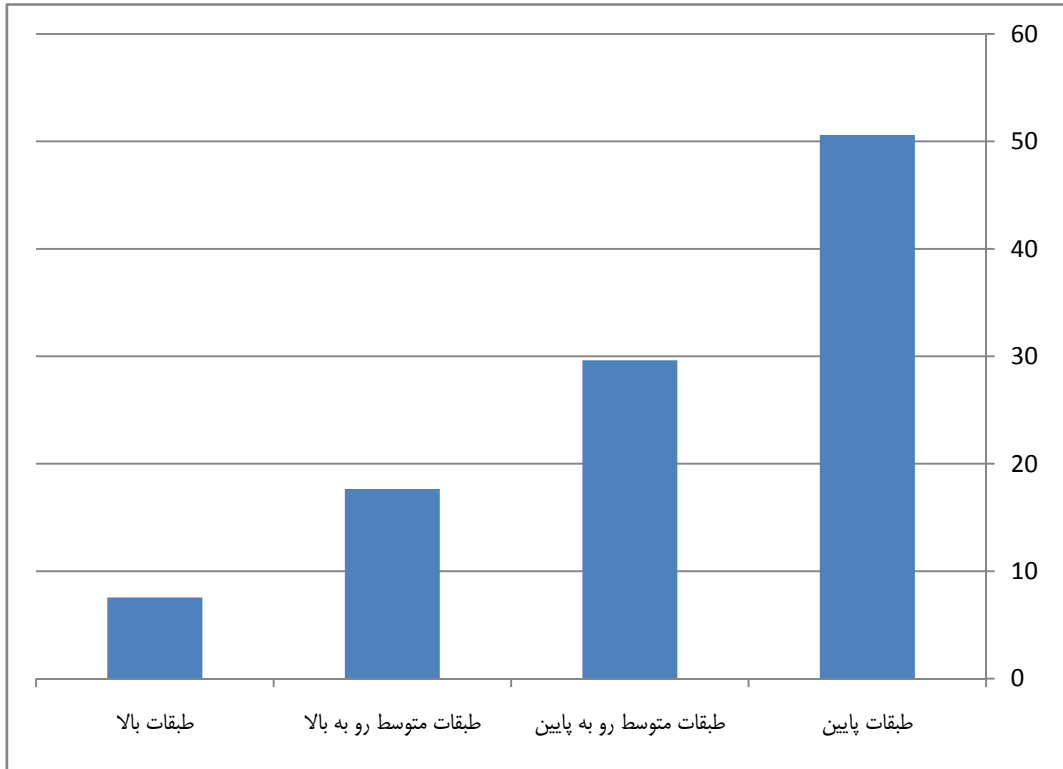
خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۶۶/۸	۲۲/۰	۱۱/۲
۲	۷۲/۶	۱۹/۱	۸/۳
۳	۶۲/۶	۲۸/۴	۹/۱
۴	۶۰/۲	۲۹/۵	۱۰/۲
۵	۴۸/۳	۳۱/۱	۲۰/۶
۶	۵۸/۳	۲۸/۸	۱۲/۹
۷	۵۰/۶	۲۶/۵	۲۲/۸
۸	۳۳/۲	۳۸/۴	۲۸/۵
۹	۱۸/۰	۳۱/۷	۵۰/۳
۱۰	۲۷/۵	۳۰/۸	۴۱/۷
جمع	۲۱۰۴	۱۱۶۶	۱۷۰
وی کرامر	-/۰۳		
معنی‌داری	-/۰۰۰		

به نظر می‌رسد بیکاری در محلات فقیرنشین تمرکز دارد و به همین دلیل از سوی ساکنان این نوع محلات هم بیشتر احساس می‌شود. ۷۰ درصد ساکنان محلات فقیرنشین، بیکاری را به میزان زیادی مشکل محله خود می‌دانند. با افزایش سطح اقتصادی محلات از نسبت این نظرات کاسته می‌شود. ۵۷ درصد ساکنان محلات متوسط رو به پایین بیکاری را مشکل محله خود ذکر کرده‌اند. در محلات متوسط رو به بالا این نسبت به ۴۲ درصد و در محلات ثروتمندنشین ۲۳ درصد، بیکاری را مشکل محله خود دانسته‌اند.

با در نظر گرفتن یافته‌های به دست آمده در مورد اعتیاد، می‌توان گفت شاهد تمرکز اعتیاد و بیکاری در محلات فقیرنشین شهر هستیم. نکته قابل توجه در اینجا، کم‌اهمیتی مهاجرپذیر بودن محله است. چنین تصور می‌شود که محلات مهاجرپذیر احتمالاً بیش از دیگر محلات با مشکل اعتیاد و بیکاری روبرو باشد. در حالی که ۵۰ درصد ساکنان محلات مهاجرپذیر، بیکاری را مشکل محله خود توصیف کرده‌اند. همین میزان در محلاتی که جمعیت مهاجر آن کم است، مشاهده می‌شود.

اگر محلات را بر اساس بی‌سوادی زنان تقسیم کنیم، به نتایج مشابه وضعیت اقتصادی می‌رسیم. ۶۶ درصد ساکنان محلاتی که بی‌سوادی زنان در آن بالاست، بیکاری را مشکل محله خود بیان کرده‌اند. ۳۹ درصد ساکنان محلاتی که بی‌سوادی زنان پایین است، چنین نظری ابراز کرده‌اند. بر این اساس، شاید بتوان گفت بی‌سوادی زنان هم عاملی فرهنگی و هم وضعیتی اقتصادی را بیان می‌کند. در زیر نمودار توزیع پاسخ‌ها به تفکیک وضعیت اقتصادی محلات ارائه شده است:

نمودار ۳۳. مشکل بیکاری به تفکیک محلات

فقر - محله

۱۳۱. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

فقر		گزینه
درصد	تعداد	
۰/۲۵	۱۲۳۷	زیاد
۱/۳۴	۱۷۲۴	متوسط
۷/۳۱	۱۵۷۰	خیلی کم
۵/۱	۴۲۲	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۵۳	جمع

زنان و مردان به یک اندازه فقر را مشکل محله خود می‌دانند و در این باره اتفاق نظر دارند. همین اشتراک

نظر در بین گروه‌های سنی دیده می‌شود. تمام سنین به یک اندازه فقر را مشکل محله می‌دانند و در این باره تفاوتی

بین آنان دیده نمی‌شود. اما تحصیلات از متغیرهای مهمی است که تفاوتی در ارزیابی موجب شده است.

پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی بیش از دیگر گروه‌ها فقر را مشکل محله خود دانسته‌اند. (۳۹ درصد). این نسبت برای افراد دارای تحصیلات دانشگاهی ۱۹ درصد است. هر چه تحصیلات افزایش می‌یابد از بیان فقر به عنوان مشکل محله کاسته می‌شود.

وضعیت اقتصادی پاسخگو در مورد مشکل فقر در محله موثر است. افراد کم‌درآمدتر بیش از دیگران فقر را مشکل محله خود می‌دانند. هزینه متوسط خانوارهایی که فقر را مشکل محله می‌دانند، ۶۷۶ هزار تومان است. این رقم برای کسانی که فقر را مشکل محله خود نمی‌دانند، ۸۸۱ هزار تومان است.

۱۳۲. ارزیابی پاسخگویان از میزان فقر در محله

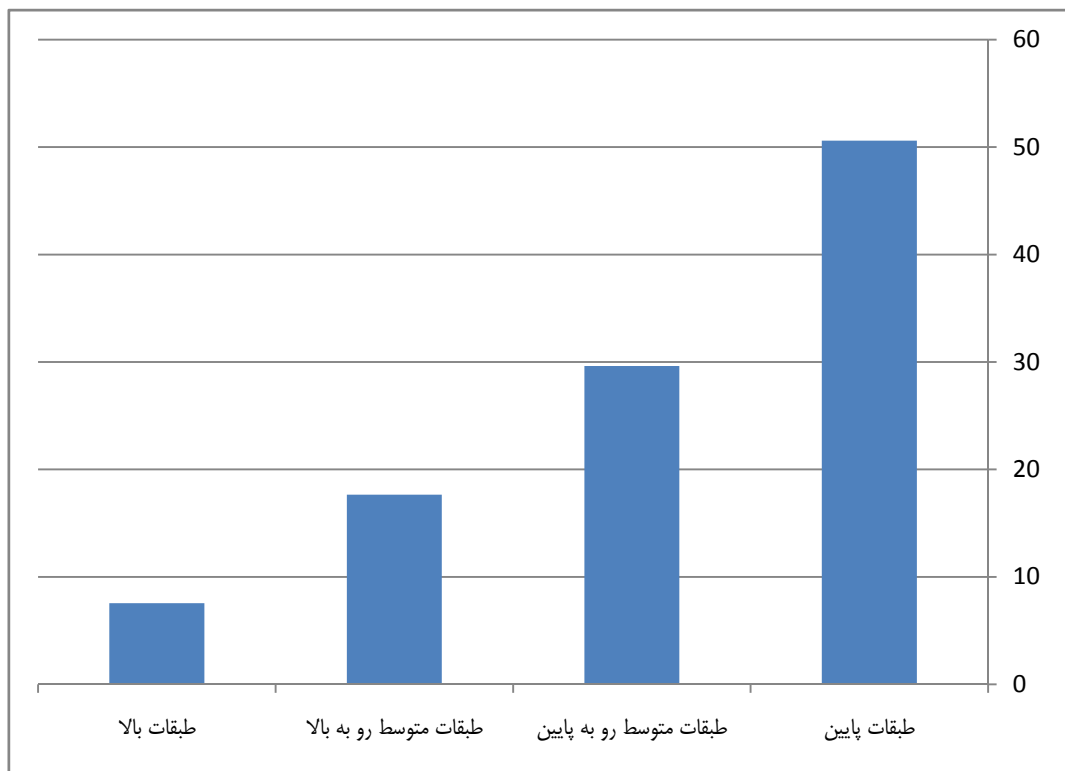
گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۲۸/۴	۲۶/۰	۲۸/۱	۲۶/۹	۲۶/۴	۳۹/۱	۳۳/۳	۲۶/۱	۱۹/۳	۲۷/۹	۲۶/۷	۶۷۶/۴۰۶۰
متوسط	۳۷/۶	۳۸/۶	۳۸/۴	۳۹/۸	۳۴/۸	۳۴/۹	۳۸/۶	۳۹/۱	۳۷/۴	۳۷/۷	۳۸/۳	۷۲۵/۰۷۵۴
کم	۳۴/۰	۳۵/۴	۳۳/۵	۳۳/۲	۳۸/۸	۲۶/۰	۲۸/۱	۳۴/۸	۴۳/۳	۳۴/۴	۳۵/۱	۸۸۱/۰۹۷۰
تعداد	۲۳۳۹	۲۱۸۹	۱۷۰۲	۱۷۴۸	۱۰۷۶	۵۷۳	۷۸۷	۲۰۳۸	۱۱۲۷	۱۳۸۴	۲۹۱۹	
وی کرامر	-۰/۰۲۷		-۰/۰۳۷			-۰/۱۱۳			-۰/۰۱۳		-۰/۱۶۷	
معناداری	-۰/۲۰۲		-۰/۰۱۴			-۰/۰۰۰			-۰/۶۹۳		-۰/۰۲۸	

توزیع پاسخ‌ها به تفکیک وضعیت اقتصادی محلات مکمل تصویر پیشین در باره این محلات است. ۵۱ درصد پاسخگویانی که در محلات فقیرنشین سکونت دارند، فقر را مشکل محله خود می‌دانند. هر چه وضعیت اقتصادی محله بهتر می‌شود، از نسبت این عقیده کاسته می‌شود. در محلات متوسط رو به پایین ۳۰ درصد پاسخگویان فقر را مشکل محله می‌دانند. این نسبت در محلات متوسط رو به بالا ۱۸ درصد است. کمترین میزان به محلات بالا تعلق دارد. در این محلات، ۸ درصد پاسخگویان، فقر را مشکل محله خود می‌دانند.

۱۳۳. ارزیابی پاسخگویان از میزان فقر به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۴۴/۵	۳۹/۴	۱۶/۱
۲	۵۶/۷	۳۳/۰	۱۰/۴
۳	۳۳/۶	۵۱/۲	۱۵/۲
۴	۳۹/۱	۴۵/۱	۱۵/۸
۵	۲۰/۴	۴۱/۱	۳۸/۵
۶	۲۵/۴	۴۵/۲	۲۹/۴
۷	۲۳/۲	۳۵/۲	۴۱/۵
۸	۱۲/۱	۳۶/۹	۵۱/۰
۹	۸/۴	۲۳/۵	۶۸/۰
۱۰	۶/۵	۳۰/۴	۶۳/۱
جمع	۱۲۳۷	۱۷۳۴	۱۵۷۰
وی کرامر	۰/۳۲۱		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۳۴. مشکل فقر به تفکیک محلات

نامنی - محله

۱۳۴. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

نامنی		گزینه
درصد	تعداد	
۱/۲۸	۱۴۲۱	زیاد
۲/۳۰	۱۴۹۲	متوسط
۸/۳۸	۱۹۱۹	خیلی کم
۳/۲	۱۱۶	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۴۸	جمع

ارزیابی زنان و مردان در باره نامنی متفاوت است. مردان بیش از زنان، نامنی را مشکل حاد محله می‌دانند.

از نظر ۲۷ درصد زنان، نامنی مشکل مهم محله است. ۳۲ درصد مردان چنین تصویری دارند.

ارزیابی گروه‌های سنی در باره حاد بودن «نامنی» به عنوان مشکل محله، با هم تفاوتی ندارد. به همین

ترتیب، نظرات افراد مجرد و متأهل به هم شبیه است. ولی گروه‌های تحصیلی، ارزیابی‌های متفاوتی از مشکل

«نامنی» دارند. افراد تحصیل کرده کمتر از دیگر گروه‌ها، «نامنی» را مشکل مهم محله خود می‌دانند. این نسبت برای

گروه‌های با تحصیلات کمتر تقریباً ۳۲ درصد است.

توزیع پاسخگویان بر حسب وضعیت اقتصادی نشان می‌دهد افرادی که وضعیت اقتصادی پایین‌تری دارند،

بیشتر با مشکل نامنی محله روبرویند. کسانی که نامنی را مشکل حاد محله خود می‌دانند، هزینه ماهانه آنان ۶۸۹

هزار تومان است. این رقم برای کسانی که نامنی را مشکل محله خود نمی‌دانند، ۸۱۷ هزار تومان است.

۱۳۵. میزان ناامنی در محله

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۳۱/۶	۲۷/۱	۲۹/۵	۳۰/۷	۲۷/۰	۳۲/۲	۳۲/۷	۳۰/۳	۲۴/۱	۳۱/۶	۲۸/۳	۶۸۷/۹۹۳۶
متوسط	۳۰/۸	۳۱/۰	۳۰/۷	۳۲/۰	۲۹/۵	۲۹/۲	۳۰/۲	۳۱/۱	۳۱/۸	۳۰/۳	۳۱/۱	۷۵۶/۱۳۷۳
کم	۳۷/۷	۴۱/۸	۳۹/۸	۳۷/۳	۴۳/۵	۳۸/۶	۳۷/۰	۳۸/۶	۴۴/۱	۳۸/۱	۴۰/۶	۸۱۷/۱۵۹۲
تعداد	۲۴۵۵	۲۳۷۴	۱۸۱۴	۱۸۶۷	۱۱۴۵	۶۰۳	۸۳۷	۲۱۷۷	۱۲۰۶	۱۴۷۰	۳۱۲۲	
وی کرامر	۰/۰۵۳		۰/۰۳۵			۰/۰۵۲			۰/۰۳۴		۰/۱۰۶	
معناداری	۰/۰۰۱		۰/۰۲۱			۰/۰۰۰			۰/۰۶۹		۰/۰۰۰	

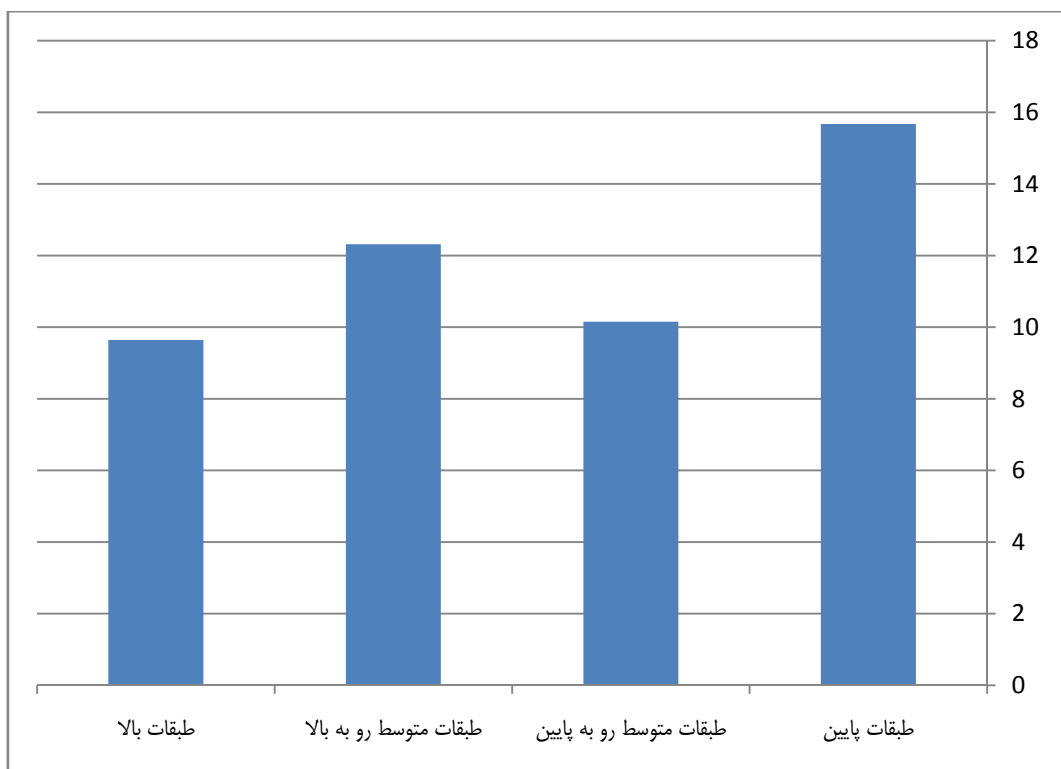
بر اساس نتایج به دست آمده، محلات فقیرنشین بیشتر خود را درگیر مساله ناامنی می‌بینند. ۴۱ درصد ساکنان این مناطق ناامنی را مشکل مهم محله خود عنوان کرده‌اند. با افزایش سطح اقتصادی محله، از حدت این مساله نزد پاسخگویان کاسته می‌شود. در محلات مرفه، ۱۱ درصد پاسخگویان ناامنی را مشکل خود بیان کرده‌اند. این نسبت برای محلات متوسط رو به پایین ۳۴ و برای محلات متوسط رو به بالا ۲۴ درصد است. این مساله در مناطقی که بر اساس مهاجرت طبقه‌بندی شده‌اند، چندان حاد نیست ولی تفاوت اندکی به چشم می‌خورد. در مناطقی مهاجرپذیر، مشکل ناامنی از سوی ۲۸ درصد پاسخگویان ابراز شده است. در مقابل در مناطق کمتر مهاجرپذیر این نسبت ۳۰ درصد است.

اگر مناطق را بر اساس تحصیلات زنان طبقه‌بندی کنیم، نتایجی مشابه وضعیت اقتصادی به دست می‌آوریم. در مناطقی که بی‌سوادی زنان بالاست، مشکل ناامنی برای پاسخگویان حادتر است. این نسبت برای این محلات ۴۰ درصد است. در مقابل برای مناطقی که بی‌سوادی زنان در آن پایین است، مشکل ناامنی برای ۲۵ درصد پاسخگویان مهم است.

۱۳۶. ارزیابی پاسخگویان از میزان ناامنی به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۴۷/۹	۳۵/۱	۱۷/۰
۲	۴۵/۰	۳۷/۰	۱۸/۰
۳	۶۲/۷	۲۸/۹	۸/۴
۴	۵۸/۱	۳۴/۷	۷/۲
۵	۵۱/۹	۲۸/۶	۱۹/۵
۶	۷۲/۳	۲۰/۹	۶/۸
۷	۵۹/۴	۲۹/۷	۱۰/۹
۸	۷۰/۷	۲۲/۶	۶/۷
۹	۶۳/۳	۲۵/۷	۱۱/۰
۱۰	۵۱/۷	۳۶/۵	۱۱/۸
جمع	۲۸۱۶	۱۴۵۱	۵۷۹
وی کرامر	۰/۱۳۹		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۳۵. مشکل ناامنی به تفکیک محلات

ایجاد مزاحمت برای دختران و زنان - محله

۱۳۷. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

ایجاد مزاحمت برای دختران و زنان		گزینه
درصد	تعداد	
۸/۱۹	۹۷۹	زیاد
۴/۲۱	۱۰۶۰	متوسط
۳/۵۳	۲۶۳۶	خیلی کم
۴/۵	۲۶۷	نمی‌دانم
۰/۱۰۰	۴۹۴۲	جمع

با آن که انتظار می‌رود ایجاد مزاحمت برای دختران و زنان بیشتر از سوی زنان ابراز شده باشد، ولی نتایج

نشان می‌دهد زنان و مردان به یک اندازه این مورد را مشکل محله می‌دانند و از این جهت تفاوتی با هم ندارند.

گروه‌های سنی ارزیابی متفاوتی از میزان این مشکل دارند. جوانان بیش از گروه‌های دیگر «مزاحمت برای

زنان و دختران» را مشکل محله خود می‌دانند. ۲۴ درصد جوانان بر این تصورند. با افزایش سن از حدت این مساله

کاسته می‌شود به نحوی که ۱۶ درصد افراد ۵۰ سال و بالاتر، آن را مشکل مهم محله می‌دانند. مابقی افراد یا آن را

مشکل محله خود نمی‌دانند و یا آن را مشکلی حاد نمی‌پندارند.

گروه‌های تحصیلی ارزیابی تقریباً متفاوتی از مشکل دارند. برای افراد دارای تحصیلات ابتدایی و دارندگان

تحصیلات دانشگاهی، این مساله به یک اندازه اهمیت دارد. حدود ۱۶ درصد این پاسخگویان «مزاحمت برای

دختران و زنان» را مشکل حاد محله می‌دانند. برای افراد دارای تحصیلات متوسط و دیپلم، مساله تا اندازه‌ای حادتر

است. تقریباً ۲۴ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات متوسط و دیپلم، «مزاحمت...» را مشکل مهم محله خود

می‌دانند.

افراد مجرد بیشتر از افراد متأهل، «مزاحمت...» را مشکل مهم محله خود می‌دانند. برای ۲۶ درصد افراد

بخش دوم: تجربه فضای شهری

مجرد، «مزاحمت...» مشکلی حاد است. این نسبت برای افراد متأهل ۱۹ درصد است.

کسانی که وضعیت اقتصادی بهتری دارند، مزاحمت را کمتر به عنوان مشکل محله خود ذکر کرده‌اند. متوسط

هزینه افرادی که «مزاحمت...» را مشکل مهم محله خود می‌دانند، ۷۹۶ هزار تومان است. این رقم برای افرادی که

این مساله را مشکل محله خود نمی‌دانند، ۷۸۹ هزار تومان است.

۱۳۸. نظر پاسخگویان در مورد میزان مزاحمت برای دختران و زنان در محله

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات				وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متأهل	
زیاد	۲۱/۶	۲۰/۲	۲۴/۳	۲۰/۴	۱۶/۳	۱۷/۶	۲۵/۹	۲۲/۴	۱۶/۵	۲۵/۶	۱۸/۷	۷۰۵/۵۹۰۷
متوسط	۲۳/۶	۲۱/۷	۲۳/۸	۲۲/۵	۲۱/۲	۲۰/۹	۲۳/۲	۲۲/۰	۲۴/۵	۲۴/۵	۲۱/۶	۷۶۷/۱۶۲۵
کم	۵۴/۷	۵۸/۲	۵۲/۰	۵۷/۱	۶۲/۵	۶۱/۵	۵۰/۹	۵۵/۶	۵۹/۰	۴۹/۸	۵۹/۷	۷۷۹/۹۹۷۸
تعداد	۲۳۸۶	۲۲۸۶	۱۷۷۲	۱۷۹۹	۱۰۹۸	۵۸۵	۸۰۶	۲۱۱۳	۱۱۶۳	۱۴۳۱	۳۰۲۰	
وی کرامر	۰/۰۳۵		۰/۰۶۲			۰/۰۶۳				۰/۰۹۸		۰/۰۵۸
معناداری	۰/۰۵۹		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰				۰/۰۰۰		۰/۰۰۰

«مزاحمت برای دختران و زنان» مشکلی است که ساکنان محلات پایین بیشتر گزارش کرده‌اند. ۳۳ درصد ساکنان

محلات پایین، «مزاحمت...» را مشکل مهم محله خود می‌دانند. در حالی که تنها ۹ درصد ساکنان محلات مرفه

اقتصادی، آن را به عنوان مشکلی حاد معرفی کرده‌اند. با افزایش سطح اقتصادی، از نسبت این مشکل برای ساکنان

کاسته می‌شود. در محلات به لحاظ اقتصادی متوسط رو به پایین ۲۱ درصد «مزاحمت...» را حاد دانسته‌اند. این

نسبت برای محلات متوسط رو به بالا ۱۷ درصد است.

ارزیابی پاسخگویان از میزان مزاحمت به تفکیک خوشه ۱۳۹.

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۳۱/۸	۲۲/۷	۴۵/۴
۲	۳۴/۳	۲۲/۴	۴۲/۲
۳	۲۴/۶	۲۱/۲	۵۴/۲
۴	۱۹/۷	۲۲/۴	۵۷/۹
۵	۲۲/۴	۲۶/۲	۵۱/۴
۶	۱۷/۴	۲۲/۴	۶۰/۳
۷	۲۴/۳	۲۳/۵	۵۲/۲
۸	۹/۸	۲۰/۰	۷۰/۲
۹	۸/۱	۱۸/۶	۷۳/۳
۱۰	۱۰/۰	۲۶/۶	۶۳/۴
جمع	۹۷۹	۱۰۶۰	۲۶۳۶
وی کرامر		۰/۲	
معنی داری		۰/۰۰۰	

کودکان خیابانی - محله

۱۴۰. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

کودکان خیابانی		گزینه
درصد	تعداد	
۶/۱۰	۵۲۶	زیاد
۱/۱۴	۶۹۸	متوسط
۶/۶۶	۳۳۹۰	خیلی کم
۶/۸	۴۲۵	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۳۹	جمع

مردان و زنان در مورد «بدحجابی» به عنوان مشکل محله خود ارزیابی یکسانی دارند. تفاوتی میان نظرات

آنان دیده نمی‌شود.

ارزیابی گروه‌های سنی تا حدی با هم متفاوت است. پاسخگویان جوان بیش از دیگر گروه‌های سنی

«بدحجابی» را مشکل مهم محله خود ذکر کرده‌اند. با افزایش سن از تعداد کسانی که «بدحجابی» را مشکل محله

بخش دوم: تجربه فضای شهری

خود می‌دانند، کاسته می‌شود/ نسبت افراد میانسال که «بدحجابی» را مشکل می‌دانند، ۲۲ درصد و در بین

پاسخگویان ۵۰ سال و بالاتر ۲۰ درصد است/

ارزیابی گروه‌های تحصیلی در باره «بدحجابی» به عنوان مشکل مهم محله با متفاوت است/ پاسخگویان

دارنده تحصیلات عالی، کمتر از دیگران «بدحجابی» را مشکل محله خود ذکر کرده‌اند/ ۱۸ درصد دارندگان

تحصیلات عالی «بدحجابی» را مشکل مهم محله خود دانسته‌اند. این نسبت در بین دارندگان تحصیلات متوسط

بالاترین نسبت را دارد (۲۷ درصد).

نگاه افراد مجرد و متأهل در این مورد با هم تفاوتی ندارد.

کسانی که «بدحجابی» را مشکل محله خود می‌دانند نسبت به کسانی که آن را مشکل نمی‌دانند، از وضعیت

اقتصادی پایین‌تری برخوردارند. به تعبیر دیگر، این مشکل بیشتر در بین افراد کم‌درآمدتر احساس شده است.

متوسط هزینه ماهانه کسانی که آن را مشکل می‌دانند و کسانی که آن را مشکل نمی‌دانند به ترتیب ۶۶۳ و ۸۰۰ هزار

تومان است.

۱۴۱. ارزیابی پاسخگویان از میزان «بدحجابی» در محله

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات		وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)		
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی		مجرد	متأهل
زیاد	۲۱/۹	۲۲/۴	۲۴/۳	۲۱/۶	۱۹/۵	۲۱/۹	۲۷/۳	۲۲/۴	۱۷/۸	۲۳/۱	۲۱/۹	۶۶۲/۷۹۸۰
متوسط	۲۵/۵	۲۷/۸	۲۸/۶	۲۷/۰	۲۳/۲	۲۳/۴	۲۷/۷	۲۶/۷	۲۷/۶	۲۷/۶	۲۶/۵	۷۳۸/۷۹۶۴
کم	۵۲/۶	۴۹/۸	۴۷/۱	۵۱/۴	۵۷/۴	۵۴/۷	۴۵/۰	۵۰/۹	۵۴/۶	۴۹/۳	۵۱/۷	۸۰۰/۳۱۰۹
تعداد	۲۳۵۴	۲۳۳۰	۱۷۶۴	۱۸۰۳	۱۱۱۴	۵۹۸	۸۳۵	۲۱۱۵	۱۱۳۱	۱۴۱۱	۳۰۵۵	
وی کرامر	۰/۰۳۰		۰/۰۵۶			۰/۰۶۰		۰/۰۲۲		۰/۱۱		
معناداری	۰/۱۲۵		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		۰/۳۲۷		۰/۰۰۰		

ساکنان محلات به لحاظ اقتصادی پایین‌تر از سایر محلات، «بدحجابی» را مشکل مهم می‌دانند. ۲۶

بخش دوم: تجربه فضای شهری

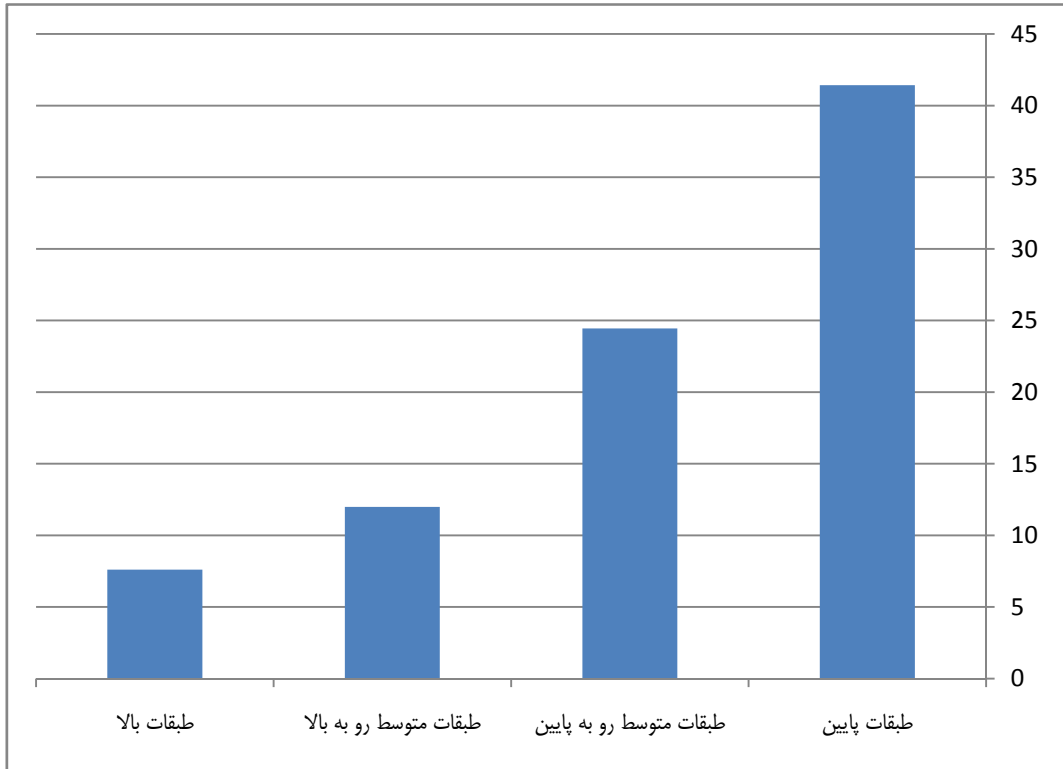
ساکنان این محلات «بدحجابی» را مشکل محله خود ذکر کرده‌اند. با افزایش سطح اقتصادی محلات، از میزان بیان «بدحجابی» به عنوان مشکل کاسته می‌شود. در محلات متوسط رو به پایین ۲۴ درصد، در محلات متوسط رو به بالا ۱۷ درصد و در محلات بالای اقتصادی ۱۵ درصد این مساله را مشکل مهم محله خود دانسته‌اند.

از سوی دیگر، در محلاتی که بی‌سوادی زنان بالاتر است، پاسخگویان بیشتر به «بدحجابی» به عنوان مشکل اشاره کرده‌اند. ۲۸ درصد چنین نظری داشته‌اند. در محلاتی که بی‌سوادی پایین‌تر است، ۱۷ درصد پاسخگویان چنین نظری داشته‌اند.

۱۴۲. ارزیابی پاسخگویان از «بدحجابی» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۸/۰	۳۱/۷	۴۰/۳
۲	۲۴/۵	۲۷/۷	۴۷/۸
۳	۳۵/۹	۲۴/۴	۳۹/۷
۴	۲۳/۸	۲۷/۷	۴۸/۴
۵	۲۰/۸	۳۴/۱	۴۵/۱
۶	۱۶/۷	۲۶/۳	۵۷/۰
۷	۲۴/۷	۲۷/۳	۴۸/۰
۸	۹/۷	۱۸/۰	۷۲/۴
۹	۱۱/۶	۲۱/۵	۶۶/۹
۱۰	۱۹/۲	۲۴/۶	۵۶/۲
جمع	۱۰۳۶	۱۲۵۰	۲۴۰۰
وی کرامر	۰/۱۶۳		
معنی‌داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۳۶. ارزیابی پاسخگویان از «بدحجابی» به تفکیک محلات

کودکان خیابانی - محله

۱۴۳. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

کودکان خیابانی		پاسخ
درصد	تعداد	
۶/۱۰	۵۲۶	زیاد
۱/۱۴	۶۹۸	متوسط
۶/۶۶	۳۳۹۰	خیلی کم
۶/۸	۴۲۵	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۳۹	جمع

زنان و مردان به یک اندازه «کودکان خیابانی» را مشکل «مهم» می‌دانند. گروه‌های سنی ارزیابی متفاوتی از

مشکل بودن «کودکان خیابانی» متفاوت است. افراد جوان‌تر بیشتر از دیگر گروه‌ها «کودکان خیابانی» را مشکل

می‌دانند. ۱۴ درصد پاسخگویان جوان موضوع «کودکان خیابانی» را مشکل مهم محله خود می‌دانند. این نسبت برای

بخش دوم: تجربه فضای شهری

افراد میانسال ۱۱ درصد و افراد ۵۰ سال و بالاتر ۱۰ درصد است. ارزیابی گروه‌های تحصیلی تفاوتی با هم ندارد و ارزیابی یکسانی دارند.

افراد مجرد بیش از افراد متأهل به مشکل «کودکان خیابانی» به عنوان مشکل محله خود اشاره کرده‌اند. ۱۴ درصد افراد مجرد و ۱۱ درصد افراد متأهل «کودکان خیابانی» را مشکل محله خود ذکر کرده‌اند.

۱۴۴. ارزیابی پاسخگوان از «کودکان خیابانی» به عنوان مشکل محله

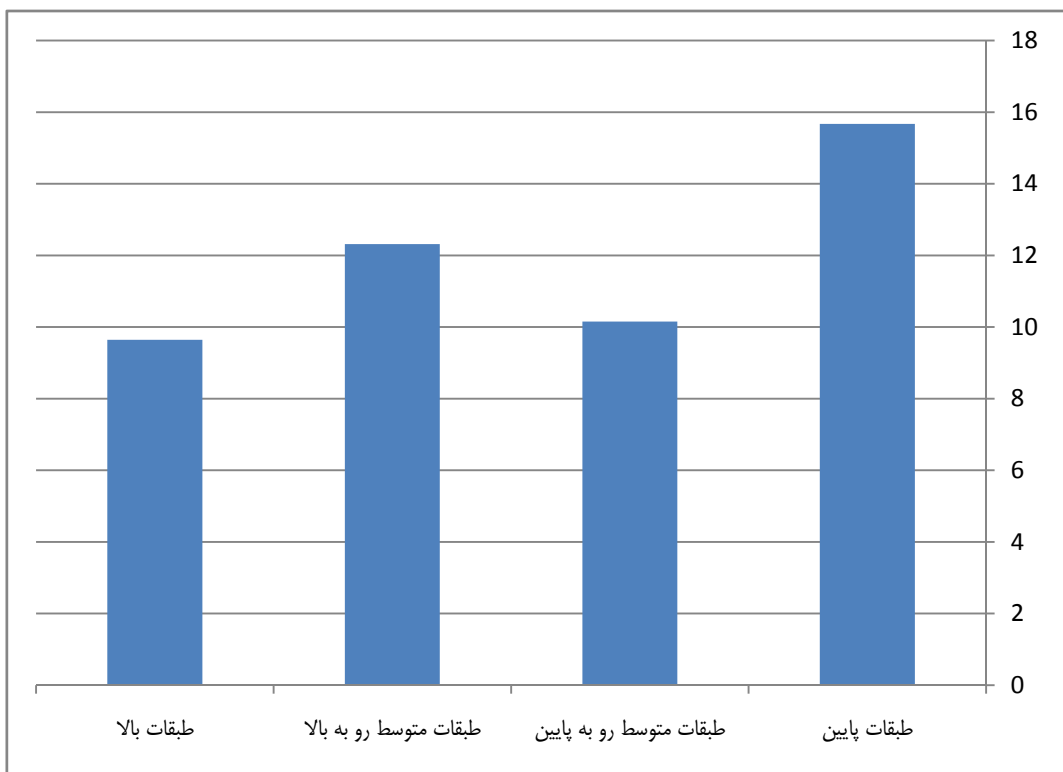
گزینه	جنس		گروه‌های سنی					تحصیلات		وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متأهل	
زیاد	۱۲/۳	۱۱/۰	۱۳/۷	۱۰/۷	۹/۸	۹/۶	۱۲/۰	۱۱/۴	۱۲/۷	۱۳/۶	۱۰/۷	۷۶۴/۶۲۳۳
متوسط	۱۴/۷	۱۶/۳	۱۶/۰	۱۶/۰	۱۳/۸	۱۵/۱	۱۴/۱	۱۵/۷	۱۶/۲	۱۷/۰	۱۴/۴	۷۸۱/۸۴۷۹
کم	۷۳/۰	۷۲/۸	۷۰/۲	۷۳/۴	۷۶/۴	۷۵/۳	۷۳/۹	۷۲/۹	۷۱/۰	۶۹/۴	۷۴/۹	۷۵۸/۳۶۳۹
تعداد	۲۳۱۰	۲۲۰۰	۱۶۸۹	۱۷۵۳	۱۰۶۶	۵۶۳	۷۵۸	۲۰۴۰	۱۱۴۶	۱۳۷۴	۲۹۲۱	
وی کرامر	۰/۰۲۷		۰/۰۴۳			۰/۰۲۶		۰/۰۵۹		۰/۰۲		
معناداری	۰/۱۸۳		۰/۰۰۲			۰/۴۲۶		۰/۰۰۱		۰/۵۸۲		

تفاوت اندکی در ارزیابی ساکنان محلات مختلف وجود دارد. در محلات به لحاظ اقتصادی پایین، ۱۵ درصد ساکنان «کودکان خیابانی» را مشکل ذکر کرده‌اند. در محلات بالای اقتصادی، ۱۲ درصد ساکنان چنین نظری ابراز داشته‌اند. این تفاوت معنی‌دار ولی ناچیز است.

۱۴۵. ارزیابی پاسخگویان از کودکان خیابانی به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۳/۶	۱۳/۲	۷۳/۲
۲	۱۶/۸	۱۶/۵	۶۶/۸
۳	۱۲/۵	۱۲/۷	۷۴/۸
۴	۱۰/۶	۱۵/۲	۷۴/۱
۵	۷/۹	۱۸/۱	۷۴/۰
۶	۸/۱	۱۷/۳	۷۴/۵
۷	۱۳/۵	۱۸/۳	۶۸/۲
۸	۱۰/۰	۱۳/۳	۷۶/۷
۹	۶/۹	۱۶/۳	۷۶/۸
۱۰	۱۶/۱	۱۳/۲	۷۰/۷
جمع	۵۲۶	۶۹۸	۳۳۹۰
وی کرامر	۰/۰۸		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۳۷. ارزیابی پاسخگویان از «کودکان خیابانی» به تفکیک محلات

زنان خیابانی - محله

۱۴۶. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

زنان خیابانی		گزینه
درصد	تعداد	
۹/۹	۴۹۰	زیاد
۲/۱۴	۷۰۱	متوسط
۲/۶۱	۳۰۱۲	خیلی کم
۷/۱۴	۱۲۲	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۲۵	جمع

پاسخگویان در باره مشکل زنان خیابانی» اتفاق نظر دارند. زنان و مردان به یک اندازه «زنان خیابانی» را به

عنوان مشکل مهم ذکر کرده‌اند. از این جهت تفاوتی بین آنان دیده نمی‌شود.

ارزیابی پاسخگویان بر حسب سن، تحصیل، وضعیت تاهل و درآمد تفاوتی ندارد. به این معنا می‌توان گفت

پاسخگویان به یک اندازه «زنان خیابانی» مشکل محله خود را می‌دانند.

۱۴۷. ارزیابی پاسخگویان از مشکل «زنان خیابانی» در محله

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تاهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۴۷/۷۶۳۲	۱۱/۷	۱۱/۶	۱۰/۶	۱۱/۹	۱۲/۱	۱۲/۱	۱۰/۲	۱۲/۶	۱۱/۶	۱۱/۶	۱۱/۶	زیاد
۷۹۵/۵۱۷۹	۱۵/۴	۱۸/۵	۱۸/۴	۱۶/۹	۱۵/۲	۱۴/۷	۱۴/۷	۱۶/۸	۱۷/۷	۱۷/۱	۱۶/۳	متوسط
۷۵۴/۰۲۵۷	۷۲/۹	۷۰/۰	۷۱/۰	۷۱/۲	۷۲/۷	۷۳/۱	۷۵/۱	۷۰/۶	۷۰/۷	۷۱/۳	۷۲/۱	کم
	۲۷۱۴	۱۲۸۸	۱۰۴۴	۱۹۰۶	۷۱۰	۵۳۶	۹۸۴	۱۶۳۱	۱۵۸۲	۱۹۹۸	۲۲۰۱	تعداد
۰/۰۳	۰/۰۳۹		۰/۰۲۶				۰/۰۳۲			۰/۰۱۱		وی کرامر
۰/۱۶۴	۰/۰۵۱		۰/۴۶۷				۰/۰۷۹			۰/۷۷۹		معناداری

ساکنان محلات مختلف در باره مشکل «زنان خیابانی» نظرات متفاوتی ابراز کرده‌اند. تفاوتی اندکی بین

محلات دیده می‌شود. ساکنان محلات به لحاظ اقتصادی پایین بیشتر از دیگر محلات «زنان خیابانی» را مشکل

می‌دانند. ۱۶ درصد ساکنان محلات طبقات به لحاظ اقتصادی پایین، «زنان خیابانی» را مشکل مهم محله خود

می‌دانند. با افزایش سطح اقتصادی محلات از نسبت این پاسخگویان کاسته می‌شود. ساکنان محلات به لحاظ

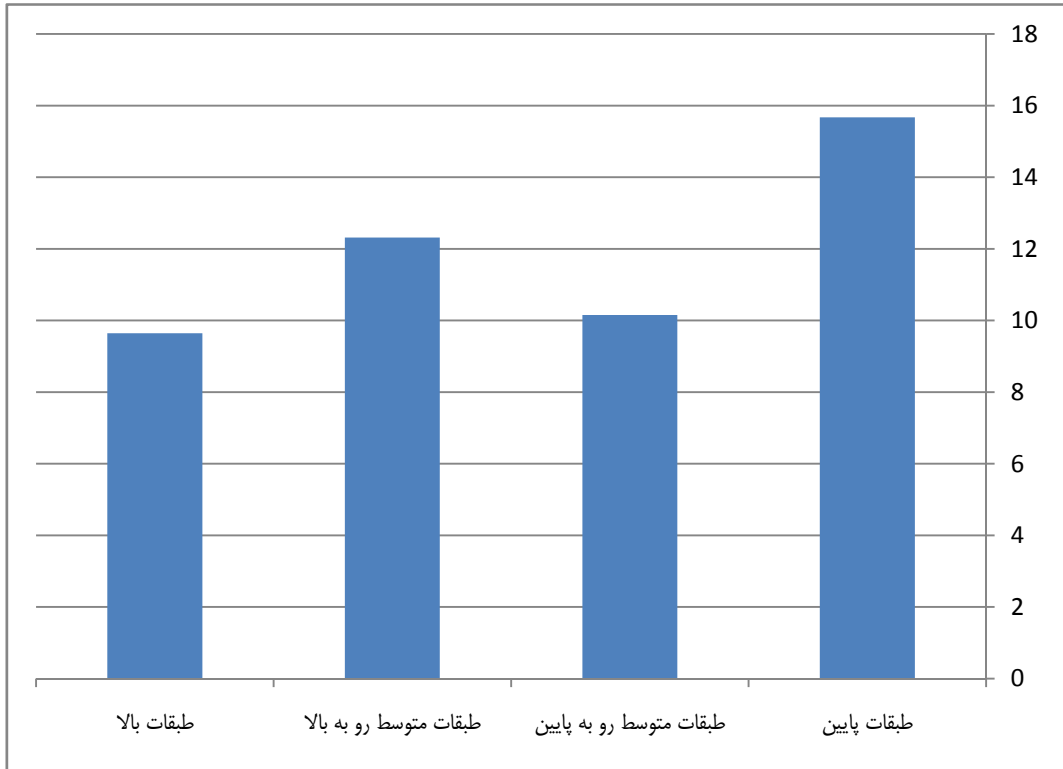
بخش دوم: تجربه فضای شهری

اقتصادی بالا کمتر «زنان خیابانی» را مشکل خود دانسته‌اند. نسبت پاسخگویانی که «زنان خیابانی» را مشکل خود ذکر کرده‌اند، در محلات متوسط رو به پایین ۱۰ درصد، در محلات متوسط رو به بالا ۱۲ درصد و در محلات بالای اقتصادی ۱۰ درصد است.

۱۴۸. ارزیابی پاسخگویان از زنان خیابانی به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۱۲/۷	۱۵/۰	۷۲/۴
۲	۱۸/۷	۱۳/۶	۶۷/۸
۳	۱۴/۰	۱۶/۳	۶۹/۸
۴	۹/۹	۱۸/۱	۷۲/۰
۵	۸/۶	۱۹/۳	۷۲/۱
۶	۸/۱	۱۴/۸	۷۷/۰
۷	۱۴/۰	۱۸/۹	۶۷/۱
۸	۱۰/۶	۱۵/۳	۷۴/۰
۹	۶/۷	۱۵/۲	۷۸/۱
۱۰	۱۲/۵	۲۰/۰	۶۷/۵
جمع	۴۹۰	۷۰۱	۳۰۱۲
وی کرامر	۰/۰۸۱		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۳۸. ارزیابی پاسخگویان از «زنان خیابانی» به تفکیک محلات

دزدی

۱۴۹. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

دزدی		گزینه
درصد	تعداد	
۳/۳۵	۱۱۴۴	زیاد
۳/۲۳	۱۱۵۱	متوسط
۹/۳۴	۱۱۲۸	خیلی کم
۵/۶	۳۲۲	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۴۵	جمع

در مورد «دزدی» به عنوان مشکل مهم محله، نظرات زنان و مردان با هم تفاوتی ندارد. ولی گروه‌های سنی تا حدی با هم متفاوتند. به این معنا که برای جوانان و میانسالان بیشتر از افراد دیگر، دزدی مشکل محله محسوب می‌شود. ۴۰ درصد افراد زیر ۵۰ سال، دزدی را مشکل مهم محله خود ذکر کرده‌اند. این نسبت برای افراد بالاتر از

۵۰ سال، ۳۲ درصد است.

در مورد گروه‌های تحصیلی هم تفاوت اندکی مشاهده می‌شود. افراد دارای تحصیلات متوسطه و دیپلم بیشتر از دیگران دزدی را مشکل محله ذکر کرده‌اند. ۴۱ درصد افراد اعضای این گروه چنین نظری ابراز کرده‌اند. کمترین میزان متعلق به افراد دارای تحصیلات عالی است. (۳۲ درصد). افراد مجرد کمی بیش از افراد متأهل، به این مشکل در محله خود اشاره کرده‌اند.

افرادی که در سطح پایین‌تر اقتصادی قرار دارند، بیشتر از افراد دارای وضعیت اقتصادی بهتر با چنین مشکلی در محله خود روبرویند.

۱۵۰. میزان دزدی در محله

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
زیاد	۳۸/۶	۳۶/۸	۳۹/۷	۳۹/۳	۳۲/۱	۳۶/۴	۴۲/۷	۳۹/۲	۳۱/۹	۴۱/۰	۳۶/۰	۷۲۳/۲۲۴۴
متوسط	۲۵/۳	۲۴/۵	۲۴/۸	۲۵/۲	۲۴/۶	۲۲/۸	۲۱/۴	۲۵/۲	۲۸/۱	۲۵/۰	۲۵/۱	۷۷۵/۰۷۳۵
کم	۳۶/۲	۳۸/۷	۳۵/۵	۳۵/۶	۴۳/۳	۴۰/۸	۳۵/۹	۳۵/۷	۳۹/۹	۳۴/۰	۳۹/۰	۷۸۷/۴۱۸۰
تعداد	۲۳۷۳	۲۲۴۷	۱۷۱۰	۱۷۹۷	۱۱۱۰	۵۸۳	۸۰۵	۲۰۹۷	۱۱۳۰	۱۳۹۷	۲۹۹۳	
وی کرامر	۰/۰۲۶		۰/۰۷۵			۰/۰۵۹			۰/۰۵۴		۰/۰۰۶	
معناداری	۰/۲۰۵		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۲		۰/۰۰۱	

محلاتی که وضعیت اقتصادی پایین‌تری دارند، بیشتر خود را با مشکل دزدی مواجه می‌بینند. ۴۴ درصد ساکنان محلات پایین و متوسط رو به پایین، دزدی را مشکل مهم محله خود ذکر کرده‌اند. با افزایش سطح اقتصادی محلات، از شدت این مشکل کاسته می‌شود. ۳۴ درصد محلات متوسط رو به بالا و ۲۴ درصد محلات بالای اقتصادی دزدی را مشکل محله خود دانسته‌اند.

در محلاتی که بی‌سوادی زنان بالاست، ۴۹ درصد و در محلاتی که بی‌سوادی زنان پایین است، ۳۰ درصد

بخش دوم: تجربه فضای شهری

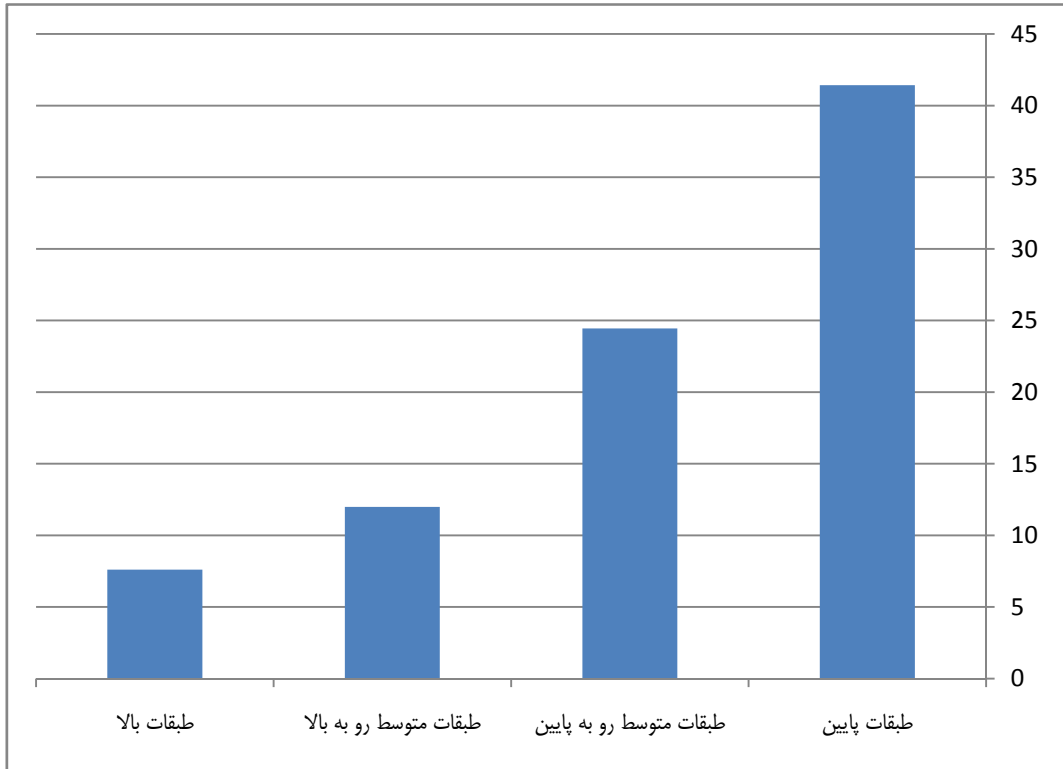
دزدی را مشکل مهم محله خود ذکر کرده‌اند.

۱۵۱. ارزیابی پاسخگویان از دزدی به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۴۳/۸	۲۲/۹	۳۳/۴
۲	۴۴/۸	۱۸/۶	۳۶/۶
۳	۵۶/۲	۲۱/۴	۲۲/۵
۴	۵۲/۴	۲۱/۴	۲۶/۲
۵	۳۶/۳	۲۹/۸	۳۴/۰
۶	۲۶/۹	۳۲/۴	۴۰/۷
۷	۳۵/۶	۲۳/۱	۴۱/۳
۸	۳۱/۸	۲۳/۳	۴۴/۹
۹	۲۰/۴	۲۹/۳	۵۰/۲
۱۰	۲۷/۰	۲۸/۴	۴۴/۶
جمع	۱۷۴۴	۱۱۵۱	۱۷۲۸
وی کرامر	۰/۱۶۴		
معنی داری	۰/۰۰۰		

بخش دوم: تجربه فضای شهری

نمودار ۳۹. مشکل دزدی به تفکیک محلات

مواد فروش‌ها

۱۵۲. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

مواد فروش‌ها		گزینه
درصد	تعداد	
۰/۳۶	۱۲۲۱	زیاد
۷/۱۴	۲۲۴	متوسط
۵/۳۱	۱۵۴۹	خیلی کم
۸/۱۷	۱۱۷	نمیدانم
۰/۱۰۰	۴۹۲۱	جمع

زنان و مردان در مورد مشکل «مواد فروش‌ها» در محله خود اشتراک نظر دارند. این اشتراک نظر در بین افراد

مجرد و متاهل هم دیده می‌شود.

در حالی که این گروه‌های سنی در این باره تفاوت نظر دارند. برای افراد زیر ۵۰ سال، مشکل «مواد

فروش‌ها» جدی‌تر است. ۴۵ درصد افراد این گروه این موضوع را مشکل جدی محله خود ذکر کرده‌اند. این مشکل در گروه بالای ۵ سال کمتر جدی گرفته شده است.

گروه‌های تحصیلی هم نظرات متفاوتی دارند. پاسخگویان دارای تحصیلات عالی کمتر از دیگر گروه‌ها «مواد فروش‌ها» را به عنوان مشکل محله ذکر کرده‌اند. ۳۴ درصد اعضای این گروه به این موضوع به عنوان مشکل محله اشاره کرده‌اند. افرادی که دارای تحصیلات متوسط هستند، بیشتر از دیگر گروه‌ها این مشکل را در محله خود دیده‌اند. (۵۳ درصد)

«مواد فروش‌ها» بیشتر مشکل افراد کم‌درآمدتر است. افرادی که سطح اقتصادی پایین‌تری دارند، بیشتر از دیگران این موضوع را مشکل محله خود دانسته‌اند. متوسط هزینه خانوار این پاسخگویان ۶۵۸ هزار تومان است. افرادی که سطح اقتصادی بالاتری دارند، در محله خود کمتر با مشکل «مواد فروش‌ها» روبرویند.

۱۵۳. میزان مواد فروش‌ها در محله

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات		وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)		
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی		مجرد	متاهل
زیاد	۴۴/۰	۴۳/۵	۴۵/۲	۴۵/۹	۳۸/۰	۴۹/۴	۵۳/۴	۴۴/۰	۳۳/۹	۴۳/۱	۴۳/۸	۶۵۷/۷۷۷۲
متوسط	۱۸/۰	۱۷/۹	۱۸/۹	۱۶/۶	۱۸/۴	۱۵/۶	۱۶/۷	۱۷/۴	۲۱/۰	۱۹/۹	۱۷/۰	۷۸۵/۵۴۷۴
کم	۳۸/۱	۳۸/۶	۲۵/۹	۳۷/۵	۴۳/۶	۳۵/۰	۲۹/۹	۳۸/۷	۴۵/۱	۳۷/۰	۳۹/۳	۸۶۴/۰۹۶۱
تعداد	۲۱۶۰	۱۸۸۱	۱۵۴۴	۱۵۵۹	۹۳۶	۵۲۰	۶۸۹	۱۸۳۱	۹۹۷	۱۲۶۷	۲۵۷۸	
وی‌کرامر	-۰/۰۰۶		-۰/۰۵۱			-۰/۰۹۶		-۰/۰۳۷		-۰/۲		
معناداری	-۰/۹۳۸		-۰/۰۰۰			-۰/۰۰۰		-۰/۰۷۱		-۰/۰۰۰		

یافته‌های به دست آمده در مورد خوشه‌ها تاثر وضعیت اقتصادی را به نحوی دیگر نشان می‌دهد. «مواد فروش‌ها» بیشتر مشکل محلات فقیرنشین است. ۶۶ درصد پاسخگویان این نوع محلات، این مشکل را مهم دانسته‌اند. به موازات افزایش سطح اقتصادی محلات، از شدت این مساله کاسته می‌شود. در محلات متوسط رو به پایین، ۵۲ درصد به این مساله اشاره کرده‌اند. این نسبت برای محلات متوسط رو به بالا ۳۱ درصد و برای طبقات

بخش دوم: تجربه فضای شهری

بالا ۱۲ درصد است. یافته‌ها نشان می‌دهند این نوع مشکلات از توزیعی فضایی حکایت می‌کند. به این معنا که تمرکز آن در مناطق فقیرنشین و به لحاظ اقتصادی ضعیف موجب شده تا مشکل بیشتر از جانب پاسخگویان این مناطق بیان شود.

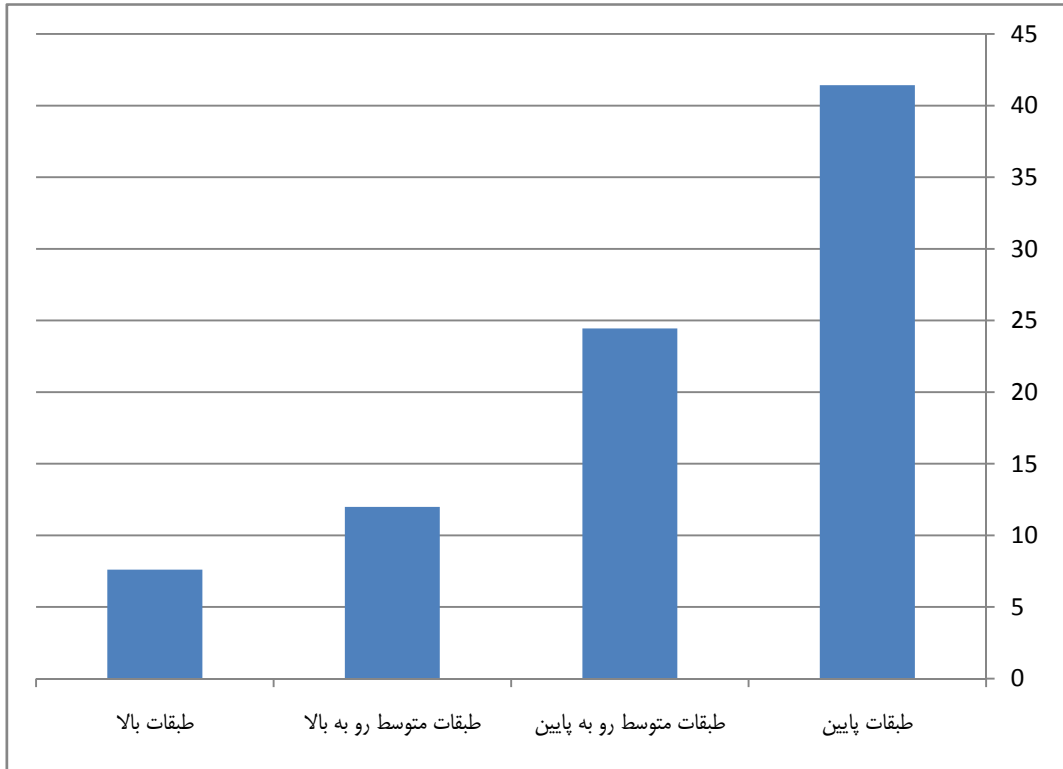
نکته جالب در این مورد عدم تفاوت بر حسب مهاجرت است. نسبت پاسخگویان که به این مشکل اشاره کرده‌اند در هر مناطقی که مهاجرت بالاست و مناطقی مهاجرت پایین است، تفاوتی ندارد.

تفاوت مهمی بین مناطق بر حسب وضعیت زنان مشاهده می‌شود/ در مناطقی که بی‌سوادی زنان بالاست، ۶۸ درصد به حاد بودن مشکل «مواد فروش‌ها» اشاره کرده‌اند. این نسبت برای مناطق با نسبت پایین بی‌سوادی زنان، ۲۵ درصد است.

۱۵۴. ارزیابی پاسخگویان از مواد فروش‌ها به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۶۵/۲	۱۴/۵	۲۰/۳
۲	۶۷/۳	۱۱/۱	۲۱/۶
۳	۶۹/۷	۱۳/۸	۱۶/۶
۴	۶۸/۸	۱۲/۰	۱۹/۲
۵	۳۲/۴	۲۱/۷	۴۵/۹
۶	۳۶/۰	۲۱/۳	۴۲/۷
۷	۳۴/۳	۲۲/۱	۴۳/۵
۸	۲۷/۲	۲۱/۱	۵۱/۷
۹	۹/۸	۱۸/۰	۷۲/۲
۱۰	۱۳/۵	۲۵/۳	۶۱/۳
جمع	۱۷۷۱	۷۲۴	۱۵۴۹
وی کرامر	۰/۳۲۲		
معنی‌داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۴۰. ارزیابی پاسخگویان از حدت «مواد فروش ها» به تفکیک محلات

کارتن خوابها و ولگردها

۱۵۵. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

کارتن خوابها و ولگردها		گزینه
درصد	تعداد	
14/9	732	زیاد
14/9	733	متوسط
59/2	2913	خیلی کم
11/1	545	نمیدانم
100/0	4923	جمع

زنان و مردان در باره شدت مشکل «کارتن خوابها و ولگردها» در محله اشتراک نظر دارند. همین اشتراک

نظر در بین افراد مجرد و متأهل هم مشاهده می‌شود.

گروه‌های سنی در باره شدت مشکل «کارتن خوابها و ولگردها» نظرات متفاوتی دارند. پاسخگویان کمتر از

۵۰ سال، بیشتر از افراد بالای ۵۰ سال به شدت مشکل «کارتن خواب‌ها و ولگردها» در محله خود اشاره کرده‌اند.

همین تفاوت در بین افراد بر حسب وضعیت تحصیلات دیده می‌شود. با افزایش تحصیلات از شدت مشکل نزد پاسخگو کاسته می‌شود. دارندگان تحصیلات عالی کمتر از دیگر پاسخگویان به شدت مشکل برای محله خود اذعان داشته‌اند. ۱۳ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات عالی، این موضوع را مشکل مهم محله خود دانسته‌اند. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات کمتر از متوسط ۲۱ درصد است.

هم‌چنین به نظر می‌رسد مشکل «کارتن خواب‌ها و ولگردها» بیشتر برای افراد به لحاظ اقتصادی ضعیف جدی بوده است. متوسط هزینه خانوار کسانی که مشکل «کارتن خواب‌ها و ولگردها» را شدید دانسته‌اند، ۶۵۰ هزار تومان است. هزینه خانوار کسانی که موضوع را کم‌اهمیت دانسته‌اند، ۷۹۵ هزار تومان است.

۱۵۶. ارزیابی پاسخگویان از شدت مشکل «کارتن خواب‌ها و ولگردها» در محله

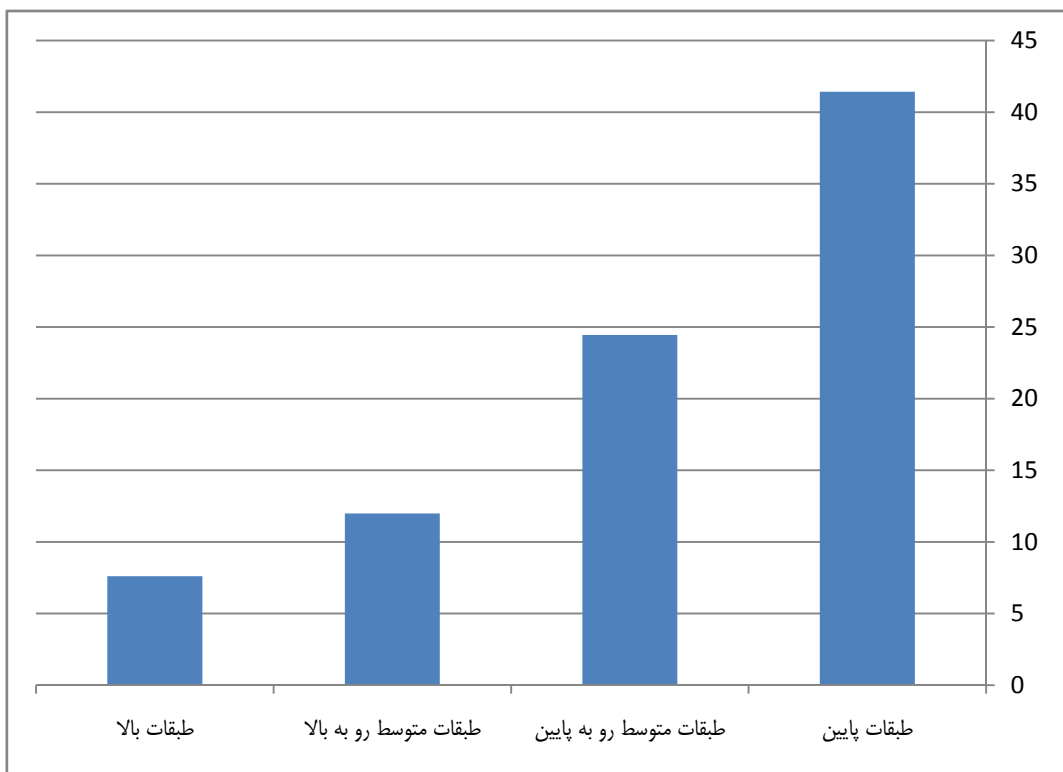
گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۱۷/۸	۱۵/۵	۱۸/۳	۱۷/۰	۱۳/۷	۲۱/۱	۲۰/۴	۱۶/۱	۱۳/۰	۱۷/۷	۱۶/۱	۶۵۰/۳۶۵۴
متوسط	۱۶/۸	۱۶/۶	۱۷/۲	۱۷/۵	۱۴/۷	۱۷/۶	۱۷/۰	۱۷/۲	۱۵/۱	۱۸/۲	۱۵/۹	۷۳۸/۷۴۰۳
کم	۶۵/۴	۶۷/۹	۶۴/۵	۶۵/۶	۷۱/۵	۶۱/۴	۶۲/۵	۶۶/۶	۷۱/۸	۶۴/۱	۶۸/۱	۷۹۵/۰۶۳۰
تعداد	۲۲۸۷	۲۰۸۸	۱۶۶۰	۱۶۹۳	۱۰۱۹	۵۴۶	۷۵۸	۱۹۷۷	۱۰۹۰	۱۳۴۵	۲۸۱۹	
وی کرامر	-۰/۰۳۲		-۰/۰۴۳			-۰/۰۶۱			-۰/۰۴۰		-۰/۱	
معناداری	-۰/۱۰۸		-۰/۰۰۳			-۰/۰۰۰			-۰/۰۳۶		-۰/۰۰۰	

بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت مشکل «کارتن خواب‌ها و ولگردها» بیشتر از سوی ساکنان محلات پایین احساس شده است. در محلات به لحاظ اقتصادی ضعیف، ۲۹ درصد ساکنان این موضوع را حاد دانسته‌اند. این نسبت برای محلات متوسط رو به پایین ۱۹ درصد، متوسط رو به بالا ۱۰ درصد و طبقات بالا ۶ درصد است. به موازات افزایش سطح اقتصادی مناطق، از شدت این مشکل کاسته می‌شود.

۱۵۷. ارزیابی پاسخگویان از کارتن خوابها به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۳/۶	۱۶/۰	۶۰/۴
۲	۳۴/۵	۱۹/۴	۴۶/۱
۳	۳۳/۶	۱۸/۸	۴۷/۶
۴	۲۶/۱	۲۰/۳	۵۳/۶
۵	۹/۱	۱۷/۰	۷۴/۰
۶	۸/۸	۱۸/۱	۷۳/۲
۷	۱۲/۸	۱۶/۴	۷۰/۹
۸	۷/۰	۱۶/۷	۷۶/۳
۹	۵/۲	۱۱/۷	۸۳/۱
۱۰	۷/۰	۱۴/۵	۷۸/۵
جمع	۷۳۲	۷۳۳	۲۹۱۳
وی کرامر	۰/۲۱۴		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۴۱. ارزیابی پاسخگویان از شدت مشکل «کارتن خوابها و ولگردها» به تفکیک محلات

مهاجرین خارجی

۱۵۸. چند مسئله را برای شما نام می‌برم به نظر شما بفرمایید این مسائل در محل شما چقدر وجود دارد؟

مهاجرین خارجی		گزینه
درصد	تعداد	
14/8	726	زیاد
14/6	717	متوسط
55/3	2719	خیلی کم
15/4	755	نمیدانم
100/0	4917	جمع

ارزیابی زنان و مردان، گروه‌های مختلف سنی، و افراد مجرد و متأهل در باره شدت مشکل «مهاجرین خارجی» در محله خود یکسان است. تفاوت ارزیابی بین گروه‌های تحصیلی و وضعیت اقتصادی مشاهده می‌شود.

با افزایش تحصیلات از شدت مساله برای پاسخگو کاسته می‌شود. ۱۴ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات عالی، «مهاجرین خارجی» را مشکل مهم محله خود دانسته‌اند. این نسبت با کاهش سطح تحصیلات، کم می‌شود. بیشترین مشکل در این مورد از سوی دارندگان تحصیلات ابتدایی بیان شده است. (۲۴ درصد). این نسبت برای افراد متوسطه ۲۱ درصد و برای افراد دیپلم ۱۷ درصد است.

وضعیت اقتصادی نیز بر ارزیابی افراد اثر دارد. کسانی که وضعیت اقتصادی بهتری دارند، برای این موضوع اهمیت کمتری قائل شده‌اند.

۱۵۹. ارزیابی پاسخگویان از شدت مشکل «مهاجرین خارجی» در محله

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	مرد	زن	
۶۵۴/۱۶۶۲	۱۷/۳	۱۷/۳	۱۳/۸	۱۶/۵	۲۰/۵	۲۳/۷	۱۵/۴	۱۷/۵	۱۸/۶	۱۶/۳	۱۸/۴	زیاد
۷۴۵/۲۸۶۹	۱۶/۸	۱۸/۰	۱۷/۹	۱۷/۵	۱۵/۴	۱۷/۶	۱۷/۱	۱۷/۳	۱۷/۲	۱۷/۵	۱۷/۰	متوسط
۷۸۶/۴۴۶۰	۶۵/۹	۶۴/۷	۶۸/۳	۶۶/۰	۶۴/۰	۵۸/۸	۶۷/۵	۶۵/۲	۶۴/۲	۶۶/۲	۶۴/۶	کم
	۲۶۹۲	۱۲۷۶	۱۰۴۵	۱۸۵۹	۷۲۶	۵۲۴	۹۷۴	۱۶۱۶	۱۵۶۶	۱۹۸۴	۲۱۷۵	تعداد
۰/۱	۰/۰۱۵		/۰۶۲				۰/۰۲۴			۰/۰۲۷		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۶۳۳		۰/۰۰۰				۰/۳۲۶			۰/۲۱۶		معناداری

یافته‌ها نشان می‌دهند که ارزیابی پاسخگویان از الگویی فضایی تبعیت می‌کند. بیشترین مشکل از سوی

ساکنان محلات به لحاظ اقتصادی پایین ابراز شده است. ۳۳ در پاسخگویان در این مناطق، «مهاجرین خارجی» را

مشکل جدی محله خود دانسته‌اند. این نظر در مناطق متوسط رو به پایین ۱۹ درصد، متوسط رو به بالا و بالا ۹

درصد است. به نظر می‌رسد تمرکز «مهاجرین خارجی» در این مناطق چنین تصویری را در بین افراد ساکن در آن

مناطق ایجاد کرده است. این نکته را می‌توان از توزیع پاسخ‌ها بخ حسب وضعیت مهاجرت دریافت.

در مناطقی که نسبت جمعیت مهاجر بالاست، مشکل «مهاجرین خارجی» بیشتر ابراز شده است. در این

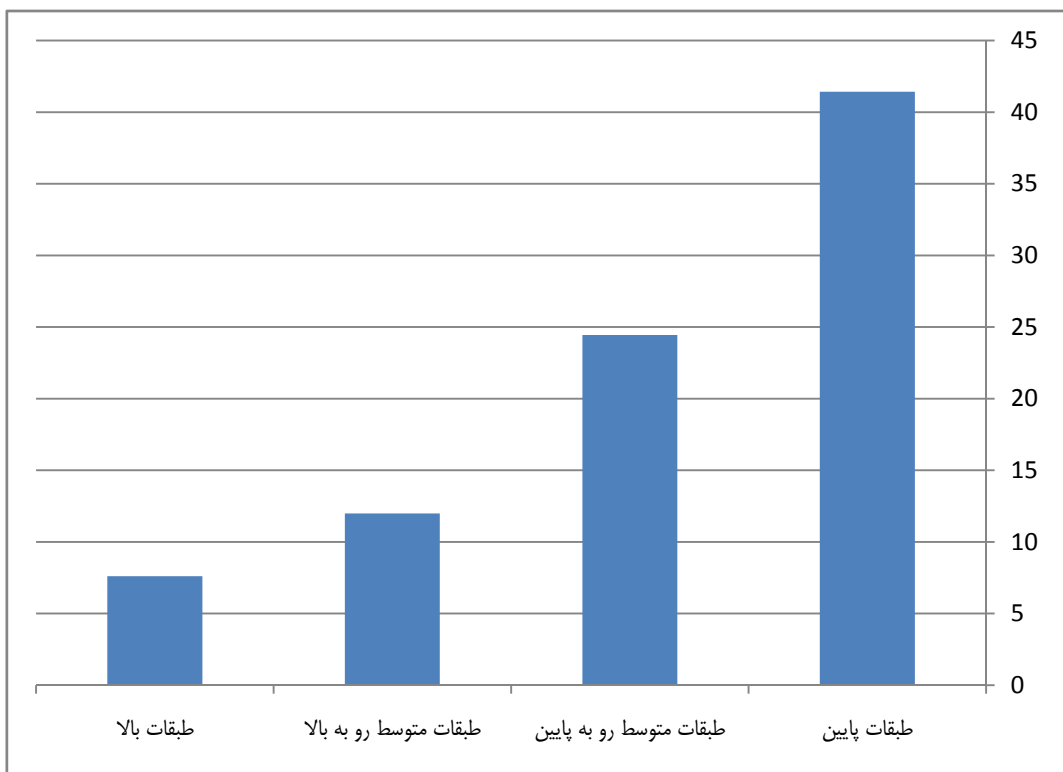
مناطق ۱۹ درصد به چنین مشکلی اشاره کرده‌اند. این نسبت برای مناطقی دارای نسبت پایین جمعیت مهاجر ۱۵

درصد است.

۱۶۰. ارزیابی پاسخگویان از شدت مشکل «مهاجرین خارجی» به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۴/۴	۱۸/۴	۵۷/۲
۲	۴۱/۱	۱۴/۵	۴۴/۴
۳	۲۳/۵	۱۷/۸	۵۸/۷
۴	۳۴/۳	۱۷/۳	۴۸/۵
۵	۹/۷	۱۶/۶	۷۳/۷
۶	۷/۷	۱۶/۰	۷۶/۳
۷	۱۰/۶	۱۶/۰	۷۳/۳
۸	۶/۷	۱۳/۲	۸۰/۱
۹	۹/۱	۱۹/۳	۷۱/۶
۱۰	۹/۱	۲۲/۷	۶۸/۲
جمع	۷۲۶	۷۱۷	۲۷۱۹
وی کرامر	۰/۲۱۵		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۴۲. ارزیابی پاسخگویان از شدت مشکل «مهاجرین خارجی» به تفکیک محلات

زنان و مردان در مورد شدت مشکل «اراذل و اوباش» در محله خود اشتراک نظر دارند. ولی سایر گروه‌ها ارزیابی متفاوتی دارند.

جوانان بیشتر از دیگر گروه‌های سنی، «اراذل و اوباش» را مشکل محله خود می‌دانند. ۲۶ درصد پاسخگویان این گروه سنی بر این نظرند. این نسبت در سنین ۴۹-۳۰ سال ۲۱ درصد و در بین افراد ۵۰ سال و بالاتر ۱۸ درصد است.

ارزیابی گروه‌های تحصیلی نیز با هم متفاوت است. افراد دارای تحصیلات عالی کمتر از دیگران این موضوع را مشکل محله خود می‌دانند. ۱۷ درصد افراد دانشگاهی چنین نظری دارند. این نسبت در بین افراد دارای تحصیلات متوسط بالاتر از دیگر گروه‌هاست. (۲۸ درصد). افراد مجرد و متاهل نیز ارزیابی نسبتاً متفاوتی دارند. برای افراد مجرد این موضوع، شدت بیشتری دارد. (۲۶ درصد در برابر ۲۱ درصد)

گروه‌هایی که سطح زندگی اقتصادی آن پایین است، اهمیت بیشتری برای این مساله در محله خود قائل شده‌اند. کسانی که «اراذل و اوباش» را مشکل مهم محله خود ذکر کرده‌اند، به طور متوسط ۶۴۷ هزار تومان در آمد داشته‌اند. این رقم برای افرادی که مشکل را کمتر بیان کرده‌اند، ۷۹۸ هزار تومان است.

۱۶۱. ارزیابی پاسخگویان از شدت مشکل «اراذل و اوباش» در محله

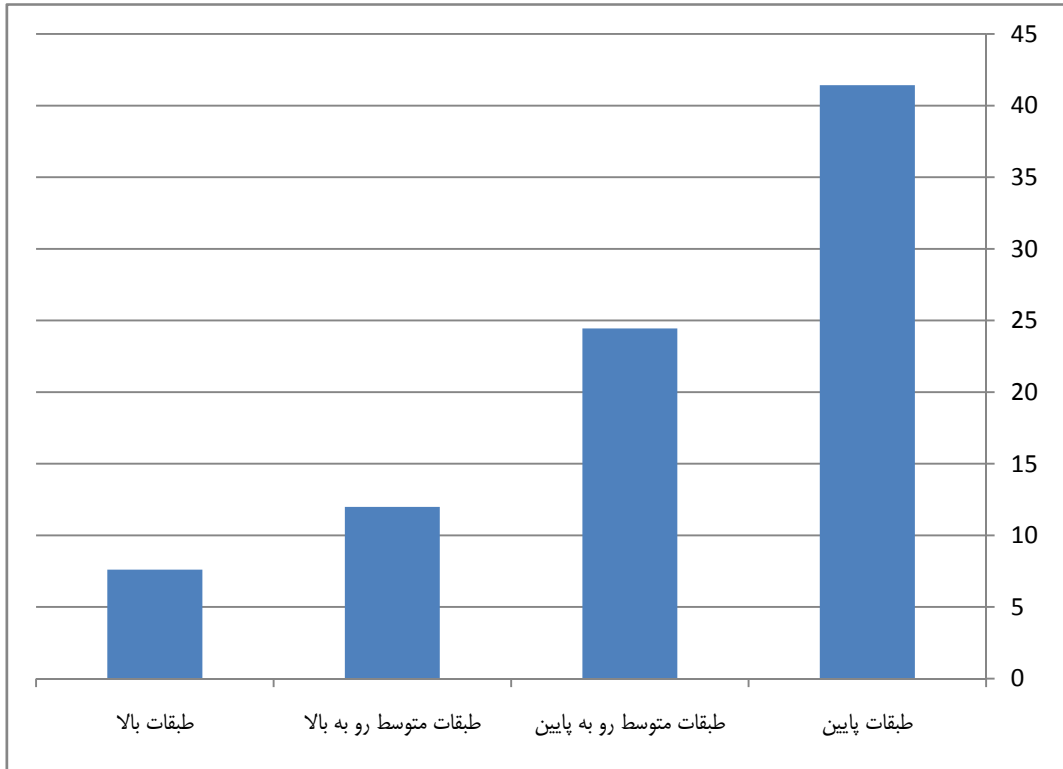
متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۶۴۷/۶۰۷۷	۲۰/۶	۲۵/۷	۱۶/۹	۲۲/۳	۲۸/۰	۲۴/۸	۱۸/۱	۲۰/۸	۲۶/۲	۲۱/۱	۲۳/۳	زیاد
۷۸۱/۱۶۹۷	۱۹/۸	۲۲/۰	۱۹/۹	۲۰/۷	۲۰/۹	۱۹/۲	۱۷/۹	۲۰/۱	۲۱/۹	۱۹/۸	۲۰/۸	متوسط
۷۹۷/۸۴۹۴	۵۹/۶	۵۲/۴	۶۳/۲	۵۷/۱	۵۱/۱	۵۶/۱	۶۴/۰	۵۹/۱	۵۱/۹	۵۹/۱	۵۶/۰	کم
	۲۹۴۶	۱۴۰۳	۱۱۵۳	۲۰۶۶	۷۸۵	۵۶۹	۱۰۶۹	۱۷۷۷	۱۷۲۸	۲۲۲۱	۲۳۵۶	تعداد
۰/۱	۰/۰۷۱		۰/۰۶۷				۰/۰۷۰			۰/۰۳۳		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۰۸۵		معناداری

در باره این مشکل نیز طبقات پایین بیشتر با مشکل روبرویند. محلاتی که سطح اقتصادی بالاتری دارد، کمتر با مشکل «اراذل و اوباش» روبرو هستند. به نظر می‌رسد این مشکل در محلات به لحاظ اقتصادی پایین، حاد است. در محلات فقیرنشین ۴۱ درصد ساکنان «اراذل و اوباش» را مشکل حاد محله خود دانسته‌اند. این نسبت برای طبقات متوسط رو به پایین ۲۴ درصد، متوسط رو به بالا ۱۲ درصد و بالا ۸ درصد است.

۱۶۲. ارزیابی پاسخگویان از مشکل «اراذل و اوباش» در محله به تفکیک خوشه

خوشه	زیاد	به اندازه	کمتر از نیاز
۱	۳۶/۶	۲۲/۸	۴۰/۶
۲	۴۶/۳	۱۶/۶	۳۷/۱
۳	۳۳/۶	۲۰/۱	۴۶/۲
۴	۲۷/۰	۲۳/۴	۴۹/۶
۵	۲۰/۰	۲۴/۶	۵۵/۳
۶	۱۷/۱	۲۲/۸	۶۰/۱
۷	۱۷/۱	۲۱/۹	۶۱/۱
۸	۶/۹	۱۳/۸	۷۹/۲
۹	۶/۸	۱۳/۳	۸۰/۰
۱۰	۸/۵	۲۲/۴	۶۹/۱
جمع	۱۰۱۸	۹۲۹	۲۶۳۳
وی کرامر	۰/۲۳۸		
معنی داری	۰/۰۰۰		

نمودار ۴۳. ارزیابی پاسخگویان از شدت مشکل «اراذل و اوباش» به تفکیک محلات

خصوصیات اجتماعی شهر

سیمای شهر تهران در ذهن ساکنانش چگونه است؟ برای درک این سیمای به خصوصیات مختلفی باید توجه کرد. یکی از مهم‌ترین آنها شکل طبقاتی است به این معنا که از دید ساکنان این شهر، ترکیب طبقاتی مردم چگونه است، کدام طبقه سهم اصلی را در ترکیب جمعیت دارد و تا چه حد افراد نسبت به این ترکیب طبقاتی تصویری روشن و واضح دارند.

پاسخگویان در پاسخ به ترکیب طبقاتی مردم تهران، سهم طبقه متوسط را بیش از دیگر طبقات دانسته‌اند. از دید آنان بخش اصلی مردم تهران در طبقه متوسط قرار می‌گیرد. مفهوم متوسط از نظر پاسخگو بیشتر به وضعیت میانه و رفاه نسبی باز می‌گردد. پس قرار دادن مردم تهران در طبقه متوسط به این معناست که پاسخگویان میزانی از

رفاه و توانایی مالی را برای مردم تهران قائلند.

از طرف دیگر، ۱۷ درصد نیز بیشتر مردم را در طبقه پایین دانسته‌اند. این طبقه‌بندی ناظر به فقر و مشکلات اقتصادی است. پس از دید ۱۷ درصد پاسخگویان مردم تهران عموماً وضع اقتصادی مناسبی ندارند. ۷ درصد نیز بیشتر مردم را در طبقه بالا قرار داده‌اند که از دید آنان دلالت بر ثروتمند بودن تهرانی‌ها می‌کند. ۶ درصد نیز تصویری از وضعیت طبقاتی تهران نداشتند و اظهار نظر روشنی ابراز نکردند.

۱۶۳. به طور کلی مردم تهران بیشتر در کدام طبقه قرار می‌گیرند؟ ۲۳

گزینه	تعداد	درصد
بالا	۳۵۷	۷/۴
متوسط	۳۳۶۷	۶۹/۷
پایین	۱۰۷	۱۶/۷
نمی‌دانم	۳۰۰	۶/۲
جمع	۴۸۳۱	۱۰۰

در مورد وضعیت طبقاتی تهرانی‌ها بین گروه‌های مختلف اجماع وجود دارد. رابطه‌ای بین طبقه‌بندی و متغیرهای جنس، سن و وضعیت تاهل وجود ندارد. این بدان معناست که زنان و مردان، گروه‌های مختلف سنی و افراد مجرد و متأهل در باره طبقه‌بندی مردم تهران اتفاق نظر دارند.

گروه‌های تحصیلی هر کدام نوعی از طبقه‌بندی مردم تهران را به دست داده‌اند. افراد دارای تحصیلات پایین بیشتر از دیگر گروه‌ها مردم تهران را در طبقات بالا قرار داده‌اند. از دید این پاسخگویان اکثریت مردم تهران در طبقه بالا قرار دارند. تقریباً ۱۱ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی و متوسطه چنین نظری دارند. در حالی که افراد تحصیل کرده دانشگاهی معتقد به سهم بالاتر طبقه متوسط‌اند. از دید آنان اکثریت افراد در طبقه متوسط قرار می‌گیرند.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

نوع طبقه‌بندی با سطح اقتصادی پاسخگویان مرتبط است. کسانی که سطح اقتصادی پایین‌تری دارند، بیشتر مردم تهران را در طبقه بالا قرار داده‌اند. کسانی هم سطح درآمد بالاتری قرار دارند، بیشتر مردم را در طبقه پایین قرار داده‌اند. احتمال دارد این طبقه‌بندی بر مبنای وضعیت مالی فرد پاسخگو صورت گرفته باشد. افرادی که فقیرند، معمولاً کسانی را که اندکی وضعیت بهتری دارند، ثروتمندش محسوب می‌کنند. شاید آنان خود را مصداق طبقه متوسط می‌دانند و افراد بالاتر از خود را طبقات بالا فرض می‌کنند. ممکن است این نکته برای افراد به لحاظ اقتصادی هم صادق باشد به این معنا که آنان نیز خود را معیار طبقه متوسط فرض می‌کنند و کسانی را پایین‌تر از آنان قرار دارند، فقیر محسوب می‌کنند.

۱۶۴. به طور کلی مردم تهران بیشتر در کدام طبقه قرار می‌گیرند؟ ۲۳

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات				وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متأهل	
بالا	۷/۹	۷/۸	۸/۷	۷/۲	۷/۸	۱۱/۵	۱۰/۲	۷/۷	۴/۹	۷/۸	۸/۰	۶۲۴/۰۷۱۹
متوسط	۷۳/۴	۷۵/۲	۷۴/۴	۷۴/۳	۷۴/۱	۷۱/۶	۷۴/۶	۷۳/۳	۷۷/۲	۷۳/۹	۷۴/۵	۷۷۲/۱۶۰۹
پایین	۱۸/۶	۱۷/۰	۱۶/۹	۱۸/۵	۱۸/۱	۱۶/۸	۱۵/۲	۱۹/۰	۱۷/۹	۱۸/۳	۱۷/۵	۸۰۷/۱۱۷۱
تعداد	۲۳۰۸	۲۲۲۱	۱۶۹۷	۱۷۶۰	۱۰۶۹	۵۶۴	۷۸۲	۲۰۳۵	۱۱۴۱	۱۳۷۸	۲۹۲۵	۱۵/۰۳۵
وی کرامر	۰/۰۲۲		۰/۰۲۱			۰/۰۶۲				۰/۰۱۱		۰/۱
معناداری	۰/۳۲۹		۰/۳۸۶			۰/۰۰۰				۰/۷۸۸		۰/۰۰۰

ارزیابی طبقات مختلف در باره ترکیب طبقاتی مردم تهران تا حدی با هم تفاوت دارد. طبقات پایین، فقر بیشتری در جامعه می‌بینند. آنان هم فقر بیشتری در جامعه می‌بینند و هم سهم طبقات بالا را بیشتر می‌دانند. در نتیجه می‌توان گفت تهران را به لحاظ طبقاتی دو قطبی می‌بینند. این نکته را در پاسخ به سوال تشدید فاصله طبقاتی بین بالا و پایین شهر هم ابراز کرده بودند.

طبقات بالا هم مثل طبقات پایین، فقر بیشتری در جامعه می‌بینند. آنان سهم جمعیت فقیر را زیاد می‌دانند. در

حالی که سهم طبقات بالا را کمتر می‌بینند.

طبقات متوسط رو به پایین اما ثروت را بیشتر می‌بینند. آنان بیشتر از دیگر گروه‌ها مردم تهران را در طبقه بالا

قرار داده‌اند.

برای فهم نگرش طبقات به ترکیب طبقاتی تهران از شاخص سهم طبقه متوسط^{۱۹} استفاده می‌کنیم. این

شاخص نشان می‌دهد نسبت طبقه متوسط در جمعیت کل چقدر است. یافته‌ها نشان می‌دهند طبقه پایین و متوسط

رو به پایین سهم کمتری برای جمعیت طبقه متوسط قائل شده‌اند. این نکته نشان‌دهنده وضعیتی دو قطبی از دید

این طبقات است. در حالی که طبقات متوسط رو به بالا و بالا کمتر از دو گروه دیگر وضعیت دو قطبی برای تهران

قائلند. اما طبقه متوسط رو به بالا، نسبت به طبقات دیگر، وزن بیشتری برای طبقه متوسط قائل است.

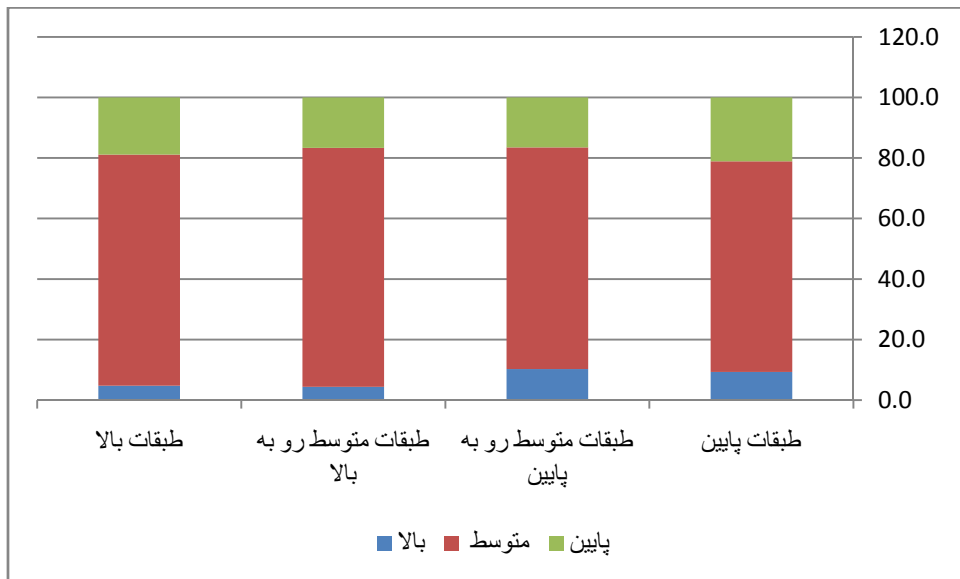
۱۶۵. به طور کلی مردم تهران بیشتر در کدام طبقه قرار می‌گیرند؟ ۲۳

خوشه	خیلی زیاد	متوسط	کم
۱	۱۱/۱	۷۲/۳	۱۶/۶
۲	۷/۴	۶۷/۰	۲۵/۶
۳	۱۵/۱	۶۸/۶	۱۶/۴
۴	۱۴/۷	۷۶/۶	۸/۷
۵	۷/۰	۶۸/۷	۳۴/۳
۶	۴/۴	۷۸/۹	۱۶/۶
۷	۵/۹	۷۷/۸	۱۶/۳
۸	۲/۸	۸۰/۱	۱۷/۱
۹	۵/۵	۷۶/۰	۱۸/۵
۱۰	۴/۱	۷۶/۷	۱۹/۲
جمع	۳۵۷	۲۳۶۷	۸۰۷
وی کرامر	۰/۱۲۸		
معناداری	۰/۰۰۰		

در نمودار زیر ترکیب طبقاتی تهران از نگاه پاسخگویان ارائه شده است.

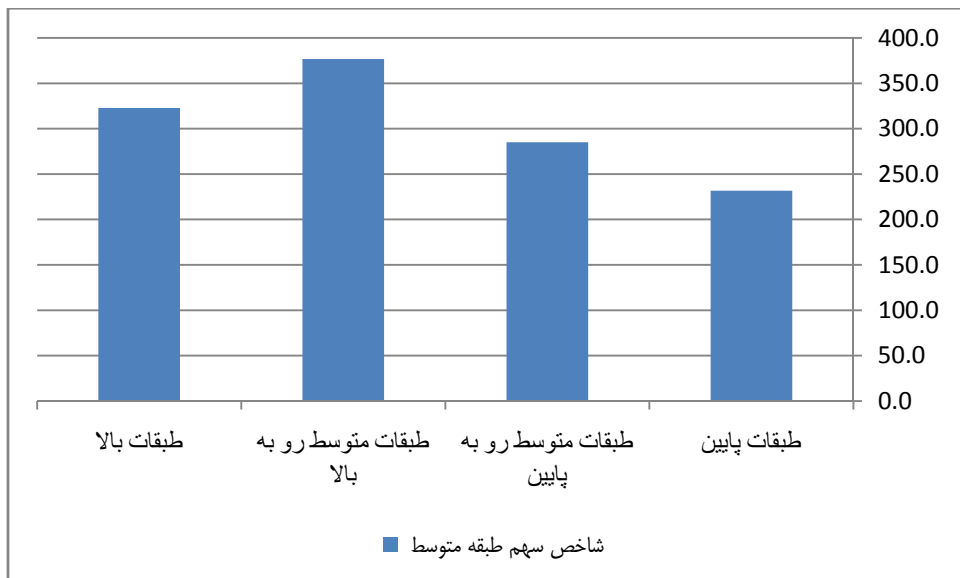
^{۱۹} این شاخص بر این اساس به دست آمده است که سهم طبقه متوسط را به مجموع سهم طبقات بالا و پایین محاسبه و عدد حاصله ضربدر ۱۰۰ شده است. این شاخص سهم طبقه متوسط را در کل نشان می‌دهد.

نمودار ۴۴. ترکیب طبقاتی تهران از دید طبقات مختلف

نمودار زیر نیز شاخص سهم طبقه متوسط را به تفکیک طبقات نشان می‌دهد:

نمودار ۴۵. شاخص سهم طبقه متوسط در کل جمعیت

ارزیابی کلی محله

مقایسه و ارزیابی محله بخشی جدایی‌ناپذیر از زندگی شهری است. این مقایسه هم برای انتخاب‌های شخصی مثل انتخاب محل زندگی، تداوم سکونت در یک محله یا جابجایی است و یا چارچوبی برای ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات مدیریت شهری و حتی وضعیت کلی جامعه است. مقایسه محلات ممکن است منجر به احساس محرومیت یا احساس تعلق به یک محله شود. به همین دلیل از پاسخگویان خواسته شد محله خود را بر اساس محرومیت یا برخورداری از امکانات نمره دهند. این نمره شبیه نمرات نظام آموزش است که کمترین میزان آن صفر و بالاترین آن بیست است. این شیوه به دلیل آشنایی مخاطبان با این نظام نمره‌دهی انتخاب شد.

میانگین نمرات به دست آمده (۱۳) نشان می‌دهد که پاسخگویان محله خود را بیشتر به طیف محروم نزدیک می‌بینند. نیمی از پاسخگویان به محله خود نمره‌ای کمتر از ۱۴ داده‌اند. به تعبیر دیگر از دید نیمی از پاسخگویان وضعیت محله آنان پایین‌تر از حد متوسط است. تنها ۲۵ درصد پاسخگویان محله خود مرفه دانسته‌اند. این گروه به محله خود نمره ۱۶ داده‌اند.

۱۶۶. ارزیابی پاسخگویان از محرومیت محله

آماره	میانگین	میانه	نما	چارک سوم	تعداد
میزان	۹.۱۲	۱۴	۱۵	۱۶	۴۴۱۰

ارزیابی مردان و زنان از محرومیت محله خود متفاوت است. زنان اندکی بیشتر از مردان به محله خود نمره داده‌اند. نمره مردان ۱۲/۷ و نمره زنان ۱۳/۳ است.

گروه‌های سنی تفاوتی با هم ندارند و در باره میزان محرومیت اتفاق نظر دارند.

گروه‌های تحصیلی در ارزیابی وضعیت محله خود اختلاف نظر ناچیزی دارند. سطوح پایین‌تر تحصیلی

بخش دوم: تجربه فضای شهری

احساس محرومیت بیشتری دارند. کسانی که تحصیلات ابتدایی دارند، به طور متوسط به محله خود نمره ۱۲/۶ داده‌اند. این نمره برای افراد دارای تحصیلات عالی ۱۳/۴ است.

ارزیابی افراد مجرد و متأهل در مورد محرومیت محله تفاوتی با هم ندارد.

احساس محرومیت محله‌ای تا حدی با سطح اقتصادی رابطه دارد. با افزایش سطح اقتصادی خانوار، نمره‌ای که افراد به محله خود می‌دهند، بیشتر می‌شود. ضریب همبستگی پیرسون رابطه‌ای مستقیم و معنی‌دار را بین دو متغیر سطح اقتصادی و نمره محله نشان می‌دهد. این بدان معناست که افرادی که در سطح اقتصادی پایین‌تری قرار دارند، کمی بیشتر از دیگران احساس محرومیت می‌کنند.

۱۶۷. ارزیابی پاسخگویان از محرومیت محله بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات		وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی		مجرد
میانگین نمره	۱۲/۷۱	۱۲/۲۸	۱۲/۲۳	۱۲/۱۹	۱۲/۹۶	۱۲/۶۵	۱۲/۷۰	۱۲/۹۶	۱۳/۴۱	۱۲/۰۸	۱۲/۹۵
تعداد	۲۲۲۷	۲۱۸۱	۱۶۷۴	۱۷۰۳	۱۰۲۷	۵۳۰	۷۷۳	۱۹۹۵	۱۱۰۶	۱۳۳۷	۲۸۸۰
اتا	-۰/۰۷		-۰/۰۵			-۰/۰۷		-۰/۰۲		-۰/۰۵	
معناداری	-۰/۰۰۰		-۰/۰۰۶			-۰/۰۰۰		-۰/۳۲۷		-۰/۰۰۳	

در مورد محرومیت محله‌ای تفاوتی آشکار بین دو گروه محله وجود دارد. طبقات بالا نمره بالاتری به میزان

برخورداری محله خود داده‌اند. ساکنان محلات به لحاظ اقتصادی بالا به طور متوسط به محله خود نمره ۱۵ داده‌اند. این رقم برای محلات پایین ۱۲ و محلات متوسط ۱۳ است.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

ارزیابی پاسخگویان از محرومیت محله‌ای بر حسب خوشه ۱۶۸.

میانگین نمره	خوشه
۱۲.۱۴	۱
۱۱.۵۲	۲
۱۲.۴۶	۳
۱۱.۵۸	۴
۱۳.۵۹	۵
۱۲.۵۴	۶
۱۳.۵۴	۷
۱۳.۳۲	۸
۱۴.۱۴	۹
۱۴.۹۹	۱۰
۴۴۱۰	جمع
۰.۳	اتا
۰.۰۰۰	معناداری

مسیر زندگی شهری

زیمل در توصیف زندگی شهر به تنوع و ضربآهنگ شتابان زمان تاکید دارد. فرد شهرنشین در زندگی روزمره خود طیف متنوعی از افراد، روابط و ارزش‌ها را تجربه می‌کند. هم‌چنین فرد شهرنشین زمان را در صورتی فشرده و شتابان تجربه می‌کند. این شیوه زندگی گرچه با رهایی فردی همراه است اما دشواری‌های خاص خود را دارد. به گونه‌ای که افراد شهرنشین احساس می‌کنند زندگی در شهر سخت، دشوار و بدون فرصت کافی است. فرد شهرنشین در زندگی روزمره خود با این پرسش به کرات مواجه می‌شود که آیا زندگی او نسبت به گذشته راحت‌تر شده است.

برای بررسی این احساس شهری از افراد همین سوال پرسیده شد. آیا احساس می‌کنند زندگی آنان رو به راحتی است یا زندگی نسبت به گذشته، سخت‌تر شده است.

اکثریت پاسخگویان زندگی در شهر را «سخت» توصیف کرده‌اند. ۶۹ درصد بر این باورند که زندگی نسبت به پنج سال گذشته، سخت‌تر شده است. ۱۷ درصد بر خلاف این عده، معتقدند که زندگی در تهران نسبت به گذشته راحت‌تر شده است. بر اساس پاسخ‌ها می‌توان گفت که تصور اکثریت افراد این است که زندگی در تهران در گذشته نه چندان دور راحت‌تر بوده است. ۴ درصد نیز در وضعیت ابهام به سر می‌بردند و نتوانستند وضعیت زندگی شهری را مقایسه کنند.

۱۶۹. نظر پاسخگویان در مورد مقایسه زندگی گذشته و اکنون تهران

گزینه	تعداد	درصد
راحت تر شده	۸۴۱	۱۶/۹
سخت تر شده	۳۴۳۱	۶۹/۰
فرقی نکرده	۵۱۱	۱۰/۳
نمی دانم	۱۹۳	۳/۹
جمع	۴۹۲۵	۱۰۰

این احساس که زندگی در تهران به چه سمت و سویی است، تصویری از آینده را نیز رقم می زند. اکثریت افراد هم چنان بر این تصورند که زندگی سخت تر می شود. از دید این گروه زندگی در تهران با سختی همراه است و نسبت به گذشته سخت تر می شود. احساس آنان نسبت به آینده احساس خوشایندی نیست.

در مقابل ۱۵ درصد هم بر این باورند که زندگی در تهران در آینده راحت تر می شود. این گروه ارزیابی خوش بینانه ای نسبت به آینده زندگی در تهران دارند.

نکته درخور توجه ابهام گروه نسبتاً بزرگی از پاسخگویان است. ۱۵ درصد افراد تصویری از آینده زندگی در تهران ندارند و نمی دانند با چه نوع زندگی در تهران روبرو خواهند شد. می توان گفت پاسخگویان خود را با آینده ای قابل پیش بینی روبرو نمی بینند.

۱۷۰. نظر پاسخگویان در مورد آینده زندگی در تهران

گزینه	تعداد	درصد
راحت تر می شود	۷۳۴	۱۴/۸
سخت تر می شود	۳۱۴۰	۶۳/۲
فرقی نمی کند	۳۴۱	۶/۹
نمی دانم	۷۵۱	۱۵/۱
جمع	۴۹۶۶	۱۰۰

مفهوم راحتی به نوعی به صفت خود زندگی بازمی گردد. پرسش از وضعیت تهران دلالت بر مجموعه ای از شرایط دارد که مسیر تغییرات این شهر را نشان می دهد. از پاسخگویان خواسته شد وضعیت تهران را در مقایسه با

پنج سال قبل مقایسه کنند. این مقایسه نشان می‌دهد مسیر تغییرات تهران از دید پاسخگویان مسیر مناسبی بوده است یا نه.

۲۶ درصد پاسخگویان مسیر تغییرات تهران را در جهت بهبود دانسته‌اند. در مقابل، ۴۹ درصد نیز این مسیر را به سوی بدتر شدن توصیف کرده‌اند. از دید ۱۶ درصد پاسخگویان تغییری در وضعیت تهران ایجاد نشده است و وضعیت آن همچنان یکسان است. ۹ درصد نیز ابهام دارند و قادر یا مایل به ارزیابی نیستند. مجموع این پاسخ‌ها نشان می‌دهند وضعیت تهران نسبت به گذشته بدتر شده است. اگر دو گزینه بهبود وضعیت را با گزینه عدم تفاوت در نظر بگیریم (۴۲ درصد) و آن را گزینه بدتر شدن (۴۹ درصد) مقایسه کنیم، نوعی وضعیت دو قطبی را در ارزیابی وضعیت تهران نسبت به گذشته مشاهده می‌کنیم. این وضعیت دو قطبی نشان می‌دهد یا افراد تجربه متفاوتی از شهر تهران دارند به این معنا که بخش‌های مختلف تهران تغییرات متفاوتی را از سر گذرانده است و هر کس به تناسب تجربه بخش معینی از این مجموعه، قضاوت متفاوتی در باره روند تغییرات آن می‌کند. همچنین احتمال دارد ارزیابی وضعیت تهران تابع ارزیابی وضعیت کلی‌تر کشور و شرایط آن باشد. در این صورت، چنین ارزیابی‌ای بیش از آن که ناظر به خود شهر تهران و تغییرات آن باشد، ناظر به موقعیت جامعه و کشور است.

۱۷۱. نظر پاسخگویان در مورد وضعیت تهران نسبت به گذشته

گزینه	تعداد	درصد
بهبتر شده	۱۲۶۰	۲۵/۶
بدتر شده	۲۴۱۷	۴۹/۱
فرقی نکرده	۸۰۱	۱۶/۳
نمی‌دانم	۴۴۹	۹/۱
جمع	۴۹۲۷	۱۰۰/۰

در باره تغییرات تهران در آینده، این انتظار در بخش بزرگی از پاسخگویان وجود دارد که وضعیت رو به وخامت برود. ۴۲ درصد پاسخگویان احساس مثبتی نسبت به مسیر تغییرات تهران ندارند و بر این تصورند که

بخش دوم: تجربه فضای شهری

وضعیت این شهر نسبت به گذشته، بدتر خواهد شد. این پاسخگویان ارزیابی منفی نسبت به آینده شهر دارند.

نزدیک به یک چهارم پاسخگویان بر این تصورند که شهر رو به بهبود می‌رود و نسبت به آینده تصویری خوش‌بینانه دارند. ۱۱ درصد نیز انتظار تغییری ندارند.

در پاسخ‌های ارائه شده باید به ابهام نسبت به آینده توجه کرد. ۲۳ درصد پاسخگویان تصویری از مسیر تحولات شهر ندارند و نمی‌دانند در پنج سال آینده با چه وضعیتی روبرو می‌شوند. در مجموع می‌توان گفت تصور غالب نسبت به آینده شهر یا بدبینانه است و یا مبهم است. (۶۵ درصد)

۱۷۲. نظر پاسخگویان در مورد آینده وضعیت تهران

گزینه	تعداد	درصد
بهبتر می‌شود	۱۱۶۹	۲۳/۷
بدتر می‌شود	۲۰۸۵	۴۲/۲
فرقی نمی‌کند	۵۵۹	۱۱/۳
نمی‌دانم	۱۱۲۲	۲۲/۷
جمع	۴۹۳۵	۱۰۰/۰

وقتی از پاسخگویان خواسته شد ارزیابی خود را نسبت به وضعیت محله‌شان بیان کنند، از نسبت نظرات بدبینانه کاسته شد. بیشتر پاسخگویان روند تغییرات در محله خود را رو به بهبودی توصیف کرده‌اند. ۳۴ درصد پاسخگویان چنین نظری ابراز کرده‌اند. در مقابل ۲۳ درصد تغییرات محله خود را منفی دانسته‌اند و احساس خوشایندی نسبت به آن نداشته‌اند. ۱۸ درصد نیز در وضعیت مبهم قرار داشتند و ارزیابی مشخصی از روند تغییرات محله خود به دست ندادند.

در مجموع اکثریت پاسخگویان بر این تصورند که وضعیت محله آنان یا تغییری نمی‌کند و یا تغییر آن به سمت مثبت است. (۶۰ درصد)

با چنین پاسخی می‌توان نتیجه گرفت وقتی افراد در باره محله خود ارزیابی مثبت دارند، در مجموع باید نظر آنان نسبت به تهران نیز چنین باشد زیرا تهران مجموعه‌ای است متشکل از محله‌ها. اما به نظر می‌رسد تهران تنها جمع جبری محلات نیست. ارزیابی در باره وضعیت تهران بر چیزی فراتر از وضعیت خود این شهر دلالت دارد. مفهومی که ممکن است بر وضعیت کلی کشور، احساس شخصی، نسبت روند زندگی و... دلالت داشته باشد. این مساله نیازمند ارزیابی دقیق‌تری است.

۱۷۳. نظر پاسخگویان در مورد روند تغییرات محله

گزینه	تعداد	درصد
بهتر می‌شود	۱۶۸۰	۳۴/۰
بدتر می‌شود	۱۱۱۰	۲۲/۵
فرقی نمی‌کند	۱۲۸۴	۲۶/۰
نمی‌دانم	۸۶۶	۱۷/۵
جمع	۴۹۴۰	۱۰۰

تصورات گروه‌های مختلف در باره مسیر زندگی در تهران با هم تفاوت زیادی ندارد. زنان و مردان نسبت به ارزیابی راحتی زندگی در تهران گذشته و اکنون، قضاوت یکسانی دارند. در بین گروه‌های سنی هم اشتراک نظر زیاد است و فقط به میزان اندکی گروه‌های میانسال به سخت‌تر شدن زندگی در تهران اعتقاد دارند. با این حال، بیشتر اتفاق نظر بین گروه‌های سنی وجود دارد تا تفاوت.

با افزایش سطح تحصیلات، ارزیابی بدبینانه‌تر می‌شود. کسانی که تحصیلات پایین‌تری دارند، بیشتر از دیگر گروه‌ها معتقدند زندگی در تهران نسبت به گذشته راحت‌تر شده است. نسبت کسانی که به راحت‌تر شدن زندگی در تهران اعتقاد دارند در بین گروه‌های دارای تحصیلات ابتدایی ۲۲ درصد است. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات عالی ۱۵ درصد است. دارندگان تحصیلات عالی ارزیابی بدبینانه‌ای نسبت به روند زندگی در تهران دارند.

افراد مجرد کمی بیش از افراد متأهل به راحت‌تر شدن زندگی در تهران اعتقاد دارند. ۱۶ درصد پاسخگویان مجرد بر این نظرند که زندگی در تهران راحت‌تر شده است. این نسبت برای افراد متأهل ۱۸ درصد است. تفاوت بسیار ناچیز است.

ارزیابی افراد بر حسب سطح اقتصادی اندکی متفاوت است. کسانی که در موقعیت اقتصادی بالاتری قرار دارند، بر این تصورند که زندگی در تهران سخت‌تر شده است. متوسط هزینه خانوار این گروه از پاسخگویان ۷۷۸ هزار تومان است. این رقم برای افرادی که به راحتی زندگی در تهران اعتقاد دارند، ۶۹۹ هزار تومان است.

۱۷۴. نظر پاسخگویان در مورد روند زندگی در تهران به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
راحت‌تر شده	۱۶/۲	۱۷/۶	۱۷/۸	۱۵/۴	۱۷/۹	۲۱/۶	۱۸/۰	۱۶/۴	۱۴/۵	۱۵/۸	۱۷/۹	۶۹۹/۴۱۷۹
سخت‌تر شده	۶۹/۹	۶۸/۰	۶۸/۲	۶۹/۳	۶۹/۴	۶۶/۵	۶۷/۳	۶۹/۹	۶۹/۸	۷۰/۱	۶۸/۲	۷۷۸/۳۱۴۹
فرقی نکرده	۱۰/۲	۱۰/۴	۹/۱	۱۱/۴	۱۰/۳	۹/۵	۹/۹	۱۰/۰	۱۱/۵	۹/۲	۱۰/۷	۷۵۵/۶۵۵۵
نمی‌دانم	۳/۷	۴/۱	۴/۹	۳/۸	۲/۴	۲/۴	۴/۸	۳/۷	۴/۱	۴/۹	۳/۲	۷۴۲/۱۸۹۸
تعداد	۲۵۰۶	۲۴۶۷	۱۸۶۲	۱۹۲۴	۱۱۸۵	۶۳۳	۸۶۹	۲۲۳۵	۱۲۳۰	۱۵۰۳	۳۲۲۳	۴۲۴۷
وی‌کرامر	۰/۰۲۲		۰/۰۴۵			۰/۰۴۰			۰/۰۵۳		۰/۰۵۹	
معناداری	۰/۵۱۱		۰/۰۰۲			۰/۰۰۵			۰/۰۰۴		۰/۰۰۲	

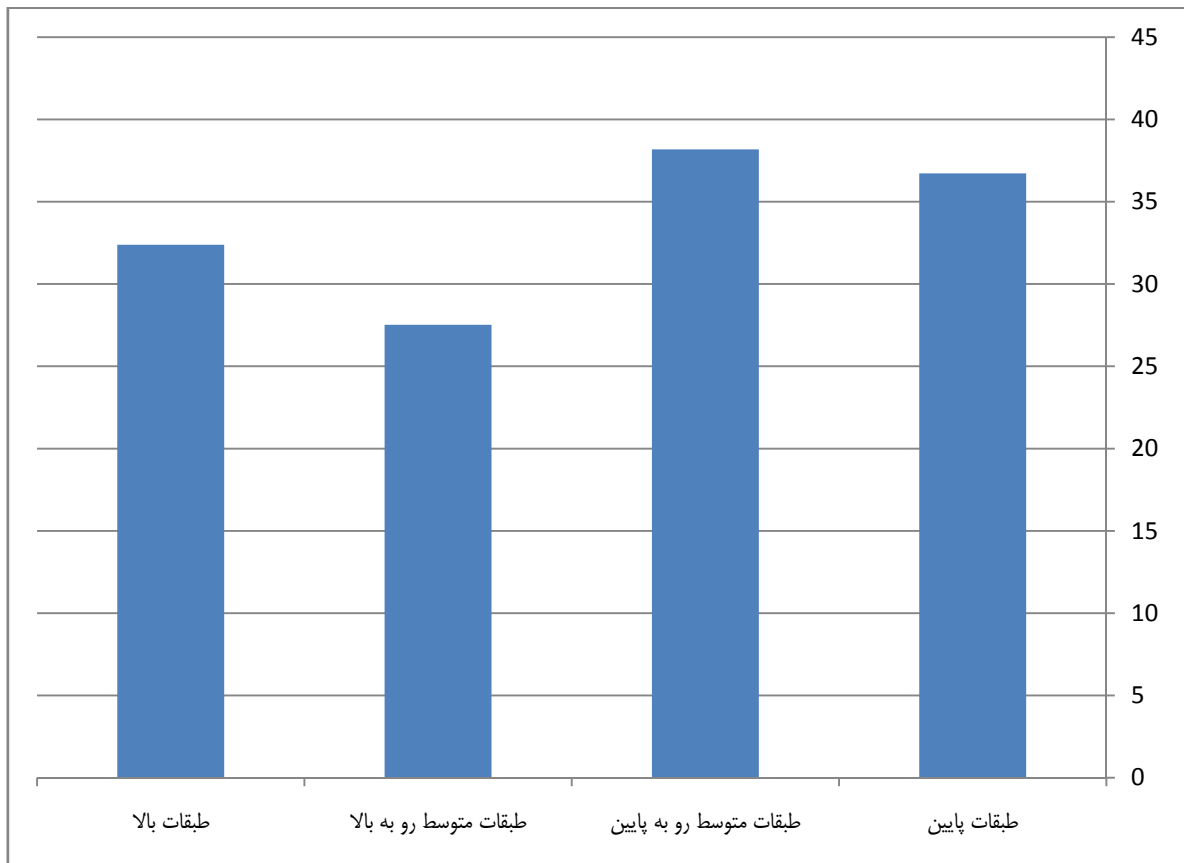
ارزیابی ساکنان محلات مختلف با هم تفاوت دارد. ساکنان طبقات متوسط رو به بالا بیشتر از تمام گروه‌ها به سخت‌تر شدن زندگی در تهران اعتقاد دارند. از دید آنان زندگی در تهران گذشته، راحت‌تر بوده است. ۷۶ درصد این گروه به این نظر باور دارند. بعد از آن طبقات پایین، زندگی گذشته را راحت‌تر می‌دانند. ۷۰ درصد اعضای این گروه به این نظر اعتقاد دارند. در مورد سخت‌تر شدن زندگی، نظرات طبقات پایین و متوسط رو به بالا به هم نزدیک‌تر است.

طبقات بالا و متوسط رو به پایین کمتر از دو گروه به سخت‌تر شدن زندگی باور دارند. (به ترتیب ۶۸ و ۶۵

۱۷۵. نظر پاسخگویان نسبت به روند زندگی در تهران به تفکیک خوشه

خوشه	راحت تر شده	سخت تر شده	فرقی نکرده	نمی‌دانم
۱	۱۷/۲	۷۱/۸	۸/۸	۲/۲
۲	۱۶/۵	۶۷/۵	۱۲/۳	۳/۸
۳	۲۷/۴	۵۵/۷	۱۱/۵	۵/۴
۴	۳۱/۴	۵۸/۰	۷/۳	۳/۳
۵	۱۵/۱	۶۹/۶	۱۲/۵	۲/۸
۶	۸/۸	۷۶/۸	۱۱/۸	۲/۸
۷	۲۰/۴	۶۶/۷	۹/۸	۳/۰
۸	۵/۴	۸۴/۶	۶/۸	۳/۲
۹	۶/۴	۷۱/۵	۱۲/۸	۹/۲
۱۰	۲۱/۱	۶۵/۲	۱۰/۰	۳/۸
جمع	۸۴۱	۳۴۳۱	۵۱۱	۱۹۳
وی کرامر	۰/۱۴۰			
معنی‌داری	۰/۰۰۰			

نمودار ۴۶. سخت تر شدن زندگی در تهران نسبت به گذشته

زنان و مردان در مورد روند آینده زندگی در تهران اتفاق نظر دارند. این اتفاق نظر در بین گروه‌های سنی و افراد مجرد و متأهل هم دیده می‌شود.

گروه‌های تحصیلی در مورد روند آینده زندگی در تهران با هم اختلاف نظر دارند. با افزایش سطح تحصیلات بر نسبت کسانی که آینده را بدبینانه ارزیابی می‌کنند، افزوده می‌شود. یافته‌ها نشان می‌دهند ۵۹ درصد پاسخگویان با تحصیلات کمتر از متوسطه بر این تصورند که روند زندگی در تهران رو به سخت‌تر شدن است. این نسبت برای افراد دارای دیپلم و تحصیلات عالی به ترتیب ۶۴ و ۶۷ درصد است. بر اساس این یافته‌ها آینده زندگی در تهران در چشم دارندگان تحصیلات عالی، تیره‌تر است.

از طرف دیگر، کسانی که تحصیلات کمتری دارند، آینده زندگی در تهران را مبهم‌تر می‌بینند. در حالی که برای تحصیل‌کردگان دانشگاهی، ابهام کمتر است. ۱۸ درصد افراد دارای تحصیلات متوسطه ابهام بیشتری نسبت به آینده زندگی در تهران دارند. این نسبت برای دارندگان دیپلم و دانشگاهی ۱۴ درصد است.

کسانی که از سطح اقتصادی بالاتری برخوردارند، آینده را تیره‌تر می‌بینند و برای کسانی که سطح اقتصادی پایین‌تری دارند، آینده زندگی در تهران روشن‌تر است. میانگین هزینه خانوار در این دو گروه به ترتیب ۷۷۶ و ۶۹۳ هزار تومان است.

۱۷۶. نظر پاسخگویان در مورد روند آینده زندگی در تهران

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
692/7374	15/4	14/5	12/0	15/0	15/2	18/9	15/7	13/8	15/3	14/5	15/0	راحت تر میشود
776/4558	63/1	62/9	67/3	64/0	59/6	58/0	61/7	64/3	63/1	64/5	62/0	سخت تر میشود
806/3770	7/2	5/7	7/7	6/9	5/9	6/5	6/8	7/6	6/1	6/5	7/3	فرقی نمیکند
729/7438	14/3	16/9	12/9	14/2	19/3	16/6	15/7	14/3	15/5	14/5	15/7	نمی‌داند
۴۲۴۱	3219	1497	1228	2232	866	631	1183	1920	1858	2461	2502	تعداد
۰/۰۷	۰/۰۴۲			۰/۰۵۲			۰/۰۲۷			۰/۰۲۸		وی‌کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۴۰			۰/۰۰۰			۰/۲۸۲			۰/۲۷۹		معناداری

خوش‌بینانه‌ترین نظر را نسبت به روند زندگی آینده تهران، طبقات متوسط رو به پایین ابراز کرده‌اند. ۱۹

درصد این گروه معتقدند زندگی آینده در تهران راحت‌تر خواهد شد. بدبینانه‌ترین نظر را طبقات متوسط رو به بالا

و بالا ابراز کرده‌اند. (به ترتیب ۱۱ و ۱۲ درصد). ۱۴ درصد طبقات پایین هم بر این تصورند که زندگی در آینده

راحت‌تر می‌شود. در مجموع طبقات پایین بیشتر از طبقات بالا نسبت به آینده زندگی در تهران خوش‌بینند. هر چند

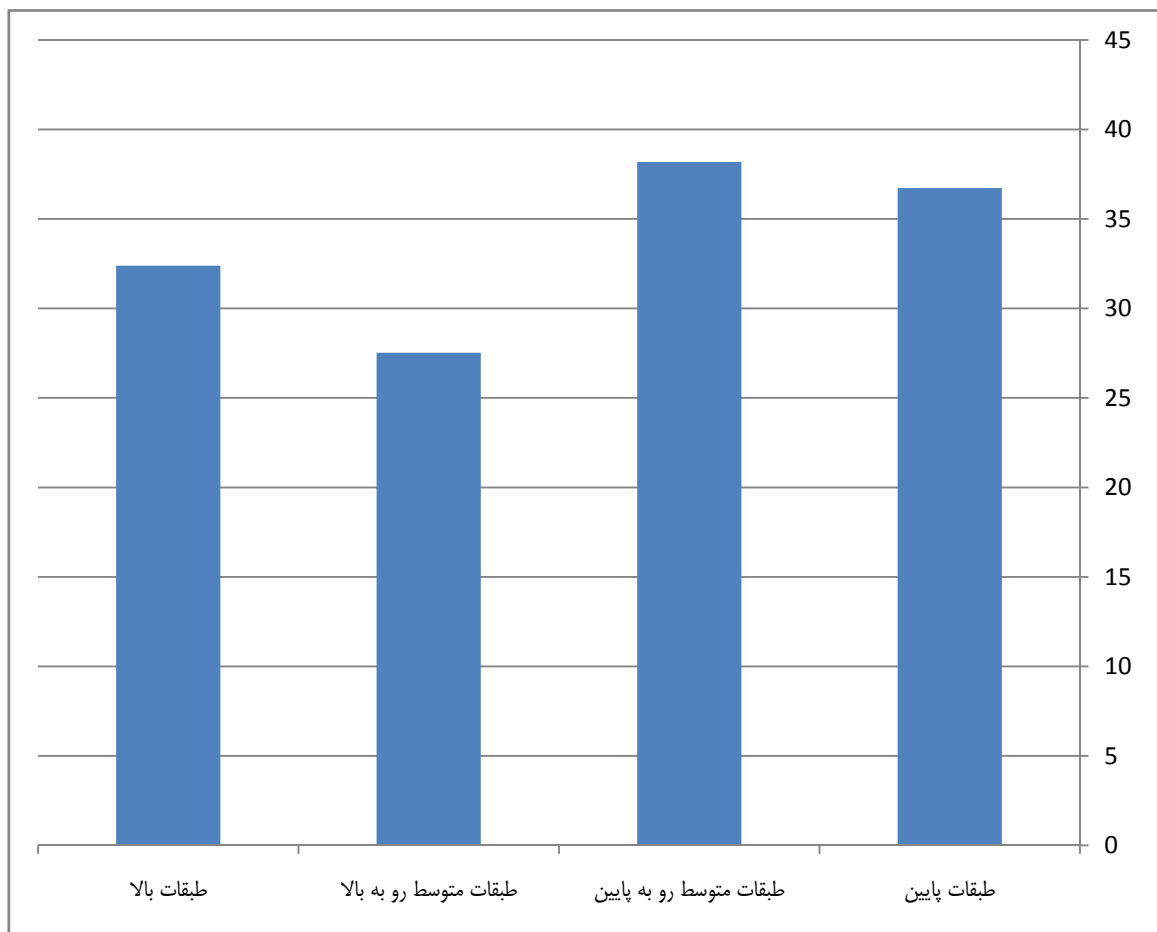
فاصله اندک است. اما از جهت نگرش منفی نسبت به آینده زندگی در تهران، نسبت بدبینی در متوسط رو به بالا

بیشتر است. در بین سایر طبقات تقریباً نوعی هم‌نظری نسبت به آینده دیده می‌شود.

۱۷۷. خوشه به نظر شما در پنج سال آینده زندگی در تهران راحت تر می شود یا سخت تر؟ ۳۰

خوشه	راحت تر می شود	سخت تر می شود	فرقی نمی کند	نمی دانم
۱	12/8	65/6	8/5	13/2
۲	14/3	60/1	8/3	17/3
۳	27/2	52/3	6/5	14/0
۴	23/6	56/4	4/5	15/5
۵	13/9	63/0	6/6	16/5
۶	9/8	71/6	5/8	12/8
۷	17/7	62/6	5/1	14/6
۸	5/2	73/6	6/0	15/2
۹	5/2	66/7	10/5	17/5
۱۰	19/6	58/3	6/5	15/6
جمع	734	3140	341	751
وی کرامر	۰/۱۱۹			
معنی داری	۰/۰۰۰			

نمودار ۴۷. سخت تر شدن زندگی در تهران در پنج سال آینده

پاسخگویان در ارزیابی وضعیت تهران با اختلاف نظر دارند. هر چند زنان و مردان در این باره نظر مشترکی دارند ولی گروه‌های سنی تا حدی ارزیابی متفاوتی دارند. افراد بالای ۵۰ سال بیشتر از دیگر گروه‌ها به بهبود وضعیت اعتقاد دارند. ۲۹ درصد پاسخگویان این گروه چنین نظری دارند. هم‌چنین در بین این گروه نسبت کسانی که به بدتر شدن وضعیت اعتقاد دارند، کمتر از دیگر گروه‌های سنی است. (۴۵ درصد)

در مقابل، بدبینانه‌ترین نظر را نسبت به مسیر تغییرات وضعیت تهران، پاسخگویان جوان ابراز کرده‌اند. در نزد این گروه هم نسبت افراد معتقد به بهبود وضعیت کم‌ترند (۲۳ درصد) و هم نسبت افرادی که به بدتر شدن وضعیت اعتقاد دارند، بیشتر است. (۵۱ درصد)

تفاوت نسبتاً مشابهی در بین افراد تحصیل کرده مشاهده می‌شود. با افزایش سطح تحصیلات بر ارزیابی منفی نسبت به مسیر تغییرات وضعیت تهران افزوده می‌شود. نیمی از افراد دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر بر این نظرند که وضعیت تهران نسبت به گذشته بدتر شده است. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات کمتر از دیپلم ۴۳ درصد است.

ارزیابی منفی در بین افراد مجرد بیشتر است. ۵۴ درصد افراد مجرد بر این نظرند که وضعیت تهران نسبت به گذشته بدتر شده است. این نظر در بین ۴۷ درصد افراد متأهل طرفدار دارد.

سطح اقتصادی با ارزیابی تغییرات تهران رابطه دارد. کسانی که در سطح بالاتر اقتصادی قرار دارند، تغییرات تهران را منفی ارزیابی می‌کنند. آنان بر این نظرند که وضعیت تهران نسبت به گذشته بدتر شده است. در مقابل کسانی که معتقد به بهبود وضعیت هستند، در سطح اقتصادی پایین‌تر قرار دارند. میانگین هزینه خانوار در این دو گروه به ترتیب ۸۰۹ و ۶۸۶ هزار تومان است.

۱۷۸. ارزیابی پاسخگویان از وضعیت تهران در مقایسه با گذشته

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
بهبتر شده	26/1	25/1	23/0	25/8	29/3	30/5	30/2	23/9	22/8	20/4	28/6	686/0356
بدتر شده	49/5	48/6	51/4	49/1	45/3	43/0	43/2	51/9	51/1	53/5	46/7	809/0840
فرقی نکرده	16/3	16/2	15/4	17/1	16/4	15/3	15/7	16/3	17/1	15/6	16/5	746/9553
نمی‌دانم	8/1	10/1	10/3	8/1	9/0	11/1	10/9	7/9	9/0	10/6	8/2	747/1765
تعداد	2483	2444	1850	1899	1174	619	864	2216	1221	1496	3185	۴۲۱۰
وی کرامر	۰/۰۳۵		۰/۰۴۹			۰/۰۵۵			۰/۰۹۶		۰/۱	
معناداری	۰/۱۱۴		۰/۰۰۱			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	

در طبقات پایین نسبت افرادی که ارزیابی مثبت از تغییرات تهران دارند، بیشتر است. تقریباً ۳۰ درصدی

پاسخگویان طبقات پایین و متوسط رو به پایین به روند بهبود وضعیت تهران طی پنج سال گذشته اعتقاد دارند. در

مقابل ۱۹ درصد افراد طبقات متوسط رو به بالا و بالا چنین نظری دارند.

در مورد بدتر شدن وضعیت تهران نیز دو طبقه بالا و پایین نظرات متفاوتی دارند. پاسخگویان طبقات

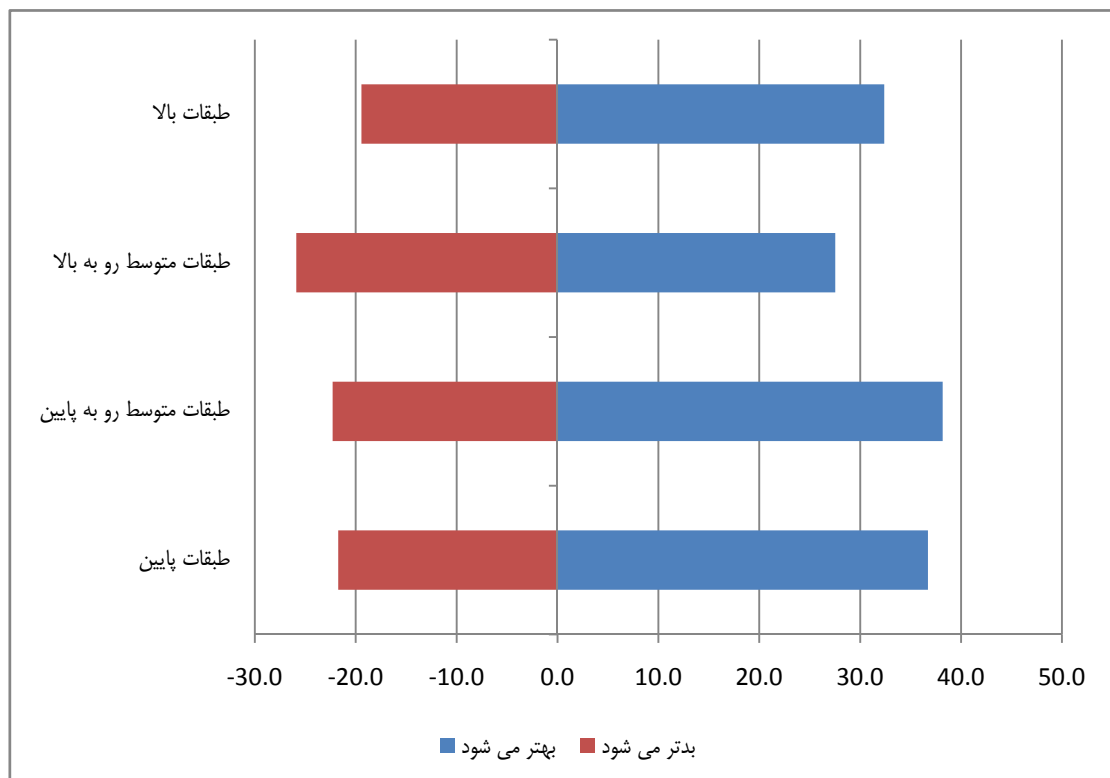
متوسط رو به بالا و بالا معتقدند وضعیت تهران در پنج سال گذشته بدتر شده است. این نسبت برای پایین ۴۵

درصد است. مجموع این اطلاعات نشان می‌دهد طبقات مرفه‌تر نظری بدبینانه نسبت به روند وضعیت تهران دارند.

۱۷۹. به نظر شما وضعیت تهران نسبت به ۵ سال گذشته بهتر شده یا بدتر؟

خوشه	بهتر شده	بدتر شده	فرقی نکرده	نمی‌دانم
۱	28/4	46/9	15/4	9/3
۲	27/6	45/9	16/5	10/1
۳	33/5	39/2	21/2	6/1
۴	48/1	34/7	8/1	9/1
۵	26/1	44/5	20/9	8/5
۶	17/4	57/9	18/2	6/4
۷	28/9	47/9	14/0	9/1
۸	11/5	72/6	10/5	5/4
۹	7/2	53/0	24/3	15/5
۱۰	28/6	46/8	12/9	11/6
جمع	1260	2417	801	449
وی کرامر	۰/۱۶۷			
معنی‌داری	۰/۰۰۰			

نمودار ۴۸. ارزیابی وضعیت تهران نسبت به گذشته

در مورد آینده تهران زنان و مردان تصور یکسانی دارند. هر دو به یک اندازه نسبت وضعیت آینده را منفی

می بینند.

در مورد وضعیت آینده تهران بین گروه‌های سنی اختلاف نظر دیده می‌شود. افراد بالاتر از ۵۰ سال نسبت به آینده تهران خوش‌بین‌ترند. نسبت افراد خوش‌بین در این گروه بیشتر از افراد کمتر از ۵۰ سال است. (۲۷ درصد در مقابل ۲۲ درصد). هم‌چنین نسبت افراد بدبین در گروه سنی بالاتر از ۵۰ سال کمتر است. (۳۶ درصد در مقابل ۴۴ درصد).

همین تفاوت در گروه‌های تحصیلی هم مشاهده می‌شود. با افزایش تحصیلات از نسبت افراد خوش‌بین به آینده کاسته می‌شود. ۳۱ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی بر این تصورند که وضعیت تهران در آینده بهتر می‌شود. طرفداران این نظر در بین افراد دانشگاهی ۲۰ درصد است. هم‌چنین نسبت افرادی که انتظار آینده‌ای تیره برای تهران دارند، در بین تحصیل‌کردگان دانشگاهی بیشتر است. ۴۷ درصد دارندگان تحصیلات دانشگاهی بر این تصورند. این نسبت برای افراد دارای تحصیلات ابتدایی ۳۴ درصد است. در مجموع، نگرش بدبینانه نسبت به آینده تهران با افزایش تحصیلات تشدید می‌شود.

افراد مجرد نیز بدبین‌تر از افراد متأهلند. ۲۰ درصد افراد مجرد و ۲۶ درصد افراد متأهل به بهبود وضعیت تهران اعتقاد دارند. به همین ترتیب، افراد بدبین به آینده در بین افراد مجرد بیشتر است. ۴۶ درصد افراد مجرد و ۴۱ درصد افراد متأهل، آینده‌ای تیره را برای تهران انتظار می‌کشند.

سطح اقتصادی با ارزیابی نسبت به آینده رابطه دارد. افرادی که سطح اقتصادی پایین‌تری دارند، نسبت به آینده شهر امیدوارترند. افراد ناامید از نظر اقتصادی در سطح بالاتری از افراد امیدوار قرار دارند. مقایسه میانگین هزینه خانوار افراد امیدوار و ناامید نشان‌دهنده این تفاوت است. میانگین هزینه خانوار افراد امیدوار ۶۸۲ هزار

تومان و افراد ناامید ۸۱۱ هزار تومان است.

۱۸۰. ارزیابی پاسخگویان از وضعیت آینده تهران بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
بهتر می‌شود	24/3	23/0	22/3	22/8	27/4	30/8	26/4	22/8	19/8	20/3	25/8	682/3589
بدتر می‌شود	43/0	41/5	44/3	44/0	36/1	34/5	35/3	44/5	47/0	45/8	40/5	811/0587
فرقی نمی‌کند	11/2	11/5	11/3	11/9	10/5	8/8	11/2	11/9	11/7	11/3	11/1	784/5109
نمی‌دانم	21/6	23/9	22/1	21/3	26/1	25/8	27/1	20/9	21/5	22/5	22/7	743/0917
تعداد	2491	2443	1850	1908	1173	623	867	2218	1220	1499	3189	۴۲۱۷
وی کرامر	۰/۰۳۱		۰/۰۵۷			۰/۰۶۹			۰/۰۶۴		۰/۱۰۳	
معناداری	۰/۱۹۶		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	

توزیع پاسخ‌ها بر حسب وضعیت اقتصادی محلات نشان‌دهنده رابطه بین وضعیت اقتصادی و امید به آینده

است. امید به آینده شهر در بین طبقات پایین بیشتر است. نسبت افراد امیدوار به آینده در بین طبقات پایین ۲۵

درصد و در طبقات متوسط رو به پایین ۲۹ درصد است. در حالی که در طبقات متوسط رو به بالا و بالا ۱۸ درصد

به آینده شهر امیدوارند.

بدبینی نسبت به آینده نیز در بین طبقات پایین کمتر است. طبقات متوسط رو به بالا بیشترین بدبینی را نسبت

به آینده تهران دارند. ۵۰ درصد ساکنان محلات متوسط رو به بالا، وضعیت آینده شهر را تیره می‌بینند. نسبت

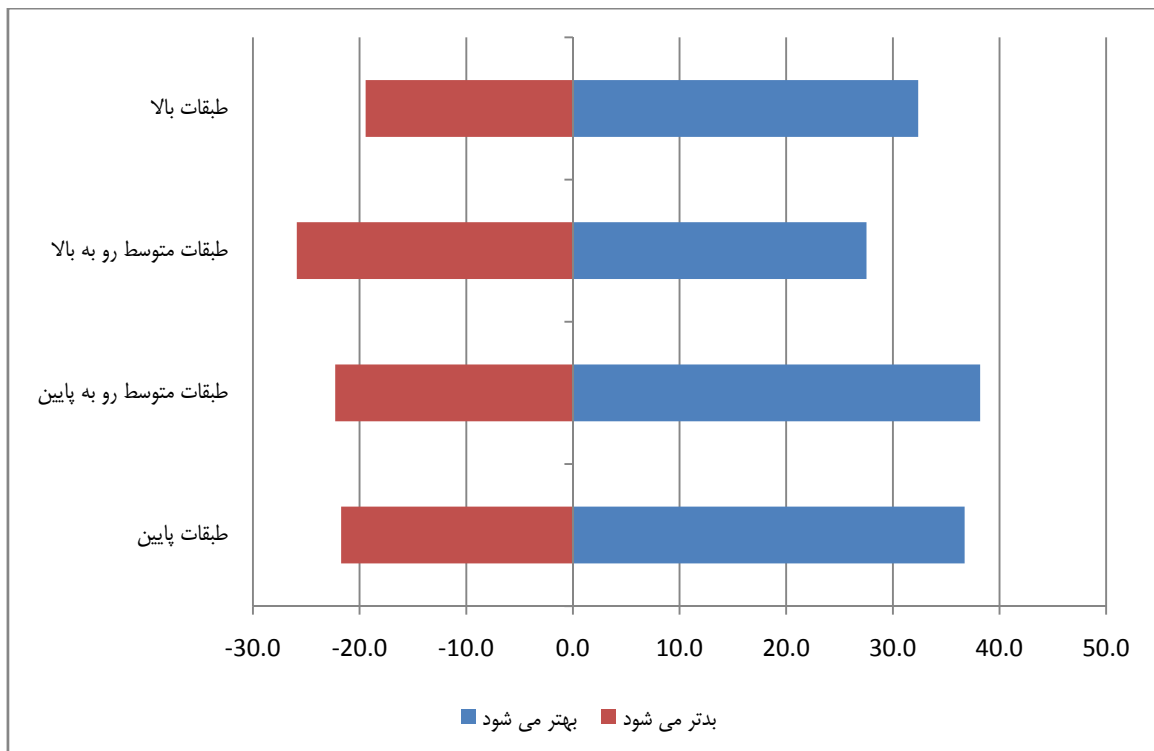
بدبینی در بین طبقات پایین ۳۷ درصد، طبقات متوسط رو به پایین ۴۱ درصد و طبقات بالا ۴۲ درصد است. این

یافته‌ها نشان می‌دهد طبقه متوسط رو به بالا بدبین‌تر از دیگر طبقات است. طبقات دیگر نظری شبیه به هم دارند.

۱۸۱. ارزیابی وضعیت آینده تهران بر حسب خوشه محلات

خوشه	بهتر می شود	بدتر می شود	فرقی نمی کند	نمی دانم
۱	26/7	40/0	12/8	20/5
۲	23/6	34/3	13/5	28/7
۳	36/3	39/6	10/3	13/8
۴	38/4	32/1	4/3	25/3
۵	26/0	37/1	12/8	24/1
۶	14/2	54/0	15/8	16/0
۷	26/6	39/8	8/7	25/0
۸	9/7	60/8	10/1	19/5
۹	5/4	47/0	17/3	30/2
۱۰	30/0	37/7	7/4	24/9
جمع	1169	2085	559	1122
وی کرامر	۰/۱۶۳			
معنی داری	۰/۰۰۰			

نمودار ۴۹. ارزیابی وضعیت آینده تهران

در مورد تغییرات محله تفاوت چندانی بین زنان و مردان مشاهده نمی شود. در حالی که ارزیابی گروه های

مختلف سنی در باره وضعیت محله متفاوت است. افراد بالای ۵۰ سال احساس مثبتی به تغییرات وضعیت محله

بخش دوم: تجربه فضای شهری

خود دارند. ۳۹ درصد پاسخگویان این گروه سنی معتقدند وضعیت محله آنان رو به بهبود است. در حالی که تعداد کمتری از افراد زیر ۵۰ سال با این نظر همدلی دارند. (۳۲ درصد).

با افزایش تحصیلات نیز از میزان خوش بینی نسبت به تغییر وضعیت کاسته می شود. ۳۱ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات عالی مسیر تغییرات محله خود را در جهت بهبود می بینند. این نسبت در پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی ۴۱ درصد است. به همین ترتیب، افرادی که مسیر تغییرات محله را در جهت منفی می بینند، در بین افراد دارای دیپلم بیشتر از افراد دارای تحصیلات کمتر از دیپلم است. (به ترتیب ۲۴ و ۱۹ درصد)

ارزیابی منفی نسبت به تغییرات محله در بین افراد مجرد بیشتر است. ۳۲ درصد افراد مجرد به بهبود وضعیت محله اعتقاد دارند. این نسبت در بین افراد متأهل ۳۶ درصد است.

کسانی که ارزیابی مثبت از تغییرات محله دارند، در سطح اقتصادی پایین تری قرار دارند. افرادی که سطح اقتصادی آنان بالاتر است، نسبت به آینده محله خود بدبین ترند. میانگین هزینه خانوار این دو گروه به ترتیب ۷۰۹ و ۷۸۱ هزار تومان است.

۱۸۲. ارزیابی وضعیت تغییرات محله بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
بهتر می شود	33/8	34/2	33/2	31/9	38/9	41/3	37/8	32/1	30/9	31/5	36/0	708/6750
بدتر می شود	24/3	20/6	23/5	22/4	21/0	18/4	19/8	23/6	24/3	25/0	20/7	781/4605
فرقی نمی کند	25/9	26/1	25/1	29/3	21/8	25/0	25/5	26/1	26/7	24/8	26/7	773/3977
نمی دانم	16/0	19/2	18/2	16/4	18/3	15/4	16/8	18/2	18/1	18/7	16/6	826/4680
تعداد	2489	2449	1849	1913	1174	625	867	2219	1222	1497	3196	۴۲۲۰
وی کرامر	۰/۰۵۵		۰/۰۵۷			۰/۰۴۷			۰/۰۶۲		۰/۰۸۳	
معناداری	۰/۰۰۲		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	

طبقات مختلف در باره روند تغییرات محله خود ارزیابی های متفاوتی دارند/ طبقات پایین، تغییرات محله

بخش دوم: تجربه فضای شهری

خود را رو به بهبود می‌بینند. در حالی که طبقات بالا نسبت به روند تغییرات محله خود ارزیابی نسبتاً منفی دارند. ۳۸ درصد طبقات پایین و متوسط رو به پایین، روند تغییرات محله خود را مثبت ارزیابی می‌کنند. این نسبت در بین افراد طبقه بالا ۳۲ درصد و در بین طبقات متوسط رو به بالا ۲۸ درصد است. منفی‌ترین ارزیابی را طبقات متوسط رو به بالا دارند.

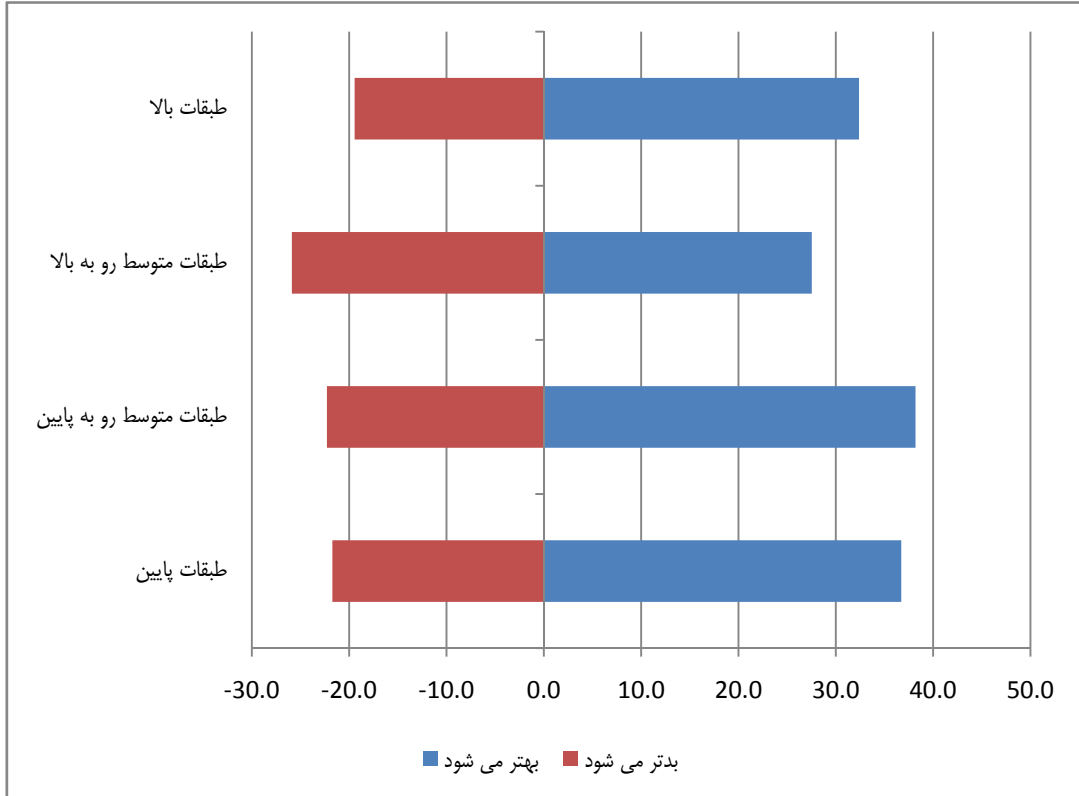
در مورد بدتر شدن وضعیت محله نیز این نسبت در بین طبقه متوسط رو به بالا بیشتر است. ۲۶ درصد ساکنان این مناطق، ارزیابی منفی از روند تغییرات محله خود دارند و آن را در جهت بدتر شدن می‌دانند. این نسبت برای افراد طبقات بالا ۱۹ درصد است. جالب آن ارزیابی منفی در بین طبقات بالا تقریباً نزدیک به طبقات پایین و متوسط رو پایین است. ۱۹ درصد ساکنان مناطق بالا و ۲۲ درصد مناطق پایین و متوسط رو به پایین آینده محله خود را منفی می‌بینند.

۱۸۳. به نظر شما وضعیت محله‌تان دارد بهتر می‌شود یا بدتر؟ ۷۱

خوشه	بهتر می‌شود	بدتر می‌شود	فرقی نمی‌کند	نمی‌دانم
۱	۳۲/۲	۲۴/۹	۳۰/۴	۱۲/۵
۲	۴۱/۲	۱۸/۶	۲۵/۴	۱۴/۸
۳	۳۵/۷	۲۶/۶	۲۳/۸	۱۳/۹
۴	۴۲/۰	۲۱/۰	۲۴/۶	۱۲/۴
۵	۴۵/۱	۱۷/۰	۲۶/۷	۱۱/۳
۶	۳۰/۰	۲۴/۵	۲۹/۵	۱۶/۰
۷	۳۳/۲	۲۰/۷	۲۶/۰	۲۰/۱
۸	۲۱/۸	۳۱/۱	۲۰/۶	۲۶/۵
۹	۱۸/۱	۱۹/۱	۳۲/۷	۳۰/۱
۱۰	۴۶/۷	۱۹/۸	۱۷/۰	۱۶/۵
جمع	۱۶۸۰	۱۱۱۰	۱۲۸۴	۸۶۶
وی‌کرامر	۰/۱۴			
معنی‌داری	۰/۰۰۰			

بخش دوم: تجربه فضای شهری

نمودار ۵۰. ارزیابی وضعیت آینده محله

احساس تعلق

رضایت از محله و شهر

در دو سوال جداگانه رضایت پاسخگویان در باره میزان رضایت از محله و شهر سوال شده است. نزدیک به

یک سوم پاسخگویان از محله خود رضایت داشته‌اند. در حالی که رضایت از شهر، پایین‌تر است و ۲۳ درصد از

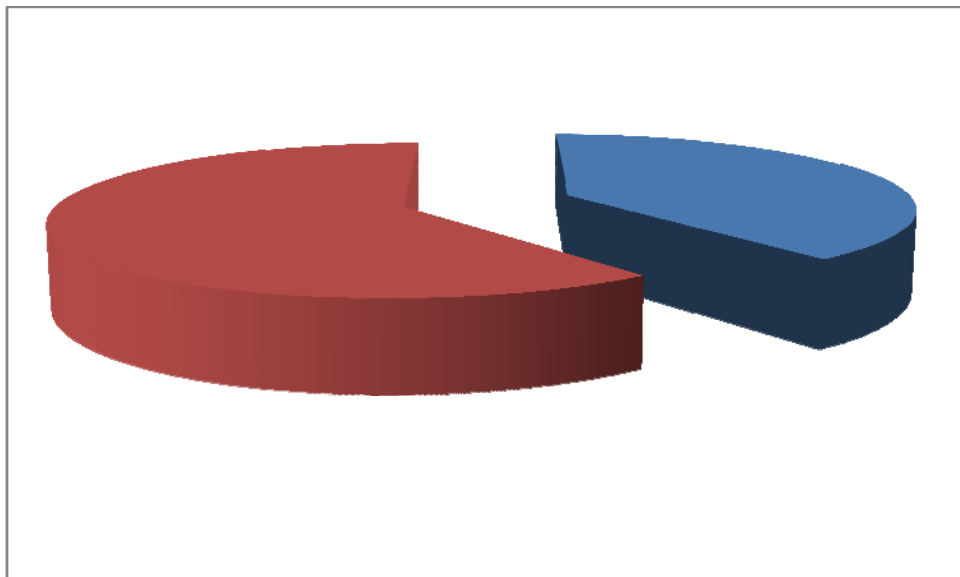
زندگی در تهران راضی بوده‌اند. شاخص عدم رضایت برای محله ۶۵ و برای شهر ۱۰۰ است.

۱۸۴. رضایت از محله و زندگی در تهران

رضایت از زندگی در تهران		رضایت از محله		نگرش
درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲۳/۳	۱۱۵۶	۳۱/۵	۱۵۵۶	زیاد
۵۳/۵	۲۶۶۰	۴۸/۱	۲۳۷۶	متوسط
۲۳/۳	۱۱۵۶	۲۰/۴	۱۰۱۰	کم
۱۰۰	۴۹۷۲	۱۰۰	۴۹۴۲	جمع

نمودار ۵۱.

نمودار ۵۲. شاخص عدم رضایت

زنان و مردان به یک اندازه از محله خود رضایت دارند/ میزان رضایت در هر دو گروه ۳۱ درصد است/

بخش دوم: تجربه فضای شهری

رضایت گروه‌های سنی از محله با هم متفاوت است. بیشترین میزان رضایت از محله در بین افراد بالاتر از ۵۰ سال مشاهده می‌شود. ۳۸ درصد اعضای این گروه از محله خود رضایت دارند. این نسبت برای افراد کمتر از ۵۰ سال ۲۹ درصد است.

رضایت از محله و زندگی در تهران ۱۸۵

رضایت از محله		گزینه
درصد	تعداد	
۳۱/۵	۱۵۵۶	زیاد
۴۸/۱	۲۳۷۶	متوسط
۲۰/۴	۱۰۱۰	کم
۱۰۰	۴۹۴۲	جمع

بیشترین میزان رضایت از محله در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی و کمترین در بین افراد دارای تحصیلات دیپلم مشاهده می‌شود. نسبت رضایت از محله در بین آنان ترتیب ۳۶ و ۲۹ درصد است. شاخص عدم رضایت از محله در بین افراد دارای دیپلم بیشتر از دیگر گروه‌هاست. این نسبت برای افراد این دیپلم ۷۲ است. کمترین میزان شاخص عدم رضایت از محله از آن دارندگان تحصیلات عالی است.

افراد متاهل اندکی بیشتر از افراد مجرد از محله خود رضایت دارند. نسبت افراد ناراضی از محله در بین افراد مجرد بیشتر از افراد متاهل است. (۲۴ به ۱۹ درصد).

رضایت از محله با وضعیت اقتصادی هم رابطه دارد. کسانی که در موقعیت بالاتر اقتصادی قرار دارند، از محله خود رضایت بیشتری ابراز کرده‌اند. متوسط هزینه خانوار در بین افرادی که رضایت بیشتری از محله داشته‌اند، ۷۹۲ هزار تومان و در بین افراد ناراضی ۶۹۱ هزار تومان است.

رضایت از محله به حسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۸۶.

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه (ماهانه(هزار تومان)	
	مرد	زن	۲۹- ۱۵	۴۹- ۳۰	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
زیاد	۳۱/۳	۳۱/۷	۳۰/۶	۲۸/۳	۲۸/۰	۳۶/۰	۳۱/۶	۲۸/۵	۳۴/۴	۳۰/۲	۳۲/۵	۱۹۲/۰۹۰۸
متوسط	۴۷/۶	۴۸/۷	۴۷/۲	۵۰/۲	۴۶/۱	۴۳/۶	۴۶/۸	۵۰/۱	۴۷/۶	۴۵/۶	۴۸/۹	۱۶۹/۹۲۶۹
کم	۲۱/۱	۱۹/۷	۲۲/۲	۲۱/۴	۱۵/۹	۲۰/۴	۲۱/۷	۲۱/۴	۱۸/۰	۲۴/۲	۱۸/۶	۶۹۰/۹۶۲۷
تعداد	۲۴۹۰	۲۴۴۸	۱۸۵۳	۱۹۱۳	۱۱۷۱	۶۱۹	۱۶۸۱	۲۳۱۸	۱۲۳۷	۱۴۹۰	۳۲۰۴	۴۲۱۱
وی کرامر	۰/۰۱۸		۰/۰۶۴			۰/۰۴۹			۰/۰۶۵		۰/۰۷۲	
معناداری	۰/۴۴۹		۰/۰۰۰			۰/۰۰۱			۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	

ساکنان محلات به لحاظ اقتصادی پایین از وضعیت محله خود ناراضی‌تری بیشتری داشته‌اند. بیشترین میزان

ناراضی‌تری در بین طبقات پایین ابراز شده ۳۴ درصد است. کمترین میزان ناراضی‌تری از محله نیز در بین طبقات بالا

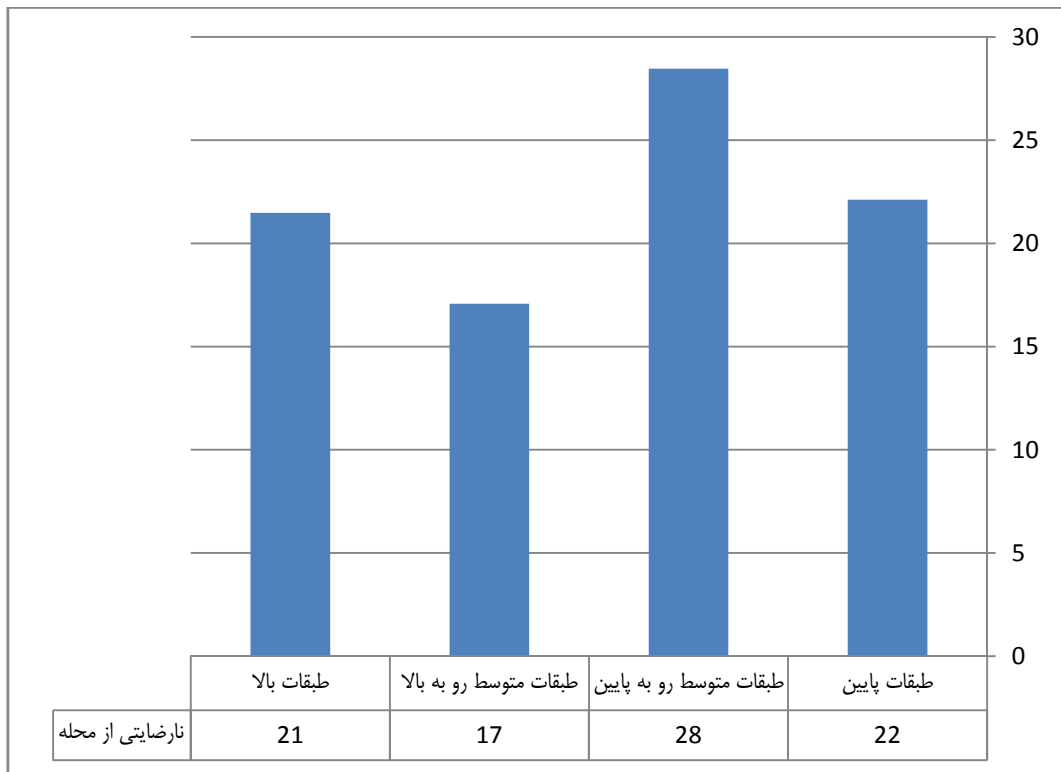
مشاهده می‌شود. (۷ درصد). هر چه به طبقات بالا نزدیک می‌شویم، از میزان رضایت ا محله کاسته می‌شود. در زیر

نمودار تغییرات رضایت به تفکیک طبقات آمده است.

رضایت از محله بر حسب خوشه محل سکونت ۱۸۷.

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۵/۵	۴۵/۵	۲۹/۱
۲	۲۳/۶	۳۷/۴	۳۹/۰
۳	۲۷/۸	۵۰/۹	۲۱/۳
۴	۲۳/۳	۴۴/۶	۳۲/۱
۵	۴۰/۷	۴۸/۳	۱۱/۱
۶	۳۴/۲	۴۷/۲	۱۸/۶
۷	۳۰/۰	۵۰/۰	۲۰/۰
۸	۲۵/۸	۵۶/۰	۱۸/۱
۹	۴۲/۲	۴۹/۳	۸/۵
۱۰	۴۵/۱	۴۸/۹	۶/۱
تعداد	۱۵۵۶	۲۳۷۶	۱۰۱۰
وی کرامر	۰/۱۸۰		
معناداری	۰/۰۰۰		

نمودار ۵۳. نارضایتی از محله به تفکیک محلات

رضایت از زندگی در شهر تهران

رضایت از محله و زندگی در تهران ۱۸۸

رضایت از زندگی در تهران		گزینه
درصد	تعداد	
۲۳/۳	۱۱۵۶	زیاد
۵۳/۵	۲۶۶۰	متوسط
۲۳/۳	۱۱۵۶	کم
۱۰۰	۴۹۷۲	جمع

زنان از زندگی در تهران رضایت بیشتری دارند. ۲۶ درصد زنان از زندگی در تهران رضایت دارند. این

نسبت برای مردان ۲۱ درصد است.

گروه‌های سنی جوان نیز از زندگی در تهران رضایت بیشتری دارند. گروه‌های میانسال از گروه‌های دیگر

سنی رضایت کمتری از زندگی در تهران دارند. ۲۲ درصد افراد میانسال از زندگی در تهران رضایت دارند.

گروه‌های دیگر کمی بیش آنان از زندگی در شهر ابراز رضایت کرده‌اند.

گروه‌های تحصیلی به یک اندازه از زندگی در تهران ابراز رضایت کرده‌اند. هم چنین تفاوتی بین رضایت

افراد از تهران و سطح درآمد خانوار آنان دیده نمی‌شود.

۱۸۹. رضایت از زندگی در تهران به حسب متغیرهای زمینه‌ای

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۲۶/۴۷۹۸	۲۳/۷	۲۳/۱	۲۲/۸	۲۲/۵	۲۴/۵	۲۴/۸	۲۳/۹	۲۱/۵	۲۴/۷	۲۵/۸	۲۰/۷	زیاد
۷۶۷/۶۴۲۶	۵۲/۰	۵۶/۸	۵۳/۵	۵۴/۴	۵۳/۶	۵۰/۵	۵۰/۹	۵۲/۲	۵۶/۵	۵۳/۲	۵۳/۸	متوسط
۷۷۳/۷۸۸۸	۲۴/۳	۲۰/۱	۲۳/۸	۲۳/۱	۲۲/۰	۲۴/۸	۲۵/۲	۲۶/۲	۱۸/۸	۲۱/۰	۲۵/۵	کم
۴۲۴۶	۳۲۲۳	۱۵۰۰	۱۲۲۹	۲۲۳۴	۸۷۰	۶۳۰	۱۱۸۵	۱۹۲۴	۱۸۵۸	۲۴۶۷	۲۵۰۳	تعداد
۰/۰۳۶	۰/۰۵۱		۰/۰۲۲				۰/۰۵۹			۰/۰۷۰		وی کرامر
۰/۰۶	۰/۰۰۲		۰/۰۵۷۹				۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		معناداری

رابطه خطی بین موقعیت طبقاتی محله و رضایت از شهر دیده نمی‌شود ولی تفاوت بین ساکنان محلات

مختلف مشهود است. بیشترین رضایت از زندگی در تهران از ساکنان محلات متوسط رو به پایین ابراز شده است.

۲۸ درصد ساکنان این محلات از زندگی در تهران راضی‌اند. کمترین میزان رضایت از زندگی در تهران از سوی

طبقات متوسط رو به بالا ابراز شده است. نسبت رضایت از زندگی در تهران در این گروه ۱۷ درصد است. این

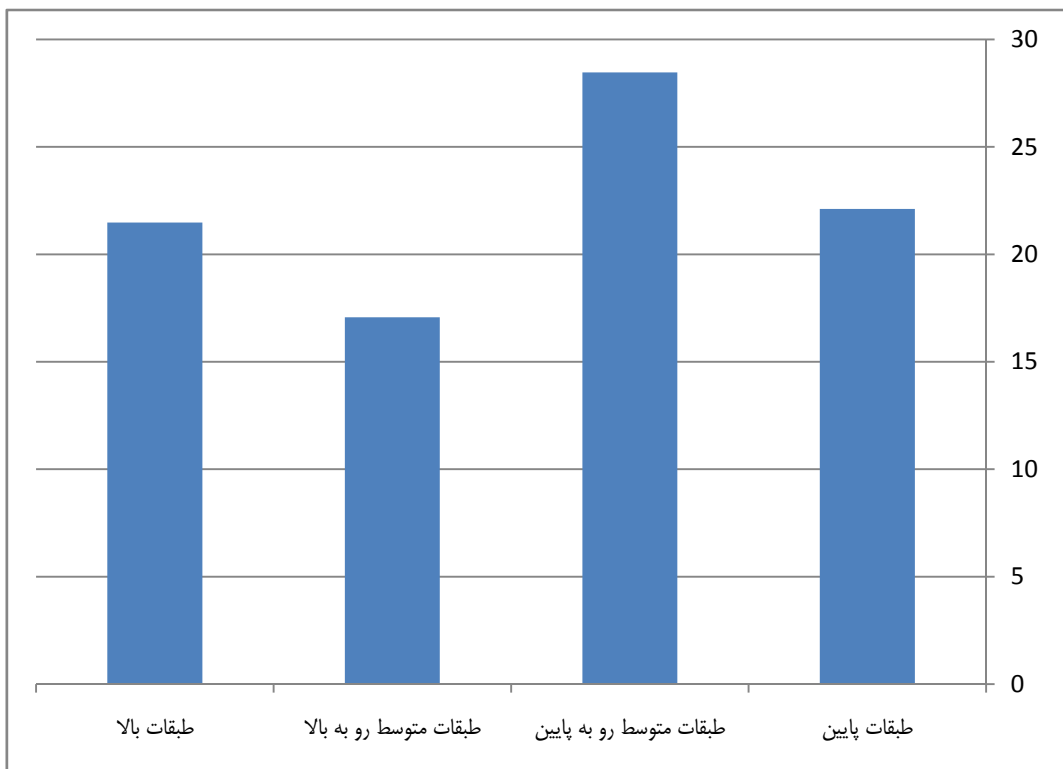
نسبت در بین طبقات بالا و پایین ۲۲ درصد است.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

رضایت کلی از زندگی در تهران بر حسب خوشه ۱۹۰.

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۲۴/۲	۵۳/۱	۲۲/۷
۲	۲۰/۱	۵۲/۳	۲۷/۷
۳	۳۴/۵	۴۶/۷	۱۸/۸
۴	۲۸/۸	۵۶/۰	۱۵/۳
۵	۳۴/۵	۵۳/۸	۲۱/۷
۶	۲۶/۱	۵۰/۶	۲۳/۳
۷	۱۹/۹	۴۸/۴	۳۱/۷
۸	۱۴/۲	۵۹/۵	۲۶/۳
۹	۱۶/۶	۵۷/۱	۲۶/۳
۱۰	۲۶/۳	۶۰/۸	۱۲/۹
تعداد	۱۱۵۶	۲۶۶۰	۱۱۵۶
وی کرامر	۰/۱۲۲		
معناداری	۰/۰۰۰		

نمودار ۵۴. نارضایتی از زندگی در تهران به تفکیک محلات

تمایل به مهاجرت

احساس تعلق به محله و شهر از مهم‌ترین احساساتی که فرد را به محیط اجتماعی و جغرافیایی خود پیوند می‌دهد. حس با متغیرهایی چون مشارکت اجتماعی در زندگی شهری، سرمایه اجتماعی و اخلاق شهروندی مرتبط است. در پیمایش حاضر احساس تعلق در سه سطح محله‌ای، شهری و ملی سنجیده شد.

از پاسخگویان پرسیده شد آیا مایل به تغییر محله خود هستند. پاسخ‌های به دست آمده از وضعیتی دو قطبی حکایت می‌کند. بیش از نیمی از افراد تمایلی به جابجایی و تغییر محله خود نداشتند. ۵۸ درصد به محله خود احساس تعلق می‌کنند. ۴۲ درصد تعلق به محله خود احساس نمی‌کردند و مایل به جابجایی بودند.

تعلق شهری در مقایسه با تعلق محله‌ای بالاتر است. ۷۸ درصد پاسخگویان قصد مهاجرت از شهر تهران را ندارند و دوست دارند در این شهر زندگی کنند. ۲۲ درصد تمایل به مهاجرت از تهران داشتند.

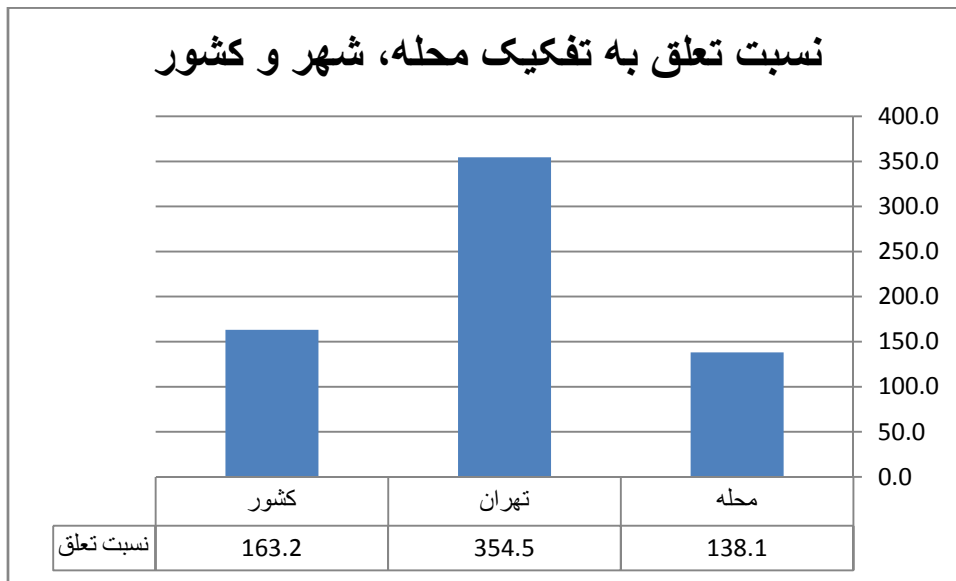
در مورد تعلق ملی، پاسخ‌های به دست آمده نشان از وضعیتی میان این دو دارد. اکثریت افراد تمایلی برای مهاجرت از کشور را نداشتند. ۶۲ درصد چنین نظری ابراز کرده‌اند. ۳۸ درصد پاسخگویان تمایل به مهاجرت از کشور داشتند.

۱۹۱. تمایل به مهاجرت

مهاجرت بین کشوری		مهاجرت بین شهری		مهاجرت بین محله‌ای		گزینه
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳۸/۲	۱۹۰۶	۲۲/۲	۱۱۰۷	۴۱/۹	۲۰۸۵	بلی
۶۱/۸	۳۰۸۱	۷۷/۸	۳۸۱۷۷	۵۸/۱	۲۸۹۵	خیر
۱۰۰	۴۹۸۷	۱۰۰	۴۹۸۴	۱۰۰	۴۹۸۰	تعداد

در نمودار نسبت تعلق^{۲۰} به تفکیک محله، شهر و کشور ارائه شده است:

^{۲۰} نسبت تعلق از تقسیم تعداد افراد متمایل به ماندن بر افراد متمایل به مهاجرت ضربدر ۱۰۰ به دست آمده است.

احساس تعلق به محله در بین زنان و مردان به یک اندازه و تفاوتی بین آنان مشاهده نمی‌شود.

احساس تعلق در بین گروه‌های سنی تفاوت دارد. با افزایش سن بر احساس تعلق محله‌ای افزوده می‌شود.

جوانان نسبت به محله خود تعلق کمتری احساس می‌کنند. ۴۷ درصد جوانان دوست دارند محله خود را تغییر

دهند. این نسبت در بین افراد میانسال ۴۳ درصد و افراد بالاتر از ۵۰ سال ۳۳ درصد است. در نمودار زیر نسبت

تعلق به تفکیک گروه سنی ارائه شده است. سن بیشترین رابطه را با احساس تعلق دارد.

در گروه‌های تحصیلی هم نسبت تعلق محله‌ای متفاوت است. با افزایش تحصیلات بر تمایل به مهاجرت از

محله افزوده می‌شود. دارندگان تحصیلات ابتدایی تمایلی به تغییر محله خود ندارند (۳۵ درصد). بیشترین میزان

تمایل به مهاجرت در بین دارندگان دیپلم مشاهده می‌شود. (۴۵ درصد).

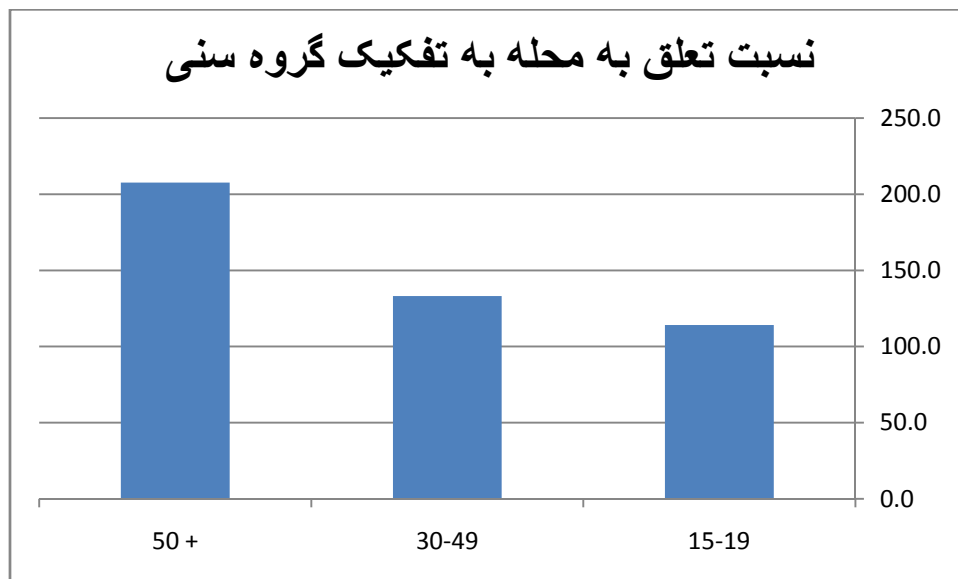
احساس تعلق به محله در بین افراد متأهل بیشتر است. ۶۰ درصد افراد متأهل تمایلی به تغییر محله خود

ندارند. این نسبت برای افراد مجرد ۴۷ درصد است.

کسانی که تمایل به مهاجرت دارند، از سطح اقتصادی پایین تری برخوردارند. میانگین هزینه خانوار در افراد متمایل به مهاجرت ۷۲۷ هزار تومان و در افراد متمایل به ماندن ۷۸۳ هزار تومان است. به این ترتیب، می توان گفت افرادی که در سطح اقتصادی پایین تری قرار دارند، محله خود را کمتر از دیگران دوست دارند.

۱۹۲. تمایل به مهاجرت از محله بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۳۰-۴۹	۱۵-۲۹	زن	مرد	
۷۲۶/۹۲۶۳	۴۰/۲	۴۷/۱	۴۱/۰	۴۴/۶	۴۱/۳	۳۵/۲	۳۲/۵	۴۲/۹	۴۶/۷	۴۱/۱	۴۲/۶	بلی
۷۸۳/۳۵۶۳	۵۹/۱	۵۲/۹	۵۹/۰	۵۵/۴	۵۸/۷	۶۴/۱	۶۷/۵	۵۷/۱	۵۳/۳	۵۸/۹	۵۷/۴	خیر
۴۲۵۴	۳۳۳۰	۱۵۰۱	۱۲۲۷	۲۲۳۷	۸۷۴	۶۳۳	۱۱۸۸	۱۹۲۸	۱۸۵۹	۲۴۶۹	۲۵۰۸	تعداد
۰/۰۵۴	۰/۰۸۵		۰/۰۶۱				۰/۱۱۱			۰/۰۱۵		وی کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰				۰/۰۰۰			۰/۲۷۹		معناداری

ساکنان محلات به لحاظ اقتصادی پایین، تمایل بیشتری برای مهاجرت از محله دارند. کمترین میزان تعلق محله‌ای در بین افراد طبقات پایین مشاهده می‌شود. طبقات بالا بیشترین تعلق را به محله خود ابراز کرده‌اند. نسبت تعلق در بین طبقات پایین ۸۰ درصد است. این نسبت در طبقات بالا به ۳۳۶ درصد می‌رسد.

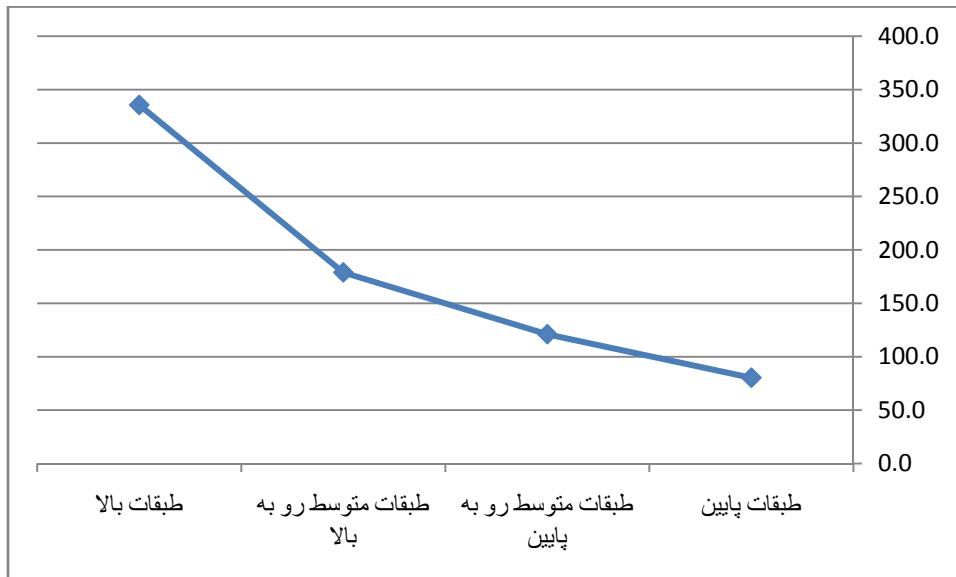
بخش دوم: تجربه فضای شهری

۱۹۳. ارزیابی پاسخگویان مهاجرت بین محله‌ای به تفکیک خوشه

خوشه		
۱	۵۴/۳	۴۵/۷
۲	۵۶/۷	۴۳/۳
۳	۴۵/۰	۵۵/۰
۴	۵۴/۱	۴۵/۹
۵	۳۹/۶	۶۰/۴
۶	۴۴/۵	۵۵/۵
۷	۴۴/۷	۵۵/۳
۸	۲۹/۹	۷۰/۱
۹	۲۱/۲	۷۸/۸
۱۰	۲۵/۱	۷۴/۹
جمع	۲۰۸۵	۲۸۹۵
وی کرامر	۰/۲۳۵	
معناداری	۰/۰۰۰	

در نمودار زیر نسبت تعلق محله‌ای به تفکیک طبقات اقتصادی ارائه شده است:

نمودار ۵۵. نسبت تعلق محله‌ای به تفکیک طبقات

مردان برای مهاجرت از تهران تمایل بیشتری دارند در حالی که این تمایل نزد زنان کمتر است. نسبت تعلق

در بین مردان ۳۰۰ و در بین زنان ۴۰۰ است.

همچنین جوانان تمایل کمتری برای مهاجرت از تهران دارند. ۱۹ درصد جوانان قصد مهاجرت از تهران را دارند. این نسبت برای افراد بالاتر از ۳۰ سال ۲۵ درصد است.

میل به مهاجرت در بین گروه‌های تحصیلی یکسان است و تفاوتی بین آنان دیده نمی‌شود.

افراد متأهل در مقایسه با افراد مجرد تمایل بیشتری برای مهاجرت از تهران دارند. ۲۴ درصد افراد متأهل تمایل به مهاجرت از تهران دارند. این نسبت برای افراد مجرد ۱۸ درصد است.

سطح اقتصادی با تمایل به مهاجرت رابطه دارد. افرادی که سطح اقتصادی بالاتری دارند، تمایل کمتری برای مهاجرت از تهران دارند. متوسط هزینه خانوار افراد متمایل به مهاجرت ۷۲۹ هزار تومان و افراد متمایل به ماندن ۷۶۹ هزار تومان است.

۱۹۴. قصد مهاجرت از تهران بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
بلی	۲۴/۱	۱۹/۶	۱۸/۱	۲۴/۱	۲۲/۴	۲۵/۲	۲۳/۳	۲۲/۱	۲۰/۳	۱۸/۴	۲۴/۰	۷۲۹/۰۶۳۶
خیر	۷۵/۳	۸۰/۴	۸۱/۳	۷۵/۳	۷۶/۶	۷۴/۱	۷۶/۷	۷۷/۹	۷۹/۷	۸۱/۶	۷۶/۰	۷۶۹/۲۴۲۴
تعداد	۲۵۱۱	۲۴۷۱	۱۸۶۴	۱۹۲۵	۱۱۹۰	۶۳۲	۸۷۶	۲۲۳۸	۱۲۲۹	۱۲۲۶	۲۴۵۵	۴/۸۷۶
وی کرامر	۰/۰۸۲		۰/۰۸۵			۰/۰۳۸			۰/۰۸۳		۰/۰۳۳	
معناداری	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰			۰/۰۹۰			۰/۰۰۰		۰/۰۰۱	

طبقات بالا به شهر تهران تعلق بیشتری دارند و قصد مهاجرت در آنان پایین است. در مقابل بیشترین نسبت افراد متمایل به مهاجرت از تهران در بین طبقات پایین مشاهده می‌شود. ۲۵ درصد افراد طبقات پایین و متوسط رو به پایین قصد مهاجرت از تهران را دارند. این نسبت در بین طبقات متوسط رو به بالا و پایین ۱۸ درصد است. اگر چه در تمام طبقات میل به مهاجرت پایین است و حداکثر یک چهارم پاسخگویان را در برمی‌گیرد ولی این تمایل در بین طبقات پایین بیشتر است.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

نسبت تعلق هم وجهی دیگر از این یافته را نشان می دهد. نسبت تعلق در طبقات پایین ۲۹۱، متوسط رو به

پایین ۳۰۷، متوسط رو به بالا ۵۱۵ و بالا ۴۴۷ است. بیشترین تعلق شهری در بین طبقه متوسط رو به بالا مشاهده

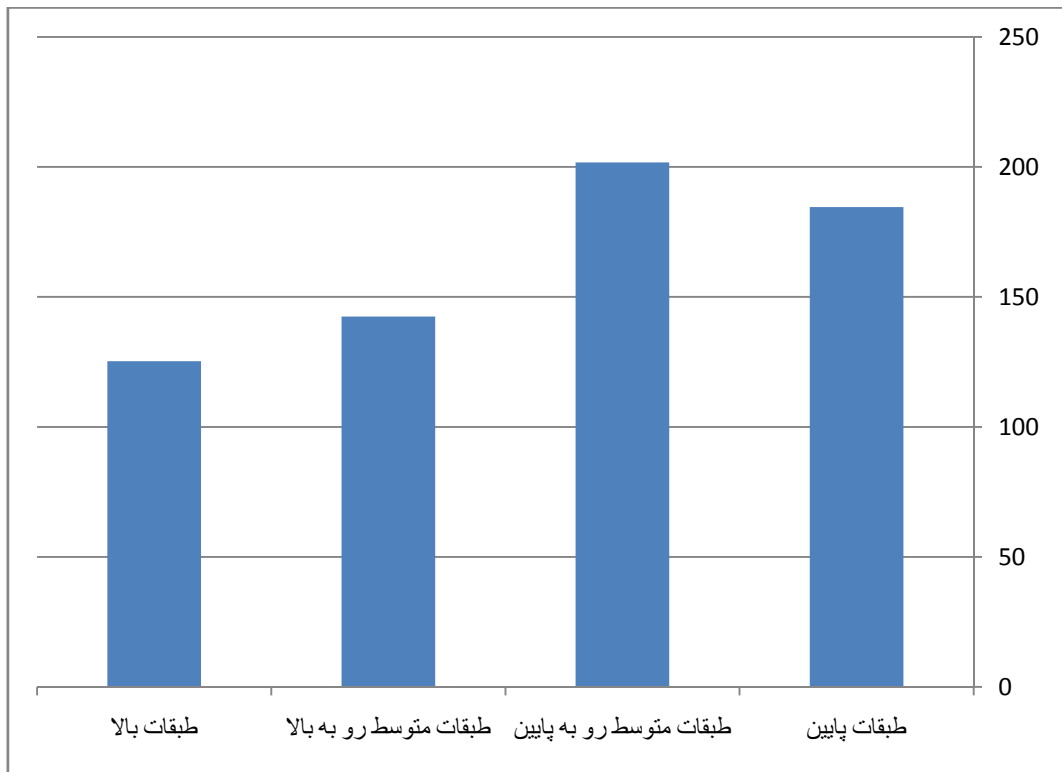
می شود.

۱۹۵. ارزیابی پاسخگویان از مهاجرت داخل کشور به تفکیک خوشه

خوشه		
۱	۲۶/۹	۷۳/۱
۲	۲۴/۴	۷۵/۶
۳	۲۸/۵	۷۱/۵
۴	۲۵/۶	۷۴/۴
۵	۱۹/۲	۸۰/۸
۶	۲۷/۳	۷۲/۸
۷	۱۹/۷	۸۰/۳
۸	۱۳/۹	۸۶/۱
۹	۲۰/۰	۸۰/۰
۱۰	۲۶/۹	۷۳/۱
جمع	۱۱۰۷	۳۸۷۷
وی کرامر	۰/۱۱	
معناداری	۰/۰۰۰	

در نمودار زیر نسبت تعلق به تهران به تفکیک محلات ارائه شده است:

نمودار ۵۶. نسبت تعلق به تهران به تفکیک محلات

تمایل به مهاجرت از کشور در بین مردان بیشتر از زنان است. ۴۲ درصد مردان مایل به مهاجرت از کشورند.

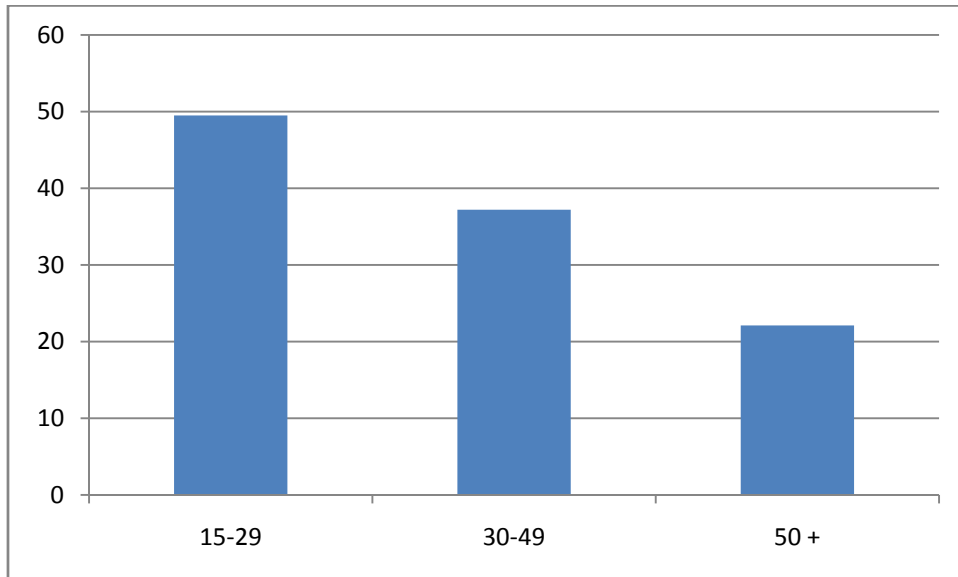
این نسبت برای زنان ۳۵ درصد است.

همچنین تمایل به مهاجرت در بین گروه‌های جوان بیشتر است. نیمی از پاسخگویان جوان مایل به مهاجرت

از کشورند. با افزایش سن از میزان تمایل به مهاجرت کاسته می‌شود. تمایل به مهاجرت از کشور در بین افراد

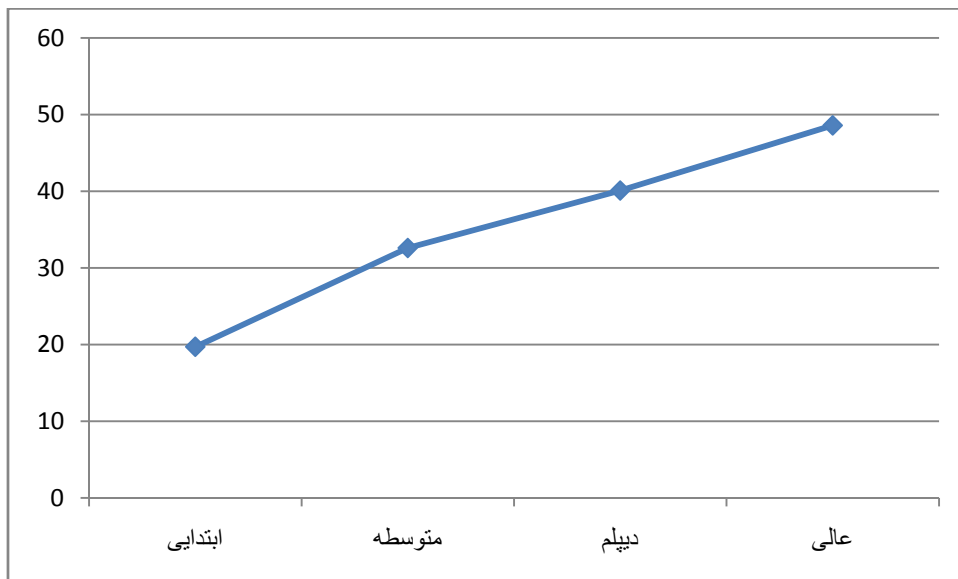
میانسال ۳۷ درصد و در بین افراد بالاتر از ۵۰ سال ۲۲ درصد است. رابطه بین سن و مهاجرت نسبتاً قوی است.

نمودار ۵۷. تمایل به زندگی در خارج کشور بر حسب سن

تمایل به زندگی در خارج کشور در بین افراد تحصیل کرده بیشتر است.

نمودار ۵۸. تمایل به زندگی در خارج کشور بر حسب تحصیلات

تقریباً نیمی از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی مایلند در خارج کشور زندگی کنند. این نسبت برای

پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی ۲۰ درصد است. با افزایش تحصیلات به صورت مستمر بر نسبت تمایل به

زندگی در خارج کشور افزوده می شود.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

تمایل به زندگی در خارج کشور در بین افراد مجرد بیشتر است. بیش از نیمی از افراد مجرد دوست دارند در خارج کشور زندگی کنند. ۵۵ درصد چنین نظری دارند. تقریباً نزدیک به یک سوم افراد متأهل تمایل به زندگی در خارج کشور دارند.

بین وضعیت اقتصادی و تمایل به زندگی در خارج کشور رابطه وجود دارد. کسانی که در سطح بالاتر اقتصادی قرار دارند، تمایل بیشتری برای زندگی در خارج کشور دارند. متوسط هزینه خانوار افراد متمایل به زندگی در خارج کشور ۸۲۱ هزار تومان و در بین افراد غیر متمایل به زندگی در خارج کشور ۷۲۴ هزار تومان است.

۱۹۶. تمایل به مهاجرت از کشور بر حسب متغیرهای زمینه‌ای

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متأهل
بلی	۴۱/۹	۳۴/۵	۴۹/۵	۳۷/۲	۲۲/۱	۱۹/۷	۳۲/۶	۴۰/۱	۴۸/۶	۵۴/۸	۳۱/۴	۸۲۰/۹۳۴۱
خبر	۵۸/۱	۶۵/۵	۵۰/۵	۶۲/۸	۷۷/۹	۸۰/۳	۶۷/۴	۵۹/۹	۵۱/۴	۴۵/۲	۶۸/۶	۷۲۳/۶۴۹۴
تعداد	۲۵۱۱	۲۴۷۳	۱۸۶۷	۱۹۲۵	۱۱۹۰	۶۳۱	۱۷۵	۲۲۴۰	۱۲۳۳	۱۵۰۵	۳۲۳۳	۴۲۵۷
وی‌کرامر	۰/۰۷۶		۰/۲۱۶			۰/۱۸۱			۰/۲۲۳		۰/۱	
معناداری	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	

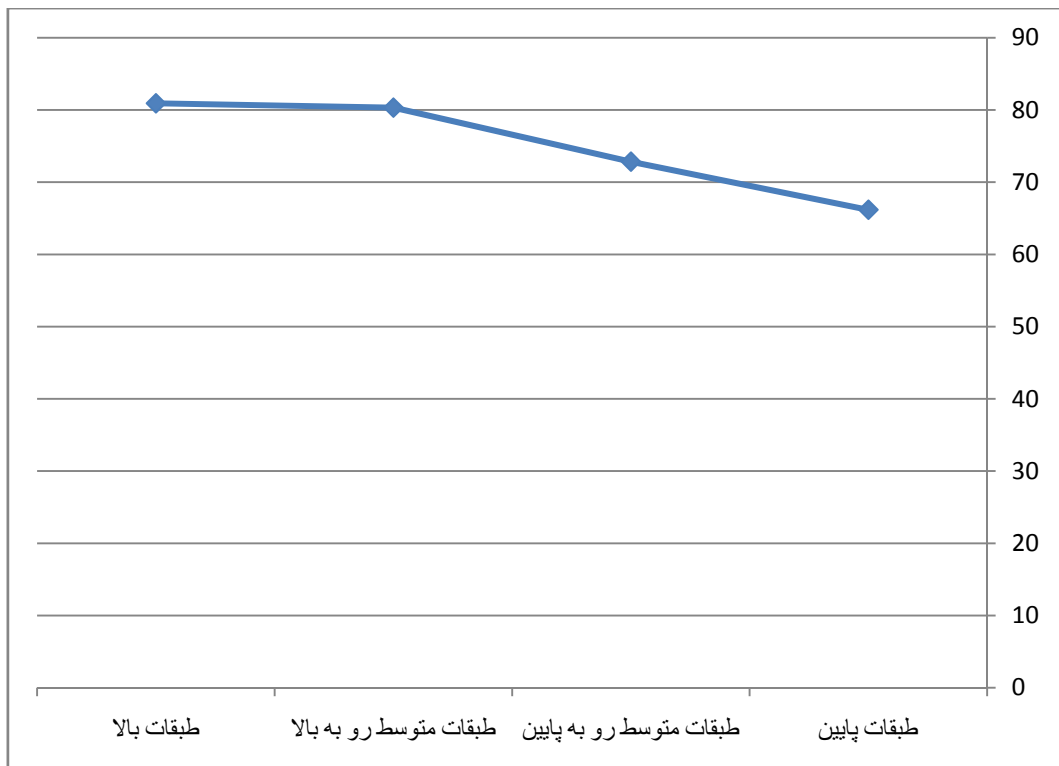
طبقات مختلف از نظر تمایل به زندگی در خارج کشور با متفاوتند. تمایل به زندگی در خارج کشور در بین طبقات بالا بیشتر مشاهده می‌شود. ۴۵ درصد طبقات بالا متمایل به زندگی در خارج کشورند. این نسبت برای طبقات پایین و متوسط رو به پایین ۳۵ درصد و طبقات متوسط رو به بالا ۴۱ درصد است. هر چند تمایل به زندگی در خارج کشور در بین طبقات بالا بیشتر است ولی فاصله طبقات با هم زیاد نیست.

۱۹۷. ارزیابی پاسخگویان از مهاجرت به خارج از کشور به تفکیک خوشه

خوشه	بلی	خیر
۱	۳۵/۶	۶۴/۴
۲	۳۴/۷	۶۵/۳
۳	۲۸/۰	۷۲/۰
۴	۲۶/۸	۷۳/۲
۵	۴۲/۱	۵۷/۹
۶	۴۱/۹	۵۸/۱
۷	۴۳/۰	۵۷/۰
۸	۳۹/۶	۶۰/۴
۹	۴۱/۲	۵۸/۸
۱۰	۴۸/۱	۵۱/۹
جمع	۱۹۰۶	۳۰۸۱
وی کرامر	۰/۱۲۶	
معناداری	۰/۰۰۰	

در نمودار زیر نسبت افراد متمایل به زندگی در خارج کشور بر حسب وضعیت طبقاتی ارائه شده است.

نمودار ۵۹. تمایل به زندگی در خارج کشور به تفکیک محلات

در سنت جامعه‌شناسی شهری، زندگی شهری همواره در تقابل با زندگی روستایی دیده شده است. زندگی شهری را با خصوصیات چگون سردی روابط، از دست رفتن صمیمیت، بیگانگی، بالا بودن جرم و خصوصیات از این دست معرفی کرده‌اند. خصوصیات که تونیس مجموعه آن را با مفهوم گزل‌شافت بیان کرده است. این نوع زندگی در تقابل با زندگی روستاست. تصویری رومان‌تیک از زندگی روستا که در آن انسان پیوند خود را با طبیعت حفظ کرده است، همیاری و صمیمیت خصوصیت مهم روابط آن است، و به روابط چهره به چهره، کنترل اجتماعی موجب کاهش کجروی اجتماعی می‌شود. به همین دلیل است که در ابتدای رشد شهرنشینی، تمایل به بازگشت به روستا شدت دارد. این تمایل به نوعی در خود دلزدگی از فرهنگ و زندگی شهری را همراه دارد. برای سنجش این احساس از پاسخگویان خواسته شد ترجیح مکانی خود را برای زندگی بیان کنند. آیا دوست دارند در شهر زندگی کنند یا زندگی در روستا را ترجیح می‌دهند.

پاسخ‌ها نشان می‌دهند زندگی در روستا برای اکثریت پاسخگویان جاذبه‌ای ندارد. نزدیک سه چهارم پاسخگویان زندگی در شهر را به زندگی در روستا ترجیح می‌دهند. ۱۷ درصد نیز زندگی در روستا ترجیح می‌دهند. برای ۸ درصد پاسخگویان نیز هیچ یک ترجیحی ندارد.

زندگی در شهر را ترجیح می‌دهید یا زندگی در روستا؟ ۱۹۸.

گزینه	۱۹۹	تعداد	۲۰۰	درصد
شهر	۲۰۱	۳۶۹۴	۲۰۲	۷۴/۴
روستا	۲۰۳	۱۶۲	۲۰۴	۱۷/۴
فرقی نمی‌کند	۲۰۵	۴۰۷	۲۰۶	۸/۲
تعداد	۲۰۷	۴۹۶۳	۲۰۸	۱۰۰

زنان به زندگی در شهر تمایل بیشتری دارند. ۷۳ درصد مردان زندگی در شهر را ترجیح می‌دهند. این نسبت برای زنان ۷۶ درصد است. نسبت ترجیح روستا^{۲۱} برای مردان ۲۷ و برای زنان ۲۰ درصد است. احتمالاً مردان به دلیل تجربه گسترده‌تر زندگی در شهر و قرار داشتن در محیط‌های عمومی، دلزدگی بیشتری نسبت به خصوصیات زندگی شهری یافته‌اند.

با افزایش سن بر گرایش به روستا افزوده می‌شود. افراد جوان کمتر به زندگی در روستا گرایش دارند. زندگی شهری برای آنان فرصت‌های تازه به علاوه آزادی‌های فردی است. در حالی که افراد سنین بالاتر گرایش بیشتری به زندگی در روستا ابراز کرده‌اند. نسبت ترجیح روستا برای جوانان ۱۶ درصد، میانسالان ۲۵ درصد و افراد بالای ۵۰ سال ۳۵ درصد است. این یافته‌ها نشان می‌دهد با افزایش سن بر گرایش به زندگی در روستا افزوده می‌شود.

گرایش به زندگی شهر با افزایش تحصیلات افزوده می‌شود. کمترین میزان گرایش به زندگی در روستا در بین افراد دارای تحصیلات عالی مشاهده می‌شود. بیشترین گرایش به زندگی در روستا در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی ابراز شده است. نسبت ترجیح روستا برای تحصیلات ابتدایی ۴۶ درصد، متوسطه ۳۲ درصد، دیپلم ۱۹ درصد و عالی ۱۷ درصد است.

^{۲۱} این نسبت از تقسیم نسبت افراد متمایل به زندگی در روستا بر افراد متمایل به زندگی در شهر ضرب‌در ۱۰۰ به دست آمده است.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

افراد مجرد هم به زندگی روستا تمایل کمتری ابراز کرده‌اند. نسبت ترجیح روستا در بین افراد مجرد ۱۵

درصد و در بین افراد متأهل ۲۷ درصد است.

تمایل به زندگی در روستا بیشتر در بین افرادی با سطح اقتصادی پایین‌تر مشاهده می‌شود. با افزایش سطح

زندگی، گرایش به زندگی در روستا کاسته می‌شود. متوسط هزینه خانوار برای افراد متمایل به زندگی روستا ۷۰۴

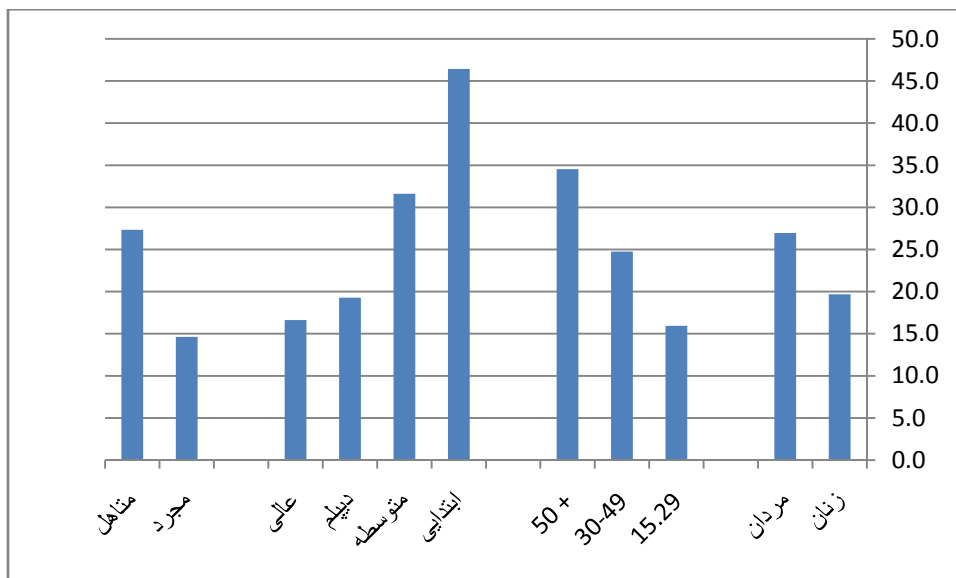
هزار تومان است. این نسبت برای افراد متمایل به زندگی در شهر ۷۸۱ هزار تومان است.

۲۰۹. زندگی در شهر را ترجیح می‌دهید یا در روستا؟ ۴۲

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات				وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متأهل	
شهر	۷۲/۷	۷۶/۲	۸۰/۳	۷۳/۵	۶۶/۹	۶۰/۳	۶۸/۰	۷۷/۳	۸۱/۲	۸۱/۴	۷۱/۷	۷۸۰/۵۸۸۱
روستا	۱۹/۶	۱۵/۰	۱۲/۸	۱۸/۲	۲۳/۱	۲۸/۰	۲۱/۵	۱۴/۹	۱۳/۵	۱۱/۹	۱۹/۶	۷۰۳/۹۵۹۸
فرقی نمی‌کند	۷/۷	۸/۸	۶/۹	۸/۳	۱۰/۰	۱۱/۸	۱۰/۶	۷/۸	۵/۳	۶/۷	۸/۸	۶۹۱/۸۳۵۶
تعداد	۲۵۰۴	۲۴۵۶	۱۸۶۰	۱۹۱۳	۱۱۸۶	۶۲۹	۸۷۱	۲۲۳۰	۱۳۳۴	۱۴۹۷	۳۳۱۷	۴۲۳۹
وی کرامر	۰/۰۶۲		۰/۰۸۵			۰/۱۱۴				۰/۱۰۸		۰/۰۷۰
معناداری	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰			۰/۰۰۰				۰/۰۰۰		۰/۰۰۰

در نمودار زیر نسبت ترجیح زندگی در روستا به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای ارائه شده است:

نمودار ۶۰. نسبت ترجیح زندگی در روستا

بخش دوم: تجربه فضای شهری

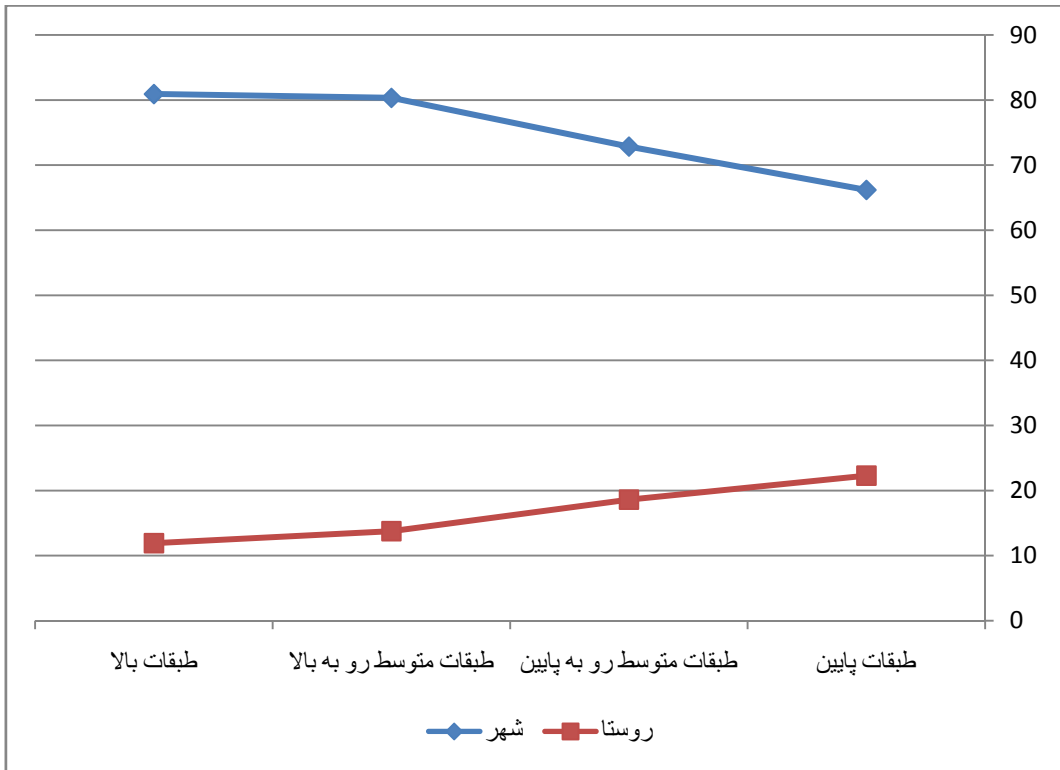
گرایش به زندگی در روستا در بین طبقات پایین بیشتر دیده می‌شود. کمترین میزان تمایل برای زندگی در روستا در بین طبقات بالا مشاهده می‌شود. ۱۲ درصد طبقات بالا زندگی در روستا را ترجیح می‌دهند. این نسبت برای طبقات پایین ۲۲ درصد است. گرایش به زندگی در روستا برای طبقات متوسط رو به پایین ۱۹ درصد و برای طبقات متوسط رو به بالا ۱۴ درصد است.

۲۱۰. ارزیابی پاسخگویان از ترجیح زندگی در شهر یا روستا به تفکیک خوشه

خوشه	شهر	روستا	فرقی نمی‌کند
۱	۶۴/۸	۲۶/۴	۸/۹
۲	۶۷/۶	۱۸/۲	۱۴/۲
۳	۷۰/۰	۲۲/۶	۷/۵
۴	۷۱/۲	۱۸/۸	۱۰/۰
۵	۷۶/۴	۱۳/۹	۹/۷
۶	۷۳/۹	۱۹/۱	۷/۰
۷	۷۷/۲	۱۶/۲	۶/۶
۸	۸۳/۵	۱۱/۳	۵/۲
۹	۸۱/۵	۱۱/۰	۷/۵
۱۰	۸۰/۴	۱۲/۸	۶/۸
جمع	۳۶۹۴	۱۶۲	۴۰۷
وی کرامر	۰/۱۱۳		
معناداری	۰/۰۰۰		

در زیر نمودار گرایش به زندگی شهری و روستایی به تفکیک طبقه ارائه شده است:

نمودار ۶۱. گرایش به زندگی در شهر و روستا به تفکیک طبقه

نگرش نسبت به فضای اخلاقی اجتماعی شهر

احساس عدالت

تشدید فاصله طبقاتی در تهران

ثبات نظم اجتماعی به چهار عامل مهم نگرشی بستگی دارد: عدالت، اخلاقی بودن، رضایت و امید به آینده. اگر اعضای جامعه‌ای، نظم آن را عادلان بدانند، برای آن وجه اخلاقی قائل باشند، احساس کنند آینده‌ای روشن و مثبت پیش روی آنان است، و از زندگی در چنین نظامی احساس رضایت کنند، به میزان زیادی احساس تعلق و دلبستگی به آن افزایش می‌یابد. چنین نظامی احتمالاً از ثبات کافی برخوردار خواهد بود.

در این بخش یکی از این عوامل چهارگانه مورد سنجش قرار گرفت. احساس عدالت در چند وجه سنجیده شده است. در اینجا، احساس عدالت اقتصادی بررسی شده است. از پاسخگویان خواسته شد نظر خود را نسبت به وضعیت فاصله طبقاتی بیان کنند. این پرسش نشان می‌دهد پاسخگویان تا چه حد وضعیت اقتصادی عادلانه می‌دانند.

بیش از نیمی از پاسخگویان احساس می‌کنند روند تغییرات تهران به سوی تشدید فاصله طبقاتی است. از دید آنان فاصله طبقاتی بین جنوب و شمال شهر در پنج سال گذشته رو به افزایش داشته است. ۱۷ درصد معتقدند فاصله طبقاتی رو به کاهش است و روند تغییرات جهت مثبت دارد. از دید ۱۸ درصد نیز تغییری اتفاق نیفتاده است و وضعیت تهران همان است که بود. ۱۳ درصد نیز در وضعیت ابهام به سر می‌برند و از جهت تغییرات ارزیابی روشنی ندارند.

۲۱۱. مقایسه فاصله طبقاتی بالا و پایین شهر در پنج سال گذشته

گزینه	تعداد	درصد
الان	2610	52/6
۵ سال قبل	841	17/0
فرقی نکرده	888	17/9
نمی دانم	621	12/5
جمع	4960	100/0

از پاسخگویان خواسته شد نظر خود را در باره مسیر تغییرات بیان کنند. آیا از دید آنان، فاصله طبقاتی در شهر تهران رو به افزایش است؟ نیمی از پاسخگویان انتظار دارند فاصله طبقاتی در آینده تشدید شود. از نظر این عده مسیر تغییرات تهران جهتی منفی دارد و به تشدید فاصله‌ها منتهی می‌شود. ۱۴ درصد نظری خوش‌بینانه نسبت به آینده دارند و انتظار دارند از میزان فاصله طبقاتی کاسته شود. ۱۴ درصد نیز انتظار تغییر ندارند و آینده تهران را تداوم وضعیت کنونی می‌دانند. ۲۲ درصد نیز در وضعیت ابهام به سر می‌برند و تصویری در باره آینده وضعیت طبقاتی در تهران ندارند.

۲۱۲. وضعیت فاصله طبقاتی بین بالا و پایین شهر در پنج سال آینده

گزینه	تعداد	درصد
بیشتر میشود	2463	49/6
کمتر میشود	687	13/8
فرقی نمی‌کند	707	14/2
نمی دانم	1112	22/4
جمع	4969	100/0

در باره فاصله طبقاتی در تهران، زنان و مردان اتفاق نظر دارند و تفاوتی میان آنان دیده نمی‌شود. همین اشتراک نظر در بین گروه‌های سنی مختلف و نیز بین افراد مجرد و متأهل دیده می‌شود.

در بین وضعیت تحصیلی متفاوت، ارزیابی مختلفی از فاصله طبقاتی در تهران وجود دارد. هر چه سطح تحصیلات افزایش می‌یابد، احساس بی‌عدالتی در افراد نیز تشدید می‌شود. به گونه‌ای که بیش از نیمی از

بخش دوم: تجربه فضای شهری

پاسخگویان دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر بر این تصورند که فاصله طبقاتی در تهران افزایش یافته است. این نسبت برای پاسخگویان دارای تحصیلات کمتر از دیپلم کمتر از نصف است. هم‌چنین این گروه از پاسخگویان در ارزیابی وضعیت فاصله طبقاتی ابهام بیشتری دارند حال آن که پاسخگویانی که دارای تحصیلات بالاتر از دیپلم با ابهام کمتری روبرو هستند و قضاوت صریح‌تری در باره روند تغییرات می‌کنند.

وضعیت اقتصادی افراد در ارزیابی آنان از تشدید فاصله طبقاتی در تهران موثر است. افرادی که در سطوح بالاتر اقتصادی قرار دارند، نسبت به روند تغییرات در پنج سال گذشته، ارزیابی منفی‌تری دارند. در حالی که افرادی که در سطوح اقتصادی پایین‌تری قرار دارند، نسبت به روند تغییرات تصور مثبت‌تری دارند. به سخن دیگر، احساس عدالت در بین افرادی که در سطوح اقتصادی پایین‌تر قرار دارند، بیشتر است تا در بین افرادی در سطح بالاتر اقتصادی قرار دارند. میانگین هزینه خانوار در بین افرادی که تصور مثبت از تغییرات تهران دارند، ۷۲۸ هزار تومان و در بین افرادی که تصویری منفی از تغییرات دارند، ۷۹۰ هزار تومان است.

۲۱۳. ارزیابی پاسخگویان در مورد تشدید فاصله طبقاتی در تهران نسبت به پنج سال گذشته

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات		وضعیت تأهل		متوسط هزینه (ماهانه هزار تومان)	
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی		مجرد
الان	60/4	59/8	61/4	60/2	57/8	53/8	57/5	59/5	66/1	61/6	59/5
قبلاً	19/1	19/7	20/2	18/4	19/7	22/1	21/1	19/9	16/1	18/8	19/9
فرقی نکرده	20/5	20/5	18/4	21/3	22/5	24/1	21/4	20/7	17/8	19/6	20/6
تعداد	2225	2112	1634	1693	1007	515	720	2000	1099	1318	2820
وی‌کرامر	۰/۰۰۹		۰/۰۳۲			۰/۰۵۶		۰/۰۲۰		۰/۰۵۶	
معناداری	۰/۸۴۳		۰/۰۶۰			۰/۰۰۰		۰/۴۲۴		۰/۰۰۳	

طبقات مختلف در باره روند تغییرات فاصله طبقاتی با هم اختلاف نظر دارند. ساکنان محلات متوسط رو به بالا بیشتر از دیگران روند تغییرات را به سوی تشدید فاصله طبقاتی می‌بینند. ۵۹ درصد پاسخگویان چنین نظری دارند. در حالی که ساکنان محلات متوسط رو به پایین، خوش‌بینانه‌ترین نظر را در باره روند تغییرات دارند. ۴۸

بخش دوم: تجربه فضای شهری

درصد پاسخگویان این گروه بر این تصورند که فاصله طبقاتی در تهران نسبت به گذشته تشدید شده است. این نسبت در بین طبقات بالا ۵۴ درصد و در بین طبقات پایین ۵۲ درصد است. این یافته‌ها نشان می‌دهد کسانی که به وضعیت کنونی را بدتر از گذشته می‌دانند، در بین طبقات متوسط رو به بالا و بالا بیشترند.

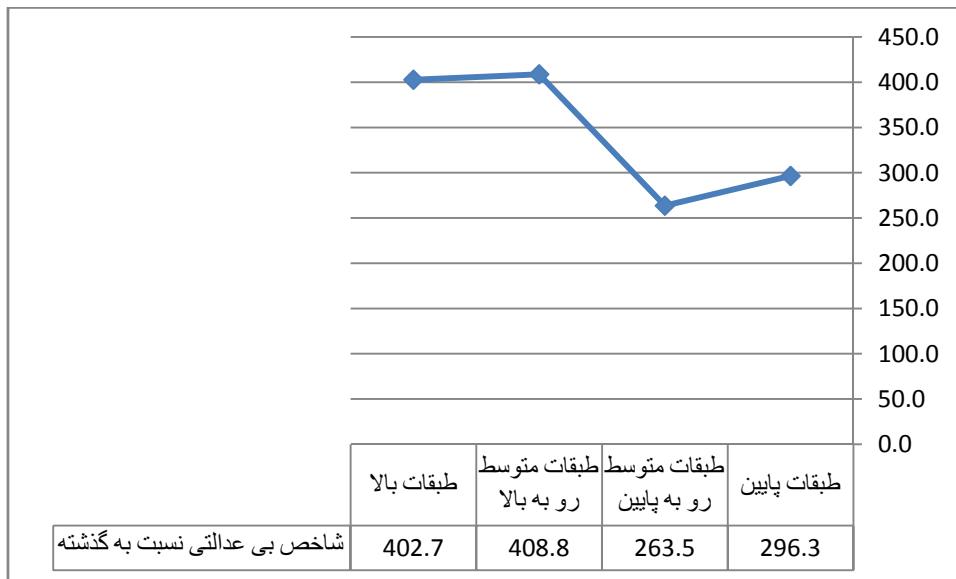
۲۱۴. ارزیابی پاسخگویان در مورد تشدید فاصله طبقاتی در تهران نسبت به پنج سال گذشته

خوشه	الان	قبلاً	فرقی نکرده
۱	55/5	25/4	19/1
۲	65/7	17/6	16/7
۳	45/2	24/0	30/8
۴	58/3	22/4	19/2
۵	59/0	18/9	22/0
۶	54/0	18/4	27/7
۷	66/0	15/8	18/2
۸	67/3	16/8	15/9
۹	66/9	14/1	19/0
۱۰	64/2	19/4	16/5
جمع	2610	841	888
وی کرامر	0/112		
معناداری	0/000		

در زیر نمودار شاخص احساس بی‌عدالتی^{۲۲} در پنج سال گذشته ارائه شده است:

^{۲۲} این شاخص از تقسیم نسبت افرادی که اعتقاد به تشدید فاصله طبقاتی دارند و کسانی که فاصله طبقاتی را در حال کاهش می‌دانند، ضربدر ۱۰۰ به دست آمده است.

نمودار ۶۲. شاخص بی عدالتی نسبت به گذشته

ارزیابی زنان و مردان در مورد روند آینده فاصله طبقاتی در شهر تهران اندکی با هم متفاوت است. مردان نسبت به آینده، بدبینی بیشتری دارند. ۵۲ درصد مردان معتقدند فاصله طبقاتی در شهر تهران در سال‌های آینده تشدید می‌شود. ۴۷ درصد زنان چنین تصویری دارند. هم‌چنین ابهام در ارزیابی آینده در بین زنان بیشتر از مردان است. (۲۴ درصد در مقابل ۲۱ درصد).

ارزیابی گروه‌های سنی در مورد آینده فاصله طبقاتی یکسان است و تفاوتی با هم ندارند.

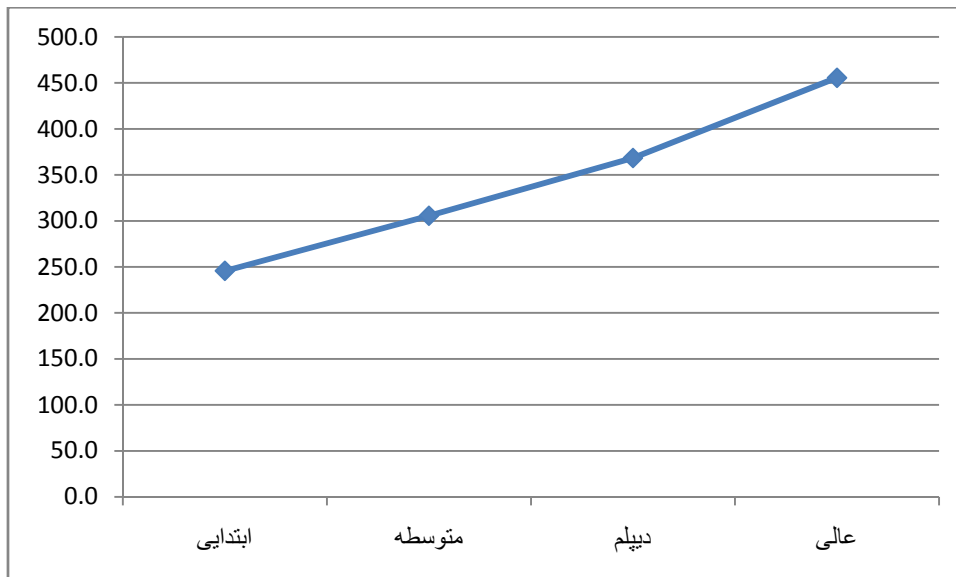
گروه‌های تحصیلی ارزیابی متفاوتی در باره روند آینده فاصله طبقاتی دارند. با افزایش سطح تحصیلات بر نسبت افراد بدبین به آینده افزوده می‌شود. ۵۷ درصد دارندگان تحصیلات عالی نسبت به آینده طبقاتی در شهر تهران بدبین‌اند. این نسبت در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی ۴۲ درصد است. هم‌چنین خوش‌بینی نسبت به آینده در بین افراد دارای تحصیلات ابتدایی بیشتر از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی است. (۱۷ درصد در مقابل ۱۲ درصد).

۲۱۵. وضعیت فاصله طبقاتی بین بالا و پایین شهر در پنج سال آینده

گزینه	جنس		گروه‌های سنی			تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	
	مرد	زن	۲۹- ۱۵	۴۹- ۳۰	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد		متاهل
بیشتر میشود	65/9	61/7	65/7	63/8	61/0	57/2	59/8	63/8	69/6	66/1	62/8	771/4211
کمتر میشود	16/8	18/9	16/9	17/8	19/3	23/3	19/5	17/3	15/2	16/1	18/6	764/9353
فرقی نمیکند	17/3	19/4	17/4	18/4	19/7	19/6	20/7	18/9	15/1	17/8	18/6	771/6260
تعداد	1982	1873	1471	1498	884	460	641	1755	997	1166	2514	۴۲۴۲
وی کرامر	۰/۰۴۴			۰/۰۲۶			۰/۰۶۳			۰/۰۳۴	۰/۰۳۸	
معناداری	۰/۰۲۴			۰/۲۵۸			۰/۰۰۰			۰/۱۱۵	۰/۰۰۰	

شاخص بی‌عدالتی^{۲۳} بر حسب تحصیلات پاسخگویان در نمودار زیر ارائه شده است. این نمودار نشان می‌دهد با افزایش سطح تحصیلات بر احساس بی‌عدالتی افزوده می‌شود یا به تعبیر دیگر، با افزایش تحصیلات، بدبینی نسبت به روند فاصله طبقاتی تهران تشدید می‌شود.

نمودار ۶۳. شاخص احساس بی‌عدالتی به حسب تحصیلات پاسخگویان

طبقات مختلف از آینده طبقاتی تهران تصورات متفاوتی دارند. طبقات بالاتر نسبت به آینده طبقاتی تهران

^{۲۳} از تقسیم کسانی که اعتقاد به افزایش فاصله طبقاتی دارند به کسانی که معتقد به کاهش فاصله طبقاتی هستند، ضربدر ۱۰۰ به دست آمده است.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

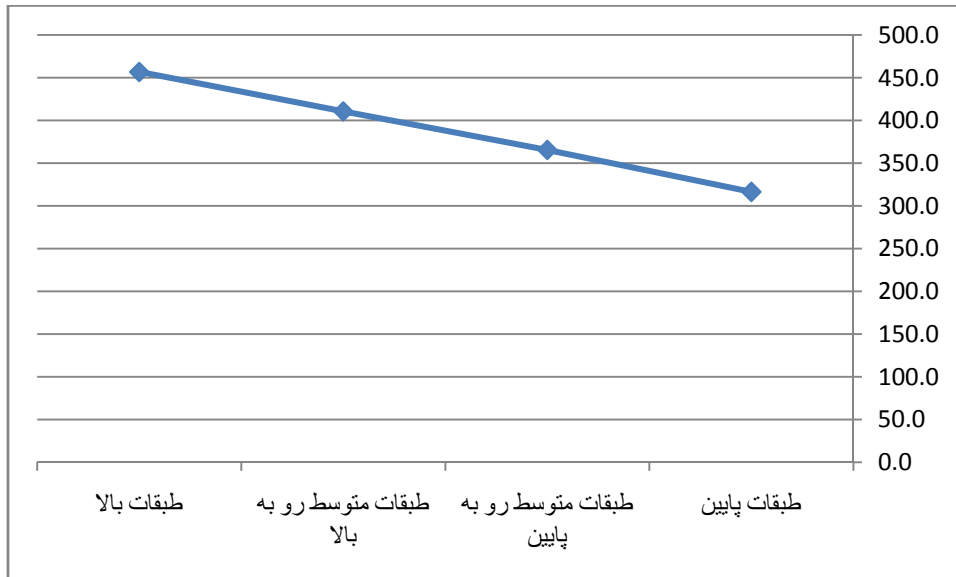
بدبین ترند و تصور می کنند فاصله طبقاتی رو به افزایش است. در حالی که در طبقات پایین این نگرش به آن شدت نیست. شاخص بی عدالتی یا تشدید فاصله طبقاتی در طبقه پایین ۳۱۶ درصد است. این نسبت در طبقات متوسط رو به پایین ۳۶۶ درصد، طبقات متوسط رو به بالا ۴۱۱ درصد و طبقات بالا ۴۵۷ درصد است.

۲۱۶. وضعیت فاصله طبقاتی بین بالا و پایین شهر در پنج سال آینده به تفکیک خوشه

خوشه	بیشتر می شود	کمتر می شود	فرقی نمی کند
۱	47/8	18/8	14/8
۲	45/2	11/9	15/7
۳	48/5	13/7	15/8
۴	47/9	14/3	11/3
۵	49/0	17/9	15/7
۶	54/0	10/8	16/1
۷	50/6	13/7	11/1
۸	52/5	11/6	15/4
۹	48/8	11/3	17/3
۱۰	51/9	10/8	9/3
جمع	2463	687	707
وی کرامر	0/079		
معناداری	0/000		

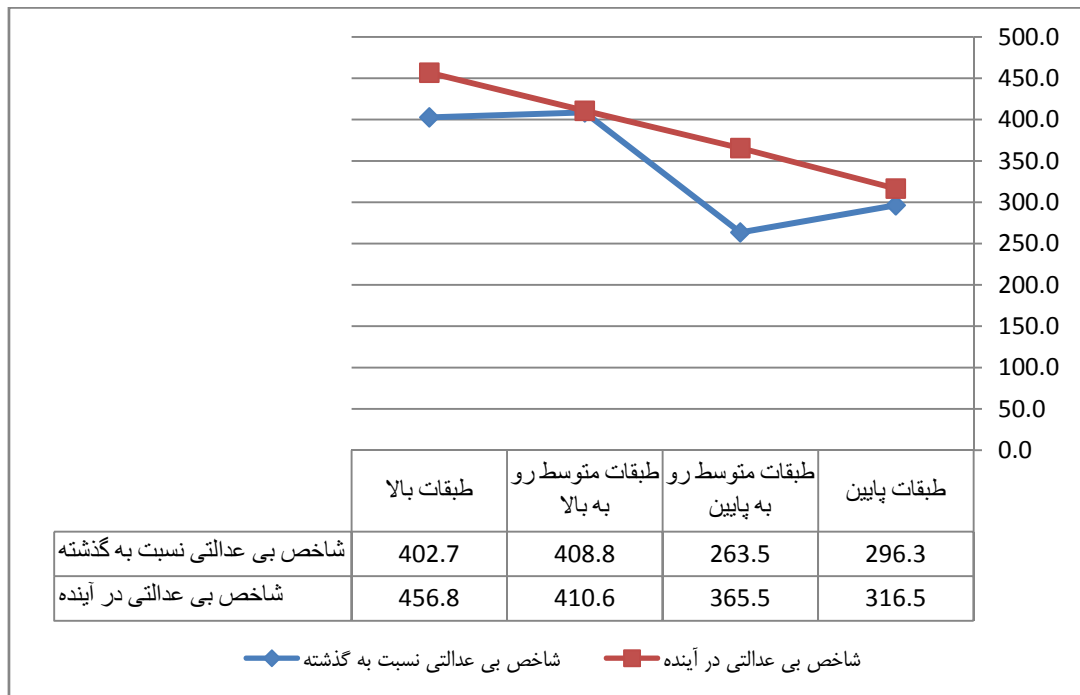
در زیر نمودار احساس بی عدالتی به تفکیک طبقات ارائه شده است:

نمودار ۶۴. شاخص احساس بی عدالتی در بین طبقات

مقایسه نگرش طبقات مختلف نشان می‌دهد احساس تشدید فاصله طبقاتی رو به افزایش است. در هر دو مورد، طبقات بالاتر هم روند گذشته را به سوی تشدید فاصله طبقاتی دیده‌اند و هم انتظار دارند در آینده این فاصله تشدید شود. طبقات پایین‌تر به این شدت نسبت به روند تغییرات ارزیابی نمی‌کنند و در مقایسه با طبقات بالاتر نسبت به کاهش روند فاصله طبقاتی امیدوارترند. در زیر نمودار مقایسه‌ای نگرش نسبت به گذشته و آینده بر حسب طبقات ارائه شده است:

نمودار ۶۵. تصورات روند فاصله طبقاتی در تهران (وضعیت کنونی و آینده)

اعتماد اجتماعی

در اغلب توصیف‌ها در باره شهر از بیگانگی، بی‌اعتنایی و دوری افراد از یکدیگر تاکید می‌شود. از تهران نیز چنین توصیف‌هایی ارائه شده است. شهر تهران از دید ساکنانش اغلب با فضای سرد روابط اجتماعی تداعی می‌شود. شهری که ساکنانش خود را در مسابقه‌ای بی‌پایان می‌یابند و دیگری را یک رقیب به شمار می‌آید.

ساکنان شهرهای کوچک و سنتی مردم تهران را افرادی بیگانه، سرد و در پی منافع شخصی خود توصیف می‌کنند. برای فهم این که چنین تصویری تا چه حد در بین مردم تهران وجود دارد، از پاسخگویان خواسته شد میزان اعتماد خود را به همشهری‌های خود ابراز کنند. نتایج این یافته نشانه‌ای از درک ساکنان این شهر از خود.

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد میزان اعتماد در سطحی نازل قرار دارد. تنها ۹ درصد پاسخگویان،

بخش دوم: تجربه فضای شهری

تهرانی‌ها را قابل اعتماد می‌دانند. سایر پاسخگویان یا نسبت به آنان بی‌اعتمادند (۴۸ درصد) و یا تا حدودی به همشهری‌های خود اعتماد دارند. این نتایج با نتایج اعتماد عمومی تطابق دارد.

مقایسه یافته‌ها نشان می‌دهد اعتماد به همشهری‌ها تفاوتی با اعتماد عمومی ندارد. این نکته را می‌توان به دو صورت تفسیر کرد. یکی این که پاسخگویان وقتی در باره اعتماد به مردم نظر می‌دهند، تجربه خود را اعتماد به همشهری‌هایشان تعمیم به کل می‌یابد. در واقع، چیزی به عنوان مردم کلی وجود ندارد و افراد همشهری‌های خود را معادل با مردم قرار می‌دهند. به این ترتیب می‌توان گفت تجربه افراد از همشهری‌ها خود معادل با تجربه کل است.

تفسیر دوم این است که اعتماد به کل وجود ندارد و در نتیجه به جزء آن نیز اعتمادی نیست. یعنی همشهری‌های خود را جزئی از یک مجموعه بزرگ‌تر به نام مردم می‌بینند. وقتی به کل بزرگ‌تر اعتمادی وجود ندارد، طبیعی است که به جزء آن هم اعتمادی نباشد.

۲۱۷. اعتماد اجتماعی

اعتماد عمومی به مردم		اعتماد به تهرانی‌ها		
درصد	تعداد	درصد	تعداد	گزینه
۹/۸	۴۴۳	۹/۴	۴۶۵	زیاد
۴/۴۷	۲۳۵۹	۴۷/۹	۲۳۷۷	متوسط
۷/۴۳	۲۱۷۱	۴۲/۸	۲۱۲۳	کم
۱۰۰	۴۹۷۳	۱۰۰/۰	۴۹۶۵	تعداد

اعتماد با متغیرهای جنس، تحصیلات و سطح اقتصادی رابطه‌ای ندارد. به تعبیری دیگر می‌توان اعتماد را حسی عمومی دانست که در بین گروه‌های مختلف اجتماعی به میزان زیادی رایج است و از این رو، تفاوتی بین نظرات افراد وجود ندارد.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

تنها دو گروه از نظر اعتماد با هم متفاوتند. یکی گروه‌های سنی و دیگری افراد مجرد و متأهل. در مورد سن، اعتماد بیشتر در گروه‌های سنی بالاتر بیشتر است. به عبارت دیگر، افراد بالاتر ۵۰ سال، اعتماد بیشتری به همشهری‌های خود دارند. در حالی که در سنین کمتر از ۵۰ سال، بی‌اعتمادی بیشتری دیده می‌شود. با این حال، در تفاوت بین گروه‌های سنی نباید اغراق کرد چرا تفاوت اندک و ناچیز است.

بی‌اعتمادی در بین افراد مجرد بیشتر از افراد متأهل است. ۴۷ درصد افراد مجرد به تهرانی‌ها اصلاً اعتماد ندارند. این نسبت در بین افراد متأهل ۴۱ درصد است.

۲۱۸. به نظر شما تهرانیها تا چه حد قابل اعتماد هستند؟ ۴۸

گزینه	جنس		گروه‌های سنی				تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۲۹-۱۵	۲۹-۲۰	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متأهل	
زیاد	۱۰/۰	۸/۸	۷/۷	۹/۰	۱۲/۷	۱۱/۹	۱۰/۱	۸/۰	۹/۹	۷/۹	۱۰/۱	۷۴۰/۹۸۰۹
متوسط	۴۸/۳	۴۷/۶	۴۵/۴	۴۹/۱	۵۰/۰	۴۶/۸	۴۹/۷	۴۹/۰	۴۵/۲	۴۵/۴	۴۸/۹	۷۴۷/۸۵۹۳
کم	۴۱/۸	۴۳/۷	۴۶/۹	۴۱/۹	۳۷/۳	۴۱/۳	۴۰/۲	۴۳/۰	۴۴/۹	۴۶/۷	۴۱/۰	۷۷۴/۶۹۱۰
تعداد	۲۴۹۹	۲۴۶۴	۱۸۶۳	۱۹۲۴	۱۱۷۳	۶۲۴	۸۷۳	۲۲۳۶	۱۲۲۳	۱۵۰۳	۳۳۱۴	۴۲۴۰
وی کرامر	۰/۰۲۵	۰/۰۶۳	۰/۰۴۰	۰/۰۲۷	۰/۰۵۸	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷	۰/۰۲۷
معناداری	۰/۲۲۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰

نسبت اعتماد در بین ساکنان محلات مختلف متفاوت است. میزان اعتماد به تهرانی‌ها در بین طبقات پایین بیشتر از دیگر گروه‌هاست. ۱۲ درصد اعضای این طبقه به تهرانی‌ها اعتماد دارند. سایر طبقات از نظر اعتماد وضعیتی شبیه به هم دارند. نسبت اعتماد در این طبقات ۹ درصد است.

هم‌چنین میزان بی‌اعتمادی در بین طبقه متوسط رو به بالا بیشتر است. ۴۸ درصد اعضای این طبقه به تهرانی‌ها بی‌اعتمادند. بعد از آن طبقات پایین بیشترین بی‌اعتمادی را ابراز کرده‌اند. (۴۳ درصد). مقایسه این دو یافته نشان می‌دهد طبقات پایین یا در وضعیت بی‌اعتمادی یا اعتماد قرار دارند و سهم اعتماد متوسط در میان آنان

خوشه اعتماد تهرانیها ۲۱۹.

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	۸/۳	۴۶/۸	۴۵/۱
۲	۱۵/۳	۴۳/۶	۴۱/۱
۳	۹/۰	۵۹/۴	۳۱/۵
۴	۶/۳	۴۴/۳	۴۹/۴
۵	۱۲/۶	۴۹/۱	۳۸/۳
۶	۸/۸	۴۳/۵	۴۷/۸
۷	۱۰/۰	۴۴/۴	۴۵/۶
۸	۶/۶	۴۳/۹	۴۹/۵
۹	۸/۵	۵۳/۸	۳۷/۷
۱۰	۹/۱	۴۹/۵	۴۱/۴
تعداد	۴۶۵	۲۳۷۷	۲۱۲۳
وی کرامر	۰/۰۹۵		
معناداری	۰/۰۰۰		

نمودار ۶۶. در نمودار زیر میزان اعتماد و بی‌اعتمادی به تهرانی‌ها به تفکیک طبقات آمده است.

مقایسه اعتماد بین دو گروه نشان می‌دهد توصیف زندگی شهر بر اساس بیگانگی و سردی روابط تصویری رایج در ذهن ساکنان تهران است. در مقایسه افراد تهرانی و غیرتهرانی، بیشترین میزان اعتماد به افراد غیرتهرانی یا شهرستانی‌ها ابراز شده است. ۱۴ درصد به تهرانی‌ها و ۳۲ درصد به غیرتهرانی‌ها اعتماد دارند. برای ۴۲ درصد نیز تفاوتی وجود ندارد و هر دو گروه را به یک چشم نگاه می‌کنند. مجموعه این یافته‌ها نشان می‌دهد ساکنان تهران به همشهری‌های خود کمترین میزان اعتماد را دارند.

۲۲۰. تهرانی‌ها بیشتر قابل اعتماد هستند یا شهرستانی‌ها

گزینه	تعداد	درصد
تهرانی‌ها	۷۰۵	۱۴/۲
شهرستانی‌ها	۱۵۹۵	۳۲/۱
فرقی نمی‌کند	۲۱۰۴	۴۲/۳
نمی‌دانم	۵۶۹	۱۱/۴
تعداد	۴۹۷۳	۱۰۰/۰

نگرش زنان و مردان در باره اعتماد به تهرانی‌ها و غیرتهرانی‌ها تفاوتی با هم ندارد. همین اشتراک نظر در بین گروه‌های سنی و افراد مجرد و متأهل دیده می‌شود.

گروه‌های تحصیلی در باره اعتماد نظرات متفاوتی دارند. گروه‌های تحصیلی ابتدایی و دانشگاهی به تهرانی‌ها بیشتر از غیرتهرانی‌ها اعتماد دارند. ۱۷ درصد اعضای این گروه‌ها به تهرانی‌ها بیشتر اعتماد دارند. گروه‌های دارای تحصیلات متوسطه و دیپلمه اعتماد کمتری به تهرانی‌ها دارند. (۱۵ درصد)

با افزایش تحصیلات از نسبت افرادی که به شهرستانی‌ها اعتماد دارند، کاسته می‌شود. به تعبیر دیگر، اعتماد به شهرستانی‌ها در بین پاسخگویانی دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر کمتر از دارندگان تحصیلات ابتدایی است. ۳۴ درصد افراد دارای تحصیلات بالاتر از دیپلم به غیرتهرانی‌ها بیشتر اعتماد دارند. این نسبت برای افراد دارای

تحصیلات ابتدایی ۴۳ درصد است.

رابطه‌ای که بین سطح اقتصادی و اعتماد دیده می‌شود. کسانی که در سطح اقتصادی بالاتری قرار دارند،

تفاوتی بین تهرانی و شهرستانی قائل نیستند. افرادی که به شهرستانی‌ها بیشتر اعتماد دارند، نسبت به پاسخگویان

دیگر در سطح اقتصادی پایین‌تری قرار دارند.

۲۲۱. تهرانیها بیشتر قابل اعتماد هستند یا شهرستانیها؟ ۴۹

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		تناسب امکانات
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۲۹-۲۰	۲۹-۱۵	زن	مرد	
۷۷۵/۸۹۳۷	۱۴/۹	۱۸/۳	۳/۱۷	۳/۱۵	۱/۱۵	۳/۱۷	۱۶/۴	۱۴/۸	۱۶/۹	۱۶/۹	۱۵/۳	تهرانیها
۷۲۰/۸۹۸۸	۳۷/۳	۳۳/۹	۱/۳۴	۱/۳۴	۴/۳۹	۱/۴۳	۳۷/۸	۳۷/۰	۳۴/۳	۳۵/۶	۳۶/۸	غیر تهرانیها
۷۶۴/۱۳۷۹	۴۷/۸	۴۷/۸	۶/۴۸	۶/۵۰	۵/۴۵	۶/۳۹	۴۵/۸	۴۸/۱	۴۸/۸	۴۷/۶	۴۸/۰	فرقی نمی‌کند
۴/۱۰۱	۲۸۸۷	۱۳۱۳	۱۰۷۸	۱۹۹۰	۷۶۴	۵۶۶	۱۰۴۶	۱۷۰۱	۱۶۵۳	۲۱۵۹	۲۲۴۳	تعداد
۰/۰۴۶	۰/۰۴۸			۰/۰۵۶				۰/۰۲۷		۰/۰۲۳		وی‌کرامر
۰/۰۰۲	۰/۰۰۸			۰/۰۰۰				۰/۱۶۸		۰/۳۰۱		معناداری

طبقات پایین به شهرستانی‌ها اعتماد بیشتری دارند. در حالی که نسبت کمتری از طبقات متوسط رو به بالا و

بالا به شهرستانی‌ها اعتماد دارند. شاید اعتماد طبقات پایین به شهرستانی‌ها به دلیل منشاء جغرافیایی آنان باشد. این

نکته نیازمند بررسی دقیق‌تری است. نکته مهم عدم تفاوت بین تهرانی‌ها و شهرستانی‌هاست. در طبقات بالا این عدم

تمایز بیشتر دیده می‌شود. در واقع طبقات بالا و متوسط رو به بالا کمتر به تمایز تهران و شهرستان فائلند و هر دو

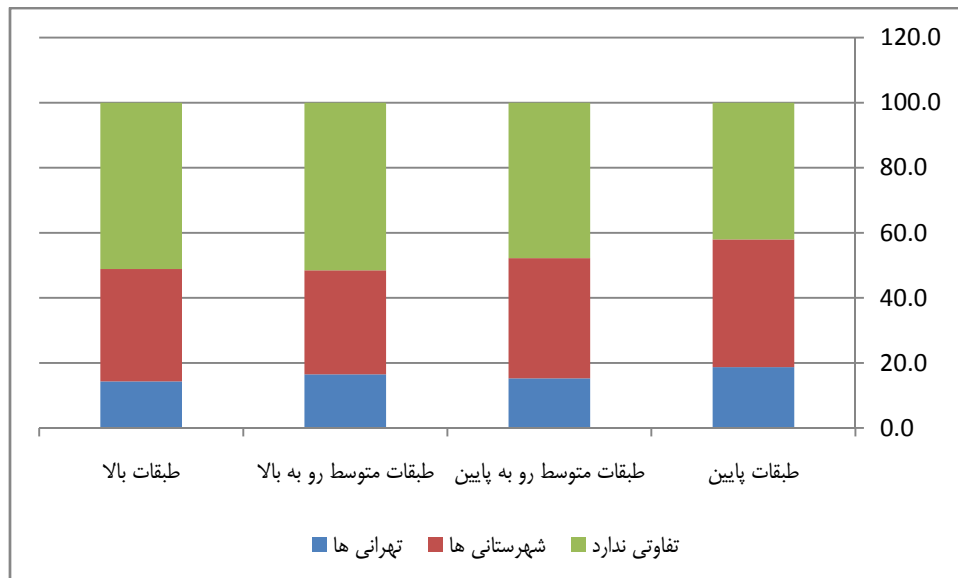
گروه را به یک چشم می‌بینند. در حالی که این نگرش مبتنی بر عدم تمایز در بین طبقات پایین کمتر دیده می‌شود.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

خوشه مقایسه اعتماد تهرانیها و شهرستانیها ۲۲۲.

خوشه	تهرانیها	شهرستانیها	فرقی نمی کند
۱	۱۶/۰	۴۲/۳	۴۱/۷
۲	۲۱/۵	۳۶/۲	۴۲/۴
۳	۱۳/۷	۴۰/۰	۴۶/۳
۴	۱۷/۲	۳۹/۳	۴۳/۴
۵	۱۷/۰	۳۵/۰	۴۸/۰
۶	۱۳/۱	۳۳/۵	۵۳/۴
۷	۱۷/۴	۳۴/۵	۴۸/۰
۸	۱۵/۵	۲۹/۴	۵۵/۱
۹	۱۲/۳	۳۲/۱	۵۵/۶
۱۰	۱۶/۳	۳۷/۱	۴۶/۶
تعداد	۷۰۵	۱۵۹۵	۲۱۰۴
وی کرامر	۰/۰۸		
معناداری	۰/۰۰۰		

در نمودار زیر اعتماد به تهرانیها و شهرستانیها به تفکیک طبقات آمده است:

آینده اجتماعی و اخلاقی تهران

اغلب تصور ما از آینده بر تصویری از وضعیت کنونی ترسیم می شود. هنگامی که شخصی از وضعیت

بخش دوم: تجربه فضای شهری

موجود راضی است، تصویری خوشایند و مثبت از آینده در ذهن او نقش می‌بندد. تصویر آینده در ذهن افراد به نوعی انتقال برداشت آنان از وضعیت موجود به آینده‌ای زمانی است. پنداشت در باره آینده نشان می‌دهد که فرد خود را در چه جهانی می‌یابد و انتظار دارد جهان او در آینده چگونه باشد.

از پاسخگویان خواسته شد برداشت خود را در باره روند جرم و جنایت در گذشته و آینده بیان کنند. نزدیک به نیمی از افراد معتقدند میزان جرم و جنایت نسبت به گذشته افزایش یافته است. ۵۹ درصد چنین تصویری دارند. از دید آنان تهران در گذشته جامعه‌ای سالم‌تر بود ولی در مدت پنج سال اخیر وضعیت اجتماعی آن بدتر شده است.

۱۹ درصد نیز بر این باورند که تهران نسبت به گذشته، سالم‌تر شده است. این پاسخگویان روند بهبود را در وضعیت اجتماعی تهران می‌بینند و نسبت به روند آن نگرشی مثبت دارند.

از دید ۱۰ درصد نیز وضعیت کنونی تفاوتی با گذشته ندارد. ۱۲ درصد نیز ارزیابی روشنی از وضعیت گذشته و اکنون ندارند و نمی‌توانند یا نمی‌خواهند در باره افزایش یا کاهش جرم و جنایت قضاوت کنند.

۲۲۳. به نظر شما جرم و جنایت در تهران نسبت به پنج سال گذشته بیشتر شده است یا کمتر؟

گزینه	تعداد	درصد
بیشتر شده	2937	58/9
کمتر شده	954	19/1
فرقی نکرده	485	9/7
نمی‌دانم	613	12/3
جمع	4989	100/0

برداشت مشابهی نسبت به آینده وجود دارد. نصف پاسخگویان آینده‌ای بدتر را انتظار دارند. از دید آنان

بخش دوم: تجربه فضای شهری

جرم و جنایت در آینده افزایش خواهد یافت. به این ترتیب، جامعه‌ای غیرامن‌تر پدید خواهد آمد.

۱۸ درصد با این بدبینی همراه نیستند و انتظار دارند در سال‌های آینده وضعیت اجتماعی بهتر شود و از میزان جرم و جنایت کاسته شود. ۸ درصد هم آینده را ادامه وضعیت موجود می‌دانند و تفاوتی را مشاهده نمی‌کنند. ابهام نسبت به آینده در ۲۵ درصد جامعه احساس می‌شود. یک چهارم پاسخگویان نسبت به آینده ابهام دارند و نمی‌دانند چه وضعیتی پیش خواهد آمد.

۲۲۴. فکر می‌کنید در پنج سال آینده جرم و جنایت در تهران بیشتر می‌شود یا کمتر؟

گزینه	تعداد	درصد
بیشتر می‌شود	۲۴۹۷	۵۰/۲
کمتر می‌شود	۱۱۰	۱۷/۷
فرقی نمی‌کند	۳۱۱	۷/۷
نمی‌دانم	۱۲۱۹	۲۴/۵
Total	۴۹۱۷	۱۰۰/۰

در مورد وضعیت اخلاقی تهران نیز همین ارزیابی منفی وجود دارد. ۶۴ درصد پاسخگویان نسبت به وضعیت اخلاقی در آینده نگرانند. این عده انتظار دارند در آینده زوال اخلاق مردم تهران تشدید شود و صفات اخلاقی منفی گسترش یابد. ۸ درصد با این نظر مخالفند و تصور می‌کنند وضعیت اخلاقی تهران بدتر نمی‌شود.

۲۲۵. بعضی ها می گویند وضعیت اخلاقی مردم تهران روز به روز بدتر می شود مثلاً بیشتر دروغ می گویند، کلاهبرداری بیشتر می شود و مسائلی از این قبیل. شما با این عقیده چقدر موافق با مخالفید؟

گزینه	تعداد	درصد
کاملاً موافق	1719	34/6
موافق	1471	29/6
تاحدودی	1165	23/4
مخالف	304	6/1
کاملاً مخالف	75	1/5
نمی دانم	237	4/8
کاملاً موافق	4971	100/0

هر سه یافته به نوعی نشان می دهد پاسخگویان نسبت به وضعیت اجتماعی و اخلاقی تهران نظری مثبت ندارند و آن را در جهت سست شدن اخلاقیات و رشد کجروی می دانند. می توان گفت میزان ناامیدی به بهبود آینده نسبتاً چشمگیر است و از دید افراد وضعیتی ناسالم رو به گسترش است.

این نکته دلالت بر وجهی دیگر نیز دارد. اگر نهادهای اجتماعی قدرت تولید ارزش های اجتماعی و اخلاقی داشتند، آینده باید در مسیری مثبت پیش می رفت. ناامیدی به آینده نشان دهنده عدم اعتماد به قدرت و توان نهادهای اجتماعی و فرهنگی جامعه است.

وضعیت جرم و جنایت در مقایسه با گذشته

ارزیابی زنان و مردان در مورد وضعیت اجتماعی گذشته و اکنون یکسان است. هر دو جنس در مورد ارزیابی یکسانی از روند جرم و جنایت در پنج سال گذشته دارند. گروه های سنی هم در باره این روند ارزیابی یکسانی دارند و تفاوتی میان آنان مشاهده نمی شود. افراد مجرد و متأهل هم در این مورد اختلاف نظر ندارند.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

ارزیابی گروه‌های تحصیلی با هم تفاوت دارد. افراد دارای تحصیلات عالی نسبت به روندهای اجتماعی، ارزیابی منفی‌تری دارند. کمترین نسبت ارزیابی منفی در بین افراد دارای تحصیلات متوسطه ابراز شده است. ۷۲ درصد افراد دارای تحصیلات عالی معتقدند روندهای اجتماعی نسبت به گذشته، بدتر شده است. این نسبت در بین افراد دارای تحصیلات متوسطه ۶۹ درصد است.

کسانی که ارزیابی منفی نسبت به روند اجتماعی در تهران دارند، در سطح بالاتر اقتصادی قرار دارند. متوسط هزینه خانوار در این گروه از پاسخگویان ۷۹۳ هزار تومان است. در مقابل، کسانی که نسبت به این روند خوش‌بین‌ترند، در سطح پایین‌تر اقتصادی قرار دارند. متوسط هزینه خانوار این گروه از پاسخگویان ۷۰۲ هزار تومان است.

۲۲۶. ارزیابی پاسخگویان از روند افزایش جرم و جنایت در تهران در پنج سال گذشته

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		تناسب امکانات
	متاهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۲۹-۲۰	۲۹-۱۵	زن	مرد	
۷۹۳	۶۶	۶۹	۷۲	۶۹	۵۹	۶۲	۶۷	۶۸	۶۶	۶۸/۸	۶۵/۵	افزایش می‌یابد
۷۰۲	۲۲	۲۲	۱۸	۲۰	۲۸	۲۷	۲۱	۲۰	۲۴	20/3	23/2	کمتر می‌شود
۷۰۱	۱۲	۹	۱۱	۱۱	۱۳	۱۱	۱۲	۱۱	۱۰	10/9	11/2	فرقی نمی‌کند
۳۷۶۳	۲۸۲۹	۱۳۳۸	۱۰۸۸	۲۰۰۶	۷۳۸	۵۳۷	۱۰۰۸	۱۷۱۹	۱۶۴۴	2123	2251	تعداد
۰/۰۹	۰/۰۴		۰/۰۷۳				۰/۰۲۸			038/		وی‌کرامر
۰/۰۰۰	۰/۰۳۱		۰/۰۰۰				۰/۱۵۶			043/		معناداری

طبقات مختلف در باره روند جرم و جنایت با هم تفاوت دارند. ارزیابی منفی در بین طبقات بالا بیشتر وجود دارد. ۷۳ درصد طبقات بالا و متوسط رو به بالا روند معتقدند در پنج سال اخیر بر نسبت جرم و جنایت افزوده شده است. این نظر در بی ۶۲ درصد طبقات پایین و متوسط رو به پایین طرفدار دارد.

در نگاهی دیگر، یافته‌ها نشان می‌دهند طبقات پایین بیشتر از دیگر طبقات به کاهش جرم و جنایت در

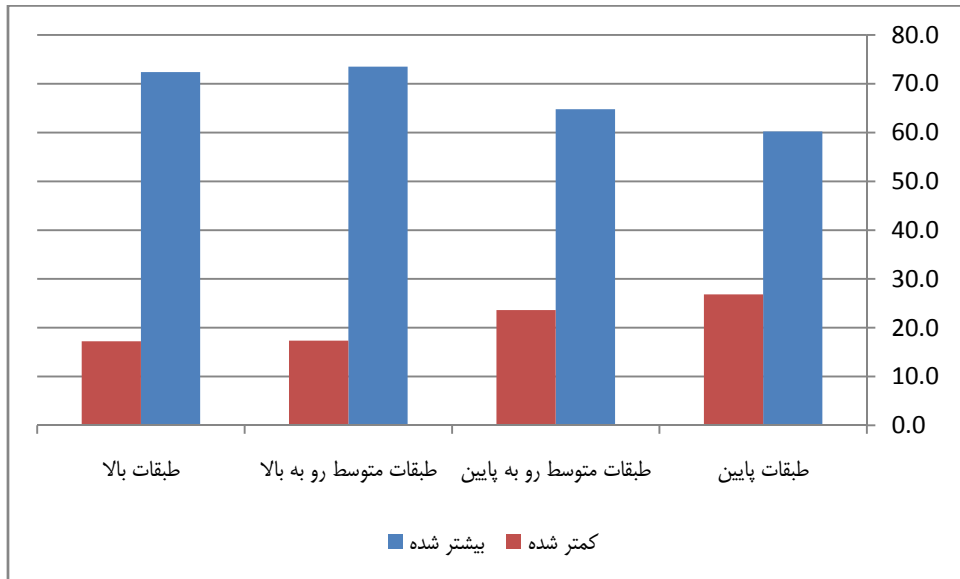
بخش دوم: تجربه فضای شهری

سال‌های اخیر اعتقاد دارند. به تعبیری دیگر، این طبقات در ارزیابی روندهای اجتماعی نسبت به طبقات دیگر خوش‌بین‌ترند. در نمودار زیر نگرش طبقات مختلف نسبت به روند جرم و جنایت در پنج سال اخیر ارائه شده است.

روند جرم و جنایت در تهران در پنج سال گذشته به تفکیک خوشه ۲۲۷.

خوشه	زیاد	متوسط	کم
۱	60/3	28/8	10/9
۲	60/1	24/9	15/0
۳	68/2	22/7	9/1
۴	62/6	25/8	11/6
۵	56/0	27/1	16/9
۶	72/3	18/9	8/8
۷	69/5	19/0	11/5
۸	77/5	15/8	6/8
۹	80/2	10/8	9/0
۱۰	64/5	23/6	11/8
تعداد			
وی کرامر			
معنی‌داری			

۲۲۸. روند جرم و جنایت در پنج سال گذشته در تهران

ارزیابی وضعیت آینده جرم و جنایت

بین گروه‌های مختلف در باره آینده اشتراک نظر مشاهده می‌شود. زنان و مردان تصویری یکسان در باره آینده جرم و جنایت در تهران دارند. این وضعیت در بین گروه‌های تحصیلی، افراد مجرد و متأهل و سطوح مختلف اقتصادی به چشم می‌خورد.

تنها گروه‌های تحصیلی در باره آینده اجتماعی تهران با هم اختلاف نظر دارند. ارزیابی منفی نسبت به آینده در با افزایش تحصیلات تشدید می‌شود. بیشترین میزان بدبینی در بین افراد دارای تحصیلات عالی دیده می‌شود. سه چهارم اعضای این گروه معتقدند جرم و جنایت افزایش خواهد یافت. در حالی که افراد دارای تحصیلات متوسطه و ابتدایی نسبت به آینده به این اندازه بدبین نیستند. ۵۸ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات کمتر از متوسطه به افزایش جرم در آینده اعتقاد دارند.

نسبت خوش‌بینی در بین این گروه بیشتر است. افرادی که به کاهش جرم و جنایت اعتقاد دارند، در بین دارندگان تحصیلات عالی ۱۶ درصد است. این نسبت در بین دارندگان تحصیلات متوسطه و کمتر دو برابر است (۳۲ درصد).

۲۲۹. ارزیابی پاسخگویان در مورد وضعیت جرم و جنایت در پنج سال آینده در تهران

متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)	وضعیت تأهل		تحصیلات				گروه‌های سنی			جنس		گزینه
	متأهل	مجرد	عالی	دیپلم	متوسطه	ابتدایی	۵۰ به بالا	۲۹-۲۰	۲۹-۱۵	زن	مرد	
۸۰۶	۶۶	۶۸	۷۵	۶۷	۵۷	۵۹	۶۴	۶۸	۶۶	۶۱	۶۵	بیشتر می‌شود
۷۰۳	۲۴	۲۲	۱۶	۲۳	۳۱	۳۲	۲۷	۲۲	۲۳	۲۳	۳۵	کمتر می‌شود
۷۲۰	۱۰	۱۰	۹	۱۰	۱۲	۹	۹	۱۰	۱۱	۱۰	۱۰	فرقی نمی‌کند
۳۲۰۴	۲۴۰۴	۱۱۷۲	۹۸۴	۱۷۲۴	۶۰۹	۴۳۶	۸۴۰	۱۴۸۲	۱۴۳۳	۱۸۱۹	۱۹۲۸	تعداد
۰/۰۹	۰/۰۳		۰/۱				۰/۰۳۵			۰/۰۲۹		وی‌کرامر
۰/۰۰۸	۰/۱۹۷		۰/۰۰۰				۰/۰۵۶			۰/۱۹۷		معناداری

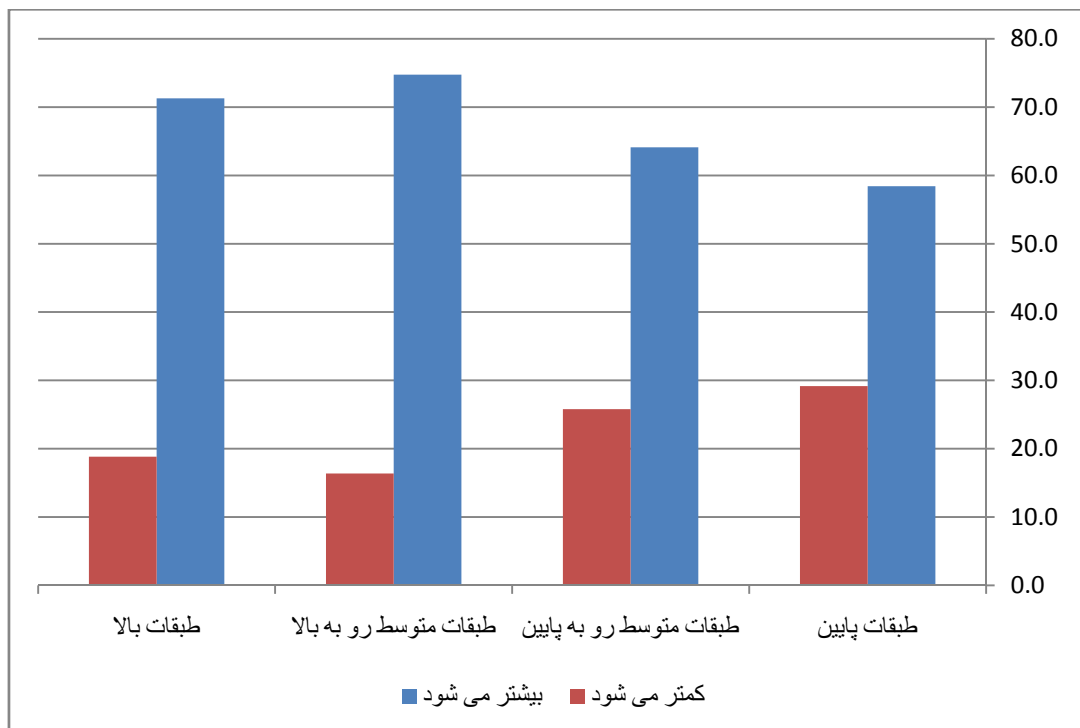
توزیع پاسخ‌ها به تفکیک خوشه‌ها نشان می‌دهد در محلات به لحاظ اقتصادی پایین خوش‌بینی نسبت به آینده بیشتر است. در حالی که در محلات به لحاظ اقتصادی بالا، تصویری منفی از آینده رواج دارد. ۷۳ درصد طبقات متوسط رو به بالا و بالا و بالا تصویری منفی از آینده اجتماعی تهران دارند. به نظر این گروه جرم و جنایت در آینده افزایش خواهد یافت. این تصویر در ۵۸ درصد طبقات پایین رواج دارد. ۶۴ درصد اعضای طبقه متوسط رو به پایین هم چنین نظری دارند.

از طرف دیگر ۲۹ درصد اعضای طبقات پایین معتقدند جرم و جنایت در آینده کاهش می‌یابد. این نسبت در بین طبقات متوسط رو به پایین ۲۶ درصد است. در حالی که ۱۶ درصد اعضای طبقات متوسط رو به بالا و ۱۹ درصد طبقات بالا این تصویر خوش‌بینانه از آینده قبول دارند. در مجموع، می‌توان نگاه طبقات بالا نسبت به وضعیت اجتماعی با بدبینی بیشتری همراه است ولی شدت رواج بدبینی در طبقات پایین کمتر است.

۲۳۰. ارزیابی پاسخگویان در مورد وضعیت جرم و جنایت در آینده به تفکیک خوشه

خوشه	افزایش	کاهش	بدون تغییر
۱	۵۸/۲	۳۱/۰	۱۰/۸
۲	۵۸/۶	۲۷/۳	۱۴/۰
۳	۶۵/۴	۲۴/۶	۱۰/۰
۴	۶۷/۰	۲۵/۷	۷/۳
۵	۵۲/۶	۳۴/۴	۱۳/۰
۶	۷۱/۴	۱۸/۵	۱۰/۱
۷	۶۸/۱	۲۳/۰	۸/۹
۸	۸۱/۴	۹/۷	۸/۹
۹	۷۸/۸	۱۴/۰	۷/۲
۱۰	۶۳/۸	۲۳/۷	۱۲/۵
۱	۲۴۹۷	۸۸۰	۳۸۱

نمودار ۶۷. ارزیابی پاسخگویان در باره وضعیت جرم و جنایت در آینده

ارزیابی وضعیت اخلاقی تهران

در مورد آینده اخلاقی اشتراک نظر زیادی بین گروه‌های مختلف پاسخگویان به چشم می‌خورد. به سخن دیگر، بدبینی نسبت به وخامت وضعیت اخلاقی مردم تهران در بین گروه‌های مختلف شیوع دارد و تفاوت قابل ملاحظه‌ای بین آنان دیده نمی‌شود. تنها تفاوت در بین گروه‌های سنی مشاهده می‌شود.

افراد بالای ۵۰ سال نسبت به آینده اخلاقی تهران بدبینی کمتری دارند. ۵۹ درصد پاسخگویان این گروه با این قضاوت که در آینده با زوال اخلاقی مردم تهران روبرویم، موافقت. در حالی که در بین گروه‌های کمتر از ۵۰ سال این نظر پذیرش بیشتری دارد و ۷۰ درصد اعضای جامعه با آن توافق نظر دارند.

۲۳۱. ارزیابی پاسخگویان در مورد زوال اخلاقی مردم تهران در پنج سال آینده

گزینه	جنس		گروه‌های سنی				تحصیلات			وضعیت تأهل		متوسط هزینه ماهانه (هزار تومان)
	مرد	زن	۱۵-۲۹	۲۰-۲۹	۵۰ به بالا	ابتدایی	متوسطه	دیپلم	عالی	مجرد	متأهل	
موافق	۶۱	۶۶	۷۰	۶۹	۵۹	۶۵	۶۴	۶۸	۶۸	۷۱	۶۶	۷۵۶
تاحدی	۲۴	۲۵	۲۳	۲۳	۳۰	۲۵	۲۷	۲۴	۲۴	۲۲	۲۶	۷۸۸
مخالف	۷	۹	۷	۸	۱۱	۱۰	۹	۷	۸	۷	۸	۷۵۸
تعداد	۲۳۹۰	۲۳۴۲	۱۷۸۳	۱۸۳۴	۱۱۱۲	۵۷۷	۸۲۹	۲۱۴۲	۱۱۷۷	۱۴۳۵	۳۰۶۷	۴۰۵۶
وی کرامر	۰/۰۲۴		۰/۰۷			۰/۰۳۴			۰/۰۴۷		۰/۰۳	
معناداری	۰/۲۶۰		۰/۰۰۰			۰/۰۸۹			۰/۰۰۷		۰/۲۴۰	

توزیع پاسخ‌ها به تفکیک طبقات نشان می‌دهد نسبت مخالفت^{۲۴} با ایده زوال اخلاقی در طبقات متوسط رو به بالا بیشتر از دیگر طبقات است. تقریباً طبقات بالا و پایین در مورد آینده اخلاقی با هم اشتراک نظر دارند. این بدان معناست که در باره تیره بودن آینده اخلاقی اجماع وجود دارد و تفاوت بین گروه‌ها ناچیز و اندک است.

اگر فقط پاسخ‌های موافق را در نظر بگیریم، میزان موافقت با ایده زوال اخلاقی در بین طبقات پایین شیوع

^{۲۴} از تقسیم تعداد مخالفین به تعداد موافقین ضرب در ۱۰۰ به دست می‌آید.

بخش دوم: تجربه فضای شهری

بیشتری دارد. به تعبیر دیگر، برای این طبقات آینده اخلاقی در تهران تیره است و احساس می‌کنند ارزش‌های مثبت اخلاقی در حال از دست رفتن است. هر چند در اینجا نیز فاصله‌ها ناچیز است.

۲۳۲. ارزیابی پاسخگویان در مورد آینده اخلاقی در جامعه به تفکیک خوشه

مخالف	تا حدی	موافق	
۸/۶	۲۲/۳	۶۹/۱	۱
۶/۵	۲۴/۴	۶۹/۱	۲
۵/۹	۱۹/۵	۷۴/۷	۳
۵/۷	۲۱/۹	۷۲/۵	۴
۷/۷	۲۷/۷	۶۴/۷	۵
۹/۵	۲۵/۵	۶۵/۰	۶
۹/۱	۲۱/۲	۶۹/۷	۷
۱۱/۲	۲۶/۴	۶۲/۴	۸
۸/۱	۲۷/۸	۶۴/۱	۹
۶/۳	۳۳/۲	۶۰/۵	۱۰
			تعداد
			وی کرامر
			معناداری

نمودار ۶۸. در زیر نمودار توزیع پاسخ‌ها بر حسب طبقات ارائه شده است:

ضمیمه: راهنمای پرسشگری

پرسشگری؛ کنش متقابل اجتماعی

فردی برای اجاره خانه به آژانس مسکن مراجعه می‌کند. مسئول آژانس سوالاتی در باره میزان توان پرداخت اجاره، وسعت یا نوع خانه مورد نظر، منطقه یا محل دلخواه او سوال می‌کند تا خانه‌ای متناسب با شرایط وی پیشنهاد کند. کسی به اداره‌ای مراجعه می‌کند، برای یافتن بخش مورد نظر خود از نگهبان سوال می‌کند که باید به کدام قسمت در کدام طبقه یا اتاق مراجعه کند. در زندگی روزمره با موقعیت‌های مختلفی روبرو می‌شویم که کسی سوال می‌کند و دیگری پاسخ می‌دهد. چنین موقعیت‌هایی در زندگی روزمره بسیار روی می‌دهد.

وقتی از کسی سوال می‌شود و او پاسخ می‌دهد، یک فضای تعاملی شکل می‌گیرد. پرسشگری از چنین موقعیت‌هایی است. پرسشگری یک رابطه متقابل اجتماعی است که در آن پرسشگر سوالاتی را از پاسخگو می‌پرسد و پاسخ‌های او را روی پرسشنامه ثبت می‌کند. هم‌چون همه موقعیت‌های تعاملی، این رابطه اجتماعی مبتنی بر اعتماد و صداقت است. تنها زمانی این رابطه استمرار می‌یابد که کنشگران به هم اعتماد کنند و به صداقت یکدیگر اطمینان داشته باشند.

اصل بنیادین پرسشگری

پرسشگری به منزله یک رابطه اجتماعی زمانی موفق است که هم استمرار داشته باشد و هم پاسخگو، نظرات

ضمیمه: راهنمای پرسشگری

واقعی خود را ابراز کند. اگر به هر دلیلی، پاسخگو تمایلی به پاسخ نداشته باشد، این رابطه گسسته می‌شود. و یا اگر پاسخ‌های واقعی ندهد، رابطه کارآمدی شکل نگرفته است. پرسشگر باید اعتماد پاسخگو را جلب کند تا او هم مایل به پاسخ‌دادن باشد و هم پاسخ‌های صادقانه بدهد. استمرار، اعتماد و صداقت سه عنصر مهمی است که یک رابطه موفق پرسشگری را شکل می‌دهد. این اصل بنیادین پرسشگری است.

پرسشگران از پاسخگویان می‌خواهند که عقاید خود در باره موضوعی معین بیان کنند، از گرایش‌های خود سخن بگویند و یا نگرانی‌ها و دغدغه‌ها یا تجربیات شخصی خود را با او در میان بگذارند. پاسخگو فقط هنگامی به سوالات پرسشگر در باره نظرات و عقاید خود پاسخ می‌دهد که به او اعتماد داشته باشد. اگر اعتماد پاسخگو جلب شود، تمایل خواهد داشت در باره این مسائل سخن بگوید. زمانی می‌توان سخنان پاسخگو را جدی و قابل تأمل دانست که به صداقت او اطمینان داشت. پرسشگری موفق بر اعتماد و صداقت مبتنی است.

پیمایش‌های اجتماعی در پی شناخت نظرات و عقاید و رفتار پاسخگویان‌اند. پژوهشگر می‌خواهد نظرات پاسخگو را بشنود، در باره احساسات و نگرش‌های او اطلاع کسب کند. پژوهشگر نمی‌خواهد ایده‌ها و عقاید خود را به پاسخگویان تحمیل کند و آنان را وادارد حرف‌های او را بیان کنند. پس در پرسشگری باید شرایطی مهیا کنیم که پاسخگویان بتوانند آزادانه، با راحتی و در کمال اطمینان، نظرات خود را بیان کنند. مهارت یک پرسشگر حرفه‌ای در این است که اعتماد پاسخگو را جلب کند، به او اطمینان دهد که پاسخ‌هایش را دقیق ثبت می‌کند و از اطلاعات شخصی او سوءاستفاده نمی‌کند.

مراحل اساسی پرسشگری

پرسشگری سه مرحله اصلی دارد: معرفی، گردآوری اطلاعات و خاتمه گفتگو.

معرفی

هدف معرفی، ایجاد اعتماد در پاسخگو و ترغیب او به پاسخ دادن است. برای این کار باید اهداف تحقیق را به روشنی توضیح داد، معرفی نامه خود را ارائه داد و به پاسخگو اطمینان داد که اطلاعات کسب شده کاملاً محرمانه می ماند و نام او در جایی ثبت نمی شود. پاسخگو باید مطمئن شود که شرکت در نظرخواهی برای او خطری ایجاد نمی کند. برای این کار مراحل زیر را انجام دهید:

الگوی معرفی پروژه به پاسخگو

- هر رابطه اجتماعی به نخستین شیوه برخورد وابسته است. اگر خود را خوب معرفی کنید، پرسشگری خوب پیش خواهد رفت اما اگر معرفی اولیه بد باشد، پرسشگری در میانه راه یا در همان ابتدا متوقف می شود.
- با آرامش و تسلط کامل خود را به پاسخگو معرفی کنید. متن معرفی را چندین بار مرور کنید تا کاملاً بر آن مسلط شوید. این بخش را نخوانید بلکه آن را اجرا کنید.
- در اولین مواجهه با پاسخگو، با چهره ای دوستانه، علاقه مند و توأم با احترام ظاهر شوید. خود را (مطابق الگوی معرفی به پاسخگو) معرفی کنید. در صورت امتناع فرد از انجام مصاحبه، به فرد جایگزین دیگر (مطابق روش نمونه گیری) مراجعه کنید.

معرفی مقدماتی

سلام.

- من از طرف دفتر مطالعات شهرداری خدمت می رسم.
- ما داریم نظر مردم را در باره مسائل مختلف شهری می پرسیم. مثلاً این که مشکلاتشان چیست، از زندگی در تهران راضی هستند یا نه و سوالاتی از این قبیل.
- برای این کار تعدادی از افراد را به صورت تصادفی انتخاب کرده ایم تا نظر آنان را بپرسیم.
- اگر اجازه بدهید می خواستم یک مقدار وقت شما را بگیرم

ضمیمه: راهنمای پرسشگری

- البته معرفی نامه هم دارم که تقدیم می‌کنم (پرسشگر معرفی نامه خود را ارائه کند).

معرفی تفصیلی

- هدف ما از این تحقیق، نظرخواهی از مردم در باره مشکلات شهر تهران است. می‌خواهیم ببینیم مشکلات تهران چیست، چقدر محله‌شان را دوست دارند، و...
- این تحقیق را شورای شهر تهران تصویب کرده است و در تمام محلات شهر تهران انجام می‌شود. محله شما هم جزء محلات انتخابی است. در محله شما چند نفر دیگر هم به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند که از آن‌ها هم سوال می‌کنیم. نظرات شما برای طرح ما خیلی مهم است و ما دوست داریم که آن را با دقت ثبت کنیم. ممکن است نیم ساعتی وقت شما را بگیرد.
- یک نکته دیگر هم بگویم ما نظرات مردم را به صورت درصد گزارش می‌کنیم، مثلاً می‌گوییم این مقدار درصد چنین نظری داشتند. نام و مشخصات شما را هم نمی‌پرسیم.

مرحله گردآوری

بعد از معرفی و جلب اعتماد پاسخگو، نوبت به پرسیدن سوالات پرسشنامه می‌شود. در این مرحله تمام توانایی خود را به کار گیرید تا پاسخگو، نظرات واقعی خود را بیان کند. به او جهت ندهید و فضایی ایجاد کنید تا راحت نظرات خود را بیان کند. به یاد داشته باشید پرسشگر به دنبال عقاید پاسخگوست پس باید کاری کند که پاسخگو عقاید خود را بیان کند حتی اگر پرسشگر با عقاید او مخالف باشد. برای تامین این هدف، مراحل زیر را انجام دهید:

پرسشنامه را نخوانید، اجرا کنید.

- قبل از انجام مصاحبه، پرسشنامه را چند مرتبه بطور کامل و دقیق مطالعه کنید تا بر محتوای آن کاملاً مسلط شوید. پرسشگر باید بر سوالات پرسشنامه تسلط کامل داشته باشد. به جمله‌بندی هر پرسش یا گویه دقت کنید و سعی کنید آنها را به خاطر بسپارید تا در هنگام مصاحبه با یک نگاه، قادر به بیان سؤالات باشید.
- جهت تسلط بیشتر به پرسشنامه و سهولت مصاحبه در شرایط واقعی، سعی کنید قبل از شروع پرسشگری، چند مصاحبه آزمایشی با دوستان و نزدیکان خود انجام دهید.

از جهت دادن به پاسخگو پرهیز کنید.

- به یاد داشته باشید، هدف ما شناخت نظرات پاسخگوست. نباید کاری کرد که پاسخگو نظرات واقعی خود را پنهان کند یا به دلیل ملاحظات، نظرات مورد پسند ما را بیان کند.
- در هنگام اجرای پرسشنامه، از هر نوع رفتار یا بیانی که به پاسخگو جهت دهد، پرهیز کنید. نسبت به پاسخ‌ها نه حالت تاییدآمیز داشته باشید و نه حالت تکذیب و رد آن را.
- ظاهر پرسشگر (نوع پوشش و آرایش و به طور کلی نشانه‌های ظاهری) باید عادی و متعارف باشد. ممکن است برخی پاسخگویان، بر اساس ظاهر افراد و به قصد خوشایند آنان، نظرات واقعی خود را ابراز نکنند. هر چیزی که باعث شود پاسخگو، نظرات خود را راحت بیان نکند، جزء مواردی است که باید از آن پرهیز کرد.
- لحن شما نباید جهت‌دار باشد. سوالات را با لحن عادی و معمولی بپرسید.
- در طول مدت مصاحبه با اشتیاق و علاقمندی به سخنان پاسخگو گوش دهید اما دقت کنید حرکات شما به منزله تأیید یا رد گفته‌های پاسخگو تلقی نشود.

فضای پرسشگری

- پاسخگو باید خود را در فضایی راحت احساس کند. سعی کنید مصاحبه را در حالت نشسته انجام دهید. به فضای داخلی منزل افراد وارد نشوید. مصاحبه را در محیط آرام و کم رفت و آمد انجام دهید.

ضمیمه: راهنمای پرسشگری

- سعی کنید با افراد بصورت تنها مصاحبه کنید. در صورت دخالت اطرافیان، مودبانه و با رعایت کامل احترام، از آنان بخواهید اجازه دهند مصاحبه فقط با فرد مورد نظر انجام شود.
- ساعات متنوعی را برای انجام مصاحبه انتخاب کنید اما از انجام مصاحبه در ساعات نامناسب (وقت غذا، استراحت یا موقع شب) پرهیز کنید.

مرحله پایانی؛ خاتمه پرسشگری

در این مرحله تلاش کنید در ذهن پاسخگو تصویری مثبت و خوشایند از پرسشگری ایجاد کنید. الگوی زیر برای این کار پیشنهاد می‌شود. پرسشگر می‌تواند بر حسب موقعیت، این الگو را تغییر دهد.

- در پایان مصاحبه از پاسخگو تشکر کنید.
- بگویید که نظرات او جالب بود و به تحقیق خیلی کمک کرد.
- در صورتی که مایل باشد از نتایج این تحقیق مطلع شود، می‌توانیم خلاصه‌ای از نتایج را به صورت پستی برای او بفرستیم.
- در پایان از پاسخگو سوال کنید اگر در مراحل بعدی نیاز بود، آیا مایل است به ما کمک کند.

مراحل مقدماتی پرسشگری

پیش از آغاز پرسشگری، خود را برای این کار آماده کنید. به توصیه‌های زیر توجه کنید:

- قبل از شروع پرسشگری از همراه داشتن لوازم ضروری کار مثل «کارت شناسایی»، «کارت‌های مقیاس»، «خودکار آبی»، «زیرنویس مناسب»، «جدول و نقشه نمونه‌گیری» اطمینان حاصل کنید.
- در روز حداکثر ۵ مصاحبه انجام دهید. در هیچ شرایطی، ولو این که وقت کافی داشته باشید، بیش از پنج مصاحبه انجام ندهید.
- برای تکمیل پرسشنامه، فقط از خودکار آبی استفاده کنید.
- قبل از انجام مصاحبه، پرسشنامه را به دقت کنترل و از صحت صفحه‌بندی و خوانا بودن نوشته‌های آن مطمئن شوید.

چند نکته دیگر در باره شیوه پرسشگری

- ممکن است برخی پاسخگویان تمایل داشته باشند خود شخصاً پرسشنامه را تکمیل کنند. در این موارد، اگر احساس می‌کنید پاسخگو از سطح سواد کافی برای این کار برخوردار است، می‌توانید پرسشنامه را در اختیار او قرار دهید تا در حضور شما آن را تکمیل کند. اما از تحویل دادن پرسشنامه به پاسخگو و تحویل گرفتن آن در زمان دیگر جداً خودداری کنید.
- چنانچه پرسشنامه را در اختیار پاسخگو قرار داده‌اید تا در حضور شما پر کند پس از اتمام کار بررسی کنید که آیا پاسخگو به همه سؤالات پاسخ داده و یا پاسخ‌ها را به درستی علامت‌گذاری کرده است یا نه. در صورت نقص، از او بخواهید که آن را تکمیل کند.
- در مواردی که پاسخگو سؤال یا گویه‌ای را متوجه نشده، سؤال را مجدداً و بدون تغییر جملات برای او تکرار کنید.
- در مورد سؤالات باز، خلاصه‌ای عین جملات پاسخگو را با همان جمله‌بندی و کلمات به کار برده شده، ثبت کنید. در شرایطی که پاسخ‌ها مفصل بود، آنها را با رعایت امانت خلاصه کنید. در این موارد نیز حتماً از عبارت‌ها و کلمات پاسخگو استفاده کنید.

نحوه ثبت پاسخ‌ها

- دقت کنید در پر کردن پرسشنامه پاسخ هر سؤالی را در محل مربوطه علامت بزنید.
- پاسخ هر سؤال را با علامت (x) در محل مربوطه، مشخص نمایید.
- برای آشنایی بیشتر با پرسشنامه و روش تکمیل، یک نسخه پرسشنامه (به صورت نمونه) در اختیار شما قرار می‌گیرد. در این پرسشنامه نحوه علامت‌گذاری پاسخ‌ها مشخص شده است. پرسشنامه خود را مطابق این الگو (پرسشنامه راهنما) تکمیل کنید.
- به گزینه‌های پاسخ هر سؤال به دقت توجه کنید و پاسخ سؤال را متناسب با گزینه‌های پیش‌بینی شده، ثبت نمایید. پاسخ «نمی‌دانم»، «بی‌ربط» و «فراموشی پرسشگر» از گزینه‌های مفروض برای همه سؤالات پرسشنامه است.
- به تذکرات پرسشگر در متن پرسشنامه که با علامت [] مشخص گردیده، توجه کرده و آنها را رعایت کنید.

ضمیمه: راهنمای پرسشگری

- علامت ← در جلوی گزینه پاسخ برخی سئوالات بدان معنی است که در صورت اشاره به این پاسخ، پرسشگر باید سئوالی را که شماره آن در جلوی فلش آمده، بپرسد.
- برای سهولت پاسخگو در استفاده دقیق‌تر از طیف، برای برخی از طیف‌های پرسشنامه، کارت جداگانه تهیه شده است. در هنگام مصاحبه، طیف مربوطه را در مقابل پاسخگو قرار دهید.

مرحله بازبینی (بعد از تکمیل)

بعد از انجام مصاحبه، پرسشنامه را مجدداً بررسی کنید. این نکات را مورد توجه قرار دهید:

- بازبینی پرسشنامه‌ها: آیا تمام سئوالات پرسیده شده است؟
- بازبینی پرسشنامه‌ها از جهت ذکر مشخصات پاسخگو، پرسشگر و شماره پرسشنامه
- نظر خود را در مورد میزان دقت و همکاری پاسخگو در محل تعیین شده بنویسید. ارزیابی شما در تفسیر داده‌ها بسیار موثر و سودمند است.

حفظ و مراقبت از اسناد پروژه

- پرسشنامه از دسترس افراد غیر مسئول دور نگه داشته شود.
- اطلاعات پرسشنامه و پاسخگویان را با افراد غیر مسئول در میان نگذارید.
- در پایان هر روز پرسشنامه‌ای تکمیل شده را به مسئول مربوطه تحویل دهید.
- ممکن است پاسخگویان و یا افراد دیگری از شما بخواهند که نسخه‌ای از پرسشنامه را (اعم از تکمیل شده یا خالی) در اختیار آنان قرار دهید. به صورت محترمانه از ایشان بخواهید که درخواست خود را کتباً به کارفرما ارائه دهند و از آن طریق پرسشنامه را دریافت کنند.
- پس از پایان عملیات پرسشگری، اسناد و مدارک باقیمانده طرح را تحویل مسئول مربوطه دهید.

سخن پایانی

• در صورت تمایل، تجربه خود را در مورد پرسشگری بنویسید و در اختیار محقق قرار دهید. چنین تجربیاتی، منبعی ارزشمند برای تحقیقات اجتماعی در ایران است. دانش روش تحقیق اجتماعی از طریق ثبت و گردآوری این نوع تجربیات غنی خواهد شد.

نام شما در گزارش تحقیق در فهرست همکاران پیمایش آورده خواهد شد. در صورتی که تمایل داشته

باشید، نسخه‌ای از یافته‌های تحقیق در اختیار شما قرار می‌گیرد.